

รายงานการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๖๑

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ณ ห้องฟังก์ชันรูม โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ

ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๕ นาฬิกา

ประธาน (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) : ขอเปิดประชุมครับ

เลขานุการ (นายปกรณ์ นิลประพันธ์) : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ในการบ้านเมื่อวานที่ฝ่ายเลขานุการได้นำมาเสนอในวันนี้แล้วนะครับคือร่างที่ปรับตามมติเมื่อวาน ก็จะถึงมาตรา ๔๘ แล้วก็ฝ่ายเลขานุการได้นำเรียนที่ประชุมในวันนี้แล้วนะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธานนิดหนึ่งได้ไหมครับ ร่างมาตรา ๔๘ เรื่องพรรคการเมือง คือในรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗ ในมาตรา ๓๕ ใน (๕) พูดถึง พรรคการเมืองไว้有一部分ว่าพรรคการเมืองนี้ นะครับ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนิน กิจกรรมได้โดยอิสระ ปราศจากการครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลหรือคณะบุคคลใด ๆ โดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย อันนี้ถ้าเราจะเพิ่มอีกสักวรรคหนึ่งในร่างมาตรา ๔๘ มันจะเหมาะสมไหมครับ ตรงนี้ เพราะว่าในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๗ มาตรา ๓๕ พูดถึงเรื่องพรรคการเมืองเอาไว้ว่าจะต้องให้ สามารถปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ถ้าเราจะเพิ่มไว้ในร่างมาตรา ๔๘ อีกสัก วรรคหนึ่งว่า คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจกรรมของ พรรคการเมืองโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลหรือคณะบุคคลใด ๆ โดยไม่ ชอบด้วยกฎหมาย คือลอกจากมาตรา ๓๕ มาจะเหมาะสมไหมครับ หรือว่าจะไปไว้ที่ไหน มาตรา ๓๕ (๕) ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๗ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ที่นี้ในส่วนของพรรคการเมือง ยังมีอีกส่วนหนึ่ง คือเขาคงอยากจะคล้าย ๆ ว่าไม่อยากจะให้คนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารพรรค มากำกับพรรค เหมือนกับเอาพรรคมาเป็นนอมินีตัวเองสั่งการอยู่ข้างหลังอะไรอย่างนี้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตระหว่างนี้ให้ความเห็น เมื่อวานนี้ในมาตรานี้ที่ผมได้เรียนให้ความเห็นไว้ว่าในวรรคสองมันเป็นเรื่องการบริหารของ พรรคการเมืองเขา ความมีประสิทธิภาพ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม แล้วก็การไม่ถูกครอบงำ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

โดยกลุ่มทุน ได้หาหรือว่าเราเอาไปเขียนไว้ในหลัง ๆ ในหมวดรัฐสภาใหม่ ที่มันมีเรื่องของการเลือกตั้งมีอะไร เพราะว่าเวลานี้ถ้าดูในร่างทั้งหมดถ้าจะพูดถึงพรรคการเมืองก็มีแค่มาตรานี้ มาตราเดียว ยังไม่มีที่อื่นที่เป็นเรื่องเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานพรรคเลย ก็เลยหาหรือว่า ถ้าอย่างที่คุณประพันธ์ท่านกรุณาจะมาเพิ่มข้อความอะไรที่ทำให้มันกันไม่ให้มีการครอบงำ แล้วเราจะเอาไว้ตรงนี้ เมื่อวานนี้ท่านประธานดูเหมือนว่าผมเข้าใจว่าท่านประธานได้ให้ความเห็นว่าน่าจะอยู่ตรงนี้ แต่ว่าถ้าหากจะให้มันไปอยู่ใกล้ ๆ กับการเลือกตั้งไปเลย ให้มันเป็นพื้นที่ของมันก็อยู่ทางโน้น แต่ว่าเขียนให้มันครอบคลุมในเรื่องของความเป็นสถาบันทางการเมืองที่แท้จริงของพรรคการเมืองที่เรียกร้องกันมากว่าอยากให้มันเป็นพรรคของประชาชนก็น่าจะดีกระมังครับ ผมก็อยากจะสนับสนุนว่าเราควรจะเขียนอะไรสักหน่อย แล้วก็เอาไปไว้เป็นที่ที่เป็นทาง เพราะว่ามาตรา ๔๘ พรรคแรกมันเป็นเรื่องสิทธิในการจัดตั้ง แต่ที่นี้บริหารมันยังไม่มีที่ให้มันอยู่ครับ เรียนให้ความเห็นครับ ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : ในระหว่างนี้ผมขออนุญาตแจ้งข้อมูลนิดหนึ่งนะครับ พอดีน้องคนเสือด้าที่เขายื่นถ่ายรูปไม่ใช่ผู้สื่อข่าวนะครับ แต่มาจาก NECTEC เขาจะมาช่วยเราทำประชาสัมพันธ์ เพราะฉะนั้นเขาอาจจะเดินถ่ายอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ต้องตกใจไปนะครับ

มาตรา ๔๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ

การบริหารพรรคการเมืองต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ และดำเนินการไปตามมติของสมาชิกทั้งหมดของพรรคการเมือง และต้องไม่ถูกครอบงำโดยบุคคลใดที่มีสัญชาติอื่นที่มีไม่ใช่สัญชาติไทยหรือบุคคลอื่นใดที่มีไม่ใช่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

นายเถียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ไม่ทราบว่าจะอย่างไรคนที่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองเขายังเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ไหมครับ

ประธาน : ไม่ได้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ถ้ามีคำว่า คณะบุคคล ได้ไหมครับ คณะบุคคลส่วนใหญ่มันเป็นกลุ่มทุนครับ ลงขันกันตั้งพรรค แล้วก็ซื้อกันอย่างที่ผ่านมาเป็นกลุ่มทุน มันเป็นเรื่องของคณะบุคคล มันไม่ได้เป็นใครคนใดคนหนึ่งคนเดียวนะครับ ที่ผ่านมานะครับท่านอาจารย์ครับ ที่พรรคเฉพาะกิจก็มี พรรคอะไรก็มีนะครับ

ประธาน : ถ้าเขาเป็นสมาชิกพรรคเราคงไปทำอะไรเขาไม่ได้

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ถ้าเขาไม่เป็นถึงจะทำได้

ประธาน : คือสมาชิกพรรคเขาก็ต้องมีสิทธิ ไม่อย่างนั้นจะไปแยกว่าถ้าจนถึงจะมีสิทธิบริหาร รวยแล้วไม่ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ เราน่าจะเขียน positive ก่อนจะเป็น negative ไหมครับ คือลักษณะเช่นว่า ต้องดำเนินการโดยอิสระ หรืออะไรทำนองนี้ คือมันต้องมีค่า positive ไปก่อนหน้านั้นนิดหนึ่ง โดยอิสระหรือโดยอะไรของพรรค อะไรอย่างนี้ครับ

เลขานุการ : การบริหารพรรคการเมืองต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ และดำเนินการโดยอิสระตามมติของสมาชิกทั้งหมดของพรรคการเมือง และต้องไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลใดที่มีสัญชาติอื่นที่มีใช้สัญชาติไทยหรือบุคคลอื่นใดที่มีใช้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตถามครับว่าคำว่า ทั้งหมดผมเองอาจจะไม่เข้าใจภาษากฎหมายนะครับ แต่ถ้ามีคนไปตีความว่าทั้งหมด เวลาลงคะแนนต้องเป็นเอกฉันท์อย่างนี้ มันจะเป็นอย่างนั้นหรือเปล่าครับ คำว่า มติของสมาชิกทั้งหมด

ประธาน : ไม่ใช่ คือหมายความว่าสมาชิก at last มติเขาจะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ อันนั้นเขา

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ไม่ใช่คำว่า โดยส่วนใหญ่ อะไรอย่างนี้ไม่ใช่หรือครับ

ประธาน : นั้นเป็นการกำหนด quorum หรือมติของเขา ซึ่งพรรคเขาย่อมจะกำหนดได้ว่าจะเอาส่วนใหญ่หรือจะเอาส่วนน้อยอย่างไร ๑ ใน ๓ แล้วแต่เขา

นางกิริณา สุมาวงศ์ : ขอเรียนถามเพื่อความรู้เหมือนกันว่า ถ้าสมมุติว่า policy ของพรรค นโยบายของพรรคเป็นอย่างนี้ แต่เราเป็นคนดีแล้วไม่เห็นตามกับพรรค ไม่ toe the party line พรรคมีสิทธิที่จะขับไล่เราออกจากพรรคไหมคะ หนึ่งนะคะ

ข้อ ๒ คนที่ไม่ใช่บุคคลสัญชาติไทยนะคะ แต่คนที่เป็นสัญชาติไทย สมมุติว่าอยู่ต่างประเทศยังครอบงำอยู่มันจะเป็นอย่างไรนะคะ

ประธาน : ถ้าเขาเป็นสมาชิกพรรคก็พาคนไปได้

นางกิริณา สุมาวงศ์ : แต่ว่าถึงไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคแต่เราก็รับรู้กันอยู่นะคะ เพราะเงินมันก็สนับสนุน

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

จินตนา ๑/๔

ประธาน : แต่เราห้ามไม่ให้คนที่ไม่ใช่เป็นสมาชิกพรรค แต่ว่าเดี่ยวเวลาเราไปเขียนกฎหมายพรรคการเมืองเราก็ต้องกำหนดไว้ว่า คนที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ต้องไม่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ มันมีบางพรรคซึ่งเขาใช้คำว่า พรรคที่ปรึกษาพรรคเป็นบุคคลซึ่งถูกตัดสิทธิทางการเมืองโดยศาลรัฐธรรมนูญมาแล้ว แล้วก็มาดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาพรรค เราก็เห็น ๆ อยู่มันจะเข้าไปในกรณีที่ท่านประพันธ์ยกขึ้นเมื่อสักครู่นี้ไหมครับ

ประธาน : ตรงที่เราไปเขียนตรงนั้นถึงจะต้องไปกำหนดว่าสมาชิกพรรคการเมืองต้องไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ต้องโน้ตไว้ที่ให้โน้ต โน้ตนี้ซีเรียสนะ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขออนุญาตครับ สงสัยคำว่า ทั้งหมด มันจะหมายถึงทุกคนของพรรคหรือว่าสมาชิกทั้งหมดเวลาประชุมใหญ่ทั้งหมด ไม่ทราบว่าภาษาอังกฤษเรามีไหมครับ ขออนุญาตดูเปรียบเทียบ ท่านปรกรณ์ครับขออนุญาตไม่ทราบเราใช้คำว่าอะไร

ประธาน : หรือจะเขียนเป็น

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ความรู้สึกผมน่าจะเป็นแบบให้ทุกคนในพรรคได้มีส่วนร่วม

ประธาน : ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองใช้ไหมครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : มันไม่แน่นไปหรือครับ ผมว่าเขาจะมีประชุมใหญ่รู้สึกจะปีละหนสองหน

ประธาน : ประชุมใหญ่เขาก็ต้องกำหนดทิศทางไป แล้วก็วิธีการบริหารงาน

นายภัทร คำพิทักษ์ : ใช่ครับ บางทีมันมีสถานการณ์เฉพาะหน้าอะไรของเขาอย่างนั้น

เลขานุการ : จริง ๆ กฎหมายของพรรคการเมืองปัจจุบัน มาตรา ๑๗ ก็บอกว่าให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตอยู่แล้วครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : หรือไม่อย่างนั้นก็ต้องเอาอย่างนี้ เอาอันนี้ออกเลย ดำเนินการโดยอิสระ ไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำ

นายอัชพร จารุจินดา : คือตอนร่างเดิมพยายามเน้นเรื่องสมาชิก เพราะว่าที่ผ่านมาพรรคเขาใช้วิธีมีประชุมใหญ่แต่ทำให้ที่ประชุมใหญ่มอบหมด มอบทุกเรื่องให้กับกรรมการบริหาร และกรรมการบริหารก็มอบต่อ

ประธาน : ซึ่งอันนั้นไปเขียนในพรรคการเมืองได้ ว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่จะมอบได้ เรื่องใดมอบไม่ได้ เพราะว่าตรงที่ตอนสมัครเราเขียนไว้แล้วว่าต้องเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ ใช้ใหม่ ไม่ให้ผู้บริหารชี้เอาเอง แต่คนไทยถึงมาประชุม ๑๐,๐๐๐ คน มันก็สั่งได้ทั้ง ๑๐,๐๐๐ คน ว่าให้เลือก มันยากตรงนี้ คือระบอบประชาธิปไตยมันต้องการคนที่คิดอ่านได้ด้วยตัวเอง ไม่ตกอยู่ใต้อำมิสสินจ้าง แต่ว่าคนไทยเรายังไม่ถึงขั้นนั้น มันถึงลำบากไปทุกกรณี

เลขาธิการ : ท่านครับ ผมขออนุญาตนิดหนึ่ง ผมเข้าใจ ผมโลกสวย ผมเข้าใจว่า เวลาสมาชิกพรรคการเมืองเขามาร่วมกัน พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งก็ตาม ก็คือเขาต้องมีอุดมการณ์ร่วมกัน เพราะฉะนั้นเข้ามา เพราะฉะนั้นในการประชุมใหญ่ของเขา เขาจึงมองเรื่องไปในทิศทางเดียวกัน ผมคิดว่ามันเป็นธรรมชาติของพรรคอยู่แล้ว เพราะว่าถ้าคนอื่นเข้ามาในพรรคแล้วก็แสดงความคิดเห็นคัดค้าน ผมคิดว่าก็คงอยู่กับเขาไม่ได้ เพราะฉะนั้นมันน่าจะเป็นธรรมชาติของเขาอยู่ว่า โดยการประชุมใหญ่คนอย่างไรเขา vote อย่างไร เขาก็ vote ไปตามที่เขาเสนอนั้นแหละ ตรรกะมันเป็นอย่างนั้นนะครับ

ประธาน : ไม่ คือถ้าในต่างประเทศมันไม่หอรอก มันขึ้นอยู่กับขั้นตอนไหน ถ้าขั้นตอนตอนจะเริ่ม form formulate มันจะเถียงกันแทบเป็นแทบตาย แต่ละคนจะมี แต่ว่าพอมันตกลงว่าจะ form อย่างนี้ platform มันจะเป็นอย่างนี้ เวลามันไปที่ประชุมใหญ่มันก็จะ vote เป็น ๒ บล็อก บล็อกหนึ่งคืออีกพวกที่เห็นด้วย อีกบล็อกหนึ่งพวกไม่เห็นด้วย ซึ่งจะเป็นเสียงข้างน้อย แต่ของเรามันจะไม่อย่างนั้น มันมาถึงมันก็เลขาธิการพรรคก็อ่าน platform ทั้งหมดทุกคนก็ vote ยกมือ ไม่มีใครแม้แต่จะกล้าลุกขึ้นถามว่าแปลว่าอะไร

นายอัชพร จารุจินดา : ผมเข้าใจที่เคยทราบมาคือเขาให้สมาชิกเซ็นมอบอำนาจให้บุคคลไม่กี่คนมาเข้าไปประชุมใหญ่ คือไม่ใช่เป็นการประชุมใหญ่ที่แท้จริง

ประธาน : ซึ่งอันนี้มันจะสกัดพรรคเล็กที่ตั้งขึ้นมาเพื่อหาประโยชน์ได้พอสมควร เพราะว่าพรรคเล็กมันใช้วิธีอย่างที่คุณว่า คือไปหาสมาชิกมาเยอะ ๆ เพื่อจะได้มาเอาสตางค์จาก

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

กต. ได้มาก ๆ แต่เวลาประชุมก็ใช้วิธี พอไอ้นั้นสมัครเป็นสมาชิกก็ให้เซ็นอีกใบหนึ่ง มอบอำนาจมาเลย เพราะฉะนั้นเวลามาประชุมก็ประชุมกัน ๔-๕ คน เพราะฉะนั้นถ้าเราไปบังคับตรงนั้นเมื่อไรพวกนั้นก็ทำอย่างนั้นไม่ได้ ซึ่งก็ควร ถ้าใครจะมาบอกว่าอย่างนี้เราสักพรรคคนยากจน บอกมันไม่มีทางหรือคนยากจนจะมาตั้งพรรค

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผมเข้าใจว่าในกฎหมายพรรคการเมือง มันมีอันหนึ่งที่ระบุว่า ให้มีความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง เราเคยระบุไว้ อันนี้ความหมายของมันก็ชัดเจนอยู่แล้วว่าอย่างน้อยที่สุด แล้วทุกคนต้องมีอิสระในการให้ความเห็น แล้วก็ต้องการพลเสียงข้างน้อยด้วย แต่ผมคิดว่าในพรรคใหญ่ ๆ ก็มีไม่กี่พรรคหรือครบที่ดำเนินตามลักษณะเช่นนี้ พรรคอื่น ๆ คงเป็นไปตามอุดมการณ์ของหัวหน้าพรรคที่เป็นคนนำมากกว่า

ประธาน : อันนี้เราคง ผมคงถูกด่าละเลย แต่ไม่เป็นไรยิ่งด่าเรายังใส่

เลขาธิการ : มันมีอยู่นิดหนึ่งครับท่านประธาน คือที่เราพูดกันถึงคืออุดมคติแต่จริง ๆ เวลาประชุมใหญ่พรรคการเมืองที่เขาจะมีของแจกบ้างอะไรบ้าง อันนี้น่าจะไปอยู่ในกฎหมายพรรคการเมือง คือไม่ต้องใช้ของมาล่อ แม้กระทั่งกลุ่มการเมืองเดี๋ยวนี้ไม่ใช่สีไหน ๆ เดี่ยวนี้ไม่มีสีแล้วก็ตามเวลาจัดประชุมอะไรกันที่ก็จะมีการขายของถูกอะไรต่าง ๆ ของแจกอะไรต่าง ๆ คนจะแห่มากันเต็มไปหมดเลย อันนี้อาจจะต้องอยู่ในกฎหมายพรรคการเมือง

ประธาน : อันนั้นอยู่กฎหมายพรรคการเมือง

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมว่าอันนี้ถ้าเขียนดี ๆ มันน่าจะเป็นคุณ และเรามีคำอธิบายดี ๆ นะครับ คือว่าคำอธิบายดี ๆ มันน่าจะมี ๒-๓ ประการ คือว่าอันที่ ๑ เราต้องการทำให้พรรคการเมืองเป็นพรรคการเมืองที่แท้จริง มีความเป็นประชาธิปไตยในพรรค อันที่ ๒ ก็คือว่าให้แก้ปัญหาเรื่องพรรคนายทุน อันที่ ๓ คือว่าป้องกันการหาประโยชน์ของพรรคเล็ก ๆ ประเภทตั้งขึ้นมาแล้วเอาผลประโยชน์เงินจาก กต. ใช้เงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญเดิมอะไรอย่างนี้นะครับ อันนี้ก็อธิบายได้ ทีนี้พอเราใช้พจนานุกรมคำอธิบายเราลงมาใส่คำว่า อิสระ ตัวหนึ่ง ทีนี้ผมคิดว่ามันน่าจะมีอีกสักคำหนึ่งที่มันจะให้มันมีความหมายเป็นลักษณะว่าเป็น ประชาชนหรือว่าสมาชิกพรรค มันมีส่วนอยู่ในของพรรคอะไรอย่างนี้ครับท่าน เพราะว่าโดยลำพังโดยเนื้อมันมันบอกแค่ทำให้เป็นอิสระใช่ไหมครับ และอันนี้เรามาเป็นข้อห้าม ๆ มันเหมือนว่าเราจะเขียนข้อห้ามเพื่อกันใครอะไรแบบนี้ ผมว่าเราเติมตรงเงื่อนไขที่เป็น positive อีกสักหน่อยหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องประชาชน หรือเรื่องสมาชิกพรรค

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานขออนุญาตครับ ขอเสริมท่านภักดิ์ว่าช่วงที่เราทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองในสมัยที่แล้ว เราเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของสาขาพรรค เพราะเราไปตรวจสอบจริง ๆ ท่านอภิชาติก็น่าจะพอทราบว่าจะอย่างไรเพื่อไทยเป็นพรรคใหญ่มาก แต่ว่าสาขาพรรคมีอยู่ ๔ แห่ง จริง ๆ แล้วนี่นะครับ คือเขามีครบทั่วทุกภูมิภาค ตามกฎหมายแต่ว่าสาขาพรรคน้อยมาก เพราะฉะนั้นถ้าหากเราจะเน้นในเรื่องสมาชิก เราคงจะต้องไปเน้นว่าจะทำอะไรที่จะมีเสียงของประชาชนที่อยู่ในสาขาพรรคเข้ามามีส่วนร่วมด้วย แต่ตรงนี้นั้นอาจจะป็นรายละเอียดที่อยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่ว่าถ้าหากเราจะเน้นอย่างที่ท่านประพันธ์อยากให้เห็นความชัดเจนในหลาย ๆ เรื่อง ในเรื่องเกี่ยวกับพรรคการเมืองเราอาจจะใส่ไว้ในตรงนี้ได้หรือเปล่านะครับ ขออนุญาต

เลขานุการ : ผมขออนุญาตให้ข้อมูลครับ จริง ๆ แล้วเรื่องครอบงำชั้นนำโดยบุคคลอื่นซึ่งไม่ได้มีสัญชาติไทย จริง ๆ เราอธิบายได้อยู่แล้ว เพราะว่ากฎหมายปัจจุบันคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองก็ต้องมีสัญชาติไทยทั้งหมด สัญชาติไทยโดยการเกิดด้วยซ้ำไป เรา require สูงขนาดนั้น เพราะฉะนั้นโดยตรรกะของมันก็คือว่า เมื่อเราต้องการให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นคนไทยโดยการเกิด เพราะฉะนั้นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองก็ยังไม่ต้องคนอื่นซึ่งไม่ใช่สัญชาติไทยจึงยังไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวในกิจการอันเป็นการเมืองภายในประเทศของเรา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : อันนี้รวมถึงบุคคลที่มี ๒ สัญชาติด้วยหรือเปล่า

เลขานุการ : สัญชาติไทยโดยการเกิดครับท่าน by birth ครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่าที่เราเติมเรื่องนโยบายเรื่องรายละเอียดอะไรเข้าไปในระดับหนึ่งที่สอดคล้องกันกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ อันนี้ผมคิดว่ามันก็ดีครับ มันจะได้เป็นแนวทางสำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองด้วยครับ แต่ว่าในส่วนเรื่องที่ไม่ถูกครอบงำโดยคนสัญชาติอื่นอะไรพวกนี้ คือโดยทั่วไปแล้วในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศสิทธิทางการเมืองมันก็เป็นสิทธิที่ให้กับคนชาติอยู่แล้ว ไม่ได้เป็นสิทธิที่ให้กับคนที่เป็นบุคคลสัญชาติอื่น ที่นี้การที่เราเขียนว่า ไม่ถูกครอบงำโดยบุคคลสัญชาติอื่นหรือไม่ใช่สัญชาติไทย มันจะดูแปลก ๆ ใหมครับ เพราะว่าอย่างไรก็แล้วแต่การที่จะตั้งพรรคการเมืองหรือว่าการที่จะเป็นผู้ดำเนินการ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

จินตนา ๑/๘

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ในพรรคการเมืองได้พื้นฐานคือมันต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าในกฎหมายลูก หรือว่ากฎหมายลำดับรองลงไปเราต้องเขียนรายละเอียดให้มันชัดเจนที่ให้บุคคลสัญชาติไทย เพราะว่าอันนั้นมันก็เป็นเรื่องที่ทำกันมาจนเป็นหลักปฏิบัติ แต่ว่าในรัฐธรรมนูญผมไม่แน่ใจว่า เราควรจะเขียนอย่างนั้นหรือเปล่าครับ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : ควรไหมละ ควรไหม คนมี ๒ สัญชาติยอมให้ไหม

นายเจริญ โทณะวณิก : ถ้าหนึ่งในนั้นคือสัญชาติไทยถูกไหมครับ แล้วไม่ได้ถูก เพิกถอนสัญชาติไทย

ประธาน : ไม่ได้ถูกเพิกถอน

นายเจริญ โทณะวณิก : มันก็ต้องถือว่าเขามีสัญชาติไทยครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : คือบางคนเกิดเมืองไทยจริงแต่ไปโตเมืองนอก แล้วเขาก็มีความคิดที่มันไม่ใช่ความคิดแบบไทย ๆ มันก็มีนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเราบอกว่าโดยการเกิดมันก็ไม่ใช่สิ่งที่เราต้องการ เราต้องการความนึกคิดที่มันเป็นไทย ๆ ตามบริบทไทย ตามสังคมไทย ถ้าเขาไปเติบโตเมืองนอกแล้วเขามีความคิดที่อีกอย่างหนึ่งซึ่งไม่ใช่เป็นไปตามบริบทของสังคมไทย นั่นมันก็ไม่ใช่เจตนารมณ์ของเราครับ

นายเจริญ โทณะวณิก : ขออนุญาตครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ในพรรคแรกผมเข้าใจว่าเรากันเอาไว้แล้วนะครับ เพราะว่าเราบอกว่าเป็นพรรคการเมืองต้อง ดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งก็ถ้ามันถูกแล้วมันก็มี ไม่ใช่ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเราเขียนให้มันเป็นของประเทศไทย ผมคิดว่าแก้ปัญหาของท่านรองสุพจน์ได้

ประธาน : การเมืองอเมริกันยอมให้คนที่ถือ ๒ สัญชาติไป run for Election ไหม

นายเจริญ โทณะวณิก : ให้ครับ แต่ว่าถ้าจะเป็นประธานาธิบดี ถ้าจะเป็น ประธานาธิบดีมันมีข้อโต้แย้งกันครับ คือต้องเป็น American born แต่ว่ามันมีข้อโต้แย้งซึ่งเคยขึ้น ศาลฎีกา ที่ว่า American born ต้อง born on American Soil ด้วยหรือไม่ เพราะว่ามันมีคนที่ไม่ สมัยแรกเขาเกิดและได้สัญชาติ American แต่ว่าไม่ได้เกิดที่สหรัฐอเมริกา มันก็เลยเป็นข้อโต้แย้งว่า ต้อง born on American Soil หรือเปล่า แต่ถ้าเกิดว่าตำแหน่งอื่น ตำแหน่งอื่นไม่เป็นไรครับ ตำแหน่งอื่นแปลงสัญชาติก็ได้

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เขาไม่ให้

นายเจริญ โทณะวณิก : เฉพาะประธานาธิบดีครับ

ประธาน : ถึง ส.ส. พรรคมา ท้องถิ่นก็ไม่ให้ ถ้าตราบดที่คณยัง hold สัญชาติอื่น อยู่เขาไม่ให้

นายเจริญ โทณะวณิก : ได้นะครับท่านประธาน

ประธาน : ไม่ได้ คือเพราะมันเป็นคนทำผิดกฎหมาย once คุณถือสัญชาติ American คุณต้องไปสละสัญชาติอื่น คนที่ยังถือ ๒ สัญชาติโดยไม่ได้สละเพราะมันได้มาโดยการเกิด แต่ว่าถ้าเมื่อเขาพบเมื่อไรเขาก็จะบังคับให้ถอนสัญชาติ และยิ่งถ้าคุณไป เขาจะยอมรับ ก็ต่อเมื่อตอนเฉพาะคุณจะต้องเสียภาษี แต่ถ้าคุณสมัครเขาเอาตายเลย

นายเจริญ โทณะวณิก : ผมลองเช็คดูนะครับท่านประธาน เพราะว่าตำแหน่งอื่น ที่ไม่ใช่ประธานาธิบดีอันนั้นไม่มีปัญหาครับ แต่ถ้าประธานาธิบดีใช้ไม่ได้

ประธาน : มี อาร์โนลด์ ชวาร์เซเน็กเกอร์ (Arnold Schwarzenegger) มันแทบ จะแยะ แล้วมันถึงบอกว่ามันสละสัญชาติเก่าไปตั้งนานแล้ว

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : แม้แต่ประธานาธิบดีโอบามาก็มีข่าวว่าเขาไม่ได้เกิดที่ America เขาไปเกิดที่เคนย่าหรืออินโดนีเซียด้วยซ้ำไป แล้วก็นับถือมุสลิมด้วย แต่ก็ยังไม่มี ข้อโต้แย้งที่ชัดเจน

นายเจริญ โทณะวณิก : กรณีโอบามามันเรื่องโต้แย้งว่าต้อง born on American Soil หรือไม่ คือเกิดเป็น American แต่ว่ามันมี ๒ ส่วน คืออันหนึ่งเกิดเป็น American แต่เกิดที่อื่น อีกอันหนึ่งเกิดเป็น American แต่เกิดในประเทศ America อันนี้ที่เป็นข้อโต้แย้ง สำหรับเรื่องโอบามา เพราะมันเคยมีคนก่อนหน้าโอบามาแล้วคือเขาไม่ได้เกิดใน America ก็เลยเถียงกันว่าคำว่า American born ต้อง born on American Soil หรือไม่ครับ แต่ผมคิดว่าถ้าเกิด สมมุติว่าเราจะไม่ให้ นะครับก็ไม่เป็นไร แต่ว่าเวลาเราเขียนว่า ครอบงำโดยบุคคลสัญชาติอื่นอะไร ลักษณะครับ เนื่องจากว่าสิทธิทางการเมืองมันเป็นสิทธิที่เราให้กับสัญชาติไทยอยู่แล้ว ถ้าเกิดเราจะ บอกว่าสัญชาติไทยโดยการเกิดและไม่ให้ถือ ๒ สัญชาติอะไรอย่างนี้ ผมคิดว่าอันนั้นก็ได้ครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๒/๑

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมไม่ค่อยได้นึกถึงนักการเมืองคนหนึ่งในขณะนี้ คือผมไปนึกถึงนายที่มาขึ้นเวทีพูดจาอะไรทำนองนั้นนะครับ มันอยู่ที่ฐานความคิด ผมรู้สึกอย่างนั้นนะครับ ถ้าเราไม่เอ่ยถึงชื่อเขาแล้วพรรคการเมืองมันผิดปกติใหม่ที่ถูกรวบงำโดยกลุ่มบุคคลหรือว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มันไม่เป็นประชาธิปไตยจริง ๆ อันนี้มันก็มีเหตุผลที่จะเขียนหรือว่ารองรับได้นะครับ เพราะฉะนั้นเราเพียงแต่บอกว่าไม่ควรถูกรวบงำ แล้วก็ปัดป้อง ผมว่าอันนี้เอาอยู่ แค่นี้ก็เอาอยู่แล้วนะครับ ไม่ว่าเขาจะถือก็สัญชาติก็ตาม แต่ว่าตัวสุดท้ายว่า บุคคลที่มีสัญชาติอื่นหรือมิใช่สัญชาติไทย ผมว่าเราก็น่าจะนึกถึงเฉพาะกรณีอย่างนั้น เพราะไม่อย่างนั้นมันจะกลายเป็นสุดโต่งไปไหมครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : คือผมว่าเรื่องพรรคการเมืองมันเป็นหัวใจในระบบประชาธิปไตยของเรา ผมคิดว่าคนที่จะมาเป็นกรรมการบริหาร หรือที่มีอะไรก็แล้วแต่ต้องเป็นคนสัญชาติไทยสัญชาติเดียว คือ you มี ๒ สัญชาติ you ต้องสละ แล้ว you ต้องนึกถึงจุดนั้นเป็นตัวที่เราต้องกำหนดให้เลือก คือถ้าไม่อย่างนั้นมัน swing ไปมาได้ ผมคิดว่าน่าจะเป็นอย่างนั้นนะครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : เห็นด้วยกับท่านอาจารย์ธิตินันท์ครับ ผมไม่ได้ตลกเหมือนอย่างที่ท่านนรชิตชอบบอกว่าไม่ได้ตลกนะครับ อะไอย่างนี้ ก็จริง ๆ คือไม่ได้ตลกกว่าอย่างรัฐธรรมนูญของพม่าอย่างนี้เป็นต้นที่เขียนกันเอง ชาน ซูจี ถึงขนาดห้ามมีคู่สมรสเป็นชาวต่างชาติอะไรอย่างนั้นด้วยซ้ำไป แม้ว่าอันนั้นจะเป็นเรื่องการบริหาร แต่ว่าเรื่องพรรคการเมืองนี้ผมก็มองว่าจะนำไปสู่อำนาจรัฐได้นะครับ เพราะฉะนั้นก็แล้วแต่ที่ประชุมครับ

ประธาน : เอาอย่างนี้ก็ได้อีก ผมคิดว่าเพื่อไม่ให้มัน agitate อยู่ในรัฐธรรมนูญนี้ โน้ตเอาไว้เวลาไปเขียนพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองต้องไม่มีบุคคลที่ถือสัญชาติอื่นที่ไม่ใช่สัญชาติไทย แล้วมันก็จะกลายเป็นบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองไปในตัว เดียวก็ไปทะเลาะกันตรงนั้น ตรงนี้ลองอ่านอีกที

เลขานุการ : การบริหารพรรคการเมืองต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และต้องดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกรวบงำหรือชี้นำโดยบุคคลใดที่มีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น

ประธาน : อันนี้ก็ตรงตามมาตรา ๓๕ ต่อไปมาตรา ๔๘/๑ แก้ใหม่แล้ว

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๒/๒

เลขานุการ : มาตรา ๔๘/๑ ที่แก้ไขใหม่

บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิได้

ผู้ใดทราบว่ามีกรกระทำตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจะรับหรือไม่รับพิจารณาตามที่เห็นสมควรก็ได้

การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผมคิดว่านี่มาจากมาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งมีปัญหามากเลย เพราะว่าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ ที่ว่าอัยการสูงสุดจะใช้เวลาพิจารณาเท่าไร แต่ผมมีปัญหาดตรงนี้นะครับ คำว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับหรือไม่รับพิจารณาตามที่เห็นสมควรก็ได้ มันต้องมีกระบวนการ เราควรจะมีไหมครับว่าจะต้องมีการที่จะไต่สวนหรือว่าทำอะไรสักอย่างหนึ่งเพื่อให้เห็นว่าการจะรับหรือไม่รับมันมีมาตรการอะไรที่เห็นว่าการพิจารณาแล้วเป็นที่ยอมรับได้

ประธาน : ก็เป็นเรื่องวิธีพิจารณา ก็ไปอยู่ในวิธีพิจารณา คืออันนี้เป็นผล คือให้อำนาจว่าจะรับหรือไม่รับก็ได้ แต่กระบวนการในการจะรับหรือไม่รับอย่างไรก็เป็นวิธีพิจารณาก็โน้ตกฎหมายวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญไว้ แต่ว่าจริงๆ ศาลรัฐธรรมนูญมันควรมีกระบวนการที่สั้นไม่เยิ่นเย้อ ไม่ลอกเลียนมาจากศาลยุติธรรม มันต้องใช้กระบวนการหรืออะไรที่มันมีประสิทธิภาพในทางการหาข้อเท็จจริงหรือการรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการจากที่อื่น ซึ่งมันจะแตกต่างกับศาลยุติธรรมซึ่งมันต้องการข้อเท็จจริงล้วน ๆ แต่อันนี้มันต้องการความคิดเห็นทั้งเชิงรัฐศาสตร์และเชิงนิติศาสตร์

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ประเด็นนี้ครับที่ผมเป็นห่วง เพราะว่าดูในองค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการส่วนใหญ่จะมาจากศาลยุติธรรม แล้วก็เขาจะมีวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการของศาลยุติธรรม คือกระบวนการที่เป็นข้อกล่าวหา เพราะฉะนั้นกระบวนการทั้งหมดจะดำเนินการเหมือนศาลยุติธรรมเป๊ะเลย ถ้าท่านประธานต้องการที่จะให้เป็นกระบวนการที่รวบรัดต่าง ๆ มันต้องระบุไว้เลยนะครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

พหุมติ ๒/๓

ประธาน : ตอนนี้เราเห็นจะต้องทำควบคู่กันไป ก็คือว่าส่ง message ไปยังองค์กรอิสระกับศาลรัฐธรรมนูญ ว่าให้เขาเริ่มร่างกฎหมายของเขา โดยส่งข้อสังเกตของเราว่าเรามุ่งหวังอะไร ยกตัวอย่างเช่น ศาลรัฐธรรมนูญคุณลองไปคิดดูสิว่าถ้าคุณไม่ใช่ วิ. แพ่ง ไม่ใช่ วิ. อาญา ตามศาลยุติธรรม แล้วคุณจะมีกระบวนการอะไรที่จะสามารถหาข้อมูลข้อเท็จจริงที่มันใช้เวลาไม่ยืดเยื้อ ไม่นาน ไม่ต้องเล่นละคร แล้วก็ให้มันเกิดความยุติธรรมขึ้นมาได้ แล้วก็ให้เขาไปคิดระหว่างนี้ก็คิดเข้าไป ถึงเวลาเขาส่งมาก็จะได้ทันเวลาเราหน่อย ทั้ง กกต. ป.ป.ช. สตง. อะไรพวกนี้ เราคงจะต้องบอกเขาไป เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ เมื่อวานคุยกันเล่น ๆ พวกเราหลายคนเห็นว่าน่าจะให้เลขาธิการฎีกาทำหน้าที่แทนอัยการสูงสุด ที่คุยกันคือว่าทำอย่างไรถึงจะไม่ใช่ผ่านอัยการครับ เพราะว่าอัยการเรามีหมวดหนึ่งที่อยากให้เป็นอิสระ และข้อใหญ่ใจความที่เราเอารัฐธรรมนูญ เอาอัยการมาไว้ในรัฐธรรมนูญ ทีนี้พอเอาอัยการมาทำหน้าที่นี้จะน้อยจะมาก อัยการจะถูกประเมินด้วยสังคมว่าคุณทำ คุณส่งหรือคุณไม่ส่งก็ตาม คุณเล่นการเมือง คุณทำช้า คุณทำเร็ว คุณก็เล่นการเมือง ทีนี้การเมืองมันจะเข้าแทรกอัยการ ทีนี้จะมีกระบวนการอื่นโดยกลไกอื่นที่มันไม่ต้องผ่านอัยการได้ไหมครับ

ประธาน : ถ้าไม่ผ่านอัยการก็คือให้ไปฟ้องเอง มันก็หนักที่ศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ทำไมเราไม่ใช่บุคคลคนเดียวคืออัยการสูงสุด เราใช้เป็น quorum หรือว่าในรูปแบบอื่นต้องถามท่านประพันธ์ดูว่านอกจากอัยการสูงสุด เขามีกระบวนการภายในไหมครับที่จะเป็นในรูปแบบของ quorum หรือว่าเป็นคณะกรรมการพิเศษขึ้นมาพิจารณาเรื่องนี้โดยเฉพาะเลย โดยใช้เสียงเป็นในรูปแบบของกรรมการแทนที่จะเป็นบุคคลคนเดียว

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ คือในทางปฏิบัติถึงแม้ว่าจะให้อัยการสูงสุดเป็นคนร้อง แต่ว่าในการทำงานเขาก็จะมีสำนักงานคดีอัยการสูงสุด ซึ่งหัวหน้าสำนักงานเขาเป็นระดับอธิบดีอัยการ คืออัยการสูงสุดคงไม่ได้ทำอะไรได้เอง เขามีสำนักงานทำเสนอมาเป็นลำดับเลย ซึ่งเขาพิจารณากันหลายคน ผมคิดว่าในการทำงานในเรื่องใหญ่ ๆ อย่างนี้มันต้องผ่านสำนักงานนี้อยู่แล้ว ทีนี้ไม่ตีอาจจะต้องมีการตั้งให้รองอัยการสูงสุดมาช่วยเป็นคณะทำงานด้วยซ้ำ ผมเชื่อเลยว่าถ้าบัญญัติให้อัยการสูงสุดทำอันนี้ เขาจะต้องไปกำหนดรายละเอียดวิธีการทำงาน

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ต่อไป แล้วก็ในพระราชบัญญัติองค์กรอัยการถ้าเป็นลักษณะที่มีการมอบอย่างนี้ถือว่าเป็นคดีเริ่มต้นที่อัยการ ใน พ.ร.บ. องค์กรอัยการเขาจะมีขั้นตอนว่าให้ดำเนินการสอบสวน มันมีกลไกของมันอยู่

ประธาน : คือถ้าเขาครอบงำเขาก็ออกกฎหมายวิธีพิจารณาของเขาไว้ให้รู้ล่วงหน้า แล้วเวลาทำเขาก็ทำไปตาม checklist เขาก็ไม่ต้องเลือกที่รักมักที่ชัง แต่ที่ผ่านมาเขาไม่มีเขาใช้ดูเป็นเรื่อง ๆ แล้วเอาความรู้สึกของตัวเอง บางทีมันก็ against แล้วมันก็เกียดยาก เพราะฉะนั้นถ้าเขาทำกฎหมายให้มันชัดเจนมันก็คงจะไม่ค่อยมีปัญหา แต่เราไม่ให้อัยการสูงสุดทำไม่ได้หรอก ไปให้คนอื่นทำ มันเท่ากับไปตบหน้าเขา คือเรื่องบางเรื่องเมื่อจำเป็นต้องเป็นเรื่องการเมืองก็การเมือง เขาก็ต้องยึดหลักของเขาให้ดี ๆ จะไปกังวลไปเปลี่ยนคนเสียหายกับเขาด้วยเหมือนกับเราไม่ไว้ใจเขา

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมเกรงว่ามาตราว่าด้วยเรื่องความเป็นอิสระของอัยการซึ่งมันเป็นหัวใจและมีมาตราเดียวในรัฐธรรมนูญมันจะล้มไปเสียนะครับอาจารย์

ประธาน : ตอนนั้นเราก็ไปเขียนให้มันเข้มข้น

นายภัทร คำพิทักษ์ : คือจะน้อยจะมากเขาจะมีขั้นตอนในการพิจารณาอย่างไรเหมือนที่ท่านประพันธ์ว่านะครับ แต่ว่าผลของมันจะตัดสินโดยทางการเมืองว่าคุณยื่นหรือเปล่าแล้วคุณทำช้าหรือทำเร็ว อย่างนี้ใช่ไหมครับ ทำช้าหรือทำเร็วก็ไปกำหนดเป็นระเบียบได้ อันนั้นไม่มีปัญหา แต่ว่าพื่อยื่นหรือไม่ยื่น ผมว่าสุดท้ายอัยการจะต้อง ๑. คนที่จะเลือกคนมาดำรงตำแหน่งเป็นอัยการสูงสุดที่จะไปครอบงำคณะกรรมการอะไร ผมว่าอันนี้จะกลายเป็นช่องทางที่ทำให้คนเข้าไปแทรกทางการเมือง

ประธาน : ถึงไม่มีเรื่องนี้มันก็ยุ่งอยู่แล้ว เพราะว่า ป.ป.ช. เวลาจะฟ้องก็ต้องมาอันนี้ จะฟ้องนักการเมืองไปศาลฎีกาก็ต้องมาอันนี้ อันนี้หนีไม่พ้น เพิ่มไปนิดหนึ่งหลังแล้วยังไม่หัก

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมเห็นด้วยครับ เพราะว่าให้อัยการสูงสุดเราต้องมีความไว้วางใจในตัวองค์กร ที่ผ่านมาสังคมสงสัย ๒-๓ คนหลัง มีความสงสัย แต่ผมว่าต่อไปก็คงจะเข้าไปเข้าทางแล้ว เพราะว่าถ้าเราไม่ไว้ใจในองค์กร ตัวองค์กร ตัวบุคคลที่ทำหน้าที่อันสำคัญ สังคมก็อาจจะสิ้นหวัง ผมเชื่อครับ เราจะไปให้ความไว้วางใจต่อองค์กรและตัวบุคคลครับ

ประธาน : ที่ผ่านมามันมีมูลที่ทำให้คนเขาสงสัยจริง ๆ เพราะแม้แต่อัยการด้วยกันเขาก็ยังสงสัย เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมองค์กรของอัยการยังไม่แข็งเพียงพอ มันต้องการการสร้างที่แข็งแกร่งเหมือนอย่างศาล ซึ่งเราก็พยายามให้เครื่องมือไปทุกอย่างที่เขาอยากได้ แต่ว่าพอไป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๒/๕

เข้าจริงตัว head ไม่แข็ง มันเห็นแก่ประโยชน์ มันทำท่าจะไปคิดอย่าง head ของตำรวจ เอาตัวเองหวังประโยชน์ข้างหน้าเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งมันกินสั้น ดูอย่างท่านประพันธ์ มีงานสำคัญ ๆ ของชาติท่านก็มาทำ พวกที่รุ่งเรืองชั่ววูบแล้วมีใครไปนึกมาใช้ที่ไหน มันก็จบแค่นั้น เพราะฉะนั้น บางทีอะไรที่ไม่ได้มันแปลว่าเราจะไต่ยาวกว่านั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ในหลักการก็คือเขาต้องการให้อัยการไม่ถูกฝ่ายการเมือง แทรกแซง ฉะนั้นในระบบที่ออกแบบไว้พวกนี้ถูกแล้ว ทีนี้ที่จะดีไม่ดีที่ตัวบุคคลนี่อย่าเอาตัวบุคคล มาปะปนกับหลักการ หลักการคือต้องการไม่ให้การเมืองแทรก ซึ่งอันนี้เราทำถูกแล้วครับที่ว่าให้พ้น จากฝ่ายการเมืองมา คือถ้าไปอยู่ใต้ฝ่ายการเมือง อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม คุณไม่มีทางเลยครับ ป.ป.ช. คุณส่งสำนวนไปอัยการ ถ้าไปอยู่ภายใต้กำกับ อย่างนั้นคุณไม่มีทาง คดีคุณโอกาสจะชนะก็ยาก ฉะนั้นหลักการนั้นมันถูกครับ

ประธาน : จริง ๆ ผมยังอยากคิดเลยว่าทำอย่างไรอัยการนี้เมื่อพ้นจากตำแหน่ง อัยการสูงสุดแล้วห้ามไปเป็นที่ปรึกษากฎหมายหรือไปเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจอีก ๕ ปี แล้ว ๕ ปีนี้ จ่ายเงินเพิ่มให้ ถ้าทำอย่างนั้นได้คือเราจะรักษาคนดีไว้ได้ ไม่ต้องถูกบิดเบือน ตอนนี้เริ่มมีเยอะแล้ว อย่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ก็จะถูกห้ามไม่ให้ไปเป็นกรรมการในตลาดหลักทรัพย์และ อะไรต่ออะไร เพราะฉะนั้นอัยการสูงสุดก็สำคัญ เพราะว่าปีสุดท้ายแล้วบริษัทมาบอกว่าช่วยหน่อย เตี่ยจะตั้งให้เป็นนั่น อันนี้ไปได้ นะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตนิดหนึ่งนะครับท่าน คือในวรรคแรกเห็นตัด หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเราตัดเรื่องนี้ออกไป

ประธาน : เพราะตัวนั้นคือเป็นปัญหาที่ว่า จะกลั่นแกล้งกันหรือไม่กลั่นแกล้งกัน เราก็คิดว่ามันไม่น่าจะใช้ตัวนั้นมาเป็นเงื่อนไขทำให้เกิดปัญหาในทางการเมืองที่จะทะเลาะเบาะแว้ง กันต่อไป แต่ว่าตัวนั้นมันจำเป็นเพราะว่าเราเป็นตัวเกราะของรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมว่าประโยคนี้นั้นคลุมแล้วนะครับ เพราะทั้งหมดนี้คือ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มันคลุมหมดแล้ว ทั้งรัฐธรรมนูญเลย ทั้งหมดเลย นั่นคำอธิบายที่มันให้กว้างออกไปแล้วก็มีปัญหาทางด้านการเมือง เยอะมากเลย

ประธาน : โฆษกช่วยจำไว้ด้วยนะครับ ถ้าไม่เข้าใจถามนะครับ หน้าที่

เลขานุการ :

หมวด ๔
หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๔๙ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๒) ป้องกันประเทศและรักษาผลประโยชน์ของชาติ
- (๓) ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย
- (๔) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (๕) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
- (๖) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

- (๗) ไม่ใช้สิทธิและเสรีภาพในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม หรือขัดต่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกของสังคม
 - (๘) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
 - (๙) ต่อดำเนินการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ
- บุคคลซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม (๖) โดยไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิได้ ใช้สิทธิหรือเสรีภาพโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม (๗) หรือไม่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติตาม (๘) ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : อันนี้เพิ่มมาเยอะเกินไปหรือเปล่า เพราะว่าพวก (๗) (๘) มันจะมีโทษของมัน ที่เราเขียน (๖) เพราะไม่ต้องการให้ไปทำโทษทางอาญา เราจึงเขียนโทษ แต่ (๗) (๘) มีโทษทางอาญาอยู่แล้ว แล้วเราก็ไม่ต้องป้องกัน อาจเสียสิทธิได้ มีคนเขาเสนอว่าให้ลดภาษีให้กับคนไปใช้สิทธิ แต่ถ้าจะทำอย่างนั้นจริง ๆ ก็ไม่ต้องเขียนในรัฐธรรมนูญเขียนในกฎหมายได้ ที่นี้ช่วยกันดูว่าหน้าที่นี้ครบถ้วนหรือยัง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ขออนุญาตนะครับ ต้องอาศัยอาจารย์เจษฎ์ช่วย search ดูว่ารัฐธรรมนูญต่างประเทศระบุไหมครับหน้าที่ของคนสัญชาตินั้นที่สำคัญ ๆ มีอะไรบ้าง

ประธาน : ในรัฐธรรมนูญเก่าเรามีครบไหม

เลขานุการ : มีเยอะแยะเลยครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมคิดว่ามาตรานี้จะเป็นมาตราเดียวที่เป็นหน้าที่พลเมือง แล้วก็จริง ๆ แล้วเป็นกำลังสำคัญของระบอบประชาธิปไตยที่เขาเป็นคนซึ่งมีความสนใจในกิจการสาธารณะ ใช้วิจารณญาณโดยสุจริต มีออกมาช่วยทำประโยชน์ต่าง ๆ ในบ้านในเมือง ผมคิดว่าที่เราเขียนลงไปหน้าที่ (๑) ถึง (๖) เป็นเหมือนกับภาคบังคับ ซึ่งก็โอเค มีพื้นฐาน อยากหาหรือว่าจริง ๆ แล้วเวลานี้หน้าที่อีกอันหนึ่งซึ่งในบทอื่น ๆ เรามักจะเห็นว่าเขาจะมาเอาประโยชน์ แต่จริง ๆ เขาควรจะมีหน้าที่ในการดูแลรักษา นั่นก็คือเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มันยั่งยืน เวลานี้ในระดับโลกเขาก็ตกลงกันแล้ว สนธิสัญญาเกียวโตก็เซ็นรับรองทำกันแล้ว สหประชาชาติก็ผลักดันเรื่อง sustainable development เป็น post 2015 agenda แล้ว แต่ผมคิดว่าเรายังไม่เคยเขียนหน้าที่ชาวบ้านชาวช่องให้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน ยังไม่มีนะครับ มีแต่บทที่จะให้ไปจัดการไปร่วม ซึ่งก็จะโหนไปทางด้านจะไปเอาประโยชน์ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าน่าจะระบุไว้ตรงนี้ เป็นหน้าที่พื้นฐานอันหนึ่งขอบคุณครับ

นางกีระณา สุมาวงศ์ : ท่านประธานคะที่ท่านชาติชายเสนอนั้นดิฉันเห็นด้วยนะคะ เพื่อให้คนในชาติตระหนักถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศหรือของโลกด้วย เพราะไม่อย่างนั้นประเทศเราก็จะแห้งแล้งไปเรื่อย ๆ และฝนก็ไม่ตกตามฤดูกาล ก็ให้เขารักษาสิ่งแวดล้อมโดยเราก็ต้องไปออกกฎหมายลูก โดยช่วยกันบอกเขาว่าจะทำอย่างไร ขอบคุณค่ะ

ประธาน : คือพวกนั้นถ้าเราจะสร้างหน้าที่อะไรเขา มันก็ต้องไปออกกฎหมายสร้างขึ้นมา สิ่งเดียวที่เรากำหนดไว้ก็คือเขามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ถ้าไปเขียนไว้ถึงขนาดหน้าที่นั้น หน้าที่นี้ในรัฐธรรมนูญจะกลายเป็นเรื่องใหญ่โตไป

นายชาติชาติ ณ เชียงใหม่ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ถ้าเราเขียนอย่างที่ผมเรียนเสนอเขาอาจจะเรียกรัฐธรรมนูญว่าเป็น green constitution นะครับ

ประธาน : เชิญครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พหุภาคีญัตติ ๒/๘

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายรชิต สิงหเสนี : กราบขอบพระคุณครับท่านประธาน ผมสนับสนุนท่านชาติชาย แต่ด้วยอีกเหตุผลหนึ่งที่ผมเรียนเมื่อวาน ผมว่าชาวบ้านไทย ชุมชนไทยตอนนี้ตระหนักและสิ่งที่ชาวบ้านพยายามทำกลับไม่ได้รับการตอบสนองโดยภาครัฐ ถ้าเรามีอยู่ว่าเป็นหน้าที่ของเขา ภาครัฐก็จะปฏิเสธไม่ได้ว่าสิ่งที่เขาทำคือสิ่งที่เขาทำตามหน้าที่นี้ ผมมองอีกแง่หนึ่งว่าไม่ได้เป็นการบังคับเขา แต่ว่าเขาพร้อมจะทำอยู่แล้ว แต่ขณะนี้ตัวอย่างที่ผมยก ผู้สื่อข่าวอยู่ก็ไม่ได้พูดถึงกรมทางหลวง แต่นั่นคือกรมทางหลวง ฟ้องถึงศาลตัดสินให้แล้วว่าที่คุณไปตัดต้นไม้ที่ผิดคุณต้องปลูกคืน อธิบดีกรมทางหลวงให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนว่าผมต้องอุทธรณ์ เรื่องนี้จะเป็นเยี่ยงอย่างต่อไป คือชาวบ้านเขาพร้อมจะทำแต่ว่าไม่พร้อมจะรับ คือผมไม่ได้มองว่าเขารู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่เราไปบังคับเขาเลย แต่เป็นการที่วาระรัฐธรรมนูญนี้ให้เขาทำ และเขาจะได้อ้างได้ว่าสิ่งที่เขาทำ แต่ถ้าท่านบอกว่ามันจะคล้าย ๆ proliferate มากไป ผมก็เห็นด้วยครับว่ามันจะเป็น green constitution

ประธาน : เชิญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับท่านประธาน ท่านประธานครับที่เมื่อสักครู่ท่านสุพจน์กรุณาให้คั่นนะครับ มันมีรัฐธรรมนูญอยู่หลายประเทศเหมือนกันครับ ก็เขียนคล้าย ๆ ของเรา แล้วก็เขียนข้อหนึ่งรัฐธรรมนูญอินเดียแล้วก็แอฟริกาอีกประเทศ ๒ ประเทศ เขียนแบบที่ท่านอาจารย์ชาติชายพูดถึงนะครับ ก็คือให้ช่วยกันปกป้อง คุ้มครอง รักษาสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ อะไรพวกนี้ครับ แล้วก็เรื่องคุ้มครองรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี สร้างความปรองดองระหว่างชนในชาติและศาสนาอะไรทั้งหลาย อันนี้ของอินเดียนะครับ ของอินเดียนี่จะมีมากกว่าเรา แต่ว่าสิ่งหลายอย่างที่เรากุยกั๊กว่าจะทำอย่างไรให้มันเกิดขึ้นได้ อย่างเรื่องปฏิรูปเรื่องปรองดอง ของอินเดียเขาเขียนไว้ว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องอยู่ด้วยกัน in harmony แล้วก็ต้องไม่ทำให้เกิดปัญหาบ้านทอนทำลายชาติบ้านเมือง อันนี้ก็เป็นที่ของประชาชน แต่ว่าแต่ละประเทศก็เขียนกันแต่ละแบบแตกต่างกันไปตามแต่ภูมิหลังความเป็นมาที่เขามีการสืบสานร่วมกันมา แล้วก็ปัญหาที่ต้องแก้ไขกันครับ

ประธาน : เราเขียนไว้แล้วใน (๘)

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานขออนุญาตครับ ผมเองสนับสนุนความคิดทุกความคิดที่ถ้าเราจะเขียนในรัฐธรรมนูญแล้วมันต้องปฏิบัติได้จริงนะครับ แล้วก็เมื่อทำแล้วจะได้รับการดูแลคุ้มครองด้วย เพราะว่าอย่างในช่วงที่เป็นอนุกรรมการ ป.ป.ช. กับท่านจรี เรากุยกั๊ก

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่องการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน เรามีความห่วงในเรื่องหนึ่งก็คือประชาชนจำนวนหนึ่งไปเข้าใจผิดว่าตัวเองมีหน้าที่เหมือนตำรวจ เหมือนเจ้าพนักงาน เวลาไปต่อต้านถ้าไปเจอคนรับเงินรับทอง หรืออะไรก็อาจจะไปจับกุม ไปทำกรรมวิธีอะไรก็ตาม ความเสี่ยงตรงนี้เนื่องจากว่าในเวลานี้เรายังไม่มีแม้แต่กฎหมายคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ หรือแม้แต่กลไกอะไรก็ตามที่จะมาคุ้มครองเขาได้ ตรงนี้ก็เข้าใจนะครับว่าเจตนาในการเขียนเพราะว่ามันสอดคล้องกับเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญเราที่ต้องการป้องกันปราบปรามคอร์รัปชัน แต่ว่าถามท่านประธานก็แล้วกันนะครับว่าการเขียนแบบนี้มันจะเหมือนอย่างกรณีฮัยการไหมครับว่าเขียนแล้วเพื่อที่จะให้หน่วยงานที่เขารับผิดชอบหรือรัฐจะต้องทำหน้าที่ในการไปออกกฎหมายคุ้มครองประชาชนต่อไป

ประธาน : บางเรื่องก็ไม่ต้องใช้กฎหมาย ถ้าเราต่อต้านและร่วมมือในการจัดการทุจริตก็คือไม่ไปให้สินบนเขา เห็นใครให้สินบนก็ไปแจ้ง ก็ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมาย ขอไว้ ๑๐ ข้อ ความจริงเดิมเขาบัญญัติ ๙ ประการ แต่เราเพิ่มเป็น ๑๐ บัญญัติ ๑๐ ประการ พอไปได้หรือยังไปได้ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธานนิดหนึ่งครับ ใน (๒) ที่ว่าป้องกันประเทศและรักษาผลประโยชน์ของชาติ เราน่าจะเพิ่มขึ้นนิดหนึ่งไหมครับ คือ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน คือไม่ใช่ใครมาเผาศาลากลางกั๊งดูเฉย ๆ เฉาก๊วยไปศาลากลาง อะไรอย่างนี้คือนอกจากรักษาผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ดิฉันคิดว่าพวกบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ดีเหมือนมันกระจัดกระจายอยู่ในข้อต่าง ๆ แต่มันไม่มีส่วนรวมที่พูดถึงการเป็นพลเมืองที่มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม แล้วก็รักษาความเป็นธรรมในสิ่งเหล่านี้ที่มันน่าจะเป็นไหน ๆ เราก็ก็น่าจะใส่หลายข้อแล้วจะเอาตรงนี้ใส่ไปด้วยไหมคะ

ประธาน : อันนั้นมันคล้าย ๆ กับคุณความประพฤติ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ส่งเสริมความประพฤติ

ประธาน : เท่ากับบอกว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องเป็นคนดี ซึ่งอันนั้นอาจจะไกลไปหน่อย มันปฏิบัติยาก คือทั้งหมดนี้มันจะอยู่ที่หน้าที่ของรัฐที่เราจะต้องไปกำหนดกับตรงนั้นว่า จะต้องทำให้คนเป็นคนดีมีวินัย ซึ่งมีจิตสาธารณะ นั่นไปอยู่ที่การศึกษาที่รัฐจะต้องทำ อยู่ ๆ บังคับว่าให้คนเป็นคนดีมีหน้าที่ต้องเป็นคนดี

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๒/๑๐

นางจุรี วิจิตรวาทการ : แต่เรามีอุดมการณ์ของชาติว่าเราต้องการให้คนไปในทิศทางที่เราคิดว่าควรจะเป็น สิ่งที่เราคาดหวังไปในสังคมคือเราให้ต่อต้านทุจริต เราก็ให้เป็นพลเมืองที่ดีที่มีคุณสมบัติเหล่านี้

ประธาน : ก็ต้องเป็นเรื่องที่ไปสร้าง แต่ถ้าไปกำหนดให้เป็นหน้าที่ คือโดยผลของกฎหมายที่มีอยู่ทั้งปวงในเวลานี้พันกว่าฉบับล้วนแต่กำหนดไปในทิศทางที่จะทำให้คนเป็นคนดี แต่พันฉบับแล้วก็ยังไม่ดี

นายประพันธ์ นัยโกวิท : อันที่ ๒ ขออนุญาตถ้อยคำนิดหนึ่งได้ไหมครับ ป้องกันประเทศ แล้วก็เว้นวรรค ตัด และ ออก เพราะมันมี และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ประธาน : คือ และหลังกับและหน้าคนละและ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : หรือจะเอาครับ

ประธาน : คงต้องเอา คือมันป้องกันกับรักษา รักษาอะไร รักษาผลประโยชน์สาธารณะ

ประธาน : สิ่งแวดล้อมหรือเปล่า

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธาน คือบางที่เข้าใจรัฐธรรมนูญวางหลักไว้กว้าง ๆ แต่ benchmark มันไม่มี อย่างมีกรมป่าไม้แล้วป่าไม้ลดลงทุกปี ซึ่งมันเป็นเรื่องตลกมาก

เลขาธิการ : เป็นรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ต้องใส่ ทรัพยากรธรรมชาติ
ใหม่ครับ หรือ ธรรมชาติ เฉย ๆ เพราะว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ

ประธาน : เมื่อสักครู่ออาจารย์อดิพันธ์เสนอ หมายถึงตัวธรรมชาติหรือ
ทรัพยากรธรรมชาติ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : คือธรรมชาติมันเป็นค่ากลาง ๆ เฉย ๆ ถ้ามนุษย์
ไม่รู้จักเอามันมาเป็นทรัพยากรมันก็ไม่เป็น แต่ทุกวันนี้เราแย่งกันมาเป็นทรัพยากรมันมี value
มันถึงแย่งกัน ถ้าไม่มี value มันก็ไม่แย่งครับ

ประธาน : ไม่มี value ก็ต้องรักษาเพื่อให้มันสวยงาม

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เข้าใจครับ แต่ถ้าใช้คำว่า ทรัพยากร มันก็น่าจะรวม
ความแล้วก็ได้ดังดูใจมากกว่าครับ

ประธาน : ทะเลเป็นทรัพยากรใหม่ครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ผมกลัวถ้าเราไม่ใส่คำว่า ทรัพยากร ครับอาจารย์
เดี่ยวพวกบาสิมาใหม่ นี้อย่างไรเขาไม่ได้ให้รักษาทรัพยากร เรื่องธรรมชาติเฉย ๆ อย่างนี้ ก็จะเถียง
กันอีก นี่ความเห็นะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : เรื่องธรรมชาติหรือรักษาทรัพยากรธรรมชาติอันนี้ค่อนข้าง
ลำบาก ถ้าจะบอกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะไปทำอะไร เพราะความจริงการรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐที่จะต้องทำ ส่วนทำและจะขอความร่วมมือจาก
ประชาชนก็ตาม แต่ประชาชนเองโดยปกติเขาไม่มีหน้าที่โดยพื้นฐาน เรื่องสิ่งแวดล้อมโอเค เพราะ
สิ่งแวดล้อมนั้นก็แนวคิดมันก็มาจนทั่วไปหมดแล้วว่าคนก่อขยะก็ต้องมีความรับผิดชอบในการกำจัด
ขยะนั้นด้วยตัวเอง แต่ว่าการรักษาทรัพยากรธรรมชาติมันจะหาคำตอบไม่ได้ว่าจะให้ประชาชน
เขาทำอะไรบ้างที่เขาไม่ผิดหน้าที่ของเขา

ประธาน : ความจริงก็ถูกนะครับ เพราะว่าตอนที่เราเขียนเรื่องแนวนโยบายก็ดี
สิทธิก็ดี เราก็พูดถึงสิทธิของเขาที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติ มีสิทธิเข้ามีส่วนร่วมในการรักษา
แล้วพอเป็นสิทธิแล้วจะมากำหนดให้เป็นหน้าที่อีก ตกลงมันเป็นอะไรกันแน่ แต่สิ่งแวดล้อมถ้าเรา
กำหนดให้เป็นหน้าที่เสียเพราะจะได้ไม่ทิ้งขยะ ไม่เผาป่า ไม่อะไร เชิญครับ

นายเจริญ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ ท่านประธานครับ
ประเด็นของอาจารย์อดิพันธ์มีรัฐธรรมนูญฉบับเขาเขียนว่า ผมไม่ทราบว่าจะแปลเป็นไทย

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ว่าอนุรักษ์หรืออะไร เขาใช้คำว่า conserve nature คือไม่ใช่ protect นะครับ ส่วนใหญ่ conserve conservations มันคือการอนุรักษ์ ถ้าประเด็นของท่านอาจารย์นิติพันธุ์นะครับ ผมเลยไม่แน่ใจว่าเราจะมาเขียนเป็นอนุรักษ์ธรรมชาติ เพราะว่าถ้าแปลตรงตัวมันคืออนุรักษ์ธรรมชาติ

ประธาน : อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้หรือเปล่า

นายเชษฐ โทณะวณิก : เขาแยกกันนะครับ เขาบอกว่า conserve nature แล้วก็ protect the environment ครับ

ประธาน : อย่างนั้นก็ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมถูกแล้ว

นายเชษฐ โทณะวณิก : ครับ แต่ที่นี้เขาแยก ถ้าประเด็นของท่านอาจารย์นิติพันธุ์ เขาก็แยก nature กับ environment

ประธาน : nature เราให้เป็นสิทธิเขาแล้ว

นายเชษฐ โทณะวณิก : ครับ

นายอัชพร จารุจินดา : เดี่ยวจะมีมาตรา ๕๖ ต่อไปเรื่องทรัพยากรธรรมชาติต่อกันไป

นางจรี วิจิตรวาทการ : แต่ดิฉันเห็นด้วยกับอาจารย์นิติพันธุ์ว่าในข้อนี้เราหมายถึงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวม แล้วก็ดำเนินการร่วมมือสนับสนุนปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือว่ามนุษย์จะต้อง appreciate ธรรมชาติ

ประธาน : อันนี้มีแล้วเขียนแล้ว

นางจรี วิจิตรวาทการ : แต่ตรงนี้ไม่มีธรรมชาติค่ะ

ประธาน : ธรรมชาติเราจะกำหนดให้เป็นหน้าที่เขาหรือ หรือจะให้เป็นที่สิทธิ เพราะเมื่อวานนี้เรากำหนดให้เป็นสิทธิ พอเรากำหนดเป็นสิทธิแล้วเราไปกำหนดหน้าที่อีกตกลงเลย ไม่รู้จะทำอย่างไร

เลขาฯ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธาน ในแง่ของความหมายของพจนานุกรมนะครับ ธรรมชาติ เป็นคำนาม แปลว่าสิ่งที่เกิดมีและเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ

ประธาน : ไปได้หรือยัง เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาส : ท่านประธานครับ จะขอความรู้เพราะผมยังคิดแล้วมันไม่ปะติดปะต่อครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

อันที่ ๑ คือระหว่างสิทธิกับหน้าที่นะครับว่าเมื่อไรเราถึงจะบอกว่าเป็นสิทธิ เมื่อไรถึงจะบอกว่าเป็นหน้าที่ อันนี้ในกรณีที่ตัว actor คือประชาชนนะครับ

อันที่ ๒ ที่เมื่อสักครู่ท่านอัครพุดและผมก็พยายามนึกอยู่คือมันมีบางเรื่องรัฐเป็นผู้กระทำเป็นตัวหลัก แล้วก็มีประชาชนหรือที่เรากำลังเขียนหน้าที่ตรงนี้ ทั้งหมดมันจะแยกแยะกันอย่างใรว่ทำอะไรควรจะเป็นสิทธิ อะไรควรจะเป็นหน้าที่ อะไรรัฐทำ อะไรประชาชนทำ ถ้ารัฐทำแล้วประชาชนไม่ต้องทำ ตัวผมยังสับสนอยู่นิดหนึ่งครับ เพราะว่าเวลาเขียนมันจะค่อย ๆ เขียนไปที่ละมาตรา ทีละมาตรา แต่ว่าตัวเหมือน conceptual mapping มันไม่ค่อยเคลียร์เท่าไรครับ ก็เลยอยากให้ท่านประธานช่วยสอนตรงนี้หน่อยนะครับ นึกแล้วมันไม่ทะเลอุปรูปรงเท่าไร มันไม่เชื่อมโยงเท่าไรครับ

ประธาน : คือถ้าอะไรที่เราคิดว่าประชาชนต้องทำเราก็กำหนดเป็นหน้าที่ ถ้าอะไรที่คิดว่าถ้าเขาอยากจะทำจะได้ทำได้ก็กำหนดเป็นสิทธิ ถ้าอะไรที่คิดว่าสิ่งเหล่านี้อย่างไร ๆ ก็ต้องมีใครทำเข้าสักคนหนึ่งไม่ทำไม่ได้ เราก็กำหนดไปเป็นหน้าที่ของรัฐ ถ้าเราคิดว่าสิ่งไหนทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ ควรทำแต่จะทำเมื่อไรเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แล้วก็กำหนดเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ลักษณะก็จะเป็นขั้นตอนของมันอยู่อย่างนั้น เวลานี้เวลาเราพูดกันถึงสิทธิเราก็อายุจะเต็มสิทธิ พอมาพูดถึงหน้าที่เราก็ก่อนอยากจะทำหน้าที่ สิมไปเลยว่าหน้าที่มันต้องทำนะ พอไม่ทำเข้ามันจะติดคุกติดตาราง เพราะฉะนั้นต้องระมัดระวังอย่าเที่ยวได้ไปใส่อะไรมันมากนัก เชิญครับท่านอัครพุด

พลเอก อัครพุด เจริญพานิช : ขออนุญาตครับ แล้วอย่างในมาตราที่ว่าด้วยหน้าที่ใน (๕) บอกว่า เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นนี้ะครับ ในมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นมาตราหลักของเราที่พูดถึงสิทธิและเสรีภาพ ตอนท้ายก็จะบอกว่า และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น คำเดียวกัน คือมันเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ด้วยใช่ไหมครับ

ประธาน : ตัวนั้นเป็นสิทธิแล้วมีเงื่อนไขในการใช้สิทธิต้องไม่ละเมิด แต่ตรงนี้เป็นหน้าที่ที่ว่าไม่ว่าจะอย่างไรคุณจะใช้สิทธิไม่ใช้สิทธิไม่รู้หรือคุณต้องเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น อันนี้จะซ้ำ ๒ ทน ตัวนั้นเป็นตัวเงื่อนไขของการใช้สิทธิ แต่ตัวนี้จะเป็นตัวหน้าที่ นี่ใส่ ๆ ไปแล้วผมถึงบอกว่าถ้าเสร็จเร็วพวกผม ๓-๔ คนอาจจะต้องมานั่งทำงานต่อ เพราะไม่รู้ว่าใส่ไปไว้ตรงไหนแล้วมันไปขัดกับตรงนี้ ใส่ตรงนี้นั้นไปแย้งกับตรงนั้นอยู่ที่ไหนบ้างต้องมานั่งวงเล็ก ๆ มานั่งทำงานต่ออีกที เชิญครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : เมื่อสักครู่หลักที่ท่านประธานให้คือถ้าเป็นอะไรที่ประชาชนต้องทำก็คือหน้าที่ ถ้าประชาชนคิดว่าเป็นเรื่องที่ประชาชนอยากจะทำ แต่จริง ๆ แล้วไม่ต้องทำก็ให้เป็นสิทธิ แล้วก็บางเรื่องมันต้องมีใครสักคนที่ต้องทำก็คือรัฐเป็นคนทำ อันนั้นก็เป็นที่หน้าที่ของรัฐ บางอย่างสักวันหนึ่งมันก็ต้องทำหรือว่าเมื่อฐานะทางการเงินการคลังมันพร้อมก็ต้องทำ อันนั้นก็คือแนวนโยบาย ที่นี้ถ้าใช้หลักนี้นะครับ ผมเรียนถามเพราะว่าในรัฐธรรมนูญอย่างหนึ่งที่เรานั่นในแง่ของประชาชนก็คือเรื่องการศึกษา แล้วเลยคิดไปแต่ที่คิดนี้ก็ได้ทะเลาะไปร้องอะไรนะครับ ยังนั่งนึกเวลาเราพูดถึงหน้าที่ของพลเมือง ถ้าเราไปเขียนว่าพลเมืองมีหน้าที่เรียนหนังสือด้วยอย่างนี้ มันจะเยอะไปหรือเปล่าครับ คือเขาต้องมาเรียน คือมันมีกฎหมายกำหนดอยู่แล้วว่าต้องมาเรียนหนังสือ และถ้าไม่เรียนหนังสือเป็นอย่างไร แต่คราวนี้บางเรื่องมันก็มีกฎหมายกำหนดอยู่แล้ว แล้วเราก็นั่งนะครับ เราก้หยิบมาใส่ไว้ตรงนี้ แต่บางเรื่องเราก็ไม่ได้หยิบมาใส่ ก็เลยสงสัยว่าอย่างเรื่องการศึกษาถ้าเราเห็นสำคัญเราควรจะให้ไหม ลองยกเป็นตัวอย่างเฉย ๆ นะครับ เพราะว่าเราให้ความสำคัญกับการศึกษามาก ๆ แต่ขณะเดียวกันเราก็ไม่ได้บอกว่าต้องมาเรียนหนังสือ ก็เลยเผื่อมีคนถามผมจะได้ตอบได้ครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ประเด็นของอาจารย์ศุภชัยมันจะโยงกับการลงโทษพ่อแม่ที่ไม่ได้ให้ลูกเรียนด้วย คือในต่างประเทศถ้าลูกไม่ได้เรียนหนังสือเขาปรับพ่อแม่ด้วยเหตุผลอะไรก็ตามแต่ที่พ่อแม่ไม่ให้ลูกเรียนมีความผิด

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ขออนุญาตท่านประธานนะครับ เท่าที่ทราบของประเทศไทยก็ปรับเหมือนกัน แต่เวลาตำรวจบอกว่าตำรวจต้องจ่ายเงินเองเพราะว่าเขาไม่มีเงินจ่าย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผมเข้าใจว่าในต่างประเทศเขามี home based school คือเรียนที่บ้าน อันนั้นก็ก็เป็นระบบที่ค่อนข้างจะก้าวหน้าแล้ว แต่ว่าประเทศไทยผมไม่แน่ใจว่าถ้าเราเขียนไปมันจะไปขัดกับสิ่งที่เรากำลังพูดกันอยู่หรือเปล่า คือการศึกษาโดยธรรมชาติ โดยพ่อแม่เขาสั่งสอนลูกเขาเองเลย เขาให้ลูกเรียนตามเขาเป็นเวลาของเขา มันมีบางประเทศในยุโรปและอเมริกาใช้ระบบนี้แล้ว ถ้าเราไปเขียนแบบนี้เราควรจะใช้คำที่มันคลุมไปหมดด้วยนะครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านรองคะ เมืองไทยก็มีอนุญาตให้มี home school เขาก็มี พ่อแม่บางคนไม่ให้ลูกเรียนหนังสือแต่เขาสอนกันอย่างจริงจัง มันก็มี แต่ที่เราพูดถึงหมายถึง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เด็กที่พ่อแม่ไม่ให้ไปโรงเรียน ด้วยเหตุผลอะไรก็ตามแต่ ใช้แรงงานลูกหรือว่าไม่ได้ใส่ใจเรื่องการศึกษา คนพวกนั้นรัฐจะลงโทษไหม หรือว่าจะเอาจริงเอาจังแค่ไหน อะไรอย่างนี้ค่ะ

ประธาน : ก็ลงโทษ มีโทษอยู่นานแล้ว

นางจรี วิจิตรวาทการ : ก็ไม่ได้ทำกันจริง ๆ

ประธาน : เราถึงต้องจัดการศึกษาภาคบังคับให้ฟรีไม่เก็บสตางค์ เพราะว่ารรัฐเป็นคนไปบังคับเขา ทีนี้เข้าใจว่ามันเคยเขียนในหน้าที่อันนี้ คือมีหน้าที่เข้ารับการศึกษอาบรม แต่ว่าเข้ารับการศึกษอาบรมมันก็ไม่ว่ามันไปถึงขนาดไหน ถ้าจะเขียนก็ต้องเขียนอย่างนี้ในการศึกษาภาคบังคับ แต่ว่าเนื่องจากว่าระยะหลังการศึกษามันมีหลายรูปแบบ มันไม่จำเป็นต้องเข้าโรงเรียนก็ได้ เพียงแต่ว่าเรียนให้มันอ่านออกเขียนได้ ให้มันได้ตามหลักสูตร และเราก็เลยไปเขียนเอาไว้ในสิทธิหรือหน้าที่ของรัฐ ที่รัฐจะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับให้โดยไม่เสียสตางค์ แต่มันก็เป็นแต่เพียงหน้าที่ในการจัด แล้วถ้าไม่กำหนดเป็นหน้าที่เดี๋ยวก็คงเกิดเป็นปัญหา ก็กำหนดเสียก็ได้ แต่ว่ากำหนดเอาเฉพาะการศึกษาภาคบังคับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ใน (๔) มันบังคับใคร บังคับผู้ปกครองหรือบังคับเด็กครับ

ประธาน : เด็กครับ ทุกคน แต่ละคนมีหน้าที่ต้องเข้ารับการศึกษอาบรมโดยการศึกษาภาคบังคับ

เลขานุการ : ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธาน คือผมไม่แน่ใจอย่างเช่น home school เขาถือเป็นการศึกษาภาคบังคับหรือเปล่า

ประธาน : การศึกษาภาคบังคับคือการศึกษาที่ต้องเรียนรู้จบในระดับประถม ๖ ผมเรียนชั้นประถม ๔ แล้วมันเริ่มต้น ม. ๑ เดียวนี้มันไม่มี เขียวครับ

นายสุภชัย ยาวะประภาษ : ขออนุญาตนิดเดียวครับ คือเท่าที่ทราบอย่างเมื่อครู่นี้ที่ท่านปรกรณ์ถาม ปกติแล้วอย่าง home school มันไม่ใช่อยู่ดี ๆ เราไปทำเองที่บ้านแล้วก็บอกเรียก home school มันมีกฎกระทรวงที่กำหนดไว้อย่างนี้ ๆ เรียกว่า home school เสร็จแล้วก็ต้องไปสอบไปอะไร เพราะฉะนั้นมันมีกฎเกณฑ์กติกาที่กำหนดเอาไว้ครับ

ประธาน : อันนี้เราไม่ได้บอกให้ไปโรงเรียน เข้ารับการศึกษอาบรมก็จะศึกษอาบรมที่ไหน อย่างไร ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : แต่ถ้าเป็นการบังคับเด็ก เด็กเขาจะรับรู้หรือครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เขาก็มีกฎหมายบังคับพ่อแม่ไว้ว่าให้พาเด็กไปเรียน ใครถึงเวลาแล้วไม่ไปเรียนเขาปรับ เขาไม่ปรับเด็กเขาปรับผู้ใหญ่

นายภัทร คำพิทักษ์ : อาจารย์ครับไปเติมเรื่องการศึกษา ถ้าสมมุติว่าพ่อแม่ที่เขามีความจำเป็นเขาติดคุกไหมครับ ลูกคนงาน ลูกอะไรทั้งหลาย

ประธาน : ทำไม เขาก็ต้องส่งลูกไปเรียน แล้วลองคิดดูนะความห่วยแตกของกระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาภาคบังคับมันมีมาตั้งแต่ ๒๔๗๕ ก็บังคับคนทุกคนไปเรียน ใครไม่ส่งลูกไปเรียนก็จะมีโทษ แล้วกระทรวงศึกษาธิการไปกำหนดกฎหมายว่าใครจะมาเรียนหนังสือจะต้องมีบ้านเลขที่ มีทะเบียนบ้าน มีอันนั้นอันนี้ ผมบอกคุณจะบ้าหรือ ทำไมคุณไปกำหนดอย่างนั้นในเมื่อเด็กมันจะต้องเรียน ก็เด็กมันอยู่ที่ตรงนั้นมันมาเรียนก็บุญนักหนาแล้ว เขาบอกไม่ได้ครับ เพราะมันมีกฎหมายบังคับ ผมบอกแล้วใครเป็นคนออกกฎหมายบังคับ กระทรวงครับ ถามว่าแล้วใครเป็นคนเซ็น เขาบอกรัฐมนตรีเซ็น แล้วคุณทำไมไม่เอาไปให้รัฐมนตรี บอกเข้าถึงยากครับ ผมก็ถามว่าแล้วมันเป็นเวลาที่ปีมาแล้วที่มีอย่างนี้ เขาบอกนานแล้วครับ บอกตั้งแต่สมัยนั้นคุณยังเข้าไม่ถึงเลยหรือ วันหนึ่งรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการไปต่างประเทศ ผมเป็นวิชาการ ผมก็บอกเข้าคุณเอามาเดี๋ยวนี้เลย เขาบอกผมยังไม่ได้ร่าง คุณเอาต้นร่างเดิมมาเดี๋ยวผมร่างเดี๋ยวนี้แล้วผมเซ็นให้เดี๋ยวนี้ เด็กมันถึงค่อยได้เรียนหนังสือ ไม่อย่างนั้นมันก็ต้องไอโฮ สมัยก่อนต้องไปคัดสำเนาทะเบียนบ้าน ทุเรศจริง ๆ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ เครื่องแบบบางทีก็เป็นอุปสรรคนะคะ เครื่องแบบนักเรียน พ่อแม่ยากจนไม่มีเครื่องแบบใหม่อะไรต่ออะไร เด็กต่างจังหวัดถึงได้ใส่เสื้อที่มีชื่อไม่ใช่ชื่อตัวเองเพราะรับบริจาค

ประธาน : อาจารย์ไม่รู้หรือนักการเมืองเขาตั้งงบประมาณไปแจกเครื่องแบบมาหลายปีแล้ว

นางจรี วิจิตรวาทการ : แต่มันก็ไม่ได้ทั่วถึงทุกแห่งนะคะ เด็กหลายคนเท่าที่ดิฉันทราบ แล้วบางทีก็ไม่มีรองเท้าใส่ ก็ขายเพื่อน หรือว่าอยู่ห่างไกลเกินไปเดินทางยากอะไรอย่างนี้ มันมีอะไรเยอะแยะเลยเหตุผล

ประธาน : คือคนสมัยนี้ติดวัตถุเยอะเกินไป การศึกษามันเลยไม่ก้าวหน้า เมื่อสมัยผมเรียนหนังสือผมไม่เคยใส่รองเท้าไปโรงเรียนก็ไม่เห็นมันมีอะไร วันหนึ่งมีคนเขาซื้อรองเท้า เขาไม่ได้ซื้อ เขาเอารองเท้าเก่า ๆ ไปให้ ไอโฮใส่ก็เสียไม่มี แล้วก็ใส่ได้วันเดียวเพราะรองเท้ามันก็เล็กใส่ สมัยก่อนมันอนาถ ผมได้เห็นลูกฟุตบอลจริง ๆ เมื่อตอนใกล้จะจบ ป. ๔ แล้วเพิ่งเห็น

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ไม่เคยมีกีฬา วิธีสอนกีฬาก็คือกระโดดค้ำถ่อ ไซ้ไม้ไผ่ โดดขึ้นไปไม้มันก็หักไอ้โฮแทบตาย สมัยนี้มีครบถ้วนทุกอย่างมันยังไม่เรียนกันเลย ดิฉันวิตกกังวลมากเกินไป แปลกนะสมัยก่อนคนเมื่อก่อนทำไมความรู้นั้นแน่น ครูที่สอนผมจบ ป. ๔ เป็นที่ ๑ ของจังหวัด จบ ป. ๔ เขาเอามาเป็นครู แล้วแกสอนหนังสือเก่ง พอ ป. ๒ ผมก็ขึ้นธรรมาสน์เทศน์ได้แล้ว สมัยนี้มันจบมหาวิทยาลัยมันยังอ่านหนังสือไทยยังไม่ค่อยออก สอนอย่างไร แอ่

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ คือถ้าดูรัฐธรรมนูญของหลาย ๆ ประเทศก็เขียนเรื่องการศึกษาไว้ แต่เขาจะเขียนเพียงแค่ว่ามีหน้าที่ของประชาชนคือการศึกษาหาความรู้ เขาทิ้งไว้ขนาดนั้น คือถ้าเขียนอย่างนี้มันก็กลายเป็นว่า แค่การศึกษาภาคบังคับพอละหมดหน้าที่เขา แต่ความจริงในความหมายของต่างประเทศหมายความว่า คุณจะต้องหาความรู้ไปเรื่อย ๆ เป็นหน้าที่

ประธาน : แต่อันนั้นต้องเป็นสิทธิ แต่ว่าของเรามันยังไม่ไปถึง แต่สิทธิเราให้ให้ว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอะไรต่ออะไร นั่นคือสิทธิ แต่ว่าพอหน้าที่เราก็ก้อแต่แค่บังคับ เพราะไม่อย่างนั้นเดี๋ยวจะไปออกกฎหมายลงโทษคน พอได้หรือยังมาตรฐานนี้ใช้เวลานานมาก ไปนะครับหน้าที่ของรัฐ

เลขานุการ : หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๕๐ รัฐต้องดำเนินการทั้งปวงอันเป็นหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ให้ครบถ้วน ตามกำลังความสามารถทางการเงินการคลังของรัฐ

ประธาน : ไปได้ไหมครับ

เลขานุการ : มาตรา ๕๑ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย ความมั่นคงของชาติ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ประธาน : โอเคไหมครับ

เลขานุการ : มาตรา ๕๒ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธาน ๕๒ กับ ๕๐ มันจะคล้าย ๆ กันหรือเปล่าคะ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : คนละอย่างครับ มาตรา ๕๐ เป็นเรื่องไปรษณีย์ว่ารัฐมีหน้าที่ต้องทำ
ดังต่อไปนี้ ๕๑ ก็คือข้อ ๑ ส่วน ๕๒ ก็คือข้อ ๒

เลขานุการ : ๕๐ จะบอกว่าเวลาทำให้ทำตามเงินที่มีอยู่ครับ ตามความเหมาะสม

ประธาน : ๕๒ คือ law enforcement ครับ

เลขานุการ : มาตรา ๕๓ การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย
ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว
ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

รัฐต้องดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษาก่อนวัยเรียนที่มีคุณภาพสำหรับประชาชน
อย่างทั่วถึง

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย

ให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัด
การศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว
มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล และดำเนินการให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายใน
การศึกษาตามความถนัดของตน ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมี
บทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบ
การดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

นายนิติพันธ์ เชื้อบุญชัย : ผมจะเรียนถามนิด คือในเรื่องสิทธิที่แต่ก่อนเป็นสิทธิ
ในการศึกษา อันนี้เราได้อยู่ในนี้เลยใช่ไหมครับ คือในภาคของสิทธิ สิทธิและเสรีภาพไม่มีเรื่อง
การศึกษา แต่เราอยู่หน้าที่นี่เลยใช่ไหมครับ

ประธาน : ให้รัฐเป็นคนจัด

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธานครับ คือเป็นไปตามหลักที่เราวางไว้เบื้องต้น
ก็คือทำให้สิทธิมันกินได้ ก็คือแทนที่จะทำให้สิทธิเป็นสิทธิลอย ๆ เหมือนเมื่อก่อนก็คือบังคับให้มัน
เป็นจริงได้ ก็คือให้เป็นหน้าที่ของรัฐครับท่านครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ผมจะพูดประเด็นของท่านอาจารย์จूरีครับ ตรงนี้ว่า
เมื่อครู่นี้อาจารย์พูดถึงเรื่องว่าทำอย่างไรการศึกษาจะทำให้คนมีจิตสาธารณะ แล้วก็อ่านตรงนี้

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

มันจะมีเรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ แต่ก็ยังนึกอยู่ว่ามันดู เหมือนกับว่ายังไม่ได้คลุมคำว่า จิตสาธารณะ เพียงพอนะครับ พอดีอาจารย์จรีจะพูด อาจารย์พูด ต่อก็ได้ครับ เพราะผมจะพูดประเด็นที่อาจารย์พูด

นางจรี วิจิตรวาทการ : คือหลายประเด็นนะคะ ขอบคุณอาจารย์ศุภชัย เพราะว่า คล้ายกันที่พูดถึงเรื่องนี้ แต่ดิฉันคิดว่าอย่างการศึกษา เราพูดถึงการศึกษา ที่นี้ในสังคมปัจจุบัน อย่างที่เราคุยกันมา การศึกษาก็อาจจะไม่ใช่ ถ้าเราใช้การศึกษานี้ กระทรวงศึกษาจะเคลมว่า เป็นอยู่ได้เอาผิดเขาหมด แต่จริง ๆ อย่างพรรคต่อไปนะคะ รัฐต้องดำเนินการจัดให้มีการศึกษาก่อน ้วยเรียนที่มีคุณภาพ จริง ๆ ฟังดูแล้วดี แต่ว่าคนตั้งเยอะที่เขาทำงานทางด้านปฐมวัย การเรียนรู้ ในระดับนั้นเขากลัวมากคะ เพราะถ้าสมมุติว่ารัฐเข้าไปยุ่งยามเดี๋ยวไปจับให้เด็กก่อนวัยเรียนต้อง เริ่มเรียนโน่นเรียนนี่ ไปบังคับให้ทำให้ความสามารถในการที่เด็กจะมีอิสรภาพในการเรียนรู้ด้วย ตัวเองหายไป จริง ๆ เขาไม่อยากจะให้กระทรวงศึกษาไปจับ อันนั้นเป็นอีกหนึ่งประเด็น ที่นี้ดิฉัน ก็อยากเรียนถามว่าในยุคนี้สมัยนี้เราจะใช้การศึกษาอย่างเดียวหรือว่าเราจะมี การเรียนรู้ด้วย เพราะว่าถ้าสมมุติว่าสังคมที่ดีรัฐบาลอาจจะเปิดโอกาสให้คนเรียนรู้ได้ตลอดโดยมีวิธีการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การศึกษาในห้องเรียนอย่างเดียว ถ้าการสนับสนุนอย่างอื่นด้วยมันอาจจะช่วยให้ประชาชน ตั้งเยอะเก่งขึ้น ฉลาดขึ้นนะคะ ที่นี้ให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนดีมันจะฟังดูกว้างไปหรือไม่ เราอาจจะต้อง ระบุว่ามีความคุณธรรมจริยธรรม มีวินัยก็ดี ดิฉันว่าดี แต่ว่าจะเพิ่มตรงนั้นใหม่ และมีจิตสาธารณะ ภูมิใจ ในชาติ ตรงที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็อาจจะหมายถึงจิตสาธารณะ แต่ว่าคนไทยเราจะขาด สิ่งเหล่านี้ คือเรามาจากภูมิหลัง พื้นฐานของอุปถัมภ์ ทำให้ความสัมพันธ์และอะไรทุกอย่าง มันมุ่งเน้นไปที่ตัวบุคคล ไม่ค่อยมองถึงส่วนรวมและสังคม การที่จะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ใหม่ดิฉันคิดว่า เป็นหน้าที่ของการศึกษาที่จะต้องเน้นนะคะ เน้นในเรื่องความเป็นธรรม เรื่องของจิตสาธารณะ เรื่องของความรับผิดชอบต่อ รับผิดชอบต่อตัวเอง ต่อสังคม ต่อทุกคน ประเด็นเหล่านี้ดิฉันคิดว่าสำคัญ นะคะ หรือแม้กระทั่งเรื่องความเป็นธรรม ถ้าไม่ได้เรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก คนเดียวเขาเรียกไอ้เตี้ย คนดำ ก็ไอ้ดำ ไปตอกย้ำจุดอ่อนของคนโดยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นธรรม สิ่งเหล่านี้เราควรจะต้องให้ ปลุกฝังตั้งแต่วัยเด็กเลยจะได้เป็นธรรมชาติของคนแต่ละคน ระบบนี้ก็คิดระบบอะไรต่าง ๆ คุณค่า ค่านิยมของคนจะได้เป็นคนที่ดีมีความสมบูรณ์ในความเป็นมนุษย์ เพราะฉะนั้นอันนี้หนึ่งประเด็น

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประเด็นที่ ๒ ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษาก่อนวัยเรียน ดิฉันว่าคุณภาพของการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียน และการศึกษาที่สนใจเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ แต่ทำอย่างไรที่ไม่ให้กระทรวงศึกษาธิการไปจัดระบบครอบงำเขามาก หรือไปตั้งหลักสูตรขึ้นมาตั้งแต่ก่อนวัยเรียน มันไม่ใช่หลักสูตรที่ควรจะเป็นอย่างนั้น อันนี้ก็เป็นห่วงกังวลนิดหนึ่ง

ถัดมาในวรรคสุดท้ายให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ ที่นี้ฟังดูก็เหมือนเป็นระดับที่ตายตัวด้วย ถ้าสมมุติว่ามีระบบที่เป็นอิสระ พัฒนามนุษย์ตลอดชีพ lifelong learning ที่จัดอันนี้เพิ่มเข้าไปด้วยจะเป็นประโยชน์ อย่างเห็นในชุมชน สังคมในหลาย ๆ สังคมเขามี continuing education ที่คนเรียนกันได้ ไม่ว่าจะวัยไหน คนที่ขาดเรียนแต่ก่อน คล้าย ๆ การศึกษานอกโรงเรียนของเรา แต่ว่าการศึกษานอกโรงเรียนก็ถูกครอบงำโดยกระทรวง และมีหลักสูตรที่ค่อนข้างน่ารังเกียจ ที่นี้จะทำอย่างไรที่จะให้มีอิสรภาพในการที่จะจัดการศึกษาหลายรูปแบบ แล้วก็เน้นให้การเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญ ของสังคม คือคนไทยชี้แจงเรียนรู้ เมื่อกี้ที่คุณอัครพุดถึงว่ารัฐธรรมนูญบางประเทศบอกว่า ให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ดิฉันเห็นด้วยอันนี้ คือมันขาดการเรียนรู้ที่ท่านประธานบอกว่าตั้งแต่เด็กทำไมถึงได้เก่ง เพราะครูสอนให้เด็กใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วย มิติเหล่านี้ก็อยากจะขอฝากไว้ค่ะ

นางกิริณา สุมาวงศ์ : ท่านประธานคะ ที่อาจารย์จุกกล่าวมาดิฉันเห็นด้วย เพราะว่ามันขาดไปในการเรียนเริ่มแรกของเด็กนักเรียน เรามุ่งแต่การศึกษาจะเห็นว่านักเรียนของเรามุ่งแต่จะเอาที่ ๑ เอาชนะคะคานกัน แต่ความมีจิตอาสาหรือการที่จะมีจิตสาธารณะไม่มี โดยเฉพาะโรงเรียนที่คนอยากจะเข้าพวกสารพัดทั้งหลาย ต่อมาก็เตรียมอุดม เขาก็จะแข่งขันกัน โรงเรียนก็ทำให้เด็กไม่มีความเอื้ออาทร ความอยากจะเก่งอย่างเดียว ไม่ฟังใครทั้งนั้น ต้องเป็นที่ ๑ ของประเทศให้ได้ ก็เลยอยากจะฝากไปว่าเราต้องการเข้าใจว่าระบบการศึกษาเราไม่ได้สอนให้คนเด่น คนดี แต่ต้องเป็นคนที่จะเข้าสังคมได้ มีจิตอาสา เอื้ออาทรและเป็นคนมีศีลธรรม รู้ขอบรู้ผิด สิ่งใดไม่ควรทำ อันนี้เป็นสิ่งที่ควรจะต้องปลูกฝังในชั้นแรก ๆ และตลอดไปด้วยนะคะ

ประธาน : ที่พูดมาทั้งหมดเมื่อกี้ดีมากเลย ช่วยจดเอาไว้หน่อยได้ไหมแล้วเอาไปใส่ไว้ในแผนการศึกษาของชาติ เพราะนี่เรากำลังร่างรัฐธรรมนูญ การศึกษามันแปลว่าการเล่าเรียน ผูกฝนและอบรม เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่ใช่คำว่า การศึกษา ไปใช้คำใหม่ของนักวิชาการการศึกษา เดียวมันก็เปลี่ยนไปเรื่อย เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะไปคิดอะไรมามันคือการศึกษาทั้งนั้น เราก็ใช้คำว่า การศึกษา คำว่า ทุกระดับ ก็แปลว่าทุกชนิด ทุกประเภท ในนี้เราไม่พูดถึงกระทรวงศึกษาธิการเลย

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เราพูดถึงรัฐ ท้องถิ่นและเอกชน ประชาชนที่จะต้องไปช่วยกันทำ เราวางแต่หลัก ส่วนว่าคนดีต้องการประเภทไหนก็ไปจาระไนเอา ทั้งหมดคือคนดี เราต้องการ ๒-๓ อย่างเท่านั้นในนี้ คือคนดี มีวินัย มีจิตใจรักชาติ และสิ่งที่ต้องการที่สุดก็คือให้เขาสามารถเรียนได้ตามความถนัด ไม่ใช่บังคับให้เขาต้องเรียนอย่างที่ใครอยากให้เรียน นี่ละคือหัวใจของเรา ถ้าตรงนี้ไม่ถูกจะเปลี่ยนก็เปลี่ยนเชิญครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ผมไม่ได้ขยายความอะไร ผมเพียงแต่เรียนหารือท่านประธาน เพราะผมติดใจตั้งแต่เด็กแล้ว เขาบอกว่าคนไม่เหมือนสัตว์ สัตว์ทั้งหลายเกิดมาไม่ถึง ๕ ชั่วโมงก็ไปหากิน ดูนมแม่เป็น คนที่ต้องฝึกทุกอย่าง ฝึกนั่ง ฝึกเดิน ฝึกจนตาย เพราะฉะนั้นก็เลยมานั่งดูคำว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียน ผมก็เลยคิดในใจว่าถ้าเราใช้คำว่า มุ่งฝึกผู้เรียน ดีไหม เพราะคำว่าฝึกภาษาไทยมันลึกซึ้งกว่าคำว่า พัฒนา ที่เอามาจากฝรั่ง development อีก

ประธาน : แต่มันแคบกว่าพัฒนา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มันเป็นทั้งฝึกตัวเองฝึกอะไรด้วยคำว่า ฝึก ผมไม่รู้ละ ผมไม่เข้าใจความหมาย ฝึก

ประธาน : คำว่า พัฒนา แปลว่าอะไร

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : พัฒนาก็น่าจะทำได้ ก้าวหน้า

ประธาน : มันทั้งฝึก ทั้งเคี่ยวเข็ญทั้งอะไรมันถึงพัฒนาได้ พัฒนาเป็นผล

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : คือไปเห็นประเทศอื่นที่เขามีวินัย เขาฝึกทั้งนั้นครับ เขาไม่ได้พูดปาว ๆ หน้าห้อง เขาให้ทำ ประเมินเขาตรวจวัด

ประธาน : ฝึกอย่างเดียวแล้วไม่ให้เรียน

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ไม่ใช่ครับ การฝึกคือการเรียนที่ได้ผล เพราะว่าถ้าเรียนแบบอ่านมันไม่ได้อะไรถ้าไม่ลงมือทำกับมือ

ประธาน : พัฒนามันรวมทั้งฝึก ทั้งเรียน ทั้งสอน ทั้งเคี่ยวเข็ญ พอเวลาเราไปเขียนแผนการศึกษาของชาติเราก็ไปนิยามคำว่า พัฒนา

ผมมีเรื่องเรียนให้ทราบนิดหนึ่ง ท่านรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการเขาร้อนใจอยากจะขอมาชี้แจงเรื่องแผนการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในที่ประชุมของเรา ผมกำลังคิดว่าวันไหนสักวันหนึ่งที่เราวางให้ท่านมาชี้แจง เราก็จะฝากฝังหรือแนะทางไว้ ใครที่เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาช่วยไปคิดประเด็นหลัก ๆ ใหญ่ ๆ พอเวลาท่านมาเราจะได้อาใส่มือท่านไป

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

แล้วถ้าจะคิดขอให้คิดในลักษณะที่เปิดกว้าง อย่าไปนึกถึงกรอบที่มีอยู่ในปัจจุบัน ถ้ามันจำเป็นจะต้องยุบกระทรวงศึกษาธิการก็เสนอให้มันยุบไปเลย ๕ แห่ง ๖ แห่ง จะเล็กก็เล็ก ครูสภาก็เล็กก็เล็ก ถ้ามันเป็นตัวอุปสรรคก็แนะนำให้เลิก ช่วยไปคิดที่ สัปดาห์ ๒ วันหลังจากที่เรากลับไปจะได้นัดให้ท่านมา ผมส่งข่าวไปบอกว่าเรากำลังสนใจเรื่องที่เราคิดว่ารัฐธรรมนูญนี้จะไม่ได้ผลเลยถ้าไม่มีการปฏิรูปการศึกษา เพราะฉะนั้นการปฏิรูปการศึกษาจะเป็นหัวใจสำคัญ เขาก็ดีใจ เขาก็อยากจะมาคุย ก็จะเป็นโอกาส และเชื่อว่าในระหว่างนี้ใครพอมีเวลาปลีกตัวได้จะไปลงมือช่วยเขาทำก็อาจจะเป็นการดี ทำเตรียมไว้ก็ได้ เชิญอาจารย์ธิตินันท์ครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : เผอิญในการรับฟังความคิดเห็นโดยเฉพาะเวทีเฉพาะกลุ่มดอกเตอร์ไกรยศ เขาอยากจะแยกเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติออกมาจากตัวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยให้เหมือนลักษณะของการที่มีระดับเทียบเคียงกับตัว พ.ร.บ. แล้วมีการบังคับใช้ได้ตลอดไป ผมไม่แน่ใจว่าเราจะเขียนลงไปในรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ได้อย่างไรครับ

ประธาน : เราเขียนไว้ในนี้แล้วว่าตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ คือแยก ๒ อันอยู่แล้วที่เราเขียนเปิดช่องไว้ให้เขาอยู่แล้ว คือบังคับ อันนี้เป็นหัวใจที่เราคิดว่าอะไรที่เป็นหัวใจสำคัญเราก็จะเขียนเอาไว้ แต่ในรายละเอียดถ้าเราไปเสียเวลากับมันมาก เราไม่มั่นใจว่าเราคิดรอบคอบดีพอต้องให้คนที่เขาเชี่ยวชาญ ใครที่เชี่ยวชาญของเราก็ไปร่วมลงมือ ที่นี้ไกรยศมีปัญหาอยู่นิดหนึ่งเท่าที่ผมฟังวันนั้น คุณไกรยศยังติดอยู่กับกรอบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความจริงความรู้ความสามารถเขาไปไกลกว่า แต่เขาติดกรอบเท่านั้นเขาก็คิดในกรอบ วันนั้นผมบอกกับเขาไปแล้วว่าอาจารย์กลับไปคิดใหม่ อาจารย์เอากะดาษเปล่าไปเลยแล้วอาจารย์ไปคิด เลิกอันนี้ทั้งหมดอย่าไปคิดว่ามันมีอยู่แล้วถ้ามันจำเป็นต้องมีก็ให้มี แต่ถ้าไม่จำเป็นต้องมีก็จะให้มันเลิกไป ให้เขากลับไปคิดใหม่แล้ว

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : เผอิญในนี้เขียนว่าไปอยู่ในส่วนหนึ่งของกฎหมายแห่งชาติ ลำดับศักดิ์มันจะต่ำกว่าตัวกฎหมาย

ประธาน : ไม่เป็นอะไรครับ ถ้าเราอยากให้มีมันใหญ่กว่าเราก็ทำให้มันใหญ่กว่า อาจารย์ก็อย่าไปติดกรอบมัน ไปช่วยกันนี้กว่าอยากจะให้มีมันเป็นอะไร เดี่ยวเราก็ไปทำให้มันเป็นอย่างนั้น ข้อสำคัญคิดให้มันรอบคอบแล้วกันว่าภายในปี ๒ ปี มันจะไม่มีแนวคิดใหม่ที่ตีไปกว่านั้นตัวนั้นก็ต้องระวัง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายฉัตรชัย เชื้อบุญชัย : ผมนี่ก็จะไปเขียนเป็นอีกรวรรคหนึ่งบอกว่ารัฐจัด
แผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นรอบระยะเวลาที่ปีในการทำนองลักษณะอย่างนั้น

ประธาน : นั่นละจะไปจำกัดเขา เพราะวันนี้เราคิดว่าแผนการศึกษามันควรจะ
๕ ปี ต่อไปบอก ๕ ปีไม่ได้ ต้อง ๑๐ ปี ไปอีกรุ่นหนึ่งเขาบอก ๓ ปีต้องเปลี่ยนแล้วเพราะเทคโนโลยี
มันมาใหม่ มันเปลี่ยนไปได้เสมอ เพราะฉะนั้นอย่าไปเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตครับ เห็นด้วยกับท่านประธานอย่างยิ่งว่า
เรื่องนอกรอบ เพราะว่าผมเองอยู่ในวงการการศึกษาผมไม่เห็นด้วยกับการใช้กฎหมายมาบริหาร
ขับเคลื่อนการศึกษา ไม่ได้หมายถึงว่าการมีกฎหมาย ไม่ดี แต่ว่าการบริหารการศึกษามันจะสำเร็จ
ได้มันไม่ใช่เอากฎหมายเขียนเอาไว้แล้วมันจะ mobilize ทุกอย่างได้ในโลกนี้ ผมเห็นด้วยกับท่าน
ปกรณ์ที่เคยเอาบทความมาให้อ่านในเรื่องของ creativity ในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ผมคิดว่า
เด็กไทยที่ผมสอนมายังขาดเรื่องนี้อยู่มาก แล้วที่สำคัญการศึกษานี้เราไม่สามารถพัฒนาบุคลากร
การศึกษาให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ว่าแย่งกันเอาตำแหน่งอย่างที่ผมเล่าให้ท่านอาจารย์ฟังว่า
ปีใหม่ผมไปทำบุญหลาย ๆ แห่งในโรงเรียนเล็ก ๆ โรงเรียนมีอยู่ไม่ถึง ๕๐ คน มี ผอ. มีผู้ช่วย ผอ.
มีหัวหน้าฝ่ายโน้นฝ่ายนี้ คือได้ตำแหน่งกันถ้วนหน้า แต่ว่าเด็กก็ไม่ได้รับการพัฒนาตรงนั้น อยากจะ
มองว่าให้มองลึกไปถึงแผนงานโครงการ ไม่อยากให้มองในแง่ของระนาบบนซึ่งมันเป็นเรื่องนโยบาย
มากนักครับ

ประธาน : ถ้าใครอยากรู้ว่าผลร้ายของการไปกำหนดรายละเอียดเป็นอย่างไร
ให้ไปดูพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันแล้วจะพบเลยว่ามันไม่ได้มุ่งถึงหลักการ
การศึกษา มันไปมุ่งถึงความเจริญเติบโตของคนที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก ตัวการศึกษา
ไม่ได้มีอะไรเป็นเนื้อเป็นหนัง นอกจากลोकคำพูดของนักวิชาการศึกษาในยุคนั้นมา การเรียนรู้แบบ
child center การเรียนรู้ตลอดชีวิตแล้วมันทำอะไร พอบอก child center ที่เขาเล่ากันเป็นใจครู
ก็เอาเด็กนั่งอยู่ตรงกลางแล้วนั่งล้อมวง ให้มีคนอื่นอยู่เซ็นเตอร์สักคนหนึ่งอะไรอย่างนี้ ดูแล้วก็อนาถใจ
เหมือนกัน เราอย่าไปทำผิดซ้ำ ปล่อยให้ นักวิชาการที่เขารู้จริง ๆ แล้วเรากระตุ้นเขาว่าอย่าติดยึด
กับกรอบ เขาจะได้ทะลุกรอบออกไป

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับ พรรคสุดท้ายขออดุ้ยคำนิพนธ์หนึ่งที่ว่า
ให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ มันน่าจะเป็นระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเปล่า

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : รัฐในที่นี้หมายถึงหน่วยงานของรัฐทั้งหมด

นายประพันธ์ นัยโกวิท : พอไปใช้ระหว่างรัฐเดี่ยวทำให้งง ระหว่างหน่วยงานของรัฐ

ประธาน : คืออันนี้มันหมายถึงไตรภาคี คือรัฐ ท้องถิ่น และประชาชน แต่ว่ารัฐจะหมายถึงใครบ้างก็ไม่รู้ที่ทำหน้าที่แทนรัฐ ถ้าเราบอกร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐหมายความว่าตัวหน่วยงานของรัฐมันมาร่วมมือกัน มันไม่ไปร่วมมือกับพวกนั้น

นายธิตีพันธ์ เชื้อบุญชัย : เราเคยคุยกันถึงเรื่องการที่รัฐอาจจะให้เงินอุดหนุนสถานศึกษาเอกชนได้ ผมไม่แน่ใจที่เราใช้คำว่า สนับสนุนให้จัดการศึกษาต่าง ๆ มีคุณภาพเมื่อไร อันนี้คือรวมถึงเรื่องการสนับสนุนทางการเงินด้วย

ประธาน : คือจริง ๆ สิ่งที่มีมันควรจะเขียนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติก็คือวิธีการในการร่วมมือกัน วิธีการในกำกับส่งเสริมและสนับสนุน จะเอาเงินให้ใคร อย่่างไร แล้วผลลัพธ์จะต้องเป็นอย่างไร คือพวกนี้เป็นรายละเอียดที่ต้องไปกำหนดเอาข้างหน้า เราเขียนแต่ผลที่เราต้องการไว้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ คำว่า ได้มาตรฐานสากล ถ้าเราบอกว่าให้มีความภูมิใจในชาติ ถ้าเราใส่คำว่า ความภูมิใจในชาติ กับคำว่า มาตรฐานสากล มันจะไปด้วยกันไหม ถ้าเราบอกว่าอย่าลืมตัวรากเหง้าของประเทศไทย คำว่า รากเหง้า แล้วจารีตประเพณีต่าง ๆ ที่มันมีบริบททางสังคมที่เราต้องการรักษาไว้ แล้วมาตรฐานสากลมันจะไปเข้ากับบริบทหรือไม่

ประธาน : ตัวนี้คือคุณภาพของการศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล เป้าหมายของการศึกษาที่จะสร้างคนคืออยู่ตรงนี้ นี่คือพฤติกรรม ตรงนี้คืออุดมการณ์ ตรงนี้คือตัวการศึกษาโดยแท้ แล้วการศึกษาที่เราบอกว่าต้องมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ท่านประธานครับ พรรคแรกตรงมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผมนั่งคิดตรงนี้อยู่ว่าถ้าเขียนว่ามีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว คือที่นึกถึงตนเองเพราะว่าถ้าเขารับผิดชอบต่อตัวเองไม่ได้ เขาก็ไม่รับผิดชอบต่ออื่นไม่ได้ แล้วมันเป็นหน้าที่ของพลเมืองว่าเขาต้องทำโน่นทำนั่นทำนี่ เผอิญตอนที่คิดเรื่องนี้ เพราะว่าในกรอบปัจจุบัน อย่างผมสอนหนังสือมันจะมีสิ่งที่เราเรียกว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่จุฬาก็จะมี ๙ ด้าน ใน ๙ ด้านความจริงจะมีเยอะกว่าที่เขียนไว้ในปี ๙ ด้าน ด้านหนึ่งคือเรื่องของสุขภาพกาย สุขภาพใจ สุขภาพจิต ก็คือว่าตัวสถานศึกษามีหน้าที่ในการที่จะต้องปลูกฝังให้บัณฑิตรู้จักดูแลสุขภาพทั้งกายและใจ หลายเรื่องมันเป็นเรื่องที่เขาต้องรับผิดชอบต่อตัวเอง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ผมยังคิดว่าการรับผิดชอบกับครอบครัว ชุมชน สังคม ก็เป็นเรื่องที่อยู่แล้ว เพียงแต่นั่งนึกอยู่ว่า ถ้าเขียนเต็มเข้าไปว่าระบบการศึกษาควรสอนให้เขารู้จักรับผิดชอบต่อตัวเอง วางแผนชีวิต ของตัวเองอะไรต่าง ๆ มันจะดีไหม คิดอยู่ในใจก็เลยลองยกเป็นประเด็นขึ้นมา

ประธาน : จริง ๆ ตัวแดง ๒ บรรทัดล่างเขาเขียนเอาใจอาจารย์จรี ถ้าเป็นผม ผมไม่เขียน เพราะคำว่า คนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มัน cover หมด คนพอมีวินัยแล้วมันรับผิดชอบ ไปหมดทุกอย่างอยู่แล้ว เมื่อมีความภูมิใจในชาติก็รับผิดชอบต่อประเทศและสังคม ที่แยกกันอยู่ ทุกวันนี้ก็คือมันไม่มีวินัย เมื่อมันไม่มีวินัยมันจะไปรับผิดชอบอะไร มีเงินเท่าไรก็ใช้หมด เชิญครับ

นายเชียรชัย ณ นคร : มีอยู่ประเด็นหนึ่งผมไม่แน่ใจว่าควรเขียนไว้หรือเปล่า คือเมื่อเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดการศึกษา มันตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วย หรือเปล่า ที่เราเขียนอย่างนี้คือเราเน้นที่คน คือต้องการสร้างคน ที่นี้การสร้างคนจริง ๆ แล้ว เวลาเราพูดถึงหน้าที่ของรัฐ หน้าที่ของรัฐมันก็จะมีความหลากหลาย ไม่แน่ใจว่าจะเขียนไว้ดี หรือเปล่าว่าการจัดการศึกษาเองมันต้องไปตอบโจทย์การพัฒนาของประเทศด้วยหรือเปล่า

ประธาน : ตัวตอบโจทย์การพัฒนาประเทศมันคือเป้าหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แล้วก็เลยจะเชิญคนให้มันไปเรียนสาขาวิชาที่มันไม่ชอบ แต่ว่าเรากำลังกลับบอกว่าคุณทำคน ของคุณให้มันเชี่ยวชาญในสิ่งที่ถนัด แล้วคุณจะพัฒนาประเทศไปทางไหนมันไปได้ทั้งนั้น เพราะว่า ทุกคนมันถนัดในสิ่งที่มันทำ คนที่เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะมันก็ไปทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง ทางศิลปะ มันถนัดทางด้านฟิสิกส์มันก็ไปเป็นนักฟิสิกส์

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมไม่ได้เสนอให้เพิ่มหรือลดอะไร เพียงแต่ฟังท่านประธานกับหลาย ๆ ท่านแล้ว ทำให้ผมนึกถึงหนังสือที่ท่านอาจารย์ไกรยุทธ ธีรตยาสินันท์ ท่านเสียไปแล้ว ท่านไปประมวลพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาคน แล้วก็สรุปออกมาว่าหัวใจในเรื่องนี้พระเจ้าอยู่หัวท่านมีความคิดอยู่แค่ ๒ ประโยค การศึกษาก็คือการทำให้ ๑. คนรู้จักทำให้ชีวิตของตนเองประสบความสำเร็จ ซึ่งไม่ได้ หมายถึงต้องเป็นอธิบดีหรือเป็นเจ้าของ ทำอะไรก็ได้ที่ตัวเองถนัด ทำให้ดี ให้เก่ง ถือว่าเป็นชีวิต ที่ประสบความสำเร็จ ๒. สร้างความเจริญให้แก่ชาติบ้านเมือง เพราะฉะนั้นข้อความเหล่านี้ มันก็สอดคล้องตรงกับแนวคิดของพระเจ้าอยู่หัวอยู่แล้ว เราอาจจะไม่ต้องใช้คำพูดของท่าน แต่ว่าเราสามารถเอาไปอธิบายเสริมได้ว่าในพระราชดำริไม่รู้กี่องค์ที่อาจารย์ไกรยุทธประมวลมา มันก็ตอบโจทย์นี้ละครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : แนวความคิดอันนี้ผมเอามาจากหลวงพ่อวิริยงค์ ท่านสอนสมาธิ ท่านไม่เคยสอนให้คนทำวิปัสสนากรรมฐานเพื่อบรรลุเป็นพระอรหันต์ เพราะเมื่อไรถ้าเราได้ยินคำว่า เราจะต้องไปเป็นพระอรหันต์ โดยปกติกิเลสเยอะอยู่แล้วก็ไม่อยาก เป็นพระอรหันต์มันตัดหมดแล้วมันก็ยากเย็นแสนเข็ญ พอได้ยินก็เลิกแล้ว ท่านก็ไม่บอกว่าให้คุณเป็นคนดี ให้คุณเป็นคนใจเย็น ให้คุณเป็นคนคิดดี ท่านไม่บอกอะไรสักคำ ท่านบอกว่าคุณทำสมาธิง่าย ๆ วันละ ๓๐ นาที เป็นอย่างมาก นั่งที่ไหนก็ทำ ถ้ามัวทำแล้วเกิดอะไร เกิดจิตสงบ เมื่อจิตคุณสงบแล้วคุณก็จะเกิดสติ เมื่อคุณมีสติคุณจะไม่ทำอะไรผิด สติมีมาก ๆ เข้าคุณก็จะเกิดปัญญา เมื่อคุณเกิดปัญญาคุณจะทำอะไรต่ออะไรก็สำเร็จเพราะปัญญามันมี หลังจากนั้นมันไปเองโดยธรรมชาติ วันหนึ่งคุณอาจจะไปบรรลุก็ได้ ก็ไม่ใช่เรื่องอะไรที่ต้องไปกังวล ทำอย่างเดียวคือทำสมาธิ คือเริ่มต้นที่ดีแล้วมันไปเอง เราถึงได้บอกให้คุณไปเชี่ยวชาญตามความถนัดของคุณแล้วทุกอย่างมันดีเอง ประกอบกับคุณเป็นคนดี มีวินัย ถูกสอนมาอย่างนี้ ใช้หลักคิดอย่างนี้ คือไม่ต้องไปมุ่ง เองต้องไปชวนชวายเป็น อธิบัติ มันก็ท้อใจตั้งแรกแล้วจะเรียนยังไม่มีจะเรียน

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตครับ พอดีได้เห็นโพลในสื่อที่พูดถึงค่านิยม ๑๒ ประการ เขาไปทำโพลมาแล้วช่วงวันเด็ก เขาบอกน่าดีใจคนไทยหรือเด็กเยาวชนจำนวนมากรู้ถึงเรื่องค่านิยม ๑๒ ประการ ที่นี้ค่านิยม ๑๒ ประการมันเป็นเป้าหมายหรือมันเป็นรายละเอียดที่มันควรจะอยู่ในแผนการศึกษาของชาติหรือจะไปปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญจะดีกว่าครับ

เลขาธิการ : ผมขออนุญาตท่านประธานให้ข้อมูลนิดเดียวนะครับ ที่เราเขียนในวรรคหนึ่ง อันนี้เป็นของสิงคโปร์ที่ผมยกขึ้น the Key Stage Outcomes of Education จะแยกเป็น level ก็คือระดับประถม ระดับมัธยม และระดับหลังมัธยม ระดับประถมก็คือต้องมีความสามารถในการจำแนกแยกแยะความถูกต้อง ก็คือคนดี หลังจากนั้นแล้วก็ให้มี moral integrity และหลังจากนั้นก็คือ have moral courage to stand up for what is right อันนั้นจะตรงกับเป้าที่เราพยายามทำกันอยู่ครับ

ประธาน : ไปได้นะครับ

เลขาธิการ : มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุข ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

ประธาน : เชิญครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : เมื่อเดือนที่แล้วที่ท่านประธานให้เข้าไปคุยกับกลุ่มหมอ กลุ่มแพทย์ สิ่งที่เขากังวลก็คือ เหมือนกับเขาก็มีความรู้ว่าเขาทำได้ดีที่สุดแล้ว แล้วยังถูกฟ้องร้องอยู่ เขาก็มีความรู้สึกว่าจะอยากจะให้เขียนคล้าย ๆ ในรัฐธรรมนูญของปี ๒๕๕๐ ซึ่งในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เขียนในลักษณะทำนองให้ความคุ้มครองว่าได้ปฏิบัติตามหน้าที่และได้รับการคุ้มครอง อะไรทำนองนั้น

ประธาน : ไม่ได้ เราคุ้มครองคน ๕๐,๐๐๐ คน บนความสหัสของคนที่ ๖๕ ล้านคน ถ้าคุณคุ้มครองหมอ แล้วชีวิตคุณขึ้นอยู่กับความประมาทหรือความตั้งใจของหมอ ถ้าหมอตั้งใจ เขาก็สามารถผ่านพ้นการถูกฟ้องร้องไปได้ จริง ๆ เขาควรจะรวมตัวกันเพื่อจะตั้งองค์กรอะไรที่จะ ประกันแบบเดียวกับต่างประเทศ เพราะว่ามันมีเยอะที่หมอ ignorant คือเขาเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ถ้าคุณไปหาหมอไต คุณจะเป็นหวัดคัดจมูกเขาก็ดูที่ไต เขาไม่เคยคิดจะดูที่จมูกคุณเลย เพราะว่า เขาเชี่ยวชาญไต และเดี๋ยวนี้หมอ general practice มันน้อยลงทุกที ๆ แล้วก็อันตรายมาก ผม เจอมากับตัว ภรรยาผมเขาเป็นเบาหวานก็ไปหาหมอเบาหวานที่ดีที่สุด เขาก็ดูแต่น้ำตาลกับ เบาหวาน น้ำตาลไม่ลงเขาก็ต่อว่าคนไข้ คุณไม่ให้ความร่วมมือทั้ง ๆ ที่ภรรยาผมก็ร่วมมือทุกวิถีทาง มันก็ไม่ลด ตอนจะเสียจึงรู้ว่าตับมันแข็งโดยหมอไม่เคยสงสัยว่าตับแข็ง ฉีดยาเข้าไปน้ำตาลก็ไม่ลด เขาบอกให้เปลี่ยนตับ ผมก็ถามว่าเปลี่ยนตับแล้วชีวิตจะเป็นอย่างไร เขาบอกก็ต้องขึ้นอยู่กับหมอ ตลอดชีวิต ผมบอกอย่างนั้นตายดีกว่า อย่าไปขึ้นกับหมอเลย เพราะว่า ๗๐:๓๐ ๓๐ คือรอด ๒. ถ้ารอดจะต้องอยู่กับหมอไปตลอดชีวิต ทรมาน ตั้งแต่นั้นผมก็เลยรู้เลยว่าความเชี่ยวชาญของ หมอเป็นอันตรายของคนไข้เหมือนกัน

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ อยากทราบว่ามาตราบนี้ ท่านประธานได้กรุณาเอ่ยถึงเรื่องแพทย์สมัยใหม่ ซึ่งบางทีก็ specialize จนเกินเหตุ ขณะเดียวกัน เราก็เสียค่าใช้จ่ายซื้อเครื่องมือเครื่องมือ ซื้อยาจากต่างประเทศมากขึ้นทุกปี ๆ แต่สิ่งที่ปัญญา เรามีอยู่เดิม คือแพทย์แผนไทยเรา แล้วก็ป็นอะไรที่ฝรั่ง แม้กระทั่งญี่ปุ่นก็มา ล่าสุดมันมีเครื่อง อะไรสักอย่าง นักวิชาการญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยคานาว่าเอาไปทำเป็นน้ำตาล ที่เรียกว่า rare sugar กิโลกรัมหนึ่งเป็นแสนบาทนะครับ เอาให้คนเบาหวานกิน เพราะมันไม่มีพลังงาน แล้วกำลังจะ เอามาใส่ในอาหารต่าง ๆ เป็นของใหม่ ก็ไปสกัดจากพืชเครื่องอะไรสักอย่างที่บ้านเราก็มี แล้วเข้าไปทำเป็น enzyme แล้วเอาไปทำเป็นน้ำตาล เรียกภาษาฝรั่งง่าย ๆ ว่า rare sugar นะครับ น้ำตาลหายาก แต่ขณะเดียวกันผมเห็นในนี้เราไม่มีที่ไหนสักที่เราจะรักษาภูมิปัญญาเดิมของเรา การแพทย์แผนไทย ไม่ใช่แพทย์ทางเลือกนะครับ แพทย์ทางเลือกก็จะโน่นมาฝั่งเข็มอะไรเยอะเยอะ

ประธาน : แพทย์แผนไทยเขาเรียกเป็นแพทย์ทางเลือกไม่ใช่หรือครับ

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ : มันมี ๒ แบบครับ แยกออกมากครับ ผมอยากให้ท่าน พิจารณาว่าตรงนี้เราจะเขียนไว้เป็นหน้าที่ของรัฐว่าต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการ สาธารณสุขอย่างมีคุณภาพอย่างทั่วถึง และทำนุบำรุงการแพทย์แผนไทย คือให้เขามีที่ ผมว่า มันเป็นการต่อรอง รุนลูกรุ่นหลานจะได้เป็น asset ของเรา ไม่อย่างนั้นมันจะหายไปหมด แล้วก็ จะได้ให้คนสนใจมันมากขึ้นด้วย

นายอัชพร จารุจินดา : คือรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ จะเขียนลักษณะเดียวกับอาจารย์ หรืออาจารย์นิติพันธุ์พูด ก็คือเขียนเรื่องสาธารณสุขเยอะมาก ย่อยเป็นเรื่อง ๆ ตามที่หมอก็คือ หรือองค์กรเอกชนทางด้านสาธารณสุขเขาต้องการให้คุ้มครองเยอะเยอะไปหมด ซึ่งมันเขียน อย่างไรก็ไม่หมด มันเขียนเรื่องรายละเอียดเกินไป ความจริงคำว่า บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ มันคลุมทุก ๆ เรื่องเกี่ยวกับการสาธารณสุขว่าถ้าทำในเรื่องคุณภาพแล้วมันก็ดีต่อประชาชน ดีต่อตัวเองที่จะมีมาตรฐานในการรักษา ผมเองที่คิดว่าแค่นี้พอ ก็คือไม่อย่างนั้นแล้วมันจะ เยอะมากขึ้น ๆ เพราะเราจะมีอะไรใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมาแล้วเราก็ไม่มีในรัฐธรรมนูญสักที ก็ใส่ เข้าไป ๆ ผมก็เลยจะพยายามอธิบายว่าการบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพนั้น รวมทั้งสาธารณสุข ในแพทย์แผนปัจจุบัน แพทย์แผนโบราณ แพทย์ทางเลือก แพทย์ทุกอย่าง ต้องไปทำให้มันมี คุณภาพเกิดขึ้น รัฐก็ไปหาวิธีการเอา

ประธาน : แพทย์แผนไทยมันน่าคิดเหมือนกันครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มันอย่างนี้ครับ ประเด็นมันมีเรื่องหนึ่ง ก็คือว่า พออ่านข้อความนี้ ที่ผ่านมาพอมีบริการสาธารณสุขก็เหมือนกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขก็กระโดดมาผูกขาดเลยว่าเป็นเรื่องของฉัน แล้วพอมานพุดเป็นเรื่องของฉัน ก็เป็นแพทย์ฝรั่งหมดเลย ครอบคลุมเลย เพราะฉะนั้นแพทย์แผนไทยจริง ๆ ไม่ได้อยู่ใน กระทรวงสาธารณสุขที่เดียวนะครับ ชาวบ้านร้านช่องเยอะ แล้วก็ไม่ได้คุ้มครอง อย. ก็ตามมา อะไรต่าง ๆ วุ่นวายไปหมด กว่าจะไปจดทะเบียนด้านการพัฒนา การจดทะเบียนแพทย์แผนไทย หรือยาแผนไทย ก็โบราณไม่ได้สนใจ ผมก็เลยคิดว่าขอแค่ลิเดียวเพื่อให้มันมีที่อยู่ตรงนี้เสีย ผมมองในเชิงของ asset เห็นแต่ญี่ปุ่นมาเอาของเราไป เปล้าน้อยที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ก็ไปทำ เป็นยาแก้โรคกระเพาะ ก็ของเรานี้ละ เราก็ดมดไป ๆ เพราะว่าเราไม่มีอะไร protect ไว้เลยครับ

เลขานุการ : และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทย ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขอบพระคุณอาจารย์มากเลย อันนี้ผมว่าเราจะได้เหลือไว้ให้ลูกหลานเรา ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ผมไม่ได้ค้านครับ เพียงแต่ถ้าดูเรื่องการศึกษา ดูเรื่องสาธารณสุข แล้วก็ดูเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ การเขียนมันลงรายละเอียดไม่เหมือนกัน อย่างการศึกษาเราลงไปถึงวิธีการว่าภาคเอกชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมด้วย แต่สาธารณสุข เราไม่ได้เขียน อันนี้ผมเห็นด้วยกับอาจารย์ชาติชายนะครับ เพียงแต่มองดูว่าแต่ละมาตรา มันมีน้ำหนัก มันไม่เท่ากัน เรื่องทรัพยากรเราเขียนว่าต้องคำนึงถึงเรื่องการมีส่วนร่วม คำนึงถึงการกระจายอำนาจ มันเหมือนเขียนกันที่ละท่อน ๆ ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้วทั้งเรื่องสาธารณสุข ทั้งเรื่องการศึกษา ทั้งเรื่องการดูแลทรัพยากรมันน่าจะอาศัยหลักคล้าย ๆ กันได้ คือหลักที่ให้ ภาคเอกชน แล้วก็ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมนะครับ ก็เลยไม่แน่ใจว่าจะเขียนอย่างไร เพราะการ ไม่เขียนก็เหมือนกับว่า นี้อย่างไรมาตรานี้เขาไม่เขียน ไม่เขียนแปลว่าเขาไม่ได้ตั้งใจให้เป็นอย่างนั้น ทั้ง ๆ ที่วันนี้ท้องถิ่นเองหลาย ๆ แห่ง อย่างระดับเทศบาลนครเขาก็เข้ามาดูเรื่องของสาธารณสุข มากขึ้นครับ ผมก็เลยมองว่าคล้าย ๆ กับเมื่อวานนี้ที่ท่านภักดิ์บอกรว่า คือแต่ละมาตรา มันเหมือนกับหนักไม่เท่ากันครับ ก็เลยอยากจะ raise ตรงนี้ขึ้นมานิดหนึ่งว่าทำอะไรเขียนแล้ว ให้น้ำหนักมันไปเท่า ๆ กันครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ขึ้นอยู่กับว่าเวลาเรามองแต่ละเรื่องน้ำหนักในเรื่องอะไรที่จำเป็น
อย่างการศึกษามันพบเห็นแล้วว่าการศึกษาคิดด้วยรัฐอย่างเดียวไม่มีทางสำเร็จ มันต้องเป็นทั้ง
ผู้ปกครอง ทั้งเอกชน ทั้งถิ่นต้องมาร่วมกันหมด แต่อย่างสาธารณสุขเราไม่ได้พูดตรง ๆ
แต่จะเห็นว่าเราใช้คำว่า ต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุข ไม่ได้แปลว่ารัฐทำ
คือรัฐจะทำ หรือจะให้ประชาชนทำ หรือจะให้เอกชนทำอะไรก็แล้วแต่ แต่รัฐจะต้องมีหลักประกัน
ว่าประชาชนจะได้รับบริการ คือเราก็ไม่ไปเน้น เพราะว่าถ้าเราเน้นเรื่องเอกชนมันจะเกิด
เป็นปัญหาว่าเอกชนต้นทุนมันสูงนะ ที่เราไปรักษา ๆ กันหมดตัวได้ง่าย ๆ เพราะฉะนั้นมันต่างกับ
การศึกษา เพราะฉะนั้นเราก็ไม่ comment ตรงไหนที่เราคิดว่าเรื่องนี้ต้องเป็นเรื่องที่ร่วมกัน
ทั้ง ๓ ฝ่ายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เราก็ค่อยไปเขียน แต่อันไหนที่รัฐทำก็ได้ เอกชนทำก็ได้ก็เขียน
แต่เพียงว่าดำเนินการให้มันมี

นายศุภชัย ยาวะประภาช : ขออนุญาตนะครับ คืออย่างเรื่องสาธารณสุข
มันก็ไม่ได้มีแค่เรื่องการรักษา ๔ ด้านของสาธารณสุข ตั้งแต่ promotive preventive curative
rehabilitative บางเรื่องก็คงเป็นรัฐในภาพของกระทรวงสาธารณสุข แต่ว่าบางเรื่องเรื่อง
promotive preventive ผมว่าท้องถิ่นเขาก็ช่วยได้ เรื่อง rehabilitative เขาก็ช่วยได้ แต่ว่าเรา
อยากเห็นท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดบริการสาธารณสุขมากขึ้น เราก็น่าจะต้องเขียนไว้หรือ
เปล่า พอตีพิมพ์เห็นน้ำหนักของมันต่างกันเยอะมากนะครับ แล้วผมก็ยังมองว่าสาธารณสุขใน
อนาคตที่ไม่ใช่เรื่อง curative เฉย ๆ นะครับ เรื่องอื่น ท้องถิ่นน่าจะเข้ามามีบทบาท เรื่องเอกชนใน
มิติของ curative ก็คงชัด แล้วก็เอกชนเองก็คงไม่ยุ่งกับมิติอื่นของสาธารณสุขอยู่แล้ว แต่ว่าท้องถิ่น
เขาน่าจะมีบทบาทหรือเปล่า ก็เลยหยิบขึ้นมาว่าจะเขียนอย่างไรดีนะครับ

ประธาน : เขามีบทบาทอยู่แล้ว เพราะในกฎหมายเขาก็ให้บริการสาธารณสุข
อยู่แล้ว ตรงนั้นเราคงไม่ต้องไปเน้น เชิญอาจารย์เจริญครับ

นายเจริญ โทณะวนิก : ท่านประธานครับ เนื่องจากว่าตรงนี้นั้นเป็นการจัดให้
ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุข ทีนี้อันหลังมันบอกว่าส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนา
มันกลายเป็นเรื่องทำให้การแพทย์แผนไทยมันมีพัฒนาการขึ้นมา ถ้าหากว่ามันเป็นส่งเสริม
สนับสนุนให้มีการใช้ภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างนี้มันจะเข้ากัน
กับการดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขไหมครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : นึกเหมือนกันละครับ แต่กลัวว่าหมอเปิดคลินิกรับแต่คนรวย แล้วก็ให้คนจนใช้ภูมิปัญญาไป เลยไม่กล้าเขียน เลี่ยงไปว่าให้พัฒนาให้มันดีขึ้นมาก็แล้วกันนะครับ เชิญครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : เรื่องสาธารณสุข ผมเข้าใจว่าประเด็นหลักใหญ่ของอันนี้มันคือเรื่องบัตรทอง หรือ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค แล้วที่ผ่านมามันก็จะมีเขียนบอกว่าผู้ยากไร้ได้รับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทีนี้ผมเองคิดว่า trend หลาย ๆ ประเทศ แล้วก็แม้กระทั่งประเทศญี่ปุ่นที่ผมเคย post ลงนั้นเขาก็กำหนดให้มีการมีส่วนร่วม ทีนี้ผมเองคิดว่าถ้าไปเขียนอะไรที่มันชัดเจนลักษณะอย่างนั้นมันอาจจะมีปฏิริยาต่อต้านได้ ผมไม่แน่ใจว่าเราจะเขียนในลักษณะเชิงย้อนกลับได้ไหมครับว่ารัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการรักษา หรืออะไรก็แล้วแต่โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย คือลักษณะทำนองที่เขียนให้เชิงรู้ว่าเรา support เฉพาะ

ประธาน : มีอยู่ในนโยบายแห่งรัฐครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : แต่นั่นเป็นนโยบายแห่งรัฐ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ ฟังท่านอาจารย์เล่าก็สะท้อนใจครับ ผมอยากจะเล่าเพิ่มเติมหนึ่ง วันก่อนได้คุยกับท่านภุมรัตน์ กับท่านอนุกรรมการท่านหนึ่งที่มาช่วยเรา ท่านไปเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าหมอบอกว่าเป็นปอดบวม แต่ท่านมีไข้หวัด ผลสุดท้ายแพทย์อีกท่านหนึ่งมาตรวจ แพทย์ท่านนี้รู้จักกัน ตอนเช้าบอกว่า เป็นหวัดธรรมดาตามอนโรงพยาบาลทำไม เขาบอกหมอสั่งให้นอนโรงพยาบาล แพทย์ท่านนี้เลยบอกว่าตอนนี้โรงพยาบาลสั่งให้หมอทำยอด ให้ทำยอดเลยนะครับเพื่อที่จะหารายได้เข้าโรงพยาบาล น้องที่มาช่วยผมเป็นผู้ช่วยเป็นเภสัชกร เขาก็เล่าว่าตอนนี้ในโรงพยาบาลเภสัชกรจำนวนมากของรัฐและเอกชนถูกบังคับให้ขายวิตามิน คือว่าจ่ายยาพวกนี้ให้กับประชาชนให้กินไปห้องยาสั่งเลย พอสั่งปุ๊บก็ได้ยอดกัน คือเป็นสิ่งที่เราไม่จำเป็นต้องกินก็ได้ ทันทแพทย์ก็เล่าให้ผมฟังว่าทันตแพทย์รุ่นใหม่ไม่มีจริยธรรมเลย คือว่าไปแนะนำให้คนทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ รวมไปถึงแม้กระทั่งว่าถอนฟันในซี่ที่ไม่ควรถอน แล้วมันก็จะเกิด effect ไปหมดเลยว่าซี่นั้น ซี่นี้จะล้ม แล้วก็จะได้หากินได้ยาว ๆ คือมันเป็นเรื่องที่หดหู่มาก ที่เล่ามาทั้งหมดฟังเรื่องท่านอาจารย์ด้วย ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องประสิทธิภาพครับ แล้วในร่างเดิมมันมีคำหนึ่งซึ่งพวกหมอเขาทำไว้เอง ก็คือว่าให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ ผมขอเติมคำว่า มีประสิทธิภาพ ได้ไหมครับ ที่อาจารย์เล่ามันเรื่องประสิทธิภาพเลย คือว่าดับก็ไม่ดู อะไร ๆ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

คุณทำเฉพาะจุด ๆ คุณไม่ได้ดูองค์รวมเลย คือมันไร้ความมีประสิทธิภาพ ผมคิดว่าเขาใส่ไว้เอง
เมื่อปี ๒๕๕๐ มันก็น่าจะเป็นหลักประกันที่ค้ำให้กับพวกเราได้นะครับ

ประธาน : คุณภาพมันไม่รวมประสิทธิภาพหรือครับ ได้มาตรฐาน ไปได้นะครับ
เชิญครับ

นายฉัตรชัย เชื้อบุญชัย : ผมเข้าใจว่าในประเด็นเรื่องค่าใช้จ่าย ดูแนวนโยบายแห่งรัฐ
ก็ไม่ได้พูดถึงไว้เลย

ประธาน : เดียวไปพูดที่นั่นครับ เพราะไปบังคับรัฐให้ทำฟรีไม่ได้ จะได้ไปดูว่า
มันทำได้มากน้อยแค่ไหนแล้วแต่แนวนโยบายของรัฐบาล มาตรา ๕๕ ครับ

เลขานุการ : มาตรา ๕๕

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ดิฉันขอกลับไปประเด็นที่อาจารย์ศุภชัย
พูดถึง promotive แล้วก็ preventive ทั้ง promotive ทั้ง preventative และ rehabilitative
ด้วย เราทำน้อยมากเลยในระบบของเรา เรา curative อย่างเดียว แต่อันที่จริงถ้าเรา preventive
กับ promotive มากเราจะไม่ป่วยกันมากมาย ในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอะไร
มีเยอะ

แล้วอีกประเด็นหนึ่งที่ท่านพูดถึง ดิฉันคิดว่า trend ของต่างประเทศ เรื่อง general
practice primary practice กลายเป็น trend ที่กลับมาใหม่อย่างแรงมาก หรือว่ายิ่ง specialize
ยิ่งไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อคนไข้มากนัก จริง ๆ ต้องมี general practice ทั้ง ๒ ประเด็นนี้เราจะใส่
ในตรงไหนได้หน่อยไหมคะ เพราะดิฉันคิดว่าพอหมอ ยิ่งต้องการทำกำไร อย่างของเอกชนเขาก็
ให้บริการดี แต่ว่ามิติของ preventive มันเกือบจะไม่มีเลยนะคะ เขาไม่ได้ใส่ใจ ที่นี้ของรัฐเอง
พอเจอ ๓๐ บาท เราก็ไปรักษาโรงพยาบาลเล็กก็ส่งภาระไปให้โรงพยาบาลใหญ่ ทุกคนหวังแต่ว่า
จะมีเงินบริหารไม่พอ ส่วน preventive ถูกตัดเลยคะ ยิ่งในต่างจังหวัด ดิฉันรู้เพราะว่าลูกศิษย์
ทำงานทางด้านนี้กันเยอะ หลาย ๆ คนที่เขา complain มากที่สุด แต่ก่อนนี้ออกไปให้ความรู้
กับชาวบ้าน หลัง ๆ หายไปหมดเลย แล้วทำไม่ได้ เพราะว่ามันไม่มีงบพอ งบต้องไปทุ่มอยู่ที่
๓๐ บาท ที่ไปดูแลรักษาคนไข้ที่เข้ามารักษา ที่นี้มันควรจะมีดุลยภาพหรือไม่ในทางด้านนี้
ดิฉันคิดว่ามันควรจะมีสัดส่วนของการให้ความสำคัญ แล้วจะได้ไม่ต้องป่วยกันเยอะ ๆ ทั้งชาติ
เรื่องอาหารการกินก็เหมือนกัน เด็กเดี๋ยวนี้อ้วนจนผิดปกติ มันเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
เรื่องสุขภาพคะ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ยิ่งพูดปัญหามันก็ยิ่งมีเยอะ เห็นเยอะ เพียงแต่ว่าเราไม่สามารถทำรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เชิญครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตกลับมาดู ถ้อยคำจะไม่ได้เป็นการบอกว่ารักษาให้ทุกคนแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายใช้ไหมครับ ในมาตรา ๕๔ ช่วงต้นก่อนที่จะถึงคำสี่แดงนั้นครับ

ประธาน : ไม่ได้บอกเรื่องค่าใช้จ่ายครับ รัฐมีหน้าที่ต้องจัดบริการสาธารณสุข ส่วนจะเก็บค่าใช้จ่ายหรือไม่มีค่าใช้จ่ายก็เป็นเรื่องนโยบายของรัฐบาล

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธานครับ ในมาตรา ๕๐ เราจั่วหัวไว้ด้วยอยู่แล้วก็คือว่าให้ดำเนินการให้ครบถ้วนตามกำลังความสามารถทางการเงิน และอีกอย่างหนึ่งคือการผูกมัดไว้ในรัฐธรรมนูญว่าอะไรฟรี อะไรไม่ฟรี มันก็ไม่แตกต่างกับการกู้เงินในเวลานี้ แล้วทั้งภาระไว้ให้ในอนาคตนะครับ

ประธาน : คือคนร่างรัฐธรรมนูญไม่มีสิทธิและไม่มีหน้าที่ และไม่มีขีดความสามารถเพียงพอที่จะไปตัดสินว่าเรื่องอะไรควรทำฟรี เรื่องอะไรไม่ควรทำฟรี เพราะไม่ใช่เรื่องของเราแล้วเราก็ไม่มีขีดความสามารถคิด เรามีแต่ความอยากได้ สมมุติถ้ามาบอกว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเก็บค่าเล่าเรียนแพง เขียนมาในรัฐธรรมนูญเลยจะให้เรียนฟรี แล้วอย่างไรครับ มีหายนะเกิดขึ้นหรือครับ หรือเขียนบอกว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเอาที่ไปให้เช่า ก็เจ๊งกันครับ คือความอยากเรามี แล้วเราแนะนำคนเขาได้ แต่ว่าเราไปเขียนบังคับไม่ได้ แต่ว่าเราเขียนเชิงแนะนำในทางแนวนโยบายแห่งรัฐได้ นะครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือจริง ๆ ในมาตรา ๕๔ นี้ ผมไม่ได้ต้องการบอกว่าให้ฟรีหมดทุกอย่างเลย สิ่งที่ผมกังวล คือกังวลว่าพอเขียนลักษณะอย่างนี้เดี๋ยวใครไปตีความว่าเวลาที่ต้องให้บริการ พอให้ทั่วถึงปีไม่ว่าคนจน คนรวยต้องได้สิทธิเท่ากัน เหมือนกันหมด

ประธาน : เราเขียนบอกว่าให้ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง ไม่ว่าคนรวย คนจน ต้องได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ทีนี้สิ่งที่กังวลที่เรียนหรือตลอด คือกังวลว่ามาตรฐานทั่วถึงแล้วไม่ต้องเสียเงิน คือหมายถึงว่าในเมื่อบอกว่าเป็นหน้าที่ของรัฐต้องจัดก็ต้องจัดให้ทำนองอย่างนั้นเท่านั้นเองครับ แต่ถ้าสมมุติคิดว่าเขียนคำลักษณะอย่างนี้ไม่ได้บ่งบอกถึงว่ามีค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียหรือไม่มี ค่าใช้จ่ายต้องเสีย แล้วไปพูดแนวนโยบายแห่งรัฐอันนั้นก็ โอเค

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เหมือนเราบอกว่ารัฐมีหน้าที่จัดถนนหนทาง จัดการรถไฟ เราก็ไม่เคยบอกว่าเก็บเงินหรือไม่เก็บเงิน รัฐเขาก็ไปจัด พอจัดเสร็จเขาก็เก็บเงิน แม้กระทั่งน้ำ รายต่อไปก็จะเก็บ แต่ว่ารัฐบาลไหนหาเงินเก่ง บอกไม่เก็บ กรณีอย่างที่รัฐบาลเขาทำให้ขึ้นรถเมล์ฟรีทีละ ๖ เดือน ซึ่งเราดูแล้วจริง ๆ มันดีสำหรับคนที่ขึ้นรถเมล์ แต่ว่าคนจนจริง ๆ ได้ขึ้นรถเมล์ก็เปอร์เซ็นต์ คนที่พอมีปัญหาจะจ่ายได้ก็เลยได้ถือโอกาส ในที่สุดคนจนจริง ๆ ก็เลยไม่ได้ แม้กระทั่งบัตรทอง บัตรทอง โอเคคนจนควรจะต้องได้รับการรักษาที่ดี ไม่ใช่ตามบุญตามกรรม แต่เมื่อไม่มีข้อกำหนด ทุกคนก็เลยถูกรักษาตามบุญตามกรรมไปหมดเลย ความจริงของอย่างนี้ มันต้องไม่มีก็ไม่ต้องจ่าย มีน้อยจ่ายน้อย มีปานกลางจ่ายปานกลาง มีมากก็ต้องจ่ายเต็มทีนะครับ แต่เราไปสอนคนเสียจนกระทั่งให้เอาเปรียบกันไปหมด แล้วในที่สุดคนที่เราควรจะช่วยเหลือจริง ๆ ก็ไม่ได้อะไร เหมือนอย่าง กยศ. ในที่สุดคนมีเงินทั้งนั้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ มาตรา ๔๐ หมายถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ แล้วก็ครอบคลุมถึงเอกชนด้วยไหมครับ

ประธาน : ด้วยครับ เราไม่ได้พูดถึงใครทำอะไรระบบ ต้องดำเนินให้มี

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ถ้าอย่างมาตรฐานของโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์กับโรงพยาบาลในชนบท อย่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน หรือว่าอำเภอเบตง จังหวัดยะลาต่าง ๆ มันก็ต่างกันสิ้นเชิง

ประธาน : ก็มีมาตรฐานขั้นต่ำครับ ไม่ใช่มาตรฐานเดียวกัน คืออย่างน้อยพวกนั้นก็ over มาตรฐานครับ ไปนะครับ

เลขาธิการ : มาตรา ๕๕ รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณสุขปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประธาน : นี่ก็เหมือนกัน เขาไม่ได้บอกว่าฟรี หรือเอาเงิน ไม่ได้บอกนะครับ คือจัดให้มันมีก่อน แล้วจะเอาเงินหรือจะไม่เอาก็ค่อยว่ากัน ไปได้นะครับ

เลขาธิการ : มาตรา ๕๖ จะแตกต่างจากในร่างนิดหนึ่งนะครับ เพราะว่าเมื่อวานมีมติให้ปรับเอามาตรา ๔๕ ตอนท้ายมารวมไว้ ผมเลยได้ปรับปรุงใหม่เป็นดังนี้ครับ

มาตรา ๕๖ รัฐต้องคุ้มครอง บำรุงรักษา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

อย่างยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ท่านประธานครับ จะเรียนถามว่าอย่างกรณีที่เรา คิดว่าอย่างภาคเอกชน อย่างเช่นโรงงานอุตสาหกรรมอะไรอย่างนี้ที่เขาทำให้เกิดทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย หรืออะไรก็แล้วแต่ ถ้าเขียนตามมาตรานี้เรายังสามารถที่จะให้เขา เหมือนเก็บภาษี เขาเพิ่ม หรืออะไรเขาเพิ่ม คนที่เป็น polluter ต้องเป็นคนจ่าย ก็ยังได้อยู่ใช่ไหมครับ

ประธาน : ได้ครับ

เลขานุการ : ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องเยียวยา ความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม และโดยไม่ชักช้า

ประธาน : เอาส่วนเมื่อวานที่เราพูดกันมาไว้ที่ตรงนี้ครับ ไปได้ไหม เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ คือเอามาไว้ตรงนี้นั้นชัดเจนครับ ถ้อยคำคือว่า ประชาชนและชุมชนก็จะได้รับประโยชน์จากการดำเนินการด้วย แล้วก็เข้าไป มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการดำเนินการด้วย ทีนี้ประเด็นของผมมีอยู่นิดเดียวครับ อันนี้มันไม่มี คำว่า สิทธิ คือมันทำเลย คือไม่ต้องเขียนว่ามีสิทธิ ให้ทำเลย แต่ว่าเวลากับพวกแฟนคลับทั้งหลาย มันจำเป็นต้องมีคำว่า สิทธิ อยู่ไหมครับ ไม่ต้องนะครับ เพราะว่ามันชัดเจน

ประธาน : นี่ก็คือสิทธิ คือบอกว่าต้องทำให้เขาได้รับประโยชน์ ก็คือสิทธิครับ เหมือนอย่างนี้รัฐทำอะไรก็ได้ เมื่อใช้แล้วให้จ่ายเบี้ยประชุม ทุกคนก็บอกผมมีสิทธิ ได้เบี้ยประชุมไหม ก็ได้สิครับ เพราะรัฐมีหน้าที่ต้องจ่าย เชิญครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ การแบ่งปันส่วนผลประโยชน์ เป็นเรื่อง sensitive อย่างคนที่อยู่ต้นน้ำก็มีผลประโยชน์แบบหนึ่ง คนอยู่ปลายน้ำก็อีกอย่างหนึ่ง ถ้าเราเขียนอย่างนี้มันจะไปทำให้การดำเนินงานมันยากลำบากไปหมดนะคะ เพราะว่ามันจะเห็นแต่ผลประโยชน์ของตัวเองเฉพาะหน้า จะไม่มองถึง greater good ของทั้งหมด ทีนี้ถ้าสมมุติว่าเขาต้องมีส่วนดำเนินการได้รับผลประโยชน์ เขาจะเรียกร้องจนไม่สามารถจะ ดำเนินการได้ที่เป็นโครงการใหญ่ขึ้นกว่าพื้นที่หรือเปล่า

ประธาน : ถึงต้องเติมตรงนี้ครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : ตามที่กฎหมายบัญญัติครับ

ประธาน : เพราะว่ามันยุ่งยากเยอะ จะต้องไปจัดสันปันส่วนเรื่องนี้ทำอย่างไร เรื่องนั้นทำอย่างไร วิธีทำ แบ่งสันปันส่วนอย่างไร คนอยู่เหนือน้ำได้เท่าไร คนใต้น้ำได้เท่าไร คือไม่อย่างนั้นคนจะเรียกร่องก็เรียกร่องเอาหมด

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมไปเห็นความก่อนหน้าคำว่า บริหารจัดการ โอเคครับ กำลังจะห่วงว่ามันตกคำว่า บำรุงรักษา ไปหรือเปล่า ครบแล้วครับ

ประธาน : โอเคไปนะครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ผมขออนุญาตนิดหนึ่งครับ คือเผชิญในการรับฟัง ความเห็นนั้นก็มีความเห็นบางคนเขาพูดถึงในกรณีดำเนินการตามมาตรานี้ มันอยู่ในวรรคสอง โอเคครับ

ประธาน : ผลกระทบใช้ไหมครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ครับ

ประธาน : ให้เยียวยาแล้วครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ เรื่องตอนนี้มีปัญหาทรัพยากรน้ำ ซึ่งเราก็มีความพยายามที่จะเก็บภาษีการใช้น้ำ ถ้าเราพูดอย่างนี้แสดงว่าเราไม่มีนโยบายที่จะ เก็บภาษีน้ำ

ประธาน : ไม่ได้ห้ามครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ไม่ใช่ครับ คือว่าเราอยากให้มีการเก็บภาษีน้ำใหม่ครับ เพราะว่ามันจำเป็นแล้ว ต่อไปมันจะมีเรื่องของภาวะภัยแล้ง การใช้น้ำต่าง ๆ ที่ต้องแย่งกัน แล้วก็ ชาวนา ชาวไร่ก็ใช้น้ำอย่างสิ้นเปลือง บางทีเขาไม่คำนึงถึง เพราะเขาใช้น้ำฟรี

ประธาน : ก็เป็นเรื่องที่รัฐบาลเขาต้องไปคิด เราอย่าเพิ่งไปช่วยเขาคิดนะครับ เหนื่อยใจเปล่า ๆ ครับ แค่คิดก็จะโดนบอมแล้ว ความจริงมันคิดมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ ธนาคารโลก มาบังคับให้เก็บค่าน้ำ ตอนนั้นก็ออกกฎหมายแล้ว ชาวนาารู้เขาก็ฮือ เพราะว่าเรื่องน้ำกับคนไทย อยากรู้ก็ไม่มีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่จะต้องประหยัด ส่วนใหญ่ก็เกิดมากับลุ่มแม่น้ำ เพราะฉะนั้น มันก็เห็นแต่น้ำ มันไม่มีค่า พอวันหนึ่งเขาจะเก็บ เหมือนกับพอมีลูกก็จะเก็บภาษีอะไรอย่างนี้ คือมันเหลือจะรับสำหรับคนไทย ปานนี้ก็เลยยังไม่ได้เก็บ เขาจะเก็บเงินกับพวกโรงงาน

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พรภิมล ๕/๑๐

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

และสนามกอล์ฟ ดูเหมือนไม่ได้ ยังกะพ่องกะแพรงอยู่ เก็บค่าน้ำดิบสำหรับเพื่อทำน้ำประปา
พวกเทศบาลก็ค้างไม่จ่าย ปัญหาเยอะแยะอย่าไปคิดให้เขา เมื่อไรผลอเคราะห์ร้ายไปเป็นรัฐมนตรี
ค่อยไปคิด ตอนนี้อ่าเพ็งคิดครับ มาตรา ๕๗ ครับ

- ๖/๑

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๕๗ มาตรานี้ก็ผสมมาจากมาตรา ๔๖ เมื่อวานนะครับ
เรื่องการรับฟังความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็น

มาตรา ๕๗ ในการดำเนินการใดของรัฐ ถ้าการนั้นอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
ความสงบสุข วิธีชีวิตหรือสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของ
ประชาชนที่เกี่ยวข้องนั้นเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : นี่ก็เราก็เปลี่ยนจากสิทธิมาเป็นหน้าที่ของรัฐเพื่อให้จับต้องได้
เพราะฉะนั้นมันจะต่างกัน ของเดิมที่บอกว่าใช้สิทธิ พอไปใช้สิทธิมันก็ไปโต้แย้งกัน แต่ถ้าวรัฐ
ไม่ทำบ้านบ้านจะฟ้องได้เลยว่ารัฐไม่ทำ จะหนักแน่นกว่า

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธานนิดหนึ่ง คือในวรรคสองของร่าง
มาตรา ๕๖ กับมาตรา ๕๗ มันเป็นเรื่องที่มีการกระทำที่เกิดผลกระทบทั้ง ๒ เรื่อง ที่นี้มันเขียนแยก
อยู่คนละแห่งมันจะรวมกันได้ไหมหรือจะปรับปรุงอย่างไร คือมาตรา ๕๖ วรรคสองเกิดผลกระทบ
ก็ต้องเยียวยา ส่วนมาตรา ๕๗ เกิดผลกระทบต้องรับฟังความคิดเห็น มันกระทบเหมือนกัน
เขียนให้มันหลวม ๆ กันนิดหนึ่ง

ประธาน : วรรคสองของมาตรา ๕๖ มันเป็นเรื่องผลจากการดำเนินการคุ้มครอง
บำรุงรักษา บริหารจัดการ จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ที่นี้ดูแล้วก็ไม่น่าจะ
มีอะไรเสียหาย

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ที่นี้กลุ่มของคนและถ้อยคำมันหลวม ๆ กันอยู่ด้วย
อันบนกระทบต่อประชาชน อันนี้กระทบต่อความสงบสุขอะไรอย่างนี้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมดูตามมาตราเหล่านี้มันเป็นการกระทำของรัฐ ถ้าเป็น
การกระทำของเอกชน ในกรณีที่เขาได้รับสัมปทานแล้วไปขุดแร่ ขุดเหมืองทองคำ หรือไปขุดอะไร
ที่อาจจะได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในบางครั้งผมว่าเอกชน
ไม่สามารถจะทำอะไรได้ เพราะว่าจะต้องถูกต่อต้านโดยอาศัยมาตราเหล่านี้ เราจะทำอย่างไร
ให้เอกชนเขาสามารถแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างได้ผล โดยไม่ให้เกิด
คนที่เขาต่อต้านโดยใช้มาตราเหล่านี้มาขัดขวางการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ เขาจะทำ
อะไรรู้สึกมีปัญหาไปหมด จะขุดแร่ จะขุดทองคำอะไรต่าง ๆ ซึ่งนำทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น
มาใช้เป็นประโยชน์รู้สึกทำอะไรไม่ได้เลยตอนนี้ ถูกขัดขวางไปหมดเลย

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : สมัยก่อนมันเป็นเรื่องที่ว่าประชาชนต้องอดทนเพื่อให้รัฐเอาประโยชน์ขึ้นมาใช้ แต่ปัจจุบันแนวคิดมันเปลี่ยนไปแล้ว มันเกิดคำถามว่าแล้วทำไมคนที่อยู่ที่นั่นเขาถึงต้องอดทนเพื่อให้คนที่หนึ่งมาโดยทรัพยากรตรงนั้นไปใช้โดยเขาไม่ได้อะไร ความคิดมันเปลี่ยนไปอย่างนั้นแล้ว แล้วมันก็ทำท่าว่าความคิดนั้นจะเป็นความคิดที่ยอมรับกันทั้งโลก เพราะฉะนั้นสิ่งที่รัฐต้องทำก็คือรัฐก็ต้องหามาตรการป้องกันไม่ให้มันเกิดผลกระทบกับเขา ถ้ามันป้องกันไม่ได้ ร้อยเปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เสียหายก็ต้องชดใช้เขา มันก็เป็นธรรมดาเพราะว่าอายุนั้นมาเอา wealth ไปแล้วจะปล่อยให้คนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งอยู่ที่ตรงนั้นหมด wealth ที่ตัวเคยมี แล้วยังแถมทรมาณในระหว่างนั้น เพราะฉะนั้นแนวคิดพวกนี้มันก็เปลี่ยนไป ถ้าเอามาไว้อย่างนี้

เลขานุการ : ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชน หรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

ประธาน : เอามาไว้วรรคสองของมาตรา ๕๗ ลองอ่านมาตรา ๕๗ ใหม่อีกที

เลขานุการ : มาตรา ๕๗ ในการดำเนินการใดของรัฐ ถ้าการนั้นอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบสุข วิถีชีวิตหรือสุขภาพของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องนั้น เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ เดิมที่เราเขียนไว้ผมดูน่าจะมี ๓ กระบวนการ ก็คือ ๑. ต้องใช้ความระมัดระวังที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อ ๔ กลุ่ม ก็คือประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ๒. รับฟัง ๓. ต้องเยียวยา ทีนี้มันจะขาดการระมัดระวังใหม่ครับพอเราตัดไป เราคงเยียวยาไว้อันต้นแล้วเราก็รับฟังไว้ในมาตรา ๕๗ ถ้าเราจะมาเติมว่ารัฐต้องใช้ความระมัดระวังและรับฟังอะไรพวกนี้

ประธาน : คือเมื่อกัวรรคนั้นมันอยู่ในมาตรา ๕๖ ความจริงมาตรา ๕๖ มันไม่มีอะไรต้องทำเพราะประชาชนเขามีส่วนร่วมอยู่แล้ว พอเราย้ายมา เชิญครับ

นายเจริญ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับ วรรคหนึ่งถ้าเราเขียนไปว่าการดำเนินการใดของรัฐที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบสุขอะไรอย่างนี้เลยได้ไหมครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ท่านประธานครับ ผมเข้าใจว่าเวลาที่บอกในการดำเนินการใดของรัฐนั้นมันอาจจะรวมถึงเรื่องการอนุญาต การให้สัมปทาน การอะไรทั้งหลาย ที่นี้ในบางเรื่องตรงนั้นมันเป็นสิ่งที่กระทบสุขภาพหรือประชาชน แล้วในวรรคสองบอกให้เยียวยา ความเสียหาย ผมเข้าใจว่าตรงนั้นรัฐไม่ใช่เป็นกรณีที่ต้องเยียวยด้วยตัว ด้วยเงินของรัฐเองอย่างเดียว คือเหมือนกับเยียวยาไปเลย ต้องจัดให้มีการเยียวยา เช่น ตัวบริษัทที่ได้รับสัมปทานหรือตัวบริษัท ที่ก่อให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อมก็ต้องให้เอกชนรายนั้นเป็นคนรับผิดชอบอย่างนั้นไหมครับ

ประธาน : เชิญท่านอัชพร

นายอัชพร จารุจินดา : ผมขอตอบอาจารย์ว่ามาตรานี้เป็นดำเนินการโดยรัฐ รัฐก็จะมีหน้าที่ย่างนี้ แต่ถ้าดำเนินการโดยเอกชนไม่ว่าโดยผ่านระบบสัมปทานอะไรก็เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ ถ้าเขาไปทำความเสียหายก็ต้องรับผิดชอบไป อันนี้เป็นเรื่องที่พูดถึงตัวหน้าที่ของรัฐ

ประธาน : ถ้าเราเอาตัวนี้ออกล่ะ ไม่ว่าใครไปทำก็เหมือนกัน ถ้าเราห้ามรัฐ ก็ต้องห้ามทุกคน

นายอัชพร จารุจินดา : คือในกฎหมายสิ่งแวดล้อมเขาก็แยกเป็น ๒ กรณี ถ้ากรณี เอกชนทำเขาก็ต้องรับผิดชอบทำ EIA ทำด้วยตัวเองไป แต่ถ้าเป็นโครงการใดของรัฐ รัฐก็จะมีหน้าที่ อีกอย่างหนึ่ง

ประธาน : ก็ไปเขียนแยกว่าเวลารัฐทำ ทำอย่างไร เอกชนทำ ทำอย่างไร แต่ว่า เราทำมันทำแบบศรีธนญชัย คือไปบังคับให้ทำตามแบบพิธี คือให้ทำ EIA พอทำเสร็จมันป้องกันได้ จริงหรือไม่ ไม่มีใครรู้ รู้แต่ว่าคนที่ศึกษาเรื่องนั้นมันได้สตางค์ไปเรียบร้อยแล้วพวกอาจารย์ แล้วก็ เป็นอะไรที่น่าเกลียดที่สุดในรัฐธรรมนูญเขียนบังคับไว้ด้วยว่าต้องมีอาจารย์ด้วย แยะจริง ๆ เลย ผมนึกไม่ออกว่าเขียนได้อย่างไร พอได้สตางค์ไปเสร็จแล้วผลเป็นอย่างไรไม่มีใครพูดถึง เพราะฉะนั้น เวลาชาวบ้านเขาร้องที่ทำเหมืองทอง บริษัทก็บอกว่าทำ EIA ผ่านมาแล้ว แต่ที่ทำนั้นมันไม่เคยรู้เลยว่าเวลารถชนเข้าไปซึ่งเป็นถนนลูกรังมันจะทำให้ฝุ่นตลบ ตอนที่มันขุดได้ถ้าฝุ่นจะตลบขนาดไหน เพราะฉะนั้นมันบอกมันทำ EIA แล้วมันไม่มีหน้าที่จะต้องไปรักษาหรือไปเยียวยา มันผิดหมดเลย ความจริงสิ่งที่ถูกต้องที่สุดก็คือ ๑. คุณจะทำ EIA หรือไม่ทำก็ไม่รู้ แต่คุณต้องรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น คือชักจะเริ่มเหมือนราชการสมัยเก่า ใครจะทำอะไรมาขออนุญาต พอขออนุญาตได้ ใใบอนุญาตแล้วแปลว่าจะไปทำอะไรก็ได้ ถ้าเราถามว่าทำไมเขาถึงต้องมาขออนุญาต คำตอบก็คือว่าจะได้ ดูแล้วคนเหล่านั้นทำถูกต้อง ก็เขายังไม่ได้ทำคุณรู้ได้อย่างไรว่าเขาจะทำถูกต้อง ก็กำหนดเงื่อนไข

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

แล้วถ้าอย่างนั้นทำไมถึงต้องมาต่อใบอนุญาต เขาบอกจะได้ความมั่นใจถูกต้องไหม แล้วตลอดทั้ง ๓ ปี คุณไม่ไปดูบ้างเลยหรือ มันบอกไม่มีกำลัง เวลานี้เรากำลังเริ่มเปลี่ยนทฤษฎีกฎหมายใหม่ ถ้าคุณไม่มีกำลังอย่าไปทำ คุณรอจนคุณมีกำลังแล้วคุณค่อยไปทำ นี่คุณเล่นบังคับชาวบ้านแล้วบอก ค่อย ๆ ทำไป การบังคับการตรากฎหมายมันก็ไม่เกิด มันถึงได้เกิดปัญหาอย่างที่เรากำลังทำอยู่ที่นี่ เพราะมันไม่มีคน เราเคยเขียน checklist ให้คณะรัฐมนตรี คำถามหนึ่งที่ถามก็คือท่านพร้อมแล้วหรือ ที่จะมีผู้ปฏิบัติหน้าที่ มันบอกพร้อมแล้ว พอผมไปถามมันว่าพร้อมอย่างไร บอกอธิบดีก็มีคนเตรียม จะเป็นแล้ว ผู้อำนวยการกองก็มีคนเตรียมเป็นแล้ว ตั้งกรมได้แล้ว แต่นั่นคือความพร้อมของมัน ไม่รู้จะเขียนอย่างไร ผมก็ใช้กลยุทธ์ทุกกลยุทธ์ นี่บังคับไปอย่างนี้เลยแล้วกันไม่ว่าใครทำอะไรไม่รู้ละ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ความจริงแล้วร่างมาตรา ๕๗ น่าจะต้องเป็นการกระทำ ของรัฐ ถ้าเราตัดอันนี้ออกไป สมมุติเอกชนจะสร้างตึกสูงรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนมารับฟัง ความคิดเห็นด้วยหรือเปล่า ของเอกชนไปทำสร้างตึกอะไรอย่างนี้

นายเจียรชัย ณ นคร : เรียนท่านประธานครับ คือตอนนี้ที่ สผ. เขาดูเรื่อง EIA มันจะมีทั้งในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นประกอบไปด้วย แต่ว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็น ส่วนใหญ่มันจะไม่ค่อยได้ผลเป็นเรื่องเป็นราวเท่าไร ได้แต่ทำตามรูปแบบเท่านั้นเอง คือกลไก ในเรื่องของการทำ eia ตอนหลังมันมาเพิ่มเติมว่าสิ่งที่ทำ content ที่อยู่ใน EIA จะต้องไป hearing ด้วย ที่นี้พอไป hearing แล้วส่วนใหญ่มันจัดฉากกันบ้างทำนองนั้นมันก็ไม่ค่อยได้ผล พอตอนหลังเขา ทำ hearing เสร็จแล้วเขาถึงจะมารายงานมาที่ สผ. ตอนนั้นก็จะมีคนจำนวนหนึ่งที่ใช้สิทธิตาม กฎหมายข้อมูลข่าวสารไปขอดูรายการฉบับนี้ว่าได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามที่ hearing มา หรือเปล่า เพราะฉะนั้นตรงที่ว่าเรื่องของประชาชนมีส่วนร่วมหรือไม่ ผมคิดว่าตอนนี้โดยทาง ระเบียบปฏิบัติที่กำหนดโดย สผ. เขากำหนดให้ต้องทำ แต่ในทางปฏิบัติเองทำแบบลวก ๆ เสียมากกว่า บางทีใช้เวลาแค่ครึ่งวันแล้วเรื่องบางเรื่องก็เอามาปนกันครับ

ประธาน : ก็เอาที่รัฐทำกับที่รัฐจะอนุญาตให้ทำ

เลขาธิการ : กราบเรียนท่านประธาน คือจริง ๆ แล้วมันเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะฟัง ต้องทำตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอยู่แล้ว มันไม่ใช่เรื่องที่รัฐทำเท่านั้น แต่ว่าถ้ารัฐ ในระบบที่มี Good Governance เขาควรจะทำแบบนี้ในการ governance ไม่อย่างนั้นจะเรียกว่า governance ไม่ได้ คือผมเห็นด้วย

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เราก้เขียนไว้ให้เขาทำ เพื่อใครถามว่าเราพูดเรื่องธรรมาภิบาลไว้ที่ไหนบ้าง ก็บอกมาตรา ๕๗ ก็เป็นธรรมาภิบาลอย่างหนึ่ง ต่อไปครับ

เลขานุการ : มาตรา ๕๗/๑ อันนี้ย้ายมาจากมาตรา ๗๘ ไปรวมกับเรื่องรับฟังความคิดเห็น

มาตรา ๕๗/๑ รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำและการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน และข้อมูลข่าวสารสาธารณะอย่างอื่นที่มีไขข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ต่อประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวโดยสะดวก

ประธาน : เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ท่านประธานครับ อยากเรียนถามอย่างคำว่า การบริหารราชการแผ่นดิน มัน cover หน่วยงานของรัฐทุกประเภทไหมครับ พอได้เห็นกฎหมายที่ตั้งประธานคณะยังแยกเป็น ๒ คณะเลย คณะหนึ่งเป็นคณะบริหารราชการแผ่นดิน อีกคณะหนึ่งเป็นคณะกรรมการจัดการภาครัฐ ก็เลยงงว่าตกลงมันเป็นเรื่องเดียวกันหรือเปล่า ถ้าบริหารราชการแผ่นดิน มัน cover เรื่องของหน่วยงานของรัฐทั้งหมดก็โอเค เพียงแต่เรียนถามเท่านั้นเองว่ามัน cover ทั้งหมดใช่ไหม เพราะเดี๋ยวไปตีความว่ามันจะหมายถึงแค่กระทรวง ทบวง กรม ถ้าเขียนอย่างนี้ สมมุติถ้าเป็นอย่างรัฐวิสาหกิจ หรือว่าหน่วยงานของรัฐอื่นเขาก็ต้องเปิดเผยเหมือนกันใช่ไหมครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมสนับสนุนให้มีมาตรานี้ เขาบอกว่า ดันนี้ตัวชี้วัดว่ารัฐใดที่มันจะมีลักษณะที่ดีมันจะมีอยู่ ๔ ประการก็คือว่า ๑. มีความโปร่งใส ๒. สร้างความเป็นธรรม ๓. เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันโดยเปิดเผย ๔. จัดระเบียบการปกครองอย่างรอบด้าน มาตรานี้มันจะตอบได้ ๒-๓ ข้อที่ว่ามา ที่นี้ผมไม่แน่ใจต้องถามอาจารย์เชียรชัยว่ามีไขข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ข้อมูลข่าวสารอื่น ผมไม่แน่ใจผมจำได้ว่าใน พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่เขาจะแยกประเภท แต่ว่าบางครั้งเขาจำแนกไปตามอายุหรือเปล่าครับ

นายเชียรชัย ณ นคร : ข้อมูลข่าวสารถ้าเกิดอายุมันครบ ๒๐ ปีโดยหลักการคือมันต้องส่งไปหอจดหมายเหตุไปตรวจดูคุณค่า แต่ถ้าหน่วยงานจะเก็บไว้เองต้องขออนุมัติเป็นคราว ๆ ไป

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายภัทร คำพิทักษ์ : เรามาเขียนอย่างนี้มันจะห้ามถาวรไหมครับ มันจะไปขัดกับหลักการอันนั้นหรือเปล่า

นายเจียรชัย ณ นคร : คงไม่ครับ คงเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : นี่บังคับต้องเปิดเผย จะเปิดเผยมากกว่านี้ก็ได้ตามกฎหมายบัญญัติไม่ได้ห้ามนะ

นายภัทร คำพิทักษ์ : หมายความว่าข้อมูลข่าวสารสาธารณะอย่างอื่นที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคง อันนี้ไม่ได้เป็นเหตุแค่บอกว่าบอกว่าเป็นความมั่นคงแล้วก็ไม่เปิดเผยให้ไหมครับ ผมกลัวมันจะเป็นอย่างนั้นครับ

ประธาน : เขาก็เปิดเผยได้ ไม่ได้ห้าม ที่บังคับคือข้อมูลสาธารณะที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ รัฐต้องเปิดเผย

นายภัทร คำพิทักษ์ : อันนั้นใช่ครับ แต่ที่นี้ข้อมูลที่เป็นความมั่นคงของรัฐ พอมันครบอายุตาม พ.ร.บ. เขาก็มีวิธีการที่จะเปิดเผยออกมา แต่ตามขั้นตอนว่ามันควรจะก็นานหน่อย มีลำดับของมันใช่ไหมครับ

นายเจียรชัย ณ นคร : ขั้นตอนคือถ้ารัฐยังจำเป็นที่จะต้องเก็บรักษาเป็นความลับไว้ เขาจะขอต่ออายุเป็นช่วง ๆ ไป อันนั้นต้องมีคนพิจารณาอีกทีครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : คือผมรู้สึกว่ามันมีหลักการบัญญัติไว้ในนั้นเป็นขั้นตอนอยู่แล้ว แต่พอเรามาเขียนไว้แบบนี้มันเหมือนกันไว้เลยว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐเปิดเผยไม่ได้

ประธาน : ไม่ใช่ว่าเปิดเผยไม่ได้ ไม่ถูกบังคับให้เปิดเผย แต่กฎหมายจะไปเขียนไว้ให้เปิดเผยบางเรื่องบางราวอะไรก็ได้

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตเรียนถามตรงที่บอกว่าเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวโดยสะดวก แต่พอดีเห็นอาจารย์เจียรชัยพูดว่าในกฎหมายข้อมูลข่าวสารมีโอกาสที่รัฐจะสามารถขยายเวลาได้ แต่บังเอิญที่คิดกันว่าสะดวกแต่ถ้าไม่มีกำหนดกรอบเวลาอย่างเช่น โดยไม่ชักช้า โดยรวดเร็ว ผมว่ามันก็เป็นรายละเอียด แต่ถ้าไม่เขียนไว้บางที่รัฐก็อาจจะเขาเรียก postpone forever ประมาณนี้ ทางประชาชนเขาจะไม่ได้ได้รับความสะดวกและคงไม่ได้รับข้อมูลที่ต้องการ

ประธาน : เดียวไปดูที่กฎหมาย

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายเกียรติชัย ฅ นคร : ตอนนี้ในปัจจุบัน กรม. เขามีมติกำหนดเป็นแนวปฏิบัติไปแล้ว แล้วตัวเรื่องพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีก็ได้กำหนดแนวปฏิบัติไปแล้ว คือถ้ามาขอ ถ้าผมจำไม่ได้ต้องตอบเขาไม่เกินภายใน ๑๕ วัน ถ้า ๑๕ วันไม่ตอบก็จะร้องเรียน หรือไม่ถ้าปฏิเสธ จริง ๆ แล้วแม้แต่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ถ้าเกิดมีการปฏิเสธขึ้นมา คนที่ขอเขาสามารถอุทธรณ์ไปที่กรรมการวินิจฉัยด้านความมั่นคงได้ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยด้านความมั่นคงเขาจะเป็นคน review อีกทีว่าที่หน่วยงานของรัฐอ้างว่าเป็นเรื่องความมั่นคง ไม่เปิดเผย จริง ๆ แล้วมันสามารถเปิดเผยได้หรือไม่ อันนี้กรรมการที่วินิจฉัยเรื่องการเปิดเผยก็จะมี แต่ละชุด ๆ แยกกันไปตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ถ้าถามว่าจริง ๆ แล้วเขียนอย่างนี้ปิดกันใหม่ อย่างที่คุณภัทระเป็นห่วง จริง ๆ แล้วเรียนว่าทุกเรื่องที่มีข้อยกเว้นไม่เปิดเผยมันได้แย้งได้หมด แล้วมันก็ไปอยู่ที่กรรมการวินิจฉัยว่ากรรมการวินิจฉัยท่านจะมองเห็น จริง ๆ แล้วเหตุผลที่อ้างว่า ไม่เปิดเผยตามที่กฎหมายให้ไว้มีเหตุผลเพียงพอตามที่อ้างหรือเปล่า คือถ้าอ้างแล้วมันยังมีเหตุผล ไม่เพียงพอส่วนใหญ่เขาจะสั่งเปิดเผย คือโดยสถิติตัวเลขปัจจุบันมากกว่า ๙๕ เปอร์เซ็นต์เปิดเผยหมด ทุกเรื่องที่ชอบ

นายภัทระ คำพิทักษ์ : ขออนุญาตครับ ผมดูไม่รอบคอบเองครับ เพราะมันต่อด้วย ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นมันก็เป็นไปตามนั้นอยู่แล้ว

ประธาน : ทำความเข้าใจกันนิด ข้อมูลของราชการในพระองค์เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ ความมั่นคงของรัฐใหม่ ในกฎหมายข้อมูลข่าวสารยกเว้นข้อมูลในราชสำนักใหม่

นายเกียรติชัย ฅ นคร : สมัยแรกตอนที่ใช้บังคับกฎหมายใหม่ ๆ มีอาจารย์ท่านหนึ่ง ที่เป็นกรรมการเคยเสนอให้ไปตีความขยายตัวคำว่า หน่วยงานของรัฐให้ครอบคลุมไปถึงเรื่องของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ด้วย ตอนหลังก็ถอยออก คือตอนนี้ถ้าเป็นเรื่องของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์หรือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์จะไม่พูดถึงเรื่องนี้ แต่เป็นที่เข้าใจร่วมกันว่าจะไม่อยู่ในบังคับของกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติผมไม่แน่ใจ เพราะจริง ๆ มันไม่มีใครไป challenge ตรงนี้ เคยมีคนพยายามพูดให้ไปรวมถึง แต่ตอนหลังก็ถอยออกไป

ประธาน : ต่อไป

เลขานุการ : มาตรา ๕๘ รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกในการคุ้มครองสิทธิ ของผู้บริโภค

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สัริพร ๒/๘

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ ในส่วนของผู้บริโภคเราเขียนอยู่ในหน้าที่
ของรัฐในร่างมาตรา ๕๘ ที่นี้ในร่างมาตรา ๗๕ เป็นเรื่องแนวนโยบายของรัฐก็ยังมีพุดถึงอีก
มันน่าจะรวมในที่เดียวกันไหมหรือควรจะแยกกัน

ประธาน : ร่างมาตรา ๗๕ ว่าอย่างไรครับ

เลขานุการ : มาตรา ๗๕ รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริโภครวมกลุ่มกัน
เพื่อปกป้องสิทธิของตน

ในชั้นที่มีการประชุมที่กรุงเทพเราจะแยกเป็น ๒ อัน อันที่ ๑ เป็นหน้าที่ของรัฐต้อง
จัดให้มีกลไกในการคุ้มครองสิทธิเป็นมาตรการบังคับ แต่ในมาตรา ๗๕ จะเป็นเรื่องของการส่งเสริม
และสนับสนุนให้ผู้บริโภคเขารวมกลุ่มกันเองให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อพิทักษ์สิทธิของตนครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

มาตรา ๕๘ รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค และส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริโภครวมกลุ่มกันเพื่อปกป้องสิทธิของตน

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ผมมีอยู่ ๒ ประเด็นนะครับ เรื่องแรก มาตรการ และกลไกคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมันมีประเด็นเรื่องของประสิทธิภาพในการดำเนินการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสามารถฟ้องได้ไหม หรืออะไรต่ออะไรต่าง ๆ อันหนึ่ง

เรื่องที่ ๒ เรื่องการที่รวมกลุ่มเพื่อปกป้องสิทธิของตน ตรงส่วนนี้ผมเข้าใจว่า นอกเหนือจากการที่เขาจะไปรวมกลุ่มเพื่อการฟ้อง หรือว่าเป็นสมาคมต่าง ๆ เสร็จแล้วบางที เหมือนกับไป เขาเรียกทำ test พวก product ต่าง ๆ พวกสินค้าต่าง ๆ เสร็จแล้วเหมือนกับ ไม่กล้าในการที่จะบอกว่ายี่ห้ออะไร เช่น บอกน้ำปลา test ๒๐ ยี่ห้อ มี ๑๒ ยี่ห้อ หรือ ๑๕ ยี่ห้อ ที่มันเป็นน้ำปลาปลอมปน แต่ไม่ได้บอกว่ายี่ห้ออะไร เพราะว่าถ้าบอกไปเดี๋ยวโดนฟ้องต่าง ๆ เหล่านี้ มันก็เลยยิ่งทำให้ผู้ถูกฟ้องยิ่งกังวลมากขึ้นว่าสิ่งที่เรากินมันถูก ไม่ถูก อะไร อย่างไร ตรงส่วนนี้ผมไม่แน่ใจว่าเราสามารถทำอะไรในร่างรัฐธรรมนูญเล่มนี้

ประธาน : ทำได้ แต่ไม่ใช่ทำในรัฐธรรมนูญ คือเขาต้องรู้จักรวมกลุ่มกัน แล้วคิด ไปออกกฎหมาย เขาเคยจะมามีกฎหมายเพื่อตั้งองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค แล้วผมก็บอกกับเขาว่า ที่เขาจะทำ มันก็ไม่ได้ต่างอะไรไปกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค คือเมื่อมันเป็น หน่วยงานของรัฐมันก็ทำอย่างเดียวกัน คุณจะมานึกว่าพอคุณเป็นผู้อำนวยการแล้วคุณจะไม่ทำ อย่างเดียวกันคุณจะเป็นไปได้สักกี่มากน้อย เดี่ยวคุณก็ไป พอคุณไปแล้วคนอื่นมาทำ มันก็ทำอย่าง เดียวกันทำไมไม่คิดอ่านตั้งเป็นองค์กรที่ไม่จำเป็นจะต้องมีกฎหมาย หรือถ้าจะมีกฎหมายก็มี กฎหมายเพียงเพื่อรับรองสิทธิและบางอย่างที่จะเปิดเผยข้อมูล ผมก็บอกลองไปคิดดู ถ้าตกลง อย่างไรก็กลับมาบอก แล้วเขาก็หายไป อีกสัก ๑ ปีได้กระมังมาเจอผม เขาตกลงแล้ว เขาเห็นด้วย แล้วเขาจะเอาอย่างนั้นแล้ว ผมบอกถ้าอย่างนั้นก็บอกมาสิ จนปานนี้เขาก็ไม่บอกมา ก็เลยยังไม่ได้ ทำให้ คือเขาคิดวิธีของเขาไม่เป็น ก็ต้องไปออกกฎหมายเอา เพราะเราจะไปเขียนรัฐธรรมนูญป้อน ให้ถึงปากหรือ ไม่ได้หรอกครับ ไปนะครับ

เลขาธิการ : มาตรา ๕๙ รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังเพื่อให้ฐานะ ทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงิน การคลังของรัฐ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือในมาตรานี้รวมทั้งฝั่งรายได้กับรายจ่ายหรือเปล่า

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ไม่รู้ครับ มันขึ้นอยู่กับกฎหมายวินัยการเงินการคลังว่าเขาจะเขียน
มากน้อยแค่ไหน

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือจริง ๆ ผมเข้าใจว่าเวลาที่พูดวินัยการเงินการคลัง
มันน่าจะทั้ง ๒ ส่วน คือส่วนที่เป็นรายได้กับส่วนที่เป็นรายจ่าย ทีนี้พอส่วนที่เป็นรายได้และรายจ่าย
มันมีประเด็นในเรื่องของบางที่รัฐไปให้ประโยชน์กับกลุ่มบางกลุ่ม ผมยกตัวอย่างตอนช่วง
สมัยที่รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นมาใหม่ ๆ มีการขยายเพดาน LTF RMF ขึ้นไป ๗๐๐,๐๐๐ บาท
ปัญหาพวกนี้มันให้ประโยชน์เฉพาะกลุ่มแท้ ๆ เลย ส่วนตัวเห็นว่ามันไม่เป็นไปตามวินัยการเงิน
การคลังที่ดีแล้ว หรือแม้กระทั่งอย่างข้อช่วยชาติล่าสุด อันนี้ผมก็มีความรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องของ
การที่ไม่รักษาวินัยการเงินการคลัง เพียงแต่วางเป้าหมายเพื่อที่จะไปเอาตัว GDP ขยายให้มันขึ้น
ขยับไปพูดเท่านั้นเอง แต่มันไม่เกิดความเป็นธรรมกับคนบางกลุ่ม

ประธาน : มันก็ขึ้นอยู่กับว่ากฎหมายวินัยการเงินการคลังมันกว้าง แคบแค่ไหน
มันมีอะไรเยอะแยะที่รัฐบาลทำแล้วเราไม่ค่อยชอบใจ บางทีก็ against บางทีก็ค่า แต่มันก็ได้แค่นั้น
คือพอ release อารมณ์ tension เราออกไป แต่เราไปยุ่งกับเขาก็ไม่ได้ เพราะว่าเขามีอำนาจ
ในการคิดอ่านเหล่านั้น ซึ่งมันไม่จำเป็นที่เราจะต้องเห็นด้วย

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ผมจะขออนุญาตเสนอว่ากฎหมายว่าด้วยวินัยการเงิน
การคลังต้องคำนึงการกระจายรายได้ ความเป็นธรรมในการใช้นโยบายต่าง ๆ คือถ้ากำหนดกรอบ
ลักษณะอย่างนั้น เวลาที่ทำนโยบายการเงินการคลังมันก็อาจจะมีการกำหนดอะไรต่อมิอะไร
หลายอย่าง

ประธาน : อันนั้นต้องไปเขียนไว้ตรงบทเฉพาะกาลว่าเราจะต้องบังคับให้มี
กฎหมายวินัยการเงินการคลังภายในเมื่อไร แล้วในนั้นควรจะต้องมีอะไร อันนั้นเดี่ยวไปใส่ได้ เชิญ
อาจารย์อุดม

นายอุดม รัฐอมฤต : ผมติดใจคำหนึ่งเท่านั้น มันเขียนฟุ่มเฟือยไปไหมครับ
เสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืน เสถียรภาพแปลว่ามันคงอยู่แล้ว ภาษามันไม่สวย เสถียรภาพ
มันคงอย่างยั่งยืน ผมไม่รู้จะครับ เป็นเรื่องปัญหาภาษา ผมพยายามเปิดพจนานุกรม คำว่า
เสถียรภาพ มันแปลว่ามันคง ผมก็เลยงง มันควรจะใส่คำอะไรที่มันแตกต่างไหม ผมเท่านั้นครับ

ประธาน : ถ้าเราไม่ต้องมีตรงนี้ได้ไหมละ เป้าหมายมันก็ต้องไปอยู่ในวินัยการเงิน
การคลัง เพราะเดี่ยวเกิดเพื่ออย่างอื่นอีก อะไรก็ไม่รู้จะครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายอัคร จารุจินดา : เรียนท่านประธาน ความจริงมันมีอยู่ในมาตรา ๑๖๖
หน้าที่ของคณะรัฐมนตรี (๒) เขียนเฉพาะใช้จ่ายเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงิน
การคลังอย่างเคร่งครัด

ประธาน : มองมุมมองของรัฐบาล นี่มุมมองของรัฐ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราควรระวัง
บังคับรัฐก็คือรัฐต้องมีกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินและการคลัง เพื่ออะไรละครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ผมว่าน่าจะมีทั้งวินัยครับ

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธาน ถ้าทั้งเป้าหมายไว้มันก็เป็นกรอบ
ในการที่เขาจะไปแก้ไขกฎหมายการเงินการคลังในอนาคตต่อ ๆ ไป เพราะฉะนั้นถ้าเขาจะทำอะไร
ที่มันแพง ๆ เขาอาจจะไปแก้กฎหมายวินัยการเงินการคลังก่อน เขาก็บอกว่าเขาก็ทำตามอย่างนั้น
แล้วครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เดียวนี้ทั้งโลกให้ความสำคัญกับคำว่า fiscal
security นะครับ อย่างระบบสเปน อย่างอะไรที่มันปั่นป่วน

ประธาน : เวลาอาจารย์อุดมอ่านมาถึงเสถียรภาพ แล้วก็ให้หลับตาต่อไปนะครับ
จะได้ไม่เห็นความ ugly นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๖๐ รัฐต้องมีและใช้มาตรการและกลไกทั้งปวงเพื่อขจัด
การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

ประธาน : รัฐบาลต้องไม่กระทำตัวเอง

นายภัทร คำพิทักษ์ : ความจริงมาตรานี้สำคัญ แต่มันมาเวลาที่เรารู้ว่าพอตี
คือมาตรา ๖๐ โดยรวมของรัฐธรรมนูญเราจะถูกมองว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่จะไม่มีที่ยืนให้กับคนโกง
ที่นี้ผมคิดว่าตรงนี้มันเขียนล่อยไปหน่อยหนึ่ง ใจผมนะครับ คือบอกว่ารัฐก็ให้ใช้มาตรการและกลไก
ทั้งปวงเพื่อขจัดทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่เหลือเราไปปรับปรุงกลไกทางการเมือง
อะไรต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น น้ำหนักมันจะไปอยู่ที่ว่าเราจะไปปรับปรุง คือเราจะไปไล่จับที่นักการเมือง
แต่ว่าการทุจริตคอร์รัปชันที่มันจะได้ผล รัฐต้องทำหน้าที่หลายประการเลยนะครับ ผมคิดว่า
เราควรจะต้องใส่ถ้อยคำบางคำที่มันเป็นหน้าที่รัฐโดยตรงที่ในระดับสากลที่เขามีใส่เข้าไปครับ
เท่าที่ผมไปเช็คดูนะครับ เขามีเช่นว่า ต้องประเมินเครื่องมือทางกฎหมายและมาตรการ
ทางการบริหารที่เกี่ยวข้องเป็นระยะเพื่อให้เพียงพอต่อการป้องกันและต่อต้านการทุจริต หรือว่า
ส่งเสริมสนับสนุนจัดให้มีระบบที่ตรวจสอบได้ และป้องกันการขัดกันของผลประโยชน์นะครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

รวมทั้งอะไรพวกนั้นนะครับ ซึ่งผมคิดว่ามันมีหลายมาตรการที่เราน่าจะเขียนลงไป แล้วมันจะทำให้รัฐธรรมนูญของเราทั้งฉบับแก้ไขปัญหาของชาติได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๖๐ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีและจัดให้มีมาตรการและกลไกทั้งปวงเพื่อจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการอย่างเข้มงวดและเด็ดขาด รวมถึงตลอดทั้งทบทวนมาตรการและกลไกดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมขอความรู้หน่อยนะครับ คือเราจะใช้ lock กับคำว่า ในวงราชการ ในช่วงแรกทำไมมันไม่มีคำว่า ในบ้าน ในเมือง ในสังคม ด้วย เพราะว่าเวลานี้ชาวบ้าน เอกชนโงะอะไรกันก็เยอะแยะ ที่ผ่านมาก็อายมากเลย ญี่ปุ่นมาว่าเมืองไทยเมืองคนขี้โงะ เพราะลงทุนมาค้ามาขายก็ถูกคนไทยโงะไรต่าง ๆ อย่างนี้ซึ่งอาจจะไม่ได้เกี่ยวพันกับราชการ แล้วเป็นหน้าที่ของรัฐไหมครับที่จะดูแลด้วยว่านอกจากแวดวงราชการแล้วก็ต้องทำให้บ้านเมืองใสสะอาด ต้องไปดูแล ไม่ใช่ว่าโกงแชร์กันอย่างนั้นอย่างนี้เป็นเรื่องกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งก็ไปว่ากันเอาเอง เลยเรียนถามเป็นความรู้ท่านอาจารย์ขอบคุณครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ ผมเสริมนิดหนึ่ง พอตีผมอ่าน มาตรา ๓๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว ๒๕๕๗ ที่ว่าให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ภาคเอกชนที่หนักที่สุด คือพวกบริษัทมหาชนอะไรต่าง ๆ จนกระทั่งในประเทศสหรัฐอเมริกาเขามีกฎหมายเลยนะครับว่าคุณจะให้ bonus คุณให้ bonus ได้ไม่เกินเท่าไรของจำนวนกำไร ต้องบังคับขนาดนั้น ไม่อย่างนั้นอนุมัติกันไม่มีขอบเขตเลย ภาคเอกชนยังนึกไม่ออกว่าจะเขียนตรงไหนอย่างไรให้มันครอบคลุม

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ทางฝ่ายเลขานุการได้ note เอาไว้บอกว่าเรื่องนี้มันควรจะขยายไปถึงภาคเอกชนด้วยหรือไม่ ที่นี้ผมไปเช็ค ๆ ดูในระดับสากลก็ใช้ถ้อยคำอย่างนี้นะครับว่า รัฐต้องดำเนินมาตรการอย่างจริงจังเพื่อป้องกันการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชน เขาใช้คำอย่างนี้นะครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๖๐ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชน ถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐและเอกชน และจัดให้มีมาตรการ และกลไกทั้งปวงเพื่อป้องกัน และขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มข้น และเด็ดขาด รวมตลอดทั้งบทลงโทษมาตรการและกลไกดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ เรื่องส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบ ที่ตรวจสอบได้ และป้องกันการขัดกันของผลประโยชน์ บันทึกรายงานการเงินที่สมบูรณ์ พวกนี้ผมว่ามันเป็นมาตรการในการที่จะป้องกันการทุจริตใหม่ครับ เพราะว่าในเรื่องท้องถิ่น ที่เราไปตั้งอนุกรรมการ ป.ป.ช. ให้อีก ๔ อนุกรรมการ ก็คือเรื่องท้องถิ่นทั้งสิ้น แล้วมันเกิดจากการ ทำรายงานการบันทึกพวกนี้มันไม่ดี ทีนี้ถ้าเขียนก็จะไปปรับกันตรงนั้น คือว่ามันจัดระบบให้มีข้อมูล ที่มันส่งเสริมสนับสนุนเป็นหน้าที่ของรัฐนะครับ จัดให้มีระบบที่ตรวจสอบได้ในการป้องกันการ ขัดผลประโยชน์นั้นอย่างหนึ่ง แล้วก็รวมทั้งบันทึกรายงานการเงินที่สมบูรณ์ขององค์กรของรัฐ หรืออะไรพวกนี้นะครับ

ประธาน : ซึ่งมันคือรวมทั้งหมด มันคือมาตรการและกลไก ซึ่งมันจะต้องมี อย่างอื่นอีกเยอะแยะ

เลขานุการ : นิดเดียวครับ ในบรรทัดที่ ๒ และให้ความรู้ ตอนนี้นึกถึงว่า ถ้าแปลเป็นภาษาอังกฤษ implication ของมันก็คือว่า คือตอนนี้คนไทยโง่กันเป็นนิสัยเลย กำลังประกาศตัวออกไปว่าเราโง่กันเป็นนิสัยเลย ต้องให้ความรู้กันเชียวนะ

ประธาน : ใช่ครับ เพราะว่าที่ทะเลาะกันอยู่นั้นครับ ทะเลาะกันด้วยเรื่องทุจริต คนหนึ่งบอกว่านี่ทำทุจริต อีกคนหนึ่งบอกว่าไม่ใช่ทุจริตนี้มันเป็นโอกาสของมัน แล้วเอามา ก็มาแบ่งปันกันเป็นทุจริตเสียที่ไหน ถึงทุจริตก็ยอม ที่ทะเลาะกันทะเลาะกันตรงนี้ มันจึงลงรอยกัน ไม่ได้ ถ้ายอมรับด้วยกันว่าเป็นอย่างนี้ทุจริตเราก็จะได้บอกว่าต่อไปนี้ไม่ทำแล้ว เลิกกันนะครับ แต่ที่เถียงกันบอกว่าไม่ใช่ นี่รวยขึ้นมาโดยธรรมชาติ พอทำโครงการทุกโครงการก็ได้เข้าพรรค ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนตัวอีก ๓๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ไปแบ่งกันอย่างนี้ มันก็ทะเลาะกันจนตายครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมเรียนเสนอแนะให้พิจารณา อีกประเด็นหนึ่งได้ไหมครับ คือว่าหน้าที่ของรัฐในการจัดให้มีการคุ้มครองพยาน และการดูแล ผู้เสียหายหรือผู้แจ้งเบาะแส ผมว่ามันเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐประการหนึ่งนะครับ แล้วปัจจุบัน อย่างที่ท่านอภิชาติเล่าให้ฟัง เบาะแสเรื่องโกงเลือกตั้งกลับมาอีกเลย หายไปตั้งหลายปี ผมคิดว่า

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่องนี้รัฐต้องทำอย่างจริงจังนะคะ คือเราไปกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนในการทำเรื่องเหล่านี้ เพราะฉะนั้นรัฐก็ควรจะมีกลไกที่จะมาคุ้มครองเขา ผมว่ามันจะครบถ้วนนะคะ

ประธาน : มันจะรวมอยู่ในมาตรการ ไปเปลี่ยนเสียใหม่เป็นว่าที่มีประสิทธิภาพคือมันจะได้ครอบคลุมไปถึงกลไกต่าง ๆ ทั้งหลาย ทั้งปวง มันจะได้ไปนั่งคิดกันได้ว่ามีอะไรบ้างรวมทั้งพยายามอะไร ที่เราคิดว่าจะมีกลไกป้องกันพยาน ผมว่ามันยากนะคะ ต้องระวังนะคะ เพราะว่าถ้าตราบใดที่เราแย้งก็ตำรวจไม่ได้ การสร้างกลไกเป็นการป้องกันพยาน คือการชี้เป้าให้เขาฆ่า ซึ่งน่ากลัวกว่าไปแอบซ่อนที่ไหนเสียอีก

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ มันมีคำหนึ่งที่เราน่าจะใส่เข้าไปไหมคือในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ กระทบถ้าผมดูเว็บ ๆ นะครับ เขาจัดเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์เป็นหมวดหนึ่งเลย แต่ปรากฏว่าในรัฐธรรมนูญคราวนี้จะไม่มีการใส่คำนี้เลยนะคะ ซึ่งผมคิดว่ามันเป็นเรื่องสำคัญ เพราะอย่าง สสส. ก็ดี อย่างอะไรก็ดี มันเป็นเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ทั้งสิ้นเลยนะคะ

ประธาน : การประพฤติมิชอบมันจะรวมอยู่ในนั้น แต่ว่าตัวผู้ดำรงตำแหน่งมันจะต้องมีอยู่ตอนท้ายที่เราจะปลด

เลขานุการ : มีอยู่แล้วในมาตรา ๑๓๒ มาตรา ๑๓๓ ผมจำเลขในนี้ไม่ได้นะคะ แต่จำเลขเก่าได้ มาตรา ๑๓๒ มาตรา ๑๓๓

ประธาน : ตัวคนกับเรื่องการขัดผลประโยชน์ กินข้าวได้หรือยังครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตสื่อสารกับพวกสื่อมวลชนนิดหนึ่งนะคะ เขาแปลกใจนิดหนึ่งว่าเราไม่ให้เขาเข้าบางคน ทั้งที่เนื้อหาเขาดูว่าก็ไม่ได้มีอะไร sensitive ผมก็เลยเรียนบอกเขาไปว่า จริง ๆ ก็คงเป็นเรื่องของการทำงานของเราถ้าให้เข้าแล้วมันทำงานช้า แต่ว่าผมปรึกษากับท่านอัครแล้วบอกว่าถ้าเกิดเขาเข้าอาจจะทำงานเร็วขึ้น

ประธาน : คือจะมีปัญหานิดหนึ่ง เวลาถามไถ่กันว่าทำไม บางทีผมตอบลำบากมาก เพราะว่าบางเรื่องก็ไม่ใช่เรื่องความลับ แต่เรื่องมันจะกระทบถึงคนอื่น แล้วถ้าเขาเอาไปรายงานปืบก็เท่ากับเราสร้างศัตรูเพิ่มขึ้นทุกวัน ในการอธิบายของเรา เรายกตัวอย่างซึ่งทำให้เราไม่สามารถจะยกตัวอย่างได้สะดวก เมื่อเขาบอกว่าถ้าอย่างนั้นวันสุดท้ายเขาขอเปิดสัมภาษณ์ ผมก็บอกได้ ไม่มีปัญหาอะไร แต่ว่าอยากรู้ความคืบหน้า หรืออยากรู้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พริภิมล ๗/๗

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เหตุผลอะไรถามพวกเราได้ทุกคน นอกจากโฆษกทั้ง ๔ คนแล้ว อยากถามอะไรก็ถาม ไหน ๆ เขามาก็ถามได้ แต่ว่าขอให้เราได้ทำงานได้สะดวก คือไม่ได้ต้องการจะปิดหอก แต่ต้องการให้เราพูดได้เต็มปาก บางทีเราก็นินทาเขา นะครับ

นายรชิต สิงหเสนี : ขออนุญาตครับ เมื่อสักครู่นี้คุณเอกบางกอกโพสต์ก็อธิบายให้นักข่าวคนอื่นว่าอาจารย์ว่าอย่างนี้ เขาก็ฟังดูเข้าใจกันดีครับ เลยไม่ทราบว่าคุณอาจารย์อุดมได้ตรงกันข้ามหรือเปล่า

พักประชุมเวลา ๑๒.๓๕ นาฬิกา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๘/๑

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เลขานุการ :

หมวด ๖

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๖๑ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ

ประธาน : ดุทีให้เก็บรวบรวมประกอบด้วยว่าตัวนี้มันขาดอะไรไปบ้าง รวมทั้งสิทธิและหน้าที่ที่เราตัด ๆ ออกไป มีอะไรไหมครับ

เลขานุการ : มาตรา ๖๒ รัฐพึงจัดให้มีวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ชาติเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตนิดหนึ่งนะครับ ในร่างมาตรา ๖๒ ถ้าเราจะเพิ่มว่า รัฐพึงจัดให้มีการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แล้วก็ต่ออันนี้จะดีไหมครับ คือเพิ่มปฏิรูปเข้าไปนิดหนึ่ง

ประธาน : ปฏิรูปจะเป็นชั่วคราว

นายประพันธ์ นัยโกวิท : แต่นี่ต้องต่อเนื่อง คือต้องทำไปเรื่อย ๆ

ประธาน : การปฏิรูปมันจะชั่วคราว ซึ่งจะไปอยู่ในบทเฉพาะกาล แต่วิสัยทัศน์นี้

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธานครับ ฝ่ายเลขานุการเสนอเข้ามาตามตำรา เพราะว่าจริง ๆ มันจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศก่อนแล้วกำหนดยุทธศาสตร์ตามมา แล้วก็แผนปฏิบัติการจะตามมาอีกครั้งหนึ่ง ก็เลยเสนอให้ใส่ครับ แต่ว่าตัดออกได้ครับไม่มีปัญหาอะไร

นายอัคร จารุจินดา : ท่านประธาน วิสัยทัศน์ ใช้กับองค์กร เพราะมันมุ่ง แต่ของประเทศยุทธศาสตร์มันมี

เลขานุการ : จริง ๆ วิสัยทัศน์ประเทศมีอยู่ อย่างเช่น ของมาเลเซียก็มีวิสัยทัศน์ ๒๐๓๐ แล้วเขาถึงจะไป clarify ว่าเป็นยุทธศาสตร์ แล้วก็ยังมีแผนยุทธศาสตร์ลงรายละเอียด

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

อย่างไร ประเด็นของผมก็คือว่าถ้าเรากำหนดให้มียุทธศาสตร์เลยมันจะกำหนดแต่ตัวแผนงานโครงการ ซึ่งหาเป้าหมายลำบาก มันจะหาจุดร่วมที่ปลายพีระมิดไม่ได้ ก็เลยเสนอให้ใส่เข้าไปเท่านั้นเองครับ แต่ว่าไม่มีข้อขัดข้อง

ประธาน : เชิญ

พลเอก อภิภูพร เจริญพานิช : เรียนท่านอาจารย์ครับ คือตอนที่ยังอยู่ที่กรุงเทพฯ พอตีมีตัวแทนจากคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติของสภาขับเคลื่อนมาพบ แล้วก็ท่านประธานได้มอบหมายให้ผมและ พลตรี วิระ ไปพบพูดคุย ผมก็ชี้แจงให้ทราบแล้วว่าเราได้เขียนอะไรบ้างในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติในแนวนโยบายแห่งรัฐ แล้วก็อยู่ในการแถลงนโยบายของ ครม. นะครับ เขาก็พอใจครับ แต่ในตอนที่มาพบเป็นผู้แทนจากสภาพัฒนาด้วย ๒ คน เขาบอกว่าเขาอยากจะขอหรือว่าจะเติมคำว่า รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแนวทางในการปฏิบัติ จะได้ไหม เขาว่าอย่างนั้นครับ เขาบอกว่าเพื่อที่จะให้รองรับอันนี้ ทั้งนี้สุดแล้วแต่เราครับ

ประธาน : มันน่าจะเป็นกรอบและเป้าหมายไม่ใช่แนวทาง ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจมันเป็นเรื่องชั่วคราวของรัฐบาล แต่ละรัฐบาลก็จะทำแผนพัฒนา คือเติมแผนพัฒนามันคล้าย ๆ ยุทธศาสตร์ เมื่อตอนเริ่มต้นที่มีใหม่ ๆ แต่เป็นยุทธศาสตร์ระยะสั้น แต่ว่าตอนระยะหลังมันถูกพัฒนาไปจนกระทั่งกลายเป็นต้นตอแห่งการจัดสรรงบประมาณ แล้วใครต่อใครก็ใส่มันลงไปโดยไม่ได้มองเอามาเป็นภาพรวม ใครอยากได้อะไรก็ใส่ ใส่ ใส่ ไป แล้วสภาพัฒนาเองก็มิได้ทำหน้าที่อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไป enjoy กับอำนาจที่กำหนดให้ใครได้งบประมาณหรือไม่ได้งบประมาณ แล้วในที่สุดรัฐบาลแต่ละรัฐบาลเข้ามาเขาก็เปลี่ยนแผนพัฒนา ปรับปรุงแผนพัฒนาจนกระทั่งรู้สึกว่ามันไม่เป็นอะไรที่ต่อเนื่อง ฉะนั้นถ้าเรามองภาพออกในยุทธศาสตร์ชาติมันควรจะไปกำหนดว่าเมื่อเป้าหมายเป็นอย่างนี้จะต้องทำแผนในแต่ละเรื่องเป็นระยะเวลาที่ปี ๆ ไม่ว่าจะแผนการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แผนพัฒนาสังคม แผนการปฏิรูปอะไรพวกนี้ควรจะต้องอยู่ในยุทธศาสตร์ อย่างนี้น่าจะตรงกว่านะ เป็นกรอบและเป้าหมาย เป้าหมายและกรอบ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับท่านประธาน คือเนื่องจากว่ายุทธศาสตร์ชาติส่วนใหญ่รัฐบาลเป็นคนทำ ทีนี้ถ้าเกิดสมมุติว่าทางสภาเขาจะจัดยุทธศาสตร์ชาติของเขาเองเขาทำได้หรือเปล่าครับ คือเนื่องจากว่ายุทธศาสตร์ชาติปกติรัฐบาล คือฝ่ายบริหารเป็นคนทำ ทีนี้ถ้าหากว่าฝ่ายนิติบัญญัติเขาจะทำขึ้นมาบ้างได้ไหมครับ เพราะเราเขียนว่ารัฐ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : คือยุทธศาสตร์ชาติ ถ้ามันไม่ได้ทำร่วมกัน ซึ่งมันต้องไม่ใช่แต่เฉพาะฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ มันต้องรวมทั้งประชาชนด้วยมันถึงจะสามารถทำยุทธศาสตร์ชาติได้ เพราะมันจะไปกระทบต่อประชาชน ทีนี้กระบวนการที่เขานี้เขาทำในเชิงในลักษณะแบบเดียวกับที่กำลังยึดกันอยู่ในทางวิชาการ คือการใช้คำ ๒ คำ คือการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม คำว่า การมีส่วนร่วม ของเขาก็คือการที่ไปเอาคนโน้นคนนี้มา แล้วก็ฟังคนนั้นแล้วก็มาใส่เข้าไป นั่นคือการมีส่วนร่วม แต่จริง ๆ คำว่า การมีส่วนร่วม หมายความว่า มันต้องคิดด้วยกัน ค้นด้วยกัน หาหนทางด้วยกัน ฟังกันจนกระทั่งได้ตกลงแล้วคนเขียนจึงไปเขียนยุทธศาสตร์ แต่ตอนนี้ลักษณะคนเขียนก็เขียนยุทธศาสตร์ เขียนแล้วก็ไปรับฟัง แล้วก็คนโน้นแก่นิดคนนี้ แก่หน่อยก็เป็นมีส่วนร่วม ซึ่งมันไม่ใช่ และยุทธศาสตร์ชาติทำนี้มันทำโดยสภาไม่ได้ สภามันทำอะไรที่ละเอียดลึกซึ่งมากไม่ได้ มันได้แต่ comment สภามันเป็นที่ comment ได้ แต่มันทำไม่ได้หรอก เพราะคนเยอะเกินไป และยิ่งใช้กลไกแบบสภาผู้แทนราษฎรอย่างที่ สปท. สปช. ทำ เราถึงเห็นว่สิ่งที่มันออกมามันไม่ละเอียดหรือลึกเพียงพอ

นายเชษฐา โทณะวณิก : อันนั้นคือข้อห่วงใยของผม เพราะว่าท่านประธานพูดตรงประเด็นเรื่องของ สปช. กับ สปท. ผมถึงได้ให้เรียนถาม เกรงว่าพอถึงเวลาแล้วเนื่องจากว่ากรอบมันกว้าง เดี่ยวเขาไปทำแบบเดียวกับ สปช. สปท. อันนี้ยุ่งแล้ว

ประธาน : ไปได้ไหมครับ

เลขานุการ : มาตรา ๖๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๑ รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์แห่งชาติ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือการข่าวกรองนี่นะครับถ้าเกิดเราจะใช้คำให้มันกว้างขึ้นว่า การรักษาความมั่นคง มันจะครอบคลุมกว่าไหมครับ

ประธาน : ไปนะครับ อยากเปลี่ยนหรือเปล่า

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เป็นภาษาของข่าวกรองจริง ๆ ครับคือการข่าวกรอง ก็เชื่อท่าน ท่านอยู่ในวงการณ์นี้ให้ท่านเถอะ

เลขานุการ : มาตรา ๖๔ รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศโดยถือหลักความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน ให้ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ และคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติ และของคนไทยในต่างประเทศ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับในร่างมาตรา ๖๔ คือตอนนี้ประเทศไทยก็อยู่ในประชาคมอาเซียน ในบรรทัดที่ ๒ ถ้าเราเติมว่าให้ความร่วมมือกับประชาคมอาเซียนและองค์การระหว่างประเทศนี้มันจะเหมือนกับว่าเรามีพุดถึงอาเซียนไว้สักชนิดหนึ่งจะดีไหม

เลขานุการ : องค์การระหว่างประเทศรวมอยู่แล้ว

ประธาน : คืออย่าไประบุเดี่ยวอาเซียนเปลี่ยนชื่อ แม้แต่สหประชาชาติเราก็ไม่เคยพุด เราใช้คำรวม องค์การระหว่างประเทศ ไปได้ไหมครับ

เลขานุการ : มาตรา ๖๕ รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น

ในการคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาในทุกกรณี และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าว

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ คำว่า ในทุกกรณี นี้จะเป็นเงื่อนไขทำให้เกิดการเรียกร้องในการปฏิบัติที่มันยุ่งยากไหมครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : มันมีหลายรูปแบบนะ การบ่อนทำลายพุทธศาสนา มันมีทั้งในรูปแบบแล้วกันกรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ถ้าใส่จะทำให้รู้สึกว่ามันมีมาตรการที่เข้มงวดและเข้มแข็งขึ้น

ประธาน : ความมุ่งหมายเราคือว่าไม่ว่ามันจะมาจากภายในหรือภายนอกและไม่ว่าจะทำด้วยรูปแบบใด ๆ ที่นี่ที่เป็นห่วงคืออะไร

นายภัทร คำพิทักษ์ : คือคนข้างคิดในพระพุทธศาสนาก็มีเยอะ ความเป็นเจ้าข้าวเจ้าของก็จะมีเยอะ แล้วนิกายหรือว่าแขนงความเชื่ออะไรต่าง ๆ เขาก็จะมีเยอะ ที่นี้พอเราไปเขียนทุกกรณีมันจะกลายเป็นเงื่อนไขให้เขาเอาไปใช้ประโยชน์ของเขาได้ แต่เราคำนี้เห็นประโยชน์โดยรวม ผมเกรงว่าภาระมันจะตกกับรัฐโดยที่สำนักงานพระพุทธศาสนาหรือใครต่อใครต่อไปอาจจะไม่ต้องได้ทันทำอะไรเลย เพราะว่ามันต้องทำตามข้อเรียกร้อง ผมคิดว่าความโดยที่ไม่มีคำว่า ทุกกรณี ก็คลุมอยู่แล้ว

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมว่าตอนนี้รัฐทำไม่เพียงพอในการที่จะป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลาย ถ้าเราไม่ใส่ไว้ยิ่งลอยใหญ่เลย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ โยงไปถึงประเด็นคุณภัทร ถ้าเขียนอย่างนี้ไม่ทราบว่าจะทำให้ดีขึ้นหรือเปล่าครับ ก็คือรัฐต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการกระทำใด ๆ อันเป็นการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนา ไม่ต้องมี ในทุกกรณี แล้ว

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๘/๕

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : มันจะไปห้ามการกระทำ นี่เราห้ามบ่อนทำลาย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เราจะให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวโดยเฉพาะพุทธศาสนิกชน แล้วก็ศาสนิกชนอื่น ๆ เขาก็อาจจะมีส่วนร่วมได้

ประธาน : ก็แล้วแต่เขา ก็เปลี่ยนเป็นคำนี้

เลขานุการ : รัฐต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธรูปไม่ว่าในรูปแบบใด

ประธาน : จะดีขึ้นไหม ความตอนท้ายนี้คือพุทธศาสนิกชนเขาอยากได้ เพราะเขารู้แล้วว่าในวงการสงฆ์ทำเรื่องบางเรื่องไม่ได้ แต่ว่าทำไมศาสนาอื่นเราถึงไม่ถูก ก็เพราะว่าเหตุผลอันนี้ แทนที่คำว่า ศาสนาประจำชาติ

นายภัทร คำพิทักษ์ : คิดว่าเขาคง happy เรียนปรึกษาท่านอาจารย์กับท่านผู้รู้ในที่นี้ครับ ผมไม่แน่ใจ คือคำว่า พึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วม อันนี้ถ้าตามความรู้ของผม ผมเข้าใจว่า ถ้าจะเขียนถูกต้องจริง ๆ น่าจะเป็นพุทธบริษัท เพราะว่าพระพุทธเจ้าบอกว่าศาสนาจะดำรงอยู่ได้ด้วยการดูแลของพุทธบริษัท ผมเข้าใจอย่างนั้น อาจารย์เจริญผู้ชำนาญลองดู

ประธาน : พุทธบริษัทมี ๔

นายภัทร คำพิทักษ์ : ศาสนิกจะเหมือนเฉพาะคนที่ไปยอมรับนับถือ แต่ว่าพอพุทธบริษัทนี้ตัวพระ ตัวรัฐ มันจะมาหมดครบท่านอาจารย์

ประธาน : พระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา นี่คือพุทธบริษัท ๔ แต่เวลาพูดถึงพุทธศาสนิกชนเราพูดถึง ๒ อันหลัง อุบาสก อุบาสิกา เพราะพระสงฆ์องค์แรกเป็นหน้าที่หลักของเขาอยู่แล้วที่เขาจะทำ องค์ที่ ๒ คือไม่มีแล้ว ก็เหลือองค์ที่ ๓ องค์ที่ ๔ เพราะอันนี้ตั้งใจจะบอกว่าย่าปล่อยให้เป็นเรื่องของพระ ชาวบ้านต้องมาร่วมด้วย เชิญ

นายเจริญ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับท่านประธาน เนื่องจากว่าวรรคแรกเรามีพูดถึงศาสนาอื่นด้วยครับ ถ้าหากว่าวรรคนี้เราจะมีอะไรที่มันพูดถึงศาสนาอื่น เนื่องจากว่ายกตัวอย่างว่าในภาคใต้ ๓ จังหวัดชายแดน ก็มีคนบอกว่าจริง ๆ แล้วมุสลิมหรือว่าศาสนาอิสลามก็ไม่ได้สอนในสิ่งที่ไม่มีการหยิบยกกันขึ้นมา แล้วในหลาย ๆ วาระเวลาที่มีการตั้งโบสถ์คริสต์ใหม่ ๆ ในหลาย ๆ ลักษณะ ชาวคริสต์เองก็บอกว่าคำสอนของโบสถ์เหล่านั้นไม่ได้เป็นคำสอนที่ปรากฏในพระคัมภีร์ และเขาก็ถือว่าคำสอนเหล่านั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่ถูกต้องนะครับ มันก็มีในสารพัดศาสนาที่ทั้งการบ่อนทำลายหรือบิดเบือน หรืออะไรอย่างนี้ครับ ถ้าหากว่าเราจะเขียนบ้างเล็กน้อยที่จะทำ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

หทัยกาญจน์ ๘/๖

ให้เห็นว่าในวรรคแรกเราก็ไม่ได้ละเอียด ในวรรคสองเราก็ไม่ได้ละเอียด เพียงแต่ที่ที่ต่อนั้นไปที่ พุทธศาสนาเนื่องจากว่าเป็นศาสนาอย่างที่เรายืนยันว่าคนไทยนับถือมาช้านาน หรือว่าตามแนวทาง ของเราก็คือศาสนาประจำชาติ

ประธาน : ที่เราแย่งอยู่ทุกวันนี้เพราะเราคิดแบบชาวพุทธคือใจกว้าง เราจึงถูกย้ายที่ ที่เราใจกว้าง เราใจกว้างแค่วรรคนี้ แต่อันนี้เราตั้งใจที่จะให้รัฐคุ้มครองพระพุทธศาสนาให้พ้นจาก การบ่อนทำลาย เพราะว่าศาสนาพุทธถูกสอนให้พระท่านวางเฉย ละกิเลส โลภะ โมหะ โทสะ ไปหมด ใครไปด่าท่าน ท่านก็นิ่งเฉย ๆ ท่านก็บอกว่าแล้วแต่เอ็งจะทุกข์ก็ทุกข์ไป ตัวเองก็ไม่มีกรอบ มันถึงจะต้องให้รัฐเข้ามายุ่ง แล้วก็เอาอุบาสก อุบาสิกาที่ยังไม่บรรลุมารช่วยด้วย อันนี้เป็นตัวแทน คำเรียกร้องที่ว่าให้บัญญัติศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติแทนที่ ซึ่งผมคิดว่าเราบัญญัติอย่างนี้ มันไม่น่าจะมีใครหยิบอะไรมาว่าได้ เพราะว่าเราได้อ้างเหตุผลแล้วว่าเนื่องจากเป็นเรื่องของคนไทย ส่วนใหญ่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ยังมีคนไทยที่ยังนับถือศาสนาพุทธใน ต่างประเทศ อย่างที่ประเทศมาเลเซีย แล้วก็พระธรรมทูตที่ไปเผยแผ่ศาสนาพุทธในต่างประเทศ รัฐจะพึงให้การสนับสนุนแล้วก็ตามแต่อย่างไรไหมครับ

ประธาน : เราก็ไม่ได้บอกว่าเฉพาะในประเทศนะ

เลขาธิการ : ขออนุญาตเล่าข้อเท็จจริงนิดเดียวครับ จริง ๆ แล้วสำนัก พระพุทธศาสนาдуแลวัดไทยในต่างประเทศมากกว่าวัดไทยในประเทศนะครับ จริง ๆ นะครับ ผมบังเอิญรู้จักคนที่ทำงานที่นั่น แล้วก็ปรากฏว่าบินทั้งปีตลอดเวลา ไปวัดวาอารามต่าง ๆ ทั่วโลก เลยครับ สถานที่บางสถานที่เราไม่นึกว่าจะมีวัดไทยไปอยู่ก็มี พี่เขาเล่าให้ฟัง แล้วงบประมาณ ส่วนใหญ่ใช้ไปกับเรื่องการดูแลวัดไทยในต่างประเทศ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมเห็นคลิปต่างประเทศที่วัดไทยในประเทศมาเลเซีย ตรังกานูเขาก็บ่นว่าเขาไม่ได้รับความเหลียวแลจากทางการเท่าที่ควรทั้ง ๆ ที่เขาก็นับถือพุทธและเป็นคนไทยที่ตกค้างอยู่ที่มาเลเซีย ผมก็ไม่แน่ใจว่าคำบ่นอันนั้นมันสอดคล้องกับที่คุณปกรณ์พูด หรือเปล่า

เลขาธิการ : เข้าใจว่าคงจะเป็นเฉพาะวัดใกล้ ๆ ประเทศไทย จะไม่ไปดู แต่ถ้าไป อยู่ทางยุโรป ทางอเมริกาจะบินบ่อย

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายภัทระ คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ ผมสนใจคำเสนอของอาจารย์เกษมเมื่อถึง
นะครับ ทวนไปดูวรรคแรก และฟังอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ผมว่า
ปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือว่ามันมีการบิดเบือนศาสนานี้ไม่เฉพาะบางศาสนานะครับ ผมว่า
หลายศาสนาที่เดียวเอามาใช้ในเรื่องอื่น ๆ แล้วก็ทำให้เกิดความเสียหาย เป็นปัญหาทั้งระดับโลก
ปัญหาภูมิภาคและปัญหาระดับประเทศ สมมติว่าเราขยายความ คือเฉพาะวรรคแรกของ
มาตรา ๖๕ มันหมายถึงว่าใครมาแล้วใครเป็นศาสนานี้เราอุปถัมภ์คุ้มครองหมด คือสมมติว่าเราจะ
ขยายเนื้อไปสักนิดหนึ่งว่า รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ คล้าย ๆ
กับว่าให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติอันบริสุทธิ์ของศาสนานั้น ๆ อย่างนี้ได้ไหมครับ

ประธาน : เพราะว่ามันคือเอารัฐเข้าไปยุ่งกับกิจกรรมในศาสนาซึ่งอันตราย เพราะ
รัฐจะบอกว่าอันนี้ไม่ถูก พวกนั้นก็บอกถูก และยังถ้าไปยุ่งกับบางศาสนาถึงรบราฆ่าฟันเลย
เพราะว่าเขาบอกศาสนากับการปกครองอยู่ด้วยกัน รัฐก็ได้แต่พูดลอย ๆ ว่าคุ้มครอง แต่ว่าที่
วรรคสองเราเพียงแต่อธิบายคำว่า คุ้มครอง สำหรับศาสนาพุทธว่าจะไปไกลแค่ไหนเท่านั้นเอง

นายภัทระ คำพิทักษ์ : คือผมดูวรรคแรกมันเปิดกว้างมากครับ คือว่าเราอุปถัมภ์
คุ้มครองทุกอย่าง แต่พอเราไปเขียนขยายมันจะเป็นเหมือนกับว่าเราอุปถัมภ์คุ้มครองแค่นี้
แค่นี้บริสุทธิ์อะไรอย่างนี้นะครับ แต่ว่านอกนั้นเราไม่ได้อุปถัมภ์คุ้มครอง

ประธาน : ก็อุปถัมภ์และอุปถัมภ์เหมือนกัน คุ้มครองก็คุ้มครองตามเท่าที่จะทำได้
เท่าที่จะไม่ทำให้รัฐเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการศาสนามาก ไปได้นะครับ มาตรา ๖๖

เลขาธิการ : มาตรา ๖๖ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรม
ทุกด้านให้สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และปราศจากการแทรกแซงหรือ
ครอบงำใด ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก
ยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้โดยสะดวก รวดเร็ว เทียบธรรม และปราศจากอคติ

อันนี้สืบเนื่องมาจากที่เราพูดกันเมื่อวันศุกร์ก่อนที่จะมานะครับ เรื่องปฏิรูปตำรวจ
เรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตในร่างมาตรา ๖๖ ผมอยากจะให้ดูเรื่อง
ถ้อยคำหนึ่งครับ คือถ้อยคำที่ว่าหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อันนี้ก็มาจากภาษาอังกฤษ
ที่ว่า Good Governance แล้วก็ยังมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี แต่ว่า
ใน ณ ปัจจุบันนี้ผมเข้าใจว่าคำว่า ธรรมาภิบาล คนเข้าใจกันทั่วไปแล้วว่าอยู่ในความหมายของ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๘

Good Governance แล้วในรัฐธรรมนูญชั่วคราว ๒๕๕๗ ใน (๖) ก็บัญญัติว่ากลไกที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหลักนิติธรรมและการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนทุกระดับ คือคำว่า ธรรมาภิบาล ตอนนี้อยู่สื่อกันเป็นที่ยอมรับกันไปหมดแล้ว

ประธาน : โดยไม่รู้ว่ามีไว้ทำไม ใช้ภาษาไทยดีกว่ากระมัง เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวประภาษ : ท่านประธานครับ เรื่องกระบวนการยุติธรรมมันควรจะมีอะไรเขียนเรื่องเกี่ยวกับพวกยุติธรรมทางเลือกใหม่ครับ เพราะว่าปัจจุบันนี้อย่างกรณีของศาลยุติธรรมเองก็ทำเรื่องของการไกล่เกลี่ยค่อนข้างเยอะ แล้วก็กระทรวงยุติธรรมเองก็มีการตั้งสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพื่อที่จะทำกระบวนการเรื่องของยุติธรรมทางเลือก คราวนี้ดูว่ารัฐบาลชุดนี้เองก็พยายามที่จะ promote เรื่องของยุติธรรมทางเลือกเพื่อที่จะให้ช่วยเป็นตัวเสริมยุติธรรมกระแสหลัก ก็เลยไม่แน่ใจว่าถ้าในรัฐธรรมนูญเราควรจะเขียนอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้เอาไว้ไหมครับ

ประธาน : มันอยู่ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะเพิ่มเติมอะไรก็ไปเพิ่มได้

นายศุภชัย ยาวประภาษ : คือถ้าเขียนมันจะหยิบให้เรื่องนี้มีความสำคัญมากขึ้น แล้วรัฐก็ได้ให้ความสำคัญมากขึ้น คือพอดีถ้าเราดูย้อนหลังกลับไปสัก ๑๐ ปี ๒๐ ปี เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากขึ้น คือกลัวว่าถ้าไม่ยกขึ้นมา มันก็อาจจะหายไปเฉย ๆ ครับ

ประธาน : ซึ่งทำได้มาตั้งแต่ยังไม่มีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญอยู่แล้วเลย คือผมอยากให้เราย้อนกลับไปตอนที่เรารื้อวันแรกที่เราจะเขียนรัฐธรรมนูญแบบรัฐธรรมนูญ หรือเราจะเขียนรัฐธรรมนูญแบบกฎหมายลูก แล้วเราก็ตกลงกันว่าเราจะเขียนแบบรัฐธรรมนูญ และอะไรที่มันทำได้ แล้วก็ไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตายก็ปล่อยไปให้เขาคิดให้เป็นไปตามธรรมชาติ อย่าไปเร่งรัดหรือไปสร้างอะไรขึ้นมาให้เป็นพิเศษ คือเขาจะได้คิดอ่าน ไม่ใช่เปิดแต่รัฐธรรมนูญดูว่าให้ทำอะไร แล้วก็ทำแค่นั้น มันจะย้อนกลับไปเท่าอีก ตรงนี้ผมรู้สึกว่ามันหลวม ๆ นะ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๖๖ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงจนเกินสมควร โดยเที่ยงธรรม ความมั่นคง ปลอดภัย และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงจนเกินสมควร

รัฐต้องมีมาตรการที่คุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัดปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

ประธาน : เชิญครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ประธานครับ ในมาตรา ๔๑ ที่เราพิจารณากันไปแล้ว มันมีเรื่องเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ซึ่งเราดูว่ามันไม่ค่อยเข้ากับเรื่องการไปฟ้องร้องรัฐ ผมยังรู้สึกว่ามันยังเข้ากับตรงนี้น่ามากกว่านะครับ เพราะว่าเป็นเรื่องของการที่จะดูแลประชาชน

ประธาน : มาตราอะไรนะครับที่ว่าเราตัดออก มาตราอะไรเมื่อวานที่เราตัดออก

นายอุดม รัฐอมฤต : ๔๑ ครับ เดิมท่านย้ายมาอยู่วรรคสองและผมบอกว่ามันไม่ค่อยเข้ากันระหว่างวรรคหนึ่งกับวรรคสอง ท่านประธานครับมีประเด็นด้วยว่าระหว่างผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์กับคนที่ไม่รู้กฎหมาย พวกไม่รู้กฎหมายรัฐจะต้องช่วยด้วยหรือเปล่าครับ คือบางครั้งไม่ขาดแคลนเงินแต่ว่าไม่มีความเข้าใจทางด้านกฎหมาย เพียงแต่ว่าคุยกับท่านอัครบอกว่าอันนี้มันค่อนข้างจะเป็นพวกยากจนนะครับ

ประธาน : ที่นี้มันพอไม่รู้กฎหมายมันไปถึงมหาเศรษฐีด้วย เพราะส่วนใหญ่มหาเศรษฐีไม่รู้จักกฎหมายเพราะมีทนายทำให้ คือถ้าไม่รู้กฎหมายเขาก็ไปหาทนาย แต่ที่ไปหาทนายไม่ได้เพราะมันไม่มีสตางค์ เราก็คือช่วยคนที่ไม่ใช่สตางค์

นายอัคร จารุจินดา : ของเดิมในมาตรา ๔๑ ความหมายเขามันไม่น่าเฉพาะผู้ขาดแคลนมันอาจจะผู้อะไรก็ได้ พวกเสียหายกลายเป็นกลุ่มอย่างนี้รัฐก็เข้ามาดูแลเข้ามาช่วยเหลือ ดูความหมายของเดิมมันดูกว้างกว่าว่ารัฐจะช่วยเหลืออะไรกับผู้เสียหายบ้างก็ได้

ประธาน : ที่รัฐจะถูกบังคับก็คือช่วยคนยากไร้ แต่รัฐมีสตางค์จะช่วยกลุ่ม ช่วยคนที่มีฐานะก็ไปออกกฎหมาย ก็ไม่ว่าอะไร

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : มันมีบางเรื่องเพราะ ๔๑ เดิมมันใช้คำว่า บุคคล แต่พอใช้ บุคคลยากไร้ มันเลยแคบลงไป เพราะหลาย ๆ เรื่องเช่นเด็กอย่างนี้มันต้องมีผู้ช่วยเหลือ เฉพาะอะไรพวกนี้ ซึ่งมันอาจจะไม่ใช่ผู้ยากไร้อย่างที่อาจารย์อุตมยกขึ้นมา

ประธาน : ของเดิมคือเขาใช้ บุคคลผู้ยากไร้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : ของเดิมใช้ บุคคลธรรมดา อันนั้นแก้แล้วครับ ของผม ยังเป็นตัวฆ่าอยู่ คือเดิมมัน บุคคลธรรมดาครับ ไม่มีผู้ยากไร้

ประธาน : จริง ๆ มันควรจะเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องทำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ ช่วยคนที่เขาจน แต่ถ้ารัฐมีสตางค์จะช่วยคนที่เขามีสตางค์ก็ได้ว่าอะไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : เราบัญญัติไว้ในเรื่องสิทธิและมีเรื่องว่าขอบเขตการใช้ สิทธิพวกนี้ที่ท่านประธานแก้ใหม่บอกว่าเป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ ซึ่งมันก็ไปวางเงื่อนไขได้ว่า คนแบบไหนช่วยขนาดไหนอะไรเท่าไร

ประธาน : ก็บอกถ้าคุณไปเขียนบอกทุกคนมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือฐานะก็ไม่ เกี่ยวแล้วสิ คือถ้าเราไปบังคับไว้ในรัฐธรรมนูญว่าให้กว้างเวลาคุณไปออกกฎหมายคุณไปทำให้ มันแคบไม่ได้ แต่ว่าเวลาคุณเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ หน้าที่แคบแต่รัฐบาลจะทำมากกว่านั้นมันไม่มี อะไรห้าม ปัญหาว่าเราจะต้องเรียกร้องรัฐให้ช่วยทุกกรณีอย่างนั้นหรือเปล่า

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : ขออนุญาตท่านประธาน คือผมเกรงว่าพอไปใช้จริง ๆ เขาบอกว่าผู้ยากไร้และพอเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่พวกนี้ เขาก็บอกว่ามันเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่าที่รัฐ ต้องเข้าไปช่วยเหลือเขา คือรัฐไปตีความที่ตรงข้ามกับที่เราต้องการ

ประธาน : รัฐคือใคร รัฐคือกฤษฎีกา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : ไม่ใช่ครับ

ประธาน : กฤษฎีกาก็อย่าไปตีความอย่างนั้น เพราะเวลารัฐจะออกกฎหมายก็ไปที่ กฤษฎีกาใช้ไหม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : กราบเรียนคือตอนนี้มีกฎหมายเรื่องกองทุน กระบวนการยุติธรรมแล้ว ซึ่งรายละเอียดในการออกรายละเอียดการช่วยเหลือมันเป็นเรื่องของ ระเบียบภายในของเขาที่ออกโดยคณะกรรมการกองทุน ซึ่งไม่รู้จะส่งมาตรวจ หรือเขาอรระบบออก กฎหมายปกติ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ก็ถ้าเขาออกมากกว่านี้ก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าคุณเขียนตัวนี้กว้างคุณต้องกลับไปใส่เชิงว่าเขาครบไม่ครบถูกไหม แต่ถ้าคุณเขียนตัวนี้แคบที่เขาออกมามันก็ครบ เพราะฉะนั้นตัวรัฐธรรมนูญมันไม่ได้แปลว่าพอเขียนแล้วรัฐทำอย่างอื่นไม่ได้หรือ เรื่องบางเรื่องเท่านั้นที่รัฐทำอย่างอื่นไม่ได้ เช่น เรื่องการศึกษา บอกว่าต้องการจัดการศึกษาภาคบังคับฟรี อันนี้รัฐทำอย่างอื่นไม่ได้ แต่ถามว่ารัฐจะจัดการศึกษามัธยมฟรีด้วยได้ไหม ก็ได้ มหาวิทยาลัยฟรีด้วยได้ไหม ก็ได้ อันนี้มันคือ minimum requirement จะเขียนตรงนี้แล้วตรงโน้นก็ไปตัดออกหรือ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : เพราะอันนั้นมันเรื่องช่วยเหลือ ถ้าอันอื่นที่ไม่ใช่เรื่องเงินทุนก็ได้ ช่วยเหลือการหาจัดเรื่องอื่น ๆ มาตรการอื่น เช่น ทนาย เรื่องการช่วยเหลือ แต่ตอนนี้มันเรื่องแค่ขาดแคลนทุนทรัพย์

นายอัชพร จารุจินดา : ย่อหรือครับ คือของปี ๒๕๕๐ เราบัญญัติในมาตรา ๔๐ อยู่ ๘ วงเล็บ เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับคดีอาญาที่รัฐจะต้องช่วยเหลืออะไรบ้าง คือผู้เสียหายอะไร เยอะแยะหมด เราก็รวม ๘ วงเล็บเหลือข้อความบรรทัดเดียวว่ารัฐก็จึงช่วยเหลือตามสมควรแล้วกัน อะไรก็ได้โดยไม่เขียนรายละเอียดของเดิมในมาตราเดิม

ประธาน : ถ้าผู้ยากไร้กับผู้ด้อยโอกาส

เลขานุการ : รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : วรคสองของร่างมาตรา ๔๑ ใช้ใหม่ ในร่างมาตรา ๔๑ วรคสองยังอยู่ ตัดออกไปใช้ใหม่

ประธาน : วรคสามก็เหลือแค่วรรคหนึ่ง

เลขานุการ : มาตรา ๖๗ รัฐพึงปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นในเกียรติภูมิ อุดมการณ์ และผลประโยชน์ของชาติ มีจิตสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ร่วมป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

ประธาน : อันนี้เราไปแล้วนี่ใช้ใหม่ เขียนแรงกว่านี้ด้วย นี่เอาออกก่อนนะ ที่นี้อาจารย์จूरียุ้ยอยากได้อะไรนะครับ จิตสำนึก

นางจूरี วิจิตรวาทการ : อยากได้จิตสำนึกค่ะ

ประธาน : เขาเรียกว่าอะไรนะครับ ที่กำลังฮิตในหมู่คนมีสตางค์ตอนนี้

นางจूरี วิจิตรวาทการ : ไม่ใช่ คือว่าในเรื่องของจิตสาธารณะ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : จิตสาธารณะของเล่นใหม่ของเศรษฐกิจ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ไม่ใช่แบบนั้นนะคะ จิตสาธารณะ การมีส่วนร่วมคิดถึง greater good ไม่ใช่คิดถึงแต่ตัวเอง

ประธาน : นี่คือของเล่นใหม่ของเศรษฐกิจ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ไม่ใช่คะ เศรษฐกิจเขาไปทำ CSR อะไรพวกนั้น คือเขา ประชาสัมพันธ์ตัวเอง แต่ดิฉันหมายถึงการที่มองถึงความสำคัญของส่วนรวมไม่ใช่ส่วนตัว เพราะพื้นฐานของเรามาจากระบบอุปถัมภ์ คิดถึงแต่เครือข่าย พี่น้อง เพื่อนฝูง คนที่เรารู้จักแต่เราไม่คิดถึงคนอื่นที่เราไม่รู้จัก เพราะฉะนั้นอยากจะให้รวมมิตินั้น คือปลูกฝังจะได้รู้จักเสียสละ จะได้รู้ถึงผลประโยชน์ส่วนรวม จะได้รู้จักที่จะปกป้องรักษาสິงซึ่งเป็นของส่วนรวมของสาธารณะ เราขาดมาก concept ของ greater good the common good อะไรนี้ไม่ค่อยมีในหมู่คนไทย

ประธาน : ตรงที่ว่ามีจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม รวมจิตอาสาหรือยัง

นางจรี วิจิตรวาทการ : คือจิตอาสาดิฉันไม่ได้คิดว่ามันเป็นจิตสาธารณะที่เรา สับสนกันขณะนี้ คือว่าเราไปนึกว่าเศรษฐกิจนี้ว่าจิตอาสาจะล้างบาปได้ทั้งหมด ดิฉันว่าไม่ใช่ จิตอาสาคุณอาสาทำบางอย่างแต่คุณก็ยังเห็นแก่ตัวอยู่ดี ไม่เข้าใจจิตสาธารณะ ถ้าเขียนอย่างนี้ดิฉัน รับผิดชอบนี้โอเค คือว่ามีจิตสำนึกแต่อยากให้มีความว่า สาธารณะ บางทีทำแต่หน้าที่อย่างคนสมัย นาซีเขาก็ทำหน้าที่ของเขาอย่างดี อันนั้นก็ทำหน้าที่แต่ว่าไม่ได้เป็นคนดี ไม่ได้มีความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพใหญ่ประเทศชาติตัวเองก็ตามฮิตเลอร์ไปหมดเลย อันนั้นดิฉันคิดว่ามันต้องเข้าใจถึง the greater good ไม่ใช่ประเทศตัวเอง กลุ่มตัวเอง แต่มนุษยชาติด้วย มันต้องมีจิตสาธารณะใน ลักษณะนั้นที่มองกว้างแล้วก็ปลูกฝังให้เข้าใจถึงอะไรที่ดีสำหรับมนุษยชาติ เรื่องสิ่งแวดล้อมที่เราพูด ถึงเมื่อเข้า ถ้าขาดจิตสาธารณะมันก็จะไม่เข้าใจถึงสิ่งแวดล้อม ตัวเองก็จะเอาแต่ประโยชน์ของตัวเอง อย่างอเมริกัน พวกประเทศยุโรปที่มาให้ขายคาร์บอนเครดิต อันนั้นมันก็เลวมาก ดิฉันว่า เพราะว่าเอาตัวเองใช้เต็มที่แต่จะมาซื้อคาร์บอนเครดิตจากคนจนจากประเทศอื่น สิ่งเหล่านี้คือ มันอนุรักษ์ตัวเขาเอง แต่ว่าผลกระทบมาให้คนอื่น อันนั้นก็ยังขาด sense of greater good จริง ๆ คิดว่าต้องปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นในคนไทย

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นเอาจิตสำนึกในหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ซึ่งมัน cover หมดเลย รวมทั้งไม่ทำให้เกลียดชังกัน เติมไปเยอะ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นางจุรี วิจิตรวาทการ : อันนี้มีความรับผิดชอบก็ดี เพราะว่าจิตสำนึกในหน้าที่
ความรับผิดชอบ

ประธาน : ความจริงในหน้าที่อันนี้มันก็คือหน้าที่ปวงชนชาวไทย

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ใช่ ๆ

ประธาน : เท่าที่เขียนนี่พอไหม

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ถ้าสมมุติเต็ม มีจิตสำนึกสาธารณะและหน้าที่ความ
รับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมได้ไหมคะ

ประธาน : จิตสำนึกในอะไรนะครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : มีจิตสาธารณะและจิตสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ

ประธาน : แล้วเดี๋ยววันหลังเศรษฐกิจเขาเลิกเล่นของนี้เราไม่ต้องแก้รัฐธรรมนูญหรือ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : มันไม่ได้เกี่ยวกับเศรษฐกิจจะท่าน เศรษฐกิจบิดเบือน

ประธาน : ก็นี่มันคือของเล่นใหม่ของเศรษฐกิจ คือคนเริ่มต้นเขาไม่ได้ทำอย่างนั้น
แต่ปัจจุบันมันกลายเป็นของเล่นใหม่ของเศรษฐกิจ แต่เศรษฐกิจมันเบื่อง่ายนะครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ไม่ค่ะ แต่ว่าเราไม่ได้ไปนึกถึงเศรษฐกิจ เราพูดถึงการที่จะ
ปลูกฝังจิตสาธารณะให้คนไทย ซึ่งเราขาดมากในทั้งสังคมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แล้วต่อไปเราก็คง
ต้องมีจิตสาธารณะด้วย แต่จิตสาธารณะที่ดิฉันพูดถึงมันไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะประเทศเรา แต่ว่า
อะไรที่มันดีสำหรับมนุษยชาติทั้งหมด แต่แน่นอนต้องดีสำหรับประเทศเราก่อน แต่สำหรับ
มนุษยชาติด้วย อันนั้นคือความเป็นมนุษย์ที่มองกว้างนะคะ แล้วก็ไกล แล้วก็มีการร่วมมือของคนอื่น
เพราะว่าไม่อย่างนั้นเราจะขาดสิ่งที่หลาย ๆ สิ่งหลายอย่างมันจะไม่เกิดขึ้น เราจะเข้าสู่ AEC ใน
AEC ถ้าสมมุติไม่มีจิตสาธารณะ ต่างคนต่างก็เห็นแก่ตัวแต่ละประเทศมันก็ไม่ได้ มันต้องมีปลูกฝัง
concept เหล่านี้แล้วเราจะทันสมัยด้วย

ประธาน : แต่ใจผมคิดว่าคำว่า จิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ
ประเทศชาติและสังคม มันรวมถึงของเล่นทุกชนิดที่จะมีในอนาคตด้วย แล้วตัวจิตสาธารณะไม่ต้อง
กังวลครับเดี๋ยวนี้อเมริกันมาช่วยเราแล้ว มันบังคับว่าใครจะไปเข้ามหาวิทยาลัยมัน once you
จะต้องเคยไปก้ออิฐ ถูปูน ทำถนน พวกเด็ก พวกลูกพ่อแม่คนมีสตางค์ก็รีบส่งคนไปแล้วก็ถ่ายรูป
ส่งไปให้อเมริกัน คือทำเป็นกันการจำลองแล้วเดี๋ยวนี้พวกเด็กที่จะไปเรียนอเมริกา เพราะฉะนั้น
ไม่ต้องกังวล เด็กพวกนั้นมันเริ่มเรียนรู้แล้วละเพราะว่ามันถูกบังคับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นางจรี วิจิตรวาทการ : เมื่อสักครู่ก็บอกว่ารับได้ เพียงแต่ว่าไอเดียมัน จิตสาธารณะ มันจะ counter fashion fact ตอนที่พูดถึงแต่จิตอาสา ซึ่งจิตอาสาจริง ๆ คือ subset ของจิตสาธารณะซึ่งกว้างกว่าเยอะ ทีนี้คนไปเปลี่ยนไปบิดเบือนจนขณะนี้ไปใช้จิตอาสา แทนหมด ซึ่งจิตอาสาไม่ใช่อาสาทำบางอย่าง แต่คุณก็ยังเลวร้ายเหมือนเดิม โกงภาษีทำอะไรต่าง ๆ ใช้ไหมคะ ก็เลยพยายามที่จะคิดว่าคำว่า จิตสาธารณะ ถ้ามันปลูกฝังสร้างได้ในสังคมไทยมันจะช่วย ได้เยอะ แต่ไม่เป็นไรอย่างนี้รับได้

ประธาน : ถ้าเช่นนั้นก็เปลี่ยนเป็น จิตสำนึกที่ดี เอาไหม

นางจรี วิจิตรวาทการ : ดี

ประธาน : ก็ไม่รู้เมื่อไรสังคมมันนิยามคำว่า ดี ไว้อย่างไรมันก็ไป วันหนึ่งก็อาจจะ บอกว่าโกงได้มากเป็นความดี พวกนี้มันก็จะเป็จิตสำนึกที่ดี

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านหมายถึงว่าจิตสำนึกที่ดีในหน้าที่และความรับผิดชอบ อย่างนี้ใช่ไหมคะ

ประธาน : ไม่ ๆ จิตสำนึกที่ดี แล้วก็มีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคม โดยส่วนรวม จะได้ไม่ต้องกังวลว่าต่อไป fashion มันจะเรียกว่าอะไร แต่จริง ๆ เท่าที่เขียนผมคิดว่ามัน cover เออนะ

นางจรี วิจิตรวาทการ : แต่ว่าใน concept ของจิตสาธารณะอยากจะปลูกฝังให้ มันเกิดขึ้นจริง ๆ แล้วก็เป็นหลักที่เราอ้างอิงได้ จะได้ไม่ต้องไปบิดเบือนว่าฉันจิตอาสาแล้ว ฉันพอแล้ว นี่มีจิตอาสาใช้กันจนเลอะเทอะ

ประธาน : อาจารย์เชื่อผมเถอะมันเห่อเท่าที่อเมริกกันยังเห่ออยู่เท่านั้นละ อเมริกัน มันเลิกเห่อมันเล่นของใหม่เดี๋ยวก่อนเราก็เล่นของใหม่

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับเมื่อสักครู่คิดซ้ำ ขอกลับไปท่ายวรรค ๖๖ นะครับอาจารย์ ผมคิดขึ้นมาว่าเรื่องคนยากไร้และด้อยโอกาส เมื่อเขามีปัญหาเรื่อง กระบวนการยุติธรรม แต่ว่าพอมาอยู่ในบทบัญญัติของแนวนโยบายแห่งรัฐมันไม่น่าใช้ นะครับ อาจารย์ คือว่าอันนี้เป็นเรื่องใหญ่ในชีวิตมากสำหรับคนจน แต่พอมานโยบายแห่งรัฐคือเขาทำก็ได้ ไม่ทำก็ได้ แต่มันควรจะเป็นสิทธิของคนจนเลยที่ว่าเมื่อเขามีปัญหาเป็นสิทธิที่เขาจะเข้าถึง และได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย คือที่ท่านอาจารย์เดิมมาตีมากเลยครับอาจารย์ แต่ผมคิดว่า มันอาจจะไม่ได้อยู่ในที่ของมัน พอเรามาที่แรกมันถูกแล้ว แต่พอเราเอาเรื่องคนยากจนที่เราให้

โอกาสเขาว่าเขาไม่มีโอกาสที่จะต่อสู้ เพราะความยากจนของเขาผมว่าน่าจะเป็นสิทธินะครับ
ท่านอาจารย์

ประธาน : คือที่เอามาใส่ที่นี่เพราะว่าบางเรื่องบางราวถึงจะยากจนและจะ
ด้อยโอกาสเราก็อาจจะไม่ช่วยถ้าเป็นเรื่องที่อัยการฟ้อง อย่างมากมันก็เป็นแต่เพียงการหาทนาย
อาสาธรรมดา แต่ว่าถ้าเป็นเรื่องที่จะไปฟ้องคนอื่น ถูกคดีโกงที่อะไรอย่างนี้อาจจะต้องไปช่วยเขา
มากกว่านั้น เพราะฉะนั้นมันจึงต้องขึ้นอยู่กับเรื่องแต่ละเรื่องมันถึงต้องไปอยู่ในที่ตรงนี้ แต่ที่นี้
ถ้าเผื่อมันยังไม่เคยมีเลย เราก็อาจจะกังวล ก็ต้องไปเขียนไว้เป็นหน้าที่ที่จะได้ทำ แต่ปัจจุบันนี้มันมี
อยู่แล้ว มันก็ไม่ต้องกังวลกับมันเพราะอย่างไรมันก็มี มีกฎหมายให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายกับ
ประชาชนอยู่แล้ว

นายภัทร คำพิทักษ์ : คือเนื่องจากเราตัดสิทธิของการเข้าถึงกระบวนการ
ยุติธรรมของเราจากเดิมมันมี ๘ ข้อไปอยู่ตรงนั้นใช้ไหมครับ พอเราย้ายมาตรงนี้ผมว่าสำหรับ
คนยากจน เดี่ยวเราอาจจะถูกวิจารณ์ได้ว่าอันนี้เป็นสิทธิ

ประธาน : เราก็อธิบายว่ามีอันนี้มันอยู่แล้ว แล้วก็รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย
mention ไว้แล้ว ๖๗ ไปได้หรือยัง

นายศุภชัย ยาวะประภาช : ท่านประธานไม่เปลี่ยนใจจิตสาธารณะหรือครับ
พอดีผมนั่งนึกว่าท่านบอกว่ามีจิตสาธารณะ แล้วก็วรรค สำนึกในหน้าที่ มันก็ไปกันได้ครับ

ประธาน : มันไปเอาเรื่องของคนที่เลวร้ายในโลกมาใส่ในรัฐธรรมนูญเรามันแย่นะ

นายศุภชัย ยาวะประภาช : คือพอดีผมก็เป็นคนสอนหนังสือแล้วก็สภาพสังคม
ที่เห็นก็จะพบว่าเด็กสมัยนี้ไม่ค่อยนึกถึงส่วนรวมครับ แล้วก็ในห้วงเวลาเราจะสอนเขาเรื่องให้นึกถึง
ส่วนรวมให้นึกถึงอะไร คำที่เราจะใช้กันคือให้เขามีจิตสาธารณะ แม้กระทั่งในอย่าง ขออนุญาต
ยกตัวอย่างมหาวิทยาลัยตัวเองนะครับ ก็ในคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เราก็เขียนไว้เรื่อง
หนึ่งคือต้องมีจิตสาธารณะแล้วก็มีคำอธิบายเยอะแยะเลยว่าจิตสาธารณะหมายถึงอะไร ไม่ใช่
จิตอาสานะครับ คล้าย ๆ ที่อาจารย์จूरูพูด ที่นี้คำอย่างนี้มันเป็นคำที่คนรุ่นใหม่เขาเห็นปุ๊บเขารู้ว่า
มันแปลว่าอะไร คราวนี้ถ้าเราประสงค์จะสื่อกับคน gen หนึ่งนี้ครับ คำแบบนี้มันเป็นคำที่บอกปุ๊บ
เขารู้ว่าแปลว่าอะไร แต่ถ้าเราเขียนอย่างนี้จริง ๆ มันก็กินความครับ แต่ว่าถ้าเราอยากสื่อปุ๊บเขา
รู้
ปั๊บคำว่า จิตสาธารณะ เขา

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ก็ไปยกตัวอย่างให้เขาฟังว่าจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมอย่างหนึ่งในคัมภีร์ของมันคือจิตสาธารณะ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : คือบางครั้งอย่างเวลาที่เราต้องไป convince คน อย่างสมมุติถ้าผมต้องไป convince ลูกศิษย์ว่ารัฐธรรมนูญมันเขียนอย่างนี้ ๆ ถ้าบอกว่าเรื่องจิตสาธารณะ คำคำเดียวมันไม่ต้องอธิบายเยอะ มันรู้กันว่าแปลว่าอะไร ไม่อย่างนั้นจะต้องใช้เวลาอธิบายเยอะ

ประธาน : ก็อธิบายด้วยคำคำเดียวว่านี่คือจิตสาธารณะในความหมายของครู

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : แต่บางทีถ้าเขียนแล้วเราไม่ต้องอธิบายครับ เขาอ่านปุ๊บเขารู้ปั๊บเลย คือเห็นมันเพียงแค่นี้เติมคำว่า สาธารณะ เข้าไปเท่านั้นเองครับ

ประธาน : มันจะมีคนอีกจำนวนมากที่ไม่เข้าใจและนึกว่าเรากำลังเล่นอะไร

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ผมว่าคนรุ่นใหม่ที่เรียนหนังสืออยู่ในมหาวิทยาลัยทั้งปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก วันนี้เขาก็รู้จักคำคำนี้แหละครับ แล้วก็เขาก็รู้ว่าความหมายของคำคำนี้ไม่ใช่ you ไปอาสาแม่ไปทำความสะอาดบ้านแล้วบอกว่ามีจิตอาสา หรืออะไรแบบนี้ จิตสาธารณะมีอะไรที่กว้างกว่านั้นเยอะ เพราะอย่างเวลายกตัวอย่าง เวลาสอนก็จะยกตัวอย่างให้เขาดูว่าอย่างบางทีในถนนหนทางถ้าเรารู้จักช่วยกันดูแลรักษา ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นที่ของภารโรง ปล่อยให้เป็นที่ของคนอื่นในมหาวิทยาลัยอย่างนี้ ถ้าทุกคนช่วยกันมีจิตสาธารณะเห็นอะไรสกปรกก็ช่วยกันคนละไม้คนละมือมันก็ดีขึ้น เพราะว่าเราคงไม่มีสตาฟไปจ้างนักการภารโรงมาดูแลอะไรเยอะแยะอย่างนี้ครับ ส่วนใหญ่ก็จะสื่อกันอย่างนี้นะครับ เป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เขาเห็นเวลาสอนหนังสือเสร็จก็ต้องบอกเขาว่าคุณต้องช่วยกันปิดไฟนะ คุณต้องช่วยอะไรต่าง ๆ ไม่ใช่คิดว่าพอเรียนหนังสือเสร็จปุ๊บฉันก็เดินออกจากห้องไปเพราะว่าอาจารย์จ้างนักการภารโรงแล้วนี่ อาจารย์ก็ให้เขาทำสิ ไม่ใช่เรื่องของผม อะไรอย่างนี้ครับ ก็คืออยากสอนให้เขารู้ว่าอันนี้เป็นของคุณนะ เป็นของทุกคนนะ ทุกคนต้องช่วยกันดูแล ก็เลยมองว่ามันเป็นคำที่ถ้าเขียนเราก็ไม่ต้องอธิบายเยอะเพราะเขารู้จักครับ แต่ว่าจริง ๆ คำที่เขียนไว้มันกินความหมดแล้วละครับ เพียงแต่คำคำนั้นมันเป็นคำที่พูดปุ๊บมันโดนใจปั๊บว่าเขา รู้ว่าคืออะไร ก็เลยยังรู้สึกว่ามันเป็นคำที่สื่อได้โดยไม่ต้องอธิบาย แต่ก็ไม่เป็นไรนะครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ไปสื่อตอนอธิบายก็แล้วกัน

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : อย่างนี้ต้องอธิบายครับเพราะมันจะใช้เวลาอธิบาย
เยอะหน่อย

ประธาน : ไม่ยาวเท่านี้หรอกเวลาอธิบาย ตอนสุดท้ายที่ว่า และสามารถอยู่
ร่วมกันอย่างผาสุก มันกระโดดเลยหรือเปล่า

นายอัชพร จารุจินดา : พยายามรวมหลาย ๆ ทั้งเรื่องของรักษาประเทศชาติ
แล้วก็การปรองดอง

ประธาน : ถ้าอย่างนั้น และ ก็ต้องเป็น ให้ ไซ้ไหม ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่าง
ผาสุก อย่างนั้นหรือเปล่า ในความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมให้สามารถ
อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก มันมีคำคำหนึ่งนะคำไทย คือคำว่า เอื้ออาทร เชิญครับ

พลเอก อภิธรรม เจริญพานิช : ผมเห็นคำว่า ผาสุก นี้เราใช้หลายแห่งแล้วนะครับ
มีอีกคำหนึ่งครับเห็นตอนนี้กำลังฮิตอยู่เหมือนกัน สันติสุข ดีไหมครับ

ประธาน : ผาสุกเป็นภาษาไทยดีกว่า ฟังแล้วมันมองเห็นภาพ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับตัดคำว่า สามารถ ออกดีไหมครับ คือมัน
เหมือนกับว่าปัจจุบันเราอยู่ด้วยกันไม่ได้ มันเลยต้องให้อยู่ด้วยกันให้ได้ แต่ถ้าให้อยู่ร่วมกันอย่าง
ผาสุกก็คือบอกเป็นเป้าหมายเฉย ๆ

ประธาน : จะให้แก่ว่าอย่างไรนะครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ตัดคำว่า สามารถ มันเหมือนเรามีปัญหาครับ ให้อยู่
ร่วมกันอย่างผาสุก คือบอกเป็นเป้าหมายเฉย ๆ ครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านอันนี้ก็ต้องเอื้อ เพราะว่าการทำงานร่วมกันอย่าง
ผาสุกนี้ไม่ใช่กระบวนการตามธรรมชาติโดยอัตโนมัติ มันเป็นความสามารถที่ต้องสร้างขึ้น คุณภัทร
เพราะตั้งแต่วรรคแรก ฟังปลุกฝังให้ประชาชน แสดงว่ามันต้องสอนให้อยู่กันแบบผาสุกนะ
ถ้าไม่สอนมันตีกันทั้งวัน เพราะฉะนั้นคำพูดว่าสามารถหรือเพื่อมันต้องมี มันเป็น capability
ที่ต้องสร้าง

ประธาน : ต่อไป

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ศิลปะวิทยาการให้เกิดความรู้ พัฒนาการ และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและ เสริมสร้างความสามารถของชาติ

ประธาน : ของชาติหรือของคนในชาติ

เลขานุการ : ให้เป็น collective ครับ

ประธาน : ของคนในชาติ เพราะถ้าชาติมันไม่มีตัวตน ไปได้ไหมครับ ไปครับ

เลขานุการ : มาตรา ๖๙ รัฐพึงอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และพึงจัดให้มี พื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

ประธาน : อันนี้ลองส่งไปให้คุณเนาวรัตน์ดูสิว่าที่เราเขียนด้วยภาษาของเรา มัน cover ที่ท่านต้องการหรือยัง ผมคิดว่าหลักของท่านก็คือ ๑. ให้มี ๓ ส่วน ๒. ให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับจัดกิจกรรม แล้วก็ให้มันเป็นแนวทางที่รัฐส่งเสริม อันนี้มันครบแล้ว

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานขออนุญาตครับ พอดีผมเองก็มีมาจากทาง สปท. เขาเสนอมา แต่ว่าไม่ได้เป็นเรื่องที่สำคัญว่ามันจะมี ไม่มี ก็แล้วแต่ที่ประชุมจะครับ เพราะว่า จำได้ในชุดจริง ๆ ท่านเนาวรัตน์กับชุดของกีฬา ก็ใกล้เคียงกัน เพราะว่า สปท. ช่วงนั้นเขาก็มี กรรมาธิการในเรื่องการกีฬาขึ้นมา เขาก็เลยเสนอว่าเรื่องกีฬาน่าจะไปผนวกอยู่กับในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา อันนี้ไม่แน่ใจว่าที่ประชุมจะเห็นอย่างไรครับ

ประธาน : กรรมาธิการอยู่ที่อาจารย์ธิตีพันธุ์ อาจารย์อย่าลืมดูตามนะ เพราะว่า เวลาคนที่เขาส่งมาโดยเฉพาะพวกองค์กรที่เป็นพรรคการเมืองผมจะบอกเขาเสมอว่าอยู่ที่อาจารย์ ธิตีพันธุ์ แล้วถ้ามันหายไปก็มาต่อว่าอาจารย์

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : หมายถึงการกีฬาอยู่ในนี้แล้วหรือครับท่านอาจารย์ เดี่ยวจะได้บอกเขาไว้

นายภัทร คำพิทักษ์ : เรื่องกีฬานี้ต้องระวังนะครับ ผมให้ข้อมูลนิดหนึ่งนะ คณะกรรมาธิการชุดที่แล้วมีคนมา lobby ใส่คำว่า กีฬา ลงไปในรัฐธรรมนูญ ปรากฏว่ามันเป็น การเคลื่อนไหวของสมาคมกีฬาครับท่านประธาน แล้วก็มีการเมืองเขาร่วมกับนักการเมือง ท้องถิ่น เอาคำนี้มาใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อที่จะดึงงบประมาณไป แต่ในขณะที่ในสังคมโลก

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

อย่างไฟฟ้า อย่างอะไรนี่เขาออกมาตรการออกมากัน และป้องกันการทับซ้อนของผลประโยชน์อะไรหลายอย่างมากเลยนะครับ แม้กระทั่งกรรมการโน่น นี่ และที่ไล่จับกันทั้งโลก ที่รวีร์โดนด้วยก็เพราะเหตุนี้ แต่ว่าของเรื่องก็พามีคนมากระซิบบอกให้ผมฟังว่าให้ระวังให้ดีๆ มันจะมาโผล่อยู่ในนี้คราวที่แล้วโผล่มาแล้วรอบหนึ่ง

ประธาน : คู่ต่อสู้เก่ง ไปทำให้คุณรวีร์โดน bar ต่อไปอีกหน่อย คือมองดูแล้วมันให้เห็นเลยว่าบ้านเราความสำคัญในการที่จะมาช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ มันไม่ได้มีจริง แล้วมันก็ใช้กลยุทธ์ กลวิธี เทคนิค ความคิดในช่องอับในกระดุกทุกรูปแบบที่จะทำได้โดยไม่คำนึงถึงอะไร คือถ้าคุณรวีร์ทำผิดถูกเขา bar ก็โอเค แต่ถ้าเป็นเพราะคนไทยไปวิ่งเต้นเพื่อให้ bar ต่อ อันนั้นบอกให้รู้ว่ามันถึงขนาดไหน แต่เราไม่รู้ต้นตอไหนบางอย่างเราไม่รู้

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ต้องขอบคุณท่านภักระนะครับ เพราะว่าผมเองไม่ได้มีส่วนได้เสียเรื่องก็พานะครับ แต่บังเอิญก็เป็นข้อมูลที่ชอบคุณมาก เพราะว่าคนที่เสนอมาก็คือตัวประธานเอง ท่านก็ผ่านมา ก็รับ บังเอิญรู้จักกันท่านก็ถามว่าก็พามีในร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้วมีของท่านอาจารย์วรศักดิ์ ชุดนี้มีหรือเปล่า ผมก็ต้องแล้วแต่ที่ประชุม

นายภักระ คำพิทักษ์ : ขออนุญาตครับ มันจะมา ๒ ที่ มันจะอยู่แถว ๆ นี้แล้วก็ไปองค์กรปกครองท้องถิ่น อันนี้เขาบอกด้วยว่าเขาจะทำกันอย่างนี้ คือเป็นสิ่งที่รู้กันในวงการ แล้วเขาจะไปเชื่อมถึงเรื่องงบเรื่องอะไร เมื่อปีหรือ ๒ ปีก่อนยังเป็นกรณียังไม่จบ คือว่าใช้ภรรยาที่เป็นนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้งบตัวนั้นเข้าไป เพราะฉะนั้นผมว่าถ้าเรื่องก็พาก็ท้องถิ่นต้องระมัดระวังอย่างสูงครับ

เลขานุการ : มาตรา ๖๙/๑ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทย ชาติพันธุ์ต่าง ๆ อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

มาตรานี้เดิมขึ้นมาจากที่ท่านประธานได้ดำริขึ้นมา

ประธาน : นี่ของอาจารย์จู้ ถ้าเขียนอย่างนี้มันไม่ได้อะไร

นางจู้ วิจิตรวาทการ : ถ้าไม่มีเลยนะคะ คิดว่าคงมีแฟนคลับไม่น้อยที่จะร้องมาแล้วก็จะบอกว่าเราไม่ก้าวหน้า ไม่อะไรต่าง ๆ ถ้าสมมุติเราเขียนว่ารัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทย ชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้เข้าถึงโอกาสต่าง ๆ สามารถอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของตนอย่างมีศักดิ์ศรีและอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก จะได้ไหมคะ คือจริง ๆ แล้วสิ่งที่เขาห่วงใยคือเขาไม่สามารถจะเข้าถึงโอกาส เขาถูกกีดกัน ขาดสิทธิและไม่สามารถจะอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของเขาอย่าง

มีเกียรติภูมิ อย่างมีศักดิ์ศรี อันนี้คือข้อทั่วไปที่เขาเรียกร่องกัน กะเหรียญคอยาวคือถูกบังคับให้ไปใส่คอยาวเพื่อให้ tourist มาดู คือการอนุรักษ์ความเป็นตัวตนของเขากลายเป็นถูกสังคัมไปทำเป็น commercialize ทำเป็นอะไรต่ออะไรต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้อาจจะต้องมี

ประธาน : พวกนี้เขาเป็นคนไทยหรือเปล่าครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : เป็นค่ะ

นายอัชพร จารุจินดา : ต้องใส่ นะครับ เพราะว่าพอเราใช้คำว่า ชาวไทยชาติพันธุ์ต่าง ๆ พอถ้าเขาเป็นคนไทยแล้วไม่มีการแบ่งชาติพันธุ์อีกต่อไป มันก็เป็นคนไทยโดยส่วนรวม มันต่างกับหลายประเทศที่มีคน คนอันนั้นแต่ว่าชาติพันธุ์ต่างหาก เข้าใจนะครับ แต่มันใช้คำอะไรกันแน่

นางจรี วิจิตรวาทการ : ถ้าเป็น ethnic groups เขาไม่ใช่ indigenous ถ้า indigenous อย่างออสเตรเลีย หรือว่าอเมริกัน หรือเอสกีโม พวกนั้นเขาอยู่มาก่อนแล้วคนอื่นเข้ามาใช้ใหม่คะ แต่พวกนี้เขาเพียงแต่เป็นชนกลุ่มน้อยในหมูชนกลุ่มมาก ที่นี้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เขามีวัฒนธรรมประเพณีอะไรของเขา แล้วพอดีเขาอยู่ใน position ที่ดีโอกาสด้วย

นายอัชพร จารุจินดา : ผมสงสัยการใช้คำว่า ชาวไทยชาติพันธุ์ต่าง ๆ มันถูกหรือเปล่า

นางจรี วิจิตรวาทการ : ชนกลุ่มน้อยได้ใหม่คะ คือแม้กระทั่งมอญที่อยู่ปากเกร็ด เขาก็เป็นชนกลุ่มน้อยแต่เขาก็เป็นคนไทย แต่ว่าในอีกส่วนหนึ่งเขาก็ยังมีความเป็นชาติพันธุ์ของเขาที่เขาจะอนุรักษ์วัฒนธรรมความเป็นตัวตนของเขา

นายนครชิต สิงหเสนี : ท่านประธานครับ ขอถามอาจารย์จรีนิดเดียวครับ คำว่าชาติพันธุ์ อันนี้แปลว่า ethnic groups ใช่ไหมครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ใช่คะ

นายนครชิต สิงหเสนี : และไม่มีแปลอย่างอื่นแล้วนะครับ ถูกต้องเลยนะครับ เพราะเป็นห่วงที่สุดคือเรื่อง indigenous ครับ เพราะ indigenous เราไม่รับว่ามี

นางจรี วิจิตรวาทการ : เมืองไทยเราไม่มี indigenous groups เราไม่มีคะ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ในปี ๒๕๕๐ รัฐธรรมนูญเราได้คุยกันถึงเรื่องว่า อย่างประเพณี ชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างพวกซาไก พวกผีตองเหลือง พวกเงาะต่าง ๆ ที่เขามีวิถีชีวิตอยู่แบบที่ว่าอาศัยธรรมชาตินะครับ แล้วก็เอาใบไม้มาห่ม มาทำหลังคา พอเหลืองบ๊ีบก็ย้ายไป แล้วก็

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เป็นพวกที่เขาว่าไปทำลายป่า ไปเผาป่าเพื่อสร้างถิ่นที่อยู่ใหม่ ที่เราพูดนี้มันจะคลุมไปด้วยหรือเปล่า รักษาประเพณีวัฒนธรรม เพราะประเพณีวัฒนธรรมบางอย่างมันก็เป็นสิ่งที่เราควรจะได้รับ การปรับปรุงให้มีสุขลักษณะหรือว่าวิถีชีวิตให้ดีขึ้น ถ้าเราพูดแบบนี้มันจะกินความไปถึงกลุ่มต่าง ๆ ที่เขายังขาดแคลนความรู้ความสามารถในการที่จะดำรงชีวิตแบบสมัยใหม่ เราเคยพูดในปี ๒๕๕๐ เคยเถียงกันพอสมควรครับ

นางจวี วิจิตรวาทการ : มันมี ๒ มิติที่ท่านรองพูดมา คือเขาอาจจะเข้าไม่ถึงโอกาส หรือว่าอาจจะยังไม่อยากได้โอกาสที่หยิบยื่นให้ หรือว่ายังไม่พร้อม ชาวเลเขาก็อยู่แบบของเขา ใช้ไหมคะ แต่ว่าตามหลักจริง ๆ แล้ว ตามหลักสิทธิมนุษยชนและความถูกต้องต่าง ๆ เขาก็ควรจะ อยู่แบบของเขา ถ้าเขาอยากอยู่ เพียงแต่เขาก็ต้องให้การศึกษาให้อะไร เพื่อวันหนึ่งเขาก็เปลี่ยน ถ้านานเข้าเขาก็คงปรับเปลี่ยนมา แต่ว่าในระหว่างที่เขาอยู่สภาพที่เป็นชนกลุ่มน้อยก็ไม่น่าจะ ถูกกีดกัน หรือไม่น่าจะถูกรังแก หรือว่าควรจะให้มีสิทธิ ได้มีอะไรต่าง ๆ ด้วย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : คือผมพูดในแง่ที่ว่าวิถีชีวิตหรือว่าวัฒนธรรมบางอย่าง ซึ่งเรา ดูในปัจจุบันมันยังไม่ถูกต้อง เขาควรจะได้รับ การปรับปรุงให้ดีขึ้นใหม่เพื่อที่จะอยู่ในสังคมนี้แบบ ที่ว่าได้รับการศึกษาและการสาธารณสุข หรือว่าบ้านช่องที่อยู่อาศัยถูกสุขลักษณะ ไม่ใช่อยู่ในเรือ หรือว่าอยู่ตามแบบ primitive แบบนั้น ผมพูดในแง่ที่ว่าเขาควรจะได้รับ การดูแล เหลียวแล ให้การดำรงชีวิตเขาดีขึ้น จากเดิมที่อยู่ในสภาพแบบธรรมชาติแท้ ๆ ผมพูดในแง่ นั้นครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับท่านประธาน ท่านประธานครับ ที่ท่าน รองสุพจน์พูดถึงมันจะขัดกับที่ท่านอาจารย์จรัสพูดถึงนะครับ คือแนวทางที่จะอนุรักษ์รักษาการอยู่ ของชาติพันธุ์แต่ละชาติพันธุ์ไว้ในแต่ละประเทศ เขาก็จะพยายามให้ชาติพันธุ์เหล่านั้นอยู่แบบที่เขา อยู่ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และถ้าหากว่ามันมีปัญหาอะไรก็แล้วแต่ เขาก็จะเข้าไปแก้ปัญหา เพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถดำรงคงอยู่ได้ ยกตัวอย่างเช่นว่าถ้าเขาบอกว่าเขาไม่ใช่ยาแผนปัจจุบันเลย ก็ต้องทำอย่างไรให้ยาที่เขาเคยใช้อยู่มันยังใช้ได้ อยู่ ถ้าเกิดเขาจะอยู่แบบที่อาจารย์จรัสบอกเขาก็จะ ยังอยู่แบบเดิม ก็ต้องให้เขาได้อยู่แบบนั้น เพียงแต่ว่าอันนี้ผมไม่แน่ใจว่าถ้าเราพูดถึงว่า วิถีวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สังคมโดยรวมเปลี่ยนไปแล้ว และเราเขียนรัฐธรรมนูญไว้แบบนี้มันจะเข้ากับ กาลสมัยที่เปลี่ยนไปหรือไม่ ในประเด็นที่ถ้าหลาย ๆ คนคิดแบบท่านอาจารย์สุพจน์ว่าถ้าปล่อยให้ อยู่แบบนั้นต่อไปเรื่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น มีคนถามเรื่องกะเหรี่ยงคอยาวว่าเราควรจะปล่อยให้ยังคง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นำเอาห่วงทั้งหลายมาใส่เพราะเหตุว่าอ้างวัฒนธรรมใหม่ เพราะว่ามันไม่ใช่เรื่องวัฒนธรรมแล้ว เป็นเรื่องที่ว่าเอาไปค้าขาย แบบนี้ผมคิดว่ามันจะมีมุกกลับที่เราต้องระมัดระวังครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : แต่เรื่องกะเหรี่ยงคอยาวนี้ผมดู documentary อันหนึ่งนะครับเขาเอาไปพิสูจน์แล้วว่ากะเหรี่ยงคอยาวที่คอยาวนั้นไม่ใช่คอยาวนะ แต่เพราะว่าโลหะไปกดกระดูกโพลาร่าให้ลงไป มันก็เหมือนคอยาวขึ้น เพราะว่ากระดูกโพลาร่าถูกกดทับโดยห่วงเหล็ก นั่นเป็นการทรมานอย่างหนึ่งซึ่งเขาไม่รู้ตัว แล้วก็ไปทำลายโครงสร้างของกระดูกของเด็กตั้งแต่ต้นเลย อันนี้เราจะเก็บไว้หรือครับ วัฒนธรรมแบบนี้

นางจรี วิจิตรวาทการ : คืออันนี้มันเกี่ยวกับ commercial exploitation ถ้าเขาได้รับการศึกษาได้รับอะไรเขาก็อาจจะไม่ใส่อีกแล้วถ้าเขาไปถึงเหตุผล แต่ธุรกิจข้างนอก ภายใต้อำนาจทำให้เขาต้องทำอย่างนั้น ที่ท่านประธานเขียนไว้ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้ดำรงชีวิตในสังคม ดิฉันว่าก็ดีแล้วนะคะ แต่ไม่ได้แปลว่าเพราะเราเขียนอย่างนี้จะทำให้เขาไม่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ไม่ได้แปลว่าอย่างนั้น คืออย่างน้อยให้ recognition ว่าเขาเป็นตัวตนของเขาได้เราไม่มีความจำเป็นอะไรที่เราจะต้องไปบังคับหรือสร้างชีวิตใหม่ หรือในระหว่างนั้นก็ไปกดขี่รังแกเขา

ประธาน : ลองอ่านดูสิ

เลขานุการ : มาตรา ๖๙/๑ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้ดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างผาสุกไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งรัฐ หรือสุขภาพอนามัย

ประธาน : ถ้าเผ่าตองเหลืองแก้มดำมาเดินอยู่ในกรุงเทพฯ เราก็อาจจะบอกว่ากลับไปอยู่ที่เดิมเสีย หรือกระบวนการในการกินอยู่มันเกิดขัดต่อสุขภาพอนามัยก็อาจจะไปแนะนำเขาได้ แต่ว่าไม่ว่าเขาจะคอยาว คอสั้น ก็เป็นเรื่องส่วนตัวของเขา ฝรั่งเศสเจริญถึงขนาดส่งไปดวงจันทร์ ๒ คน ผู้หญิงกับผู้ชายแก้มดำแล้วไปอยู่ในป่า แล้วก็ถือหอกกันคนละอันไปทำมาหากินเพื่อจะดูว่าชีวิตโบราณเป็นอย่างไร มันก็ทำได้ไม่มีใครว่าอะไร แล้วแถมถ่ายเอามาให้เราดูด้วยซ้ำก็โอเคชีวิตมนุษย์ปัจจุบันเดี๋ยวนี้มันเจริญขึ้น มันก็อยากจะย้อนกลับไปดูว่าโบราณมันอยู่กันอย่างไร นี่เรามีของโบราณเขาอยากอยู่ก็ให้เขาอยู่ไป อย่าไปหวังดีจนไปทำลายเขา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

พหุภาคีฉบับที่ ๑๐/๗

นายชาติชาย ฅ เชียงใหม่ : เห็นด้วยกับท่านประธานครับ มาตรการนี้จะเป็นการที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ยอมรับหรือได้ชูประเด็นเรื่องของสังคม พหุนิยมทางวัฒนธรรม

ประธาน : คือความแตกต่างเราทำได้เท่าที่มันไม่เป็นอันตรายกับใคร

นายชาติชาย ฅ เชียงใหม่ : ครับ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมากครับ เพราะว่ามาตรการนี้ก็จะเปิดกว้างว่ารัฐจะต้องดูแล ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ฝ่ายเลขานุการมี concern อยู่คำเดียว คือคำว่าชาติพันธุ์

ประธาน : เขาเรียกว่าอะไร

นายอัชพร จารุจินดา : ผมไม่แน่ใจว่าใช้ ชาวไทยชาติพันธุ์ หรือว่าใช้ กลุ่มคนชาติพันธุ์

นางจรี วิจิตรวาทการ : ชาวไทยก็ฟังดูดีนะคะ คือเราให้เกียรติเขาว่าเขาเป็นคนไทยเหมือนกันเพียงแต่เขาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย คือคนกลุ่มน้อย

ประธาน : ถ้าเราใช้ ชนกลุ่มน้อย จะได้ไหม

นางจรี วิจิตรวาทการ : ชนกลุ่มน้อย ได้ค่ะ minority group

นายชาติชาย ฅ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ถ้าในคำทางด้านมานุษยวิทยา เขาใช้คำว่า กลุ่มชาติพันธุ์ ที่เป็นภาษาวิชาการ แต่ขณะเดียวกันเนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์นี้เมื่อดูจำนวนมันจะน้อยกว่าคนส่วนใหญ่ของประเทศ ก็เลยกลายเป็นชนกลุ่มน้อยไปโดยปริยายในเชิงของจำนวนของเขา แต่ถ้าอัตลักษณ์ของเขาเราเรียกว่า กลุ่มชาติพันธุ์ ครับ

ประธาน : ไปได้หรือยัง เชิญครับ

นายนคริต สิงหนะสิน : ท่านประธานครับ ผมคิดว่าดีแล้วครับ คือถ้าชนกลุ่มน้อยไม่รู้จะมองเรื่องอะไร แต่ถ้าชาติพันธุ์ก็คือทำให้เขารักษาอัตลักษณ์ของเขาตราบใดที่เขาสมัครใจ คือเราไม่ไป force อะไรควรไม่ควรก็ให้เขา choose แต่ผมนึกตัวอย่างไม่ออกเรื่องความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีนี้คงใช้อย่างที่ท่านยกตัวอย่างว่าไม่ใส่เสื้อผ้ามาเดิน แต่ถึงกับเป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งรัฐนี้มันจะ manifest อย่างไรครับ ในการที่เขาแค่ดำเนินวัฒนธรรมประเพณี

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ไปอยู่ในที่ที่เป็นชายแดนที่ไม่หมั่นหม่อมต่อการกระทบกระทั่งกันระหว่างเพื่อนบ้าน เราอาจจะต้องไปย้ายเขาเข้ามา เพราะว่าถึงแม้ว่าดั้งเดิมเขาจะอยู่ตรงนั้นแต่บัดนี้เพื่อนบ้านเราทะเลาะกันแล้วเราต้องย้ายเขาเข้ามาเพื่อที่จะได้ไม่ถูกจับไปเป็นตัวประกัน

นายรชิต สิงหเสนี : ครับ แต่อันนั้นก็คล้าย ๆ กับเรื่องที่เขาจะมีเคหะสถานหรือมีตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ไหน อันนี้เรารู้สึกมองเรื่องที่เขาจะดำเนินชีวิตด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตหรือเปล่าครับ

ประธาน : มันจะผสมกันระหว่างวิถีชีวิต เขาอยู่ที่ตรงนั้นมาตั้งแต่เกิด สมมุติว่า ผีต้องเหลืองก็อยู่ถิ่นนั้น และถิ่นนั้นเกิดเป็นปัญหาขึ้นมาเราก็อาจจะต้องย้าย หรือเช่นอยู่ในป่าแล้วก็วิธีหุงข้าวคือเอาฟืนมาเผา เผาไปเผามาป่าหมด เราก็อาจจะบอกว่าย้ายออกมาหน่อยมาอยู่ชายขอบป่าเสีย หรือสุขภาพอนามัยอันนี้ก็คงเข้าใจ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ คำว่า คนส่วนน้อย ผมเข้าใจว่า สมช. เขามีนโยบายไม่ให้ใช้คำนี้ แล้วก็เขาไม่รับคำนี้ด้วยว่ามีชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

ประธาน : เราไม่เอาแล้ว เหลือแต่กลุ่มชาติพันธุ์

เลขาธิการ : ที่ผมกังวลเป็นประเด็นเดียวที่ท่านรองได้ยกขึ้นมา เพราะว่าเวลาเราพูดเรามักจะพูดถึงชาติพันธุ์กับคนกลุ่มน้อยปะปนกันไป เพราะฉะนั้นในการแถลงผมว่าอาจจะต้องระมัดระวังในเรื่องนี้คิดว่าชาติพันธุ์นี้หมายถึงอะไร มันไม่ใช่คนกลุ่มน้อยนะ มันคนละเรื่องกันเลย

ประธาน : ยกตัวอย่างเลย ซาไก ผีต้องเหลือง ชาวเล แต่ต้องเข้าใจว่าเขาเป็นคนไทยแล้วเราถึงคุ้มครอง ต่อไป

เลขาธิการ : มาตรา ๗๐ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม และพึงส่งเสริมและพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพและการกีฬา เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพกายที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานตรงนี้ครับ พอตีเมื่อท่านภักดิ์พูดมาผมเองที่แรกว่าจะตัดไป แต่ว่าตัดไปมันก็ไม่เหมาะ ผมก็เลยขอเพิ่มเป็นว่าถ้าเป็นเรื่องการเล่นกีฬามันอาจจะเหมาะสมกว่าไหมครับ เพราะว่าถ้าไปเขียนการกีฬามันก็อาจจะถูกฉกฉวยโอกาสว่าเป็นเรื่องของการที่จะต้องไปส่งเสริมสมาคมฟุตบอล วอลเลย์บอล เทนนิส อะไรว่กันไปอย่างนั้นนะครับ เดิมคำว่า เล่น เหย ๆ นะครับ เล่นมันเป็นเรื่องบุคคลชัดเจน

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ท่อนแรกเราเขียนทำไมครับ

เลขานุการ : ท่อนแรกฝ่ายเลขานุการเสนอให้เพิ่มครับ เพราะว่าจริง ๆ แล้วเราเน้นเรื่องการศึกษาส่วนหนึ่ง แต่ว่าสิ่งที่จะทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จนอกจากรัฐ นอกจากตัวระบบการศึกษาแล้วก็ยังมีสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของสังคม คือถ้า ๓ ส่วนนี้ไม่ประกอบกันโดยส่วนตัวผมคิดว่าคงจะพัฒนากนะครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ก็เป็นพื้นฐานสังคมจริง ๆ นะคะ คือว่าเราทำน้อยเป็นเรื่องครอบครัวด้วย

ประธาน : และมันต้องเขียนในรัฐธรรมนูญได้เลย

เลขานุการ : ตอนนี้ฝ่ายเลขานุการเห็นว่ามันเป็นปัญหาที่ค่อนข้างรุนแรงมาก เป็น Fundamental ท่อเบ้มของประเทศนี้ไปแล้ว ไม่ติดใจครับตัดออกได้

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ หรือครอบครัว ผมในฐานะสอนสังคม วัฒนธรรมนะครับ ก็ขอเห็นด้วยนะครับเรื่องนี้ว่าสถาบันครอบครัว อัตราการหย่าร้าง แล้วก็ความไม่อบอุ่นในครอบครัวที่สร้างปัญหาที่เกิดในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็กแว้น เรื่องติรนพันแทงอะไรกัน หรือเรื่องยาเสพติดเรื่องอะไรมันมีรากฐานสำคัญมาจากครอบครัวเห็นด้วยครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เอมารวมกันเสียอันนี้จะได้เหลือแต่กีฬา กีฬาเอาอย่างไรนะครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : เมื่อสักครู่นี้ก็ต้องแล้วแต่ที่ประชุมครับท่านประธาน ผมเห็นว่าถ้าไปเขียน การกีฬา มันอาจจะดูค่อนข้างเพ่งเล็งไปที่สมาคมอะไรต่าง ๆ แล้วก็อาจจะมีการถกฉววรรคนี้ตามรัฐธรรมนูญไปแสวงหาประมาณตามที่ท่านภักดิ์ว่าได้นะครับ ผมก็เลยเสนอว่าเปลี่ยนเป็นเติมคำว่า เล่นกีฬา ไปครับ เพราะว่ามันจะไปเจาะไปที่ตัวบุคคลซึ่งเป็นประชาชนที่จะเลือกเล่นกีฬาอะไรก็ได้ตามความถนัด

เลขานุการ : จริง ๆ ตัดคำว่า และการกีฬา ออกก็ได้ครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมว่าเราอย่าไปกลัวมากเกินไปครับ เพราะการกีฬาของไทยตอนนี้กำลังเฟื่องฟู ๆ เลย ไม่ว่าจะฟุตบอล ฟุตซอล มวยไทย เนตบอลอะไรทุกอย่างมีชื่อจะเข้าไปโอลิมปิกแล้ว บอลไทยสู่บอลโลกอะไรต่าง ๆ เราต้องส่งเสริมครับ ส่วนเขาจะเอาประมาณไปถลุงหรือว่าไปของประมาณก็มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเขาดูแลอยู่แล้ว เราอย่าไปกังวลเรื่องนี้ครับ ผมว่าต้องส่งเสริมว่าการกีฬาไทย ถ้าทำแล้วประเทศไทยได้ชื่อเสียงแล้วก็ทำให้เยาวชนไทยได้ออกกำลังกายแล้วก็มีสามัคคีกัน ผมว่าต้องส่งเสริมครับ

นางกิริธรา สุมาวงศ์ : ท่านประธานคะ ดิฉันขอค้านท่านรองประธานนะคะ ท่านรู้สึกจะอยู่ในสังคมที่ปิดมากไปหน่อยนะคะ ก็อยากจะเรียนว่าจริง ๆ แล้วอย่างที่ท่านภักดิ์พูดมันเป็นส่วนที่จริงมาก ๆ เพราะฉะนั้นเราต้องเปิดช่องไม่ให้พวกนี้มีโอกาสในการเอาประมาณไปทำเพื่อประโยชน์ของตัวเอง แล้วถ้าเขาเข้ามาอยู่ในการเมืองแล้วเขาอาจจะทำอะไรที่พิลึกพิลั่นกว่านั้น ก็อยากจะฝากท่านประธานด้วย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : มันอยู่ที่ว่าเราใช้คำพูดครับ เราไม่ได้พูดแบบว่าโจ่งครึมหรือว่าต้องสนับสนุนการกีฬาในทุกรูปแบบ มันอยู่ที่เราใช้คำพูด แต่ว่าเราต้องมีคำพูดที่ว่าต้องส่งเสริมการกีฬา คือว่าเราต้องมีคำนี้ครับผมว่า ผมไม่ได้ฝึกฝนสมาคมใดสมาคมหนึ่งนะครับ

ประธาน : มาตรา ๔๙ (๗) หน้าที่ของคนไทยต้องไม่ใช่สิทธิและเสรีภาพในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังระหว่างกัน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : การกีฬามันส่งเสริมสามัคคีครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : ท่านประธานครับ ในเมื่อจิ้งจกทักเราจึงต้องระวังนี้คุณภักดิ์ก็น่าห่วงครับ ผมคิดว่าอาจารย์อมรเสนอสิ่งที่ดีครับ การเล่นเกมกีฬา คือให้มีการเล่น

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ส่วนคุณจะไป form เป็นสมาคมไปอะไรก็ได้ แต่ว่าในเมื่อเรารู้อยู่แล้วว่าเรามีความคิดหรือบางคนมีความคิดจะทำอย่างนี้ เรื่องอะไรเราจะไปยอม เพราะฉะนั้นการเล่นกีฬา ส่วนคุณจะเป็นอาชีพไม่อาชีพ คุณจะ form สมาคมก็ปล่อยคุณ form ไป แต่จุดใหญ่คือการ play sports ฝรั่งเศสกำลังสนับสนุนอันนี้ นะครับ ให้เด็กได้เล่นกีฬา คือการเล่นกีฬา ซึ่งถ้าใครจะอ้างว่าเราไม่สนับสนุนไม่ใช่ครับ ก็การเล่นกีฬาคุณจะ form ก็ form ไป เราไม่ได้ค้านกับเขาครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมอาจจะใช้คำพูดที่ทุกคนหาว่าผมบิดเบือน แต่จริง ๆ เจตนาของผมคือที่ท่านพูดนี้ละ แต่ว่าคือเราใช้คำพูดที่ว่าไม่ได้เป็นการส่งเสริมให้มีการเอางบประมาณไปทุ่มให้การกีฬาอย่างเดียว แต่ว่าอยู่ที่การใช้คำพูด ผมส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬาครับ ต้องมี แต่ว่าไม่ได้ใช้คำพูดที่บางคนพยายามจะบิดเบือนเจตนารมณ์ของผม

ประธาน : ลองอ่านสิ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ คุณก็ระดมความคิดเห็นคือ sports กับ organized sports มันไม่เหมือนกัน พอดี organized sports ในเมืองไทยที่เป็นการกีฬาเป็นอะไรต่ออะไรมันมีความชั่วร้ายหลายอย่าง ตั้งแต่เป็นฐานการเมืองของนักการเมืองจาก จังหวัดหนึ่งจนแพร่กระจายไปทั่วณะคะ แล้วก็มันเป็นฐานเสียงของนักการเมืองที่เตรียมเยาวชนเข้าค่ายของตัวเองหมด ค่ายการเมือง หลายอย่างที่น่าเกลียด สมาคมกีฬาที่ไม่มีความโปร่งใส ดิฉันเคยพยายามไปศึกษาสมาคมกีฬา ไม่ยอมให้ดูรายรับรายจ่ายอะไรทุกอย่าง มันมีคอร์รัปชันเยอะเหลือเกิน แล้วทำไมถึงได้พวกที่ไปทะเลาะตีกันจะแย่งเป็นนายกสมาคมเพราะเหตุใด เพราะมันมีผลประโยชน์มากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นเห็นด้วยกับอาจารย์ยอมรับว่าควรที่จะเล่นกีฬา

เลขานุการ : มาตรา ๗๐ รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพและการเล่นกีฬา เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง

ประธาน : เติมอีกหน่อยไหม

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เจตนาของผมคืออย่างนี้ครับ ก็คือให้เป็นการส่งเสริมการเล่นกีฬา บางคนพยายามบิดเบือน

ประธาน : เอาไหมครับ

เลขานุการ : ให้รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยก็ยังพอนิ่มนวลหน่อย

ประธาน : ไปได้นะครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๗๐/๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม และคุ้มครองเด็ก เยาวชน และสตรี มิให้ผู้ใดใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมทุกรูปแบบ รวมตลอดทั้งให้การช่วยเหลือ บำบัด พื้นฟูและเยียวยาบุคคลที่ได้รับผลร้ายดังกล่าว

ประธาน : เอาที่เดียวกันจะให้เห็นความมุ่งหมายว่าทำไมถึงต้องสร้างครอบครัว

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : มันไม่มีคำว่า ผู้สูงอายุ หรือครีบ เพราะในรถเมล์มีบอกว่าโปรดเอื้อเพื่อเด็ก สตรี และคนชรา

ประธาน : ไม่มีผู้สูงอายุ แต่ว่าบางที่ท่านสูงอายุแต่หน้าตาหนุ่ม ขึ้นรถเมล์เขาก็ไม่ลุกให้นั่ง แต่ผมถือไม้เท้าไปที่ไหนเขาก็ลุกให้นั่ง ไม้เท้าอันเดียวไม่คิดเลยว่าจะมีประโยชน์ไปต่างประเทศพอคิ้วยาว ๆ มันจะมีคนมาพาไปแล้วก็ลัดคิวไปเลย แถมน้ำกลอส ๆ ยังถามว่าเอารถเข็นไหม ไม่ต้องเสียสตางค์ บางทีก็คิดครึ่งราคา แล้วเดี๋ยวนี้เราได้ขนาดไม่ต้องโชว์พาสสปอร์ต เขาก็รู้ว่าแก่

ประธาน : มาตรา ๗๑ ครีบ

เลขานุการ : มาตรา ๗๑ รัฐพึงจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคมอันเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ

รัฐพึงจัดให้องค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง และป้องกันมิให้มีการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ผมมีนิดเดียว คือบางที่มันมีการทำอย่างนี้แต่ว่าอาจจะไม่ทั่วถึง อย่างเช่นที่มักจะมีการพูดว่าอะไรที่อยู่หลังเขามันอาจจะไปไม่ถึง แล้วเอกชนเขาก็ไม่พยายามทำ

นายอัชพร จารุจินดา : ใช้คำว่า ถ้าไร เขาจะปฏิเสธได้ว่าไม่ใช่ถ้าไรเวลาที่เขาเรียกประมูล อาจจะรายได้

นายเกียรติชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ขออนุญาตนิดหนึ่งครับ คือเรื่องคลื่นความถี่ คือตอนนี้ที่ผมมองคือมันเหมือนกับเป็น infrastructure พื้นฐาน และมันก็มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ทีนี้การมีองค์กรมาจัดสรรคลื่นความถี่แล้วก็ให้เอกชนไปดำเนินการ จริง ๆ แล้ว

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

มันเหมือนกับเป็นการทำหน้าที่แทนรัฐ คืออย่างตอนนี้คือ กสทช. เองเวลาไปทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่กับการไปกำกับดูแล โดยข้อเท็จจริงที่ผมประสบเองนะครับ คือแทบไม่ได้ไปใส่ใจในเรื่องของการเอาคลื่นความถี่ไปใช้ คือปล่อยให้เอาคลื่นความถี่ไปใช้ในลักษณะเหมือนกับว่ามีคนละ bid พอได้คลื่นไปก็ไปใช้โดยไม่ได้คำนึงถึงในเรื่องของความมั่นคงประโยชน์ส่วนรวมอะไรพวกนี้ ประโยชน์สาธารณะไม่ได้เอาใจใส่ตรงนี้เลย คือผมไม่ค่อยแน่ใจว่าตัว infrastructure ตัวเทคโนโลยีใหม่ตัวนี้เราจะยังเขียนอยู่ในกรอบความคิดเดิมหรือเปล่าว่า คลื่นความถี่เป็นของรัฐ ใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่จริง ๆ แล้วปัจจุบันการเอาไปใช้วันนี้มันเป็นการใช้ในทางธุรกิจทั้งนั้นเลย แล้วก็ในความเป็นจริงวันนี้ที่เราโดนรบกวนรังควานมาจากโทรศัพท์มือถือบ้าง อะไรบ้างพวกนี้เวลามีปัญหา operator พวกที่รับสัมปทานไปไม่เคยทำอะไรเลย บอกว่ามันเป็นเรื่องของคนที่ทำธุรกิจเกี่ยวข้อง ตัวเองก็รับแต่ผลประโยชน์อย่างเดียว ซึ่งจริง ๆ แล้วผมยังคิดว่าเวลาไปทำหน้าที่ในเรื่องของการจัดสรรคลื่นความถี่แล้วมันต้องมีการมอบหมายภารกิจอะไรบางอย่าง ซึ่งความรับผิดชอบอะไรบางอย่าง ซึ่งคนที่รับสัมปทานไปต้องรับไปด้วย เพราะตรงนี้นั้นไม่ใช่เหมือนกับเป็นเรื่องของการเอาคลื่นมาหาประโยชน์ในทางธุรกิจ แต่ผมคิดว่าเพราะต่อไปเทคโนโลยีมันเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ วันนี้มันก็จะยังมีผลมากขึ้นเพราะคนจะมาใช้ชีวิตอยู่กับ infrastructure ตรงนี้มากขึ้น ยกตัวอย่างอย่างเช่น ตอนนี้เราใช้เวลาโทรศัพท์มือถือใช้ไหมครับ แล้วไปมีอะไรแจ้งเข้ามาส่งข้อความเข้ามาบ้าง หรืออะไรบ้าง แม้กระทั่งการยกเลิกยังทำยากมากเลยเพราะว่าตัว operator เองบอกว่าถ้าคุณจะยกเลิกคุณต้องไปติดกับคนที่ส่งข้อมูลให้คุณก่อนอะไรอย่างนี้ แต่ในขณะที่ตัวเองก็กินผลประโยชน์ในตรงส่วนนี้ คือผมไม่แน่ใจว่าไม่รู้จะเขียนอย่างไร แต่ผมมีความรู้สึกว่ามันต้องให้เกิด เหมือนกับมันต้องล้างความคิดเดิมที่ว่าแย่งเอาการกำกับของรัฐที่รัฐเป็นคนคุมไปให้องค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นมาและมาดูแลแทน แต่พอมาดูแลแทนกลับกลายเป็นเรื่องของการหาเงินประมูลคลื่นความถี่ในราคาสูงอะไรอย่างนี้ ซึ่งผมคิดว่าตรงนี้นั้นไม่รู้จะแก้ปัญหายังไง คือเท่าที่ผมดูอย่าง กสทช. เอง ผมไม่ค่อยแน่ใจว่าเขาเข้าใจบทบาทของเขาหรือเปล่าว่า แต่พอมีคนไปวิจารณ์เขามาก เขาไปซื้อหนังสือหนังสือพิมพ์เขียนตอบโต้อธิบายใหญ่เลย ซึ่งผมเห็นแล้วผมไม่ค่อยสบายใจตรงนี้ เพราะเคยไปประชุมกับเขาในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภค ผมก็เคยพูดนะว่าจริง ๆ แล้วคือมันต้องมีการมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับตัว operator ไปด้วย เพราะอย่างวันนี้เวลาไปทำอะไรขึ้นมา สมมุติคนไปเปิด website บนอินเทอร์เน็ต ทำเป็น provider -----

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ตัว provider เองในทางปฏิบัติไม่รับผิดชอบในสิ่งที่มันเกิดขึ้นกับการที่คนไปใช้พื้นที่ตรงนั้นเลย และถ้าบอกจะให้ กสทช. หรือใครไปไล่จับ มันก็ทำไม่ได้ทางปฏิบัติ ยกเว้นจะบอกว่า provider เองคุณต้องรับผิดชอบถ้าเกิดมีข้อความอะไรที่มันกระทบต่อความมั่นคงหรืออะไรทำนองคล้าย ๆ อย่างนี้ แต่ผมก็ไม่ว่าจะแก้ปัญหาอย่างไรนะครับ แต่ผมคิดว่าอย่างที่เคียดูของกฎหมายต่างประเทศบางประเทศเองจะเขียนออกมาทำนองคล้าย ๆ ว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของตัว provider ด้วย อันนี้ถ้าพูดถึงตัว internet provider พวก ISP ต่าง ๆ ไม่ได้พูดถึงมือถืออย่างเดียว อะไรทำนองนั้น ก็เป็นห่วงตรงนี้ คือมันเหมือนกับว่าเราแย่งสิ่งหนึ่งที่เราเคยบอกรัฐผูกขาด แล้วเสร็จแล้วส่งต่อไปให้ ตอนนี้ออกคนเอาไปทำ เอกชนไปทำก็คิดแต่กำไรไม่ได้คิดถึงประโยชน์สาธารณะอย่างที่ควรอะไรอย่างนี้

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ที่อาจารย์เชียรชัยพูดดิฉันสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอีกมิติหนึ่งที่ว่าถ้ารัฐรับสัมปทานไปแล้วเขาควรจะต้องมีบางส่วนที่ให้กลับคืนมากับรัฐ อย่างเช่นถ้าสมมุติว่ามีรายการที่ดีหรือว่ามีรายการเพื่อสังคมเขาจะต้อง provide airtime ให้ อย่างโทรทัศน์ สมมุติว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะเผยแพร่รัฐธรรมนูญหลังจากที่เราเสร็จ แล้วลองดูสิคะ ช่อง ๗ ช่อง ๓ เขาจะให้ไหม แม้กระทั่งช่อง ๙ เขาจะให้ชื่อเวลาซึ่งแพงมาก จริง ๆ แล้วมันต้องมีส่วนหนึ่งซึ่งเก็บไว้สำหรับสื่อสาธารณะที่เป็นประโยชน์ สื่อทางสังคม แต่ขณะนี้รัฐบาลก็สั่งไม่ได้นะคะ จะขอยังไม่ได้เลย ได้แต่ช่อง ๑๑ อะไรอย่างนี้ ช่อง ThaiPBS ก็ยังขอไม่ได้ ช่อง ๕ รัฐบาลขอได้กับช่อง ๑๑ ซึ่งมันไปไม่ทั่วถึงทั่วประเทศ เพราะฉะนั้นการที่เขาได้สัมปทานไปแล้วเขาก็ยังต้องนึกถึงผลประโยชน์สาธารณะที่เราเขียนไว้ตอนต้น แล้วจะอย่างไรให้กำกับให้เขามีความรับผิดชอบต่อบ้าง

นายเชษฐ โทณะวณิก : ท่านประธานขออนุญาตครับ ท่านประธานครับ ประเด็นที่ท่านอาจารย์เชียรชัยกับท่านอาจารย์จรีพูดถึงนี้ครับ คือสิ่งที่มันเป็นประเด็นปัญหาอยู่ ๒-๓ อย่างก็คือเนื่องจากว่าที่ทั้ง ๒ ท่านใช้คำว่า สัมปทาน นะครับ คือในหลายประเทศเขาไม่ได้ใช้ระบบวิธีสัมปทาน มีบางประเทศ คือเนื่องจากว่าเทคโนโลยีสมัยปัจจุบัน จริง ๆ แล้วคลื่นความถี่มันไม่ได้มีข้อจำกัดอะไรมากมายขนาดนั้น ยกตัวอย่างเช่นโทรทัศน์ ดิจิทัลมันไม่จำเป็นต้อง ๒๔ ช่อง มัน ๑๐๐ ช่องมันก็ได้ เพราะว่าคลื่นมันไปได้อยู่แล้ว วิทยุพอเข้าสู่ระบบแบบเดียวกันมันก็ไปได้มากขึ้น จริง ๆ ดาวเทียมมันก็ทำได้ไม่จำกัด เพียงแต่ว่าค่าใช้จ่ายมันสูงมาก หลายประเทศก็ใช้วิธีว่าใครอยากมาทำก็มาทำ เพียงแต่ว่ามีกรอบในการดำเนินการที่จะต้องทำแบบนี้ ๆ ใครทำได้ตาม

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

มาตรฐานเหล่านั้นก็ทำ มันส่งผลให้ในการให้บริการมันต้องมีการแข่งขันการให้บริการ และผู้ที่รับบริการถ้าหากว่าเจ้าหนึ่งทำไม่ดีก็ไปสู่อีกเจ้าหนึ่งได้ เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาได้ สิ่งที่เราเรียกว่า platform ก็คือว่าตัวฐานที่ใช้สำหรับในการเข้ารับบริการมันจะต้องเป็นสิ่งเดิม เช่นเราถือโทรศัพท์มือถือเครื่องเดิมมันก็ต้องเปลี่ยนไป จะเปลี่ยนไปเป็นเจ้าไหนก็แล้วแต่ต้องเป็นโทรศัพท์มือถือเครื่องเดิมได้ โทรศัพท์กล่องแบบเดิมเราจะเปลี่ยนไปเป็นเจ้าไหนก็แล้วแต่กล่องนั้นมันต้องยังใช้ได้อยู่ ซึ่งพอโดยเทคโนโลยีแบบนี้ถ้าใช้ข้อจำกัดแบบเดิม ๆ ก็คือแบบที่ตั้งแต่สมัย กสท. กทช. แล้วก็ กสทช. ทำก็จะเป็นรูปแบบที่เราเห็น ซึ่งอันนี้มันก่อให้เกิดปัญหา

อันที่ ๒ ก็คือว่าโดยระบบการจัดรูปแบบองค์กรที่เป็น ๑ องค์กรตายตัว ๒ องค์กรตายตัว มันทำให้วิธีการในการทำงานมันถูกจำกัดโดยคนที่เข้าไปสู่อองค์กรเหล่านี้ แต่ถ้าหากว่า ในหลาย ๆ ประเทศเขาใช้วิธี โทรศัพท์นี่นะครับ เช่น โทรศัพท์แบบที่บอกรับเป็นสมาชิกจะใช้คลื่นความถี่ โทรศัพท์แบบที่เป็นโทรศัพท์ฟรีแต่ใช้คลื่นความถี่แบบนี้ ก็อาจจะมีกรรมการคนละชุด วิทยุ ก็ยังมี ถ้าหากว่าวิทยุชุมชนชุดหนึ่ง วิทยุที่เป็นวิทยุระดับประเทศอีกชุดหนึ่ง โทรคมนาคมอีกชุดหนึ่ง การทำงานมันจะเฉพาะเจาะจงในแต่ละด้านแล้วคนที่รู้จริงก็จะเข้ามาในกรรมการเหล่านั้น วิธีการในการบริหารของแต่ละแบบมันก็จะต่างกัน

อันสุดท้ายก็คือว่าเรื่องของผลประโยชน์ ถ้าหากมันวิ่งไปอยู่ที่กรรมการ ๑ ชุด หรือ ๒ ชุด ผลประโยชน์มันมากมายมหาศาลมันก็จะวิ่งไปสู่คนเหล่านี้ และมันก็จะมีการประเด็นปัญหาแบบที่เราได้เห็นได้ฟังกันอยู่เสมอ ผมเข้าใจว่าเราเขียนในลักษณะนี้ก็คือ เนื่องจากว่าเราบอกให้มีองค์กรที่เป็นอิสระก็จะมีก็องค์กรที่น่าจะทำได้ อันที่ ๒ ก็คือว่าผมว่ารายละเอียดของการดำเนินการ คงไม่ได้จำกัดอยู่ที่ว่าจะต้องเป็นการสัมปทานหรือให้เป็นการผูกขาดในการเข้าถึงคลื่นความถี่ เนื่องจากว่ามันมีหลายวิธีการ อันสุดท้ายก็คือว่าสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือว่าการเข้าถึงของประชาชน แล้วก็ภาระหน้าที่บุคคลที่เป็นผู้ดูแลต้องมี เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าแบบนี้มันก็จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างมันไปอยู่ที่ตัวประชาชน ประชาชนเป็นแกนกลาง ไม่อย่างนั้นทุกวันนี้สิ่งที่มันเกิดขึ้นก็คือว่าตัวองค์กรอิสระ กสทช. เป็นแกนกลางเขาก็คิดแทนประชาชนหมดเลย สิ่งที่ประชาชนจะได้รับเป็นประโยชน์มันอาจจะไม่เกิดขึ้น ขอขอบคุณครับท่านประธาน

ประธาน : เมื่อวานตอนเย็นมีคนเขาวิ่งมาเล่าให้ฟังเรื่องประมุขครั้งที่ ๒ ว่ามีการฮั้วกันระหว่างบริษัทยักษ์ใหญ่บริษัทหนึ่งกับบริษัทเล็ก ๆ ที่ไม่น่าจะประมุขได้ แล้วก็ที่จะทำ ยึดยกกันต่อไปในวันข้างหน้า โดยมีการเตรียมการกันไว้ก่อนว่าบริษัทยักษ์ใหญ่ซึ่งตามสัญญา

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

มีหน้าที่จะต้องพอมดสัมปทานจะต้องโอน subscriber ลูกค้าทั้งหมดไปให้ TOT แต่ด้วยความร่วมมือระหว่างบริษัทนั้นกับ TOT ก่อนที่สัญญาจะหมด บริษัทก็โอน subscriber ทั้งหมดเมื่อปีก่อนให้บริษัทลูกของตัวเอง พอวันนี้ที่จะต้องคืนก็จะเหลือ subscriber ราว ๆ สัก ๒๐๐-๓๐๐ ราย แล้วเขาก็ชี้ให้เห็นว่าบริษัทลูกนั้นก่อนหน้านั้นมีกำไรปีหนึ่งประมาณ ๓๐ ล้านบาท เมื่อปีที่แล้วที่โอนอันนี้ไปให้มีกำไรขึ้นมาเป็น ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท แล้วก็ถามแล้วยอมให้โอนกันได้อย่างไร เขาก็บอกว่าด้วยความร่วมมือของ TOT ไปปล่อยปลະละเลยให้เขาโอน แล้วก็ไม่ต้อง เขาก็เตือนให้ตัวเองก็ไม่ต้อง ทรัพย์สินที่เคยสร้างไว้เมื่อสิ้นสัญญาจะต้องตกไปเป็นของ TOT ก็ปรากฏว่าตอนสร้างเขาก็ไปเอาบริษัทลูกมาสร้างแล้วก็ตัวบริษัทใหญ่ก็เข้า เพราะฉะนั้นพอวันที่หมดสัญญาเดิมคิดราคาถูก เพราะหวังว่าเมื่อสิ้นสัญญาแล้วเครื่องอุปกรณ์ทั้งหลายจะตกมาเป็นของ TOT ได้ทำมาหากินต่อไป ก็ปรากฏว่าไม่มี หมด เหลือแต่โครง แล้วก็กำลังจะเซ็น MOU เขาก็ไปหวังไว้ว่าถ้าคุณเซ็นฉันจะแจ้งความจับทันที ก็เลยยังไม่ได้เซ็น MOU เพื่อที่จะโอน subscriber พวกนั้นไป เขาก็บอกว่ากลไกเรื่องเหล่านี้ที่มันโคกันไม่ได้เพราะมันจะมีการตั้งคนที่เป็นลูกมือของบริษัทเข้าไปเป็นบอร์ด แล้วก็เข้าไปเป็นผู้ดำเนินการในทุกระยะที่จะต้องทำสิ่งเหล่านี้ เพราะฉะนั้นพอไปเจรจาบีบ TOT ก็จะยอม อันนี้มันเป็นการโกงแบบล้างผลาญ แบบเอาหมดเลย เลวร้ายมาก บังเอิญบริษัทนี้เป็นบริษัทต่างชาติ แต่มันมีนอมินี กำลังให้เขาไปค้น ไปให้ กลต. ค้นว่านอมินี กลต. ต้องรู้ เขาบอก กลต. มักจะไม่ทำ ก็บอกไม่เป็นไร ก็ไปเล่าให้นายกฟัง ถ้า กลต. ไม่ทำก็จับ กลต. มายิงเป้าให้ดูสักคน สองคนเดี๋ยวก็นำเองแหละ เชิญครับ

นายจิตติพันธ์ เชื้อบุญชัย : คือพูดถึงประเด็นเรื่องนี้ในช่วงที่จะมีการประมูรรอบแรกแล้วก็ต้องล้มไปนะครับ มีการศึกษาถึงเรื่องประเด็นคุณสมบัติของผู้ยื่นทั้งหลาย มีประเด็นหนึ่งในเรื่องความเป็นคนต่างด้าวอะไรต่อมิอะไร แต่ somehow กสทช. บอกให้ไป refer ถึงสิ่งที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดไว้ คือหมายความว่าถ้ากระทรวงพาณิชย์บอกว่าไม่เป็นคนต่างด้าวก็ให้ถือตามนั้นเลยโดยที่ไม่ต้องมานั่งลงรายละเอียด refer ถึงเรื่อง พ.ร.บ. ที่บอกว่าไม่เป็นคนต่างด้าวตามกฎหมายของคนต่างด้าว ประกอบธุรกิจคนต่างด้าว แล้วเรื่องคนต่างด้าวที่นั่นประเด็นจริง ๆ ก็อยู่ที่ตัวบริษัทฝรั่ง ตัวบริษัทต่างประเทศนั้นที่มีผู้ลงทุนต่างประเทศ ผมไม่แน่ใจเข้าใจว่าเคยมีการฟ้องร้องคดีไปในศาลปกครอง และขณะเดียวกันก็มีการสำรวจในการที่จะดูว่าเป็นต่างด้าวหรือไม่ไปที่ศาล ผมไม่แน่ใจว่าคดีทั้ง ๒ คดีอันนี้จบไปแล้วหรือยัง คือผมก็ไม่ค่อยแน่ใจในแง่ของนักกฎหมายภาคราชการเวลาที่ตีความหรือเวลาที่ดูรายละเอียดนั้นเขาไม่ได้เจาะถึงสิ่งที่มันเป็น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

จินตนา ๑๑/๘

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ความเป็นเจ้าของที่แท้จริงลงไป แล้วก็ไปตีความตามตัวหนังสือที่อยู่ใน พ.ร.บ. ประกอบธุรกิจ
คนต่างด้าว จริง ๆ ทั้ง ๒ เรื่อง ทั้ง กสทช. หรือแม้กระทั่งที่เคยมีคดีตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ นั้น คือถ้า
เจาะลึก ๆ ลงไปทั้ง ๒ บริษัท ทั้ง ๒ กรณีนี้อย่างไรก็เป็นคนต่างด้าว ผมยืนยันได้เลยครับ

- ๑๒/๑

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขออนุญาตถามเป็นความรู้ครับ การที่หน่วยงานอย่างนี้เข้าไปทำอย่างนี้ได้เป็นเพราะเราไปเขียนในรัฐธรรมนูญว่าคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของรัฐ มันก็เลยไปให้อำนาจหน่วยงานรัฐมาเขียนแล้วก็จัดการเอาเองได้ แต่ถ้าหากเราไปเปลี่ยนว่าคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรสาธารณะ technical term คำว่า ทรัพยากรสาธารณะ มันจะต้องไปเขียนกฎหมายที่ทำให้ประชาชนกลุ่มผู้ได้เสียอะไรต่าง ๆ เข้ามามีส่วน อันนี้จะเป็นการป้องกันไว้ไม่ให้มันเกิดเหตุอย่างนี้อีกจะได้ไหมครับ

ประธาน : ไม่ได้ เป็นของรัฐถูกแล้ว เพียงแต่ว่าเรื่องนี้เป็นความรู้ใหม่ที่มีคนน้อยคนที่จะศึกษาละเอียด แล้วมีบางคนที่ศึกษาละเอียดแล้วเป็นที่เชื่อถือของสังคม พอเขาพูดอะไรคนก็เชื่อ อาจารย์สมเกียรติมีความเชื่อว่าจะไม่ว่าจะประมูลราคาแพงเท่าไรก็ไม่มีผลกระทบต่อราคาบริการ ก็ยกตัวอย่างว่าครั้งหนึ่งเคยประมูลได้ถูก ราคาค่าบริการมันก็ ๒ บาท แล้วตอนประมูลได้แพง ราคาค่าบริการก็ ๒ บาท แต่ไม่รู้ทำไมถึง ๒ บาท ที่ ๒ บาทเพราะมันมีสัญญาไว้ว่าต้อง ๒ บาท บางทีกำไรเยอะ บางทีกำไรน้อย แต่ถามว่าแล้วทำไมที่อังกฤษ อเมริกามันถึงเหลือแค่ ๒ เซน เพราะมันแข่งกัน กำไรมันเยอะ คราวนี้ที่ประมูลเขาก็ประมูลแล้วก็ให้ผ่อนชำระเป็น ๕ ปี ที่บอกว่าชำระครั้งหนึ่งใน ๙๐ วัน ครั้งหนึ่งของราคาเริ่มต้น คือราคาที่กำหนดราคากลาง ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท ครั้งหนึ่งก็ ๖,๐๐๐ ล้านบาท อีกปีหรือ ๒ ปีก็อีกครึ่งหนึ่งของ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท ก็ ๖,๐๐๐ ล้านบาท แต่ส่วนที่เหลือ ๘๐,๐๐๐-๙๐,๐๐๐ ล้านบาทอีก ๕ ปีถึงจะไปเอา คสช. ก็เรียกหลักประกัน ก็จะเรียกหลักประกัน ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของเงิน เขาก็จะเรียก ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท เขาก็ท้วงกันไว้ว่ามูลค่าที่คุณเสียหายถ้าเขาไม่ทำตามสัญญามันคือ ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท มันไม่ใช่ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท เพราะฉะนั้นถ้าคุณเรียกหลักประกันคราวนี้คุณเดินเข้าคุกได้เลย รัฐบาลก็ตั้งใจ ตื่นเต้น ตั้งไว้ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท ได้ตั้ง ๗๐,๐๐๐-๘๐,๐๐๐ ล้านบาท ก็ไม่รู้จะมีเหตุอะไรจะไปสงสัยเขา ลองอ่านมาตรา ๗๑ ที่แก้ไขใหม่หน่อยสิ

เลขานุการ : มาตรา ๗๑ คลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสารที่ได้มาย่อมเป็นทรัพยากรของรัฐ ในการจัดการให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่หรือวงโคจรดังกล่าว ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือประโยชน์อื่นใด ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

รัฐพึงจัดให้มีองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบ
ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง และป้องกันมิให้มีการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพ
ในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน ในการ
ดำเนินการขององค์กรดังกล่าวต้องคำนึงถึงภาระที่ประชาชนจะพึงต้องรับประกอบด้วย

นายฉัตรชัย เชื้อบุญชัย : ผมมีประเด็นตอนขึ้นต้นโคจรมันต้องเป็นของอุปกรณ์
สื่อสารหรือเป็นวงโคจรของคลื่นความถี่ อันนี้เป็นประเด็นเทคนิค ผมไม่ทราบจริง ๆ

ประธาน : ผมไม่แน่ใจ กำลังจะบอกเขาว่าให้เขาไปถามคุณสุรางคณา หรือว่า
ปลัดกระทรวงปัจจุบันคุณทรงพร เขาเก่งเรื่องนี้อาจจะรู้เรื่อง ไปถามเขาว่าเรียกอะไร เพราะเวลานี้
มันเกิดเป็นปัญหาว่าจริง ๆ เวลาไปเจรจาสิทธิวงโคจรมันมีครบกันหมดแล้ว แต่ถ้าใครไม่ส่ง
มันก็มีสิทธิจะขาย เวลาเราจะไปเอามาเราจะต้องไปเจรจากับมันล่วงหน้า พอมันตกลงขายเขาก็จะ
จดทะเบียนให้ ก็เกิดเป็นปัญหาว่าแล้วมันเป็นของใคร กสทช. เขาบอกว่าเป็นของ กสทช. เพราะว่า
กสทช. เป็นคนไปเจรจา กระทรวงคมนาคมก็บอกว่าเป็นของกระทรวงคมนาคมเพราะว่าไปในนาม
กระทรวงคมนาคม แล้ววันหนึ่งเกิดมีคนมาบอกว่าแก ๒ คนเถียงกันไปเถอะ ทั้งหมดเป็นของฉัน
มันจะยิ่งลำบาก คำว่า ฉัน ในที่นี้มันก็จะใหญ่มีเงินเป็นหลาย ๆ แสนล้านบาทพอที่จะพูดได้
ก็เลยมาคิดว่าวงโคจรไปในนามของประเทศ เพราะฉะนั้นก็ต้องเขียนว่าไม่ใช่คลื่นอย่างเดียว
ตัววงโคจรก็ต้องเป็นของรัฐจะได้ใช้ประโยชน์ได้ แต่ว่าตัวนี้ผมใช้เป็นการชั่วคราวว่าอุปกรณ์สื่อสาร
บางทีมันก็อาจจะไม่ใช่อุปกรณ์สื่อสาร มันอาจจะเป็นกล้องถ่ายรูปก็ได้ ไม่รู้เขาเรียกสื่อสาร
หรือเปล่า หรือปืน อาวุธเอาขึ้นไปตั้งบนนั้นแล้วยิงได้ไหม ไปถามเขาแล้วค่อยมาแก้ตัวนี้ให้ถูกต้อง
ไปได้ไหมครับ

นายฉัตรชัย เชื้อบุญชัย : มีอีกประเด็นหนึ่งเรื่องที่ท่านอาจารย์เกียรติชัยพูดถึง
เมื่อสักครู่การคุ้มครองผู้ใช้บริการ คือนอกเหนือจากภาระที่ได้รับอะไรต่าง ๆ อาจจะรวมถึงเรื่อง
ที่บอกส่ง SMS มาอะไรพวกนี้ ผมไม่แน่ใจจะใช้คำอะไร แต่ผมมีความรู้สึกว่ามันจะมีข้อความ
อยู่ในตรงนั้นว่าต้องกำหนดเรื่องการคุ้มครองตัวผู้ใช้บริการนั้นด้วยครับ

นายเชษฐา โทณะวณิก : ขออนุญาตท่านประธานครับ มันน่าจะเป็นสิทธิในวงโคจร
ภาษาอังกฤษเขาใช้คำว่า orbital rights ที่หาเจอในกฎหมายอวกาศครับ

ประธาน : คลื่นวิทยุเขาเรียกอะไร

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มันเป็นช่อง ๆ เพียงแต่ว่าความแรงของคลื่น

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผมเห็นด้วยทั้งสองอันครับ เพราะว่าผมเองเคยคุยกันอยู่ภายในเรื่องคุ้มครองผู้บริโภคเหมือนกันว่าแต่เดิมสมัยก่อนเราได้ statement ทุกครั้งเลยในการโทร สมัยก่อนผมจำได้ไปอยู่ต่างประเทศเขา print หมดเลยว่าโทรติดหรือไม่ติด ๑ วินาที เบอร์อะไร โทรเข้าโทรออกเดี๋ยวนั้นไม่มีการพิมพ์มา เขาบอกว่า paperless แต่ผมก็ไม่รู้ว่าถ้าเขาไปจิ้มคนละสิ่งก็คงรวมมหาศาลแล้ว

ประธาน : เมื่อ ๒-๓ วัน ก่อนที่เขาเริ่มประมวลเสร็จใหม่ ๆ แล้วใครใช้ AIS โทรป๊อปยังไม่ทันพูดจะถูกตัดแล้วต้องโทรใหม่ เขาบอกเขากำลังหาเงินไปวางเพราะเขามีเครือข่ายหลายสิบล้านบาท แล้วลองคิดว่าโทรที่หนึ่งบาทหนึ่ง โทรอีกทีก็อีกบาทหนึ่ง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ เทคนิคของพวกนี้ก็คือนาทีแรกจะแพงกว่า นาทีต่อไป แล้วเหตุที่มันหลุดบ่อย ๆ ก็เพราะใช้เทคนิคอันนี้เขาจะได้เงินเยอะเลย พอสายหลุดป๊อปเราต่อใหม่ นาทีแรกจะแพง

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ แล้วในประเด็นที่ว่าควรจะต้องจัดสรรสื่อเวลาให้กับสังคมบ้างจะใส่ได้ไหมคะ เพราะว่าจริง ๆ มันไม่แฟร์เลยที่ได้สัมปทานแล้วเราต้องไปแบมือแบเท้าขอเวลาแล้วก็ไม่ให้ แล้วกลายเป็นธุรกิจไปหมดเลย ทั้ง ๆ ที่เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องไปเป็นกฎหมายลูกหรือเปล่าคะ

ประธาน : ต้องเป็นกฎหมายลูกเพราะมันขัดกับเสรีภาพที่เราให้ไป เสรีภาพสื่อ

พักประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๖.๒๐ นาฬิกา

เลขานุการ : มาตรา ๗๑ คลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสาร
ที่ได้มาย่อมเป็นทรัพยากรของรัฐ มีไว้เพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชน

ในการจัดการให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่หรือวงโคจรดังกล่าว ไม่ว่าจะใช้
เพื่อส่งวิทยุกระเสีง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือประโยชน์อื่นใด ต้องคำนึงถึงประโยชน์
สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ

รัฐพึงจัดให้มีองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบ
ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการป้องกัน
มิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้ให้บริการโดยมิชอบ ป้องกันการรบกวนการใช้ประโยชน์
และไม่ทำให้ประชาชนผู้ให้บริการต้องรับภาระเกินสมควร รวมตลอดทั้งป้องกันการกระทำที่มีผล
เป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริง
ของประชาชน

ประธาน : อันนี้ตามคำแนะนำของภักธะว่าอยากให้แยก

นายบรรชิต สิงหเสนี : ท่านประธานครับ คำว่า วิทยุโทรทัศน์ กับวิทยุกระจายเสียง
เป็นศัพท์เฉพาะหรือครับ ถ้าคำทั่วไป วิทยุก็คือ radio โทรทัศน์ก็คือ television มันต้องมี
วิทยุกระจายเสียงแล้วก็วิทยุโทรทัศน์หรือครับ

ประธาน : ใช่ เพราะมันเป็นคลื่นวิทยุ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : วรรคเมื่อก็มันจะรวมถึงการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคล
ด้วยหรือเปล่า เพราะนอกจากที่จะไม่ให้ขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
มันจะมีถึงว่าการไม่เปิดเผยข้อมูลของบุคคลด้วยหรือเปล่า

ประธาน : อันนั้นเขาจะมีอยู่ในกฎหมายเฉพาะเรื่องการไม่เปิดเผยข้อมูล

เลขานุการ : มาตรา ๗๒ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ทำให้เกษตรกร
ประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย
โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้

ประธาน : ไปได้นะครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เลขานุการ : มาตรา ๗๓ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงาน โดยเหมาะสมกับศักยภาพและวัย และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยในการทำงาน และได้รับสวัสดิการ รายได้ และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มี หรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน

ประธาน : ไปได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๗๔ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับ ประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถ พึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดตัดตอนทางเศรษฐกิจที่ ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลาย ความเสมอภาคทางเพศ และความเสมอภาคในด้านอื่น

รัฐพึงยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรค ต่อการประกอบธุรกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ

ประธาน : ไปได้นะครับ

เลขานุการ : มาตรา ๗๕ ย้ายไปเป็นมาตรา ๕๘ แล้วครับ

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินและงานของรัฐอย่างอื่น รวมตลอดทั้งการบริการประชาชน ให้มีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจาก ตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายกำหนด

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขออนุญาตย้อนกลับไปทีมาตรา ๗๔ วรรคสองครับ ผมยังอ่านไม่เข้าใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลาย ไม่ได้บอกว่าหลากหลายของอะไร ของชาติพันธุ์หรือของพื้นที่ มันยังมีเรื่องความแตกต่างและต่อไปเป็นความเสมอภาคทางเพศ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

และความเสมอภาคในด้านอื่น ยังไม่เข้าใจครับ จัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลาย

ประธาน : มีทำไมพรรคนี้ เพราะมันขัดต่อหลักข้างบน มันทำ ๒ เรื่องเหมือนกันที่ขัดกัน

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ผมเข้าใจว่าในครั้งที่แล้วที่คุยกันนั้นท่านอาจารย์ศุภชัยเป็นผู้ raise ขึ้นมาว่าบางที่คนทำงบประมาณที่เป็นผู้ชายก็ไม่ได้นึกถึงประเด็นอะไรที่เป็นผู้หญิง ๆ อะไรทำนองนี้

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ขออนุญาตท่านประธานครับ เรื่องนี้ที่ผมได้ลองยกตัวอย่างเมื่อคราวที่แล้ว คือในบางประเทศเวลาที่ทำงานงบประมาณโดยเฉพาะลงไปในระดับของโครงการจะมีการกำหนดไว้เป็นเงื่อนไขเลยว่างบประมาณนั้นจะต้องคำนึงถึงความไม่เท่ากันทางเพศ แล้วต้องดูด้วยว่าถ้างบประมาณนั้นช่วยส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศก็จะเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนก่อนมากกว่างบประมาณที่ไม่ได้ contribute ถึงตรงนี้ แล้วผมก็ยกตัวอย่างให้ฟังว่าเวลาไปโรงเรียนในจังหวัดไกล ๆ ภาพที่เห็นก็คือว่าโรงเรียนไกล ๆ ครูก็จะบ่นเพราะว่างบประมาณต่าง ๆ ที่ได้ไปบางที่ไม่ได้คำนึงถึงนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนผู้หญิงที่เขาบ่นให้ฟังยกตัวอย่างเช่น พอเด็กโตขึ้นมาก็ยังต้องซื้อผ้าอนามัย งบประมาณอะไรต่าง ๆ ก็ไม่ได้จัดให้ครูก็ต้องออกเงินเองอะไรเอง ทีนี้ประเด็นแบบนี้เวลาที่จัดสรรงบประมาณถ้าเราคำนึงถึงเรื่องของความเสมอภาคทางเพศหรือทำให้เกิดความเสมอภาคทางเพศ คำนึงถึงความแตกต่างตรงนี้ก็จะได้แล้วยังยกตัวอย่างให้ดูว่าในเรื่องจำสิ่งที่พบหลาย ๆ แห่งก็คือว่านักโทษหญิงมักจะเป็นมะเร็งปากมดลูกแล้วก็ไม่ได้รับการดูแลรักษาอะไร เวลาตั้งงบประมาณก็อาจจะไม่ได้คำนึงถึงตรงนี้สักเท่าไร ก็คิดว่า การเขียนไว้อย่างนี้น่าจะดีแล้ว

ประธาน : แต่มันขัดต่อหลักทั้งหมดที่เราวางไว้ เรื่องความเสมอภาคเราวางไว้แล้ว เรื่องแผนพัฒนาเราวางไว้แล้ว แผนยุทธศาสตร์วางแล้ว วินัยการเงินการคลังวางแล้ว ทั้งหมดมันต้องไปอยู่ในสิ่งเหล่านั้นมันถึงจะสอดคล้องต้องกัน ถ้ามาเขียนตรงนี้ไว้มันก็จะเกิดปัญหาโน่นให้ทำอย่างโน่น นี่จะให้ทำอย่างนี้ เงินมันก็มีเท่านั้น คือเรามีความอยากเยอะ ถ้าเราให้เขียนประมวลความต้องการมันคงเขียนได้เยอะ แต่ปัญหาว่ามันเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญมันจะได้อะไร

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ อาจจะไม่ใช่ว่าต้องไปเพิ่มเงินให้กับผู้หญิง เพียงแต่ว่างประมาณที่จะใช้เวลาเราจัดสรรงบประมาณให้คำนึงถึงความต้องการของเพศที่อาจจะไม่เหมือนกันหรือเหมือนกัน เป็น gender sensitive budgeting gender budgeting ที่มองดูว่าเงินที่ใช้ไปจะเป็นประโยชน์กับผู้หญิงเท่าไร ผู้ชายเท่าไร เด็กผู้หญิงเท่าไร เด็กผู้ชายเท่าไร ตามหลักของเขา ถ้าสมมติว่าเป็นประโยชน์แค่เพศเดียวเราอาจจะไม่อนุมัติ มันเป็นหลักการของการจัดสรรงบประมาณด้วย

ประธาน : ซึ่งมันก็ต้องไปอยู่ในกฎหมายวิธีการงบประมาณกับกฎหมายวินัยการเงินและการคลัง

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ถ้าสมมติว่ามีอยู่ในรัฐธรรมนูญเขาจะได้ยอมดำเนินการ ถ้าไปไว้ยู่ตรงนั้นมันก็จะหลุดหายไปเลย ที่นี้ gender budgeting ที่ท่านอาจารย์ศุภชัยพูดถึงมันก็เป็นหลักค่อนข้างสากลแล้วในสมัยนี้ที่เราใช้กัน เวลาจัดสรรงบประมาณเขาก็บอกให้คำนึงถึงความแตกต่างที่ไม่เหมือนกัน

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นเราก็ไปเลิกชายและหญิงมีสิทธิทัดเทียมกันออก เพื่อจะได้ทำความแตกต่างได้

นางจุรี วิจิตรวาทการ : มองว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับใครจะได้รับมากกว่ากัน หรือว่าให้มันมีความเสมอภาคในการจัดสรร

ประธาน : มันไม่ใช่เสมอภาคแล้ว เรากำลังบอกผู้หญิงต้องได้มากกว่าผู้ชาย

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ไม่ใช่ได้มากกว่าคะ ให้คำนึงถึงผู้หญิงจะได้ประโยชน์ด้วยไหม หรือเขาไม่ได้ อย่างตอนที่เกิดสึนามิ เราเอาเงินไปช่วยเหลือเหยื่อมันไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้หญิงเลย เพราะฉะนั้นผ้าอนามัยก็ไม่มี นมที่ให้เด็กเล็กก็ไม่มี ผ้าถุงที่จะใช้อาบน้ำก็ไม่มี ในภาวะที่ไม่มีห้องน้ำ

ประธาน : นั่นก็เป็นเรื่องที่ไปรณรงค์ให้คนได้เข้าใจว่ามันมีความจำเป็นเพิ่มขึ้น แต่มันไม่ใช่เขียนในรัฐธรรมนูญในเรื่องเหล่านี้ เพราะมันจะมีอีกเยอะ แค่คลอดลูกมันก็มีเรื่องจำเป็นที่จะต้องให้ผู้หญิงได้สิทธิอะไรต่ออะไรเยอะแยะ ซึ่งทั้งหมดเหล่านั้นมันไม่มีอะไรห้าม แต่เราจะใช้รัฐธรรมนูญเตือนสติคนหรือไปบอกคนมันก็ไม่ใช่ว่า

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นางจรี วิจิตรวาทการ : ไม่ใช่เดือนนะคะ เป็นกรอบที่ให้เขา refer ถึง จะได้ใช้ในทางปฏิบัติ เขาจะได้รู้ว่ามันมีหลักการแบบนี้แล้วที่ refer ถึงได้ที่ใช้ได้ ไม่อย่างนั้นมันอาจจะไม่เข้าใจกันว่าควรจะมีหรือไม่มี

ประธาน : ก็จะมีคนอีกเยอะที่อยากให้เราคำนึงเรื่องโน้นเรื่องนี้ มันต้องพอประมาณ เราก็อธิบายไว้หลาย ๆ ที่แล้วว่าเวลานั้นก็ให้คำนึงถึงความอ่อนแอของผู้หญิงอะไรต่าง ๆ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ถ้าสมมุติว่าเราตัด ความแตกต่างหลากหลาย ออก แล้วก็ให้คำนึงถึงความเสมอภาคทางเพศและความเสมอภาคในด้านอื่นจะได้ไหมคะ

ประธาน : ก็ยังไม่จำเป็น ผมคิดว่าตัดออกแล้วได้อะไรอันนี้ เพราะเสมอภาคทางเพศมันมีอยู่แล้ว พอเขียนแล้วผู้หญิงก็หมดความสำคัญ คือไม่เห็นความสำคัญของมัน คำว่าชายและหญิงมีสิทธิทัดเทียมกัน ก่อนที่จะต่อสู้กันจนได้มา มันเป็นความสำคัญมาก ครั้นพอได้มา ผู้หญิงก็ไม่ให้ความสำคัญกับมัน ไปให้ความสำคัญเรื่องอื่นที่มันอยู่แล้วในคำว่า ชายและหญิงมีสิทธิทัดเทียมกัน พอเราไปเขียนอะไรอีก วันข้างหน้าเขาก็ไม่ให้ความสำคัญอีก แล้วก็ไปให้ความสำคัญเรื่องใหม่ ตกกลางของที่เขียนไว้จริง ๆ มันคือตัวสำคัญของมันเลย คำว่า ชายและหญิงมีสิทธิทัดเทียมกัน ทั้ง ๆ ที่เราบอกอยู่แล้วว่าบุคคลอยู่ในความคุ้มครองรัฐธรรมนูญเสมอกัน แต่เราก็เน้นว่าชายและหญิงมีสิทธิทัดเทียมกันเพื่อพูดถึงเรื่องเพศ ตรงนั้นเขียนมาแล้วทุกคนไม่ให้ความสำคัญกับมันเลย มันก็แย่น่าเสียดาย เชิญครับ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ท่านประธานครับ ประเด็นนี้ถ้าเกิดจะเขียนเนื่องจากว่า มันคือ gender responsive budget เป็นงบประมาณตามความต้องการหรือว่าความเหมาะสมของแต่ละเพศ อย่างที่อาจารย์จรีพยายามอธิบายถ้าเขียนแบบนี้เพื่อความเสมอภาคทางเพศ อันนี้อาจจะเป็นปัญหา แต่ถ้าเกิดให้มัน responsive คือมันต้องเป็นไปตามที่แต่ละเพศต้องการ ก็คือว่าชายหญิงมันเท่าเทียมกัน แต่พอถึงเวลาในการที่ดำเนินการจริงในทางปฏิบัติ ยกตัวอย่าง สมมุติว่าห้องน้ำมันมีความจำเป็นที่จะต้องมียุอุปกรณ์อะไรบางอย่างที่มันใช้สำหรับสุภาพสตรี ถ้าสมมุติว่ามีงบประมาณแล้วบอกว่างบประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เอาห้องน้ำสุภาพบุรุษไป ๕๐,๐๐๐ บาท ห้องน้ำสุภาพสตรี ๕๐,๐๐๐ บาท ในความเป็นจริงอาจจะไม่เป็นแบบนั้น เพราะว่า งบประมาณห้องน้ำสุภาพสตรีมัน ๖๐,๐๐๐ บาท เพราะมันต้องมีอุปกรณ์อะไรที่เหมาะสมกับสุภาพสตรี งบประมาณของสุภาพบุรุษ ๔๐,๐๐๐ บาท มันไม่ใช่เพื่อความเสมอภาคทางเพศ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ศิริพร ๑๒/๙

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

แต่ละเพศมันต้องการใช้ในลักษณะไหนมันก็เป็นไปตามนั้น คือให้มีการจัดสรรงบประมาณ
ในลักษณะดังกล่าวถ้าหากว่าเราจะเขียน บางตำราก็บอกลักษณะนี้เรียกว่า positive discrimination
มันสามารถทำได้เนื่องจากว่ามันเป็นไปในเชิงบวก ทำให้คนสามารถที่จะเสมอภาคกันจริง
ถ้าจะมีนะครับ

- ๑๓/๑

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : มันทำได้ แล้วควรทำ แล้วก็ทำกันอยู่แล้ว เพราะว่าห้องน้ำผู้หญิง จะใช้เงินมากกว่าห้องน้ำผู้ชายเสมอ เพราะมันต้องการความมิดชิดที่แตกต่างกัน ความสะดวกสบายที่แตกต่างกัน พอเราไปเขียนอะไรเข้าในรัฐธรรมนูญมันก็ดูเหมือนกับเราเอาเรื่องปลีกย่อยมาเขียน ต่อไปอาจจะมีคนบอกว่าให้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่าห้องน้ำชายและห้องน้ำหญิง ต้องแยกจากกันอะไรอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ คืออะไรที่มันทำได้มันก็ไม่ควรจะต้องไปเขียนมันหรอก

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขออนุญาตนะครับ ถ้าเราจะเขียนผมว่ามันก็น่าจะมีอยู่แค่ ๒ เพศ ในที่นี้ที่มอง ก็คือเพศชายและเพศหญิง เราไม่ได้คิดไปถึงเพศที่ ๓ เพศอะไรอย่างนั้น เพราะฉะนั้นก็ไม่น่าจะมีหลากหลาย ก็มีแค่ ๒ เพศ ผมขออนุญาตความแตกต่างของเพศชายหญิงอย่างนี้ได้ไหมครับ เพราะเมื่อสักครู่ผมอ่านแล้วไม่เข้าใจ ลืมที่เราเคยพูดกันมาแล้ว

ประธาน : เราเขียนไว้ในมาตรา ๒๗ แล้วแก้ไปด้วย คือ cover ทั้งหมดเลยครับ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ หรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อความคุ้มครองเพศหญิง ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม ความหมายตรงนั้นหมายความว่าอะไรที่มันเหมาะสมกับเพศก็ทำไป ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ คือถ้าเข้าใจมันแปลได้ทั้งจักรวาลในเรื่องทุกอย่าง ถ้าผู้หญิงจำเป็นจะต้องใช้ผ้าอนามัย แล้วต้องซื้อผ้าอนามัยให้ผู้หญิงโดยไม่ซื้อผ้าอนามัยให้ผู้ชายก็ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ คือมันบอกอยู่ในตัวทั้งหมดอยู่แล้วครับ ถ้าขึ้นเขียนต้องไปเขียนจาระไน มันจะมีอีกเยอะที่ผู้หญิงใช้แล้วผู้ชายไม่ได้ใช้ แล้วเราต้องไปเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ คือเอาหลักมันว่าเราอมรับรู้ว่าความจำเป็นของเพศที่แตกต่างกันมันมีความจำเป็นแตกต่างกัน เราก็เปิดช่องให้ทำ ส่วนจะทำกันอย่างไรก็ไปเขียนในรายละเอียด แม้แต่รายละเอียดในกฎหมายมันก็ยังบอกอย่างที่ว่าไม่ได้หรอก จะไปเขียนบอกว่าให้จัดสรรงบประมาณให้ผู้หญิงให้มากกว่าผู้ชายอะไร มันก็คงไม่ทำอย่างนั้น มันก็เป็นแต่เพียงว่า ถ้าอะไรที่ผู้หญิงเขาจำเป็นต้องใช้ก็จัดได้ก็จัดไม่ต้องไปนึกถึงว่าแล้วมันเสมอหน้ากับผู้ชายไหม ไม่ต้องไปนึกถึงมันครับ ผมว่าเอาออกไปเถอะตัวนั้น ไม่น่าจะเกิดประโยชน์เลยนะครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ กลับไปประเด็นที่ท่านประธานอธิบายดิฉันก็เข้าใจนะคะ คือในอำนาจของสำนักงบประมาณถ้าไม่มีตรงนี้มา refer ถึง บางครั้งจะไม่เข้าใจอย่างที่ท่านประธานอธิบายว่าจะใช้ได้ เพราะว่าจริง ๆ แล้วสิ่งที่ต้องการ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ก็เพียงแต่ว่าในการจัดสรรงบประมาณให้คำนึงถึงความต้องการของเพศที่ไม่เหมือนกัน แล้วก็ให้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่เพศหญิง เพศชายจะได้รับจากโครงการ จากอะไรต่าง ๆ เพราะตอนนี้ทุกอย่างมันจัดสรรตามความต้องการและมุมมองของผู้ชายมากกว่าของผู้หญิง ยกตัวอย่างห้องน้ำดื่มมากเลย ผู้หญิงใช้ห้องน้ำนานกว่าด้วยความจำเป็นบางอย่าง เพราะฉะนั้นถ้าเราสร้างห้องน้ำผู้ชาย ๔ ห้อง ผู้หญิงอาจจะต้อง ๖ ห้อง หรือ ๗ ห้องอะไรอย่างนี้ หรือว่าบางโครงการ อย่างของ อบต. ทำถนนอยู่นั้นละ ซ้ำ ๆ ซาก ๆ ทำถนนทำแล้วทำอีกสร้างแล้วสร้างอีก คือผู้ชายต้องการอย่างนั้น เขาก็โกงกินกันด้วย อะไรด้วย แต่ผู้หญิงต้องการแสงสว่าง อันนี้จากวิจัยนะคะ ติดไฟเพื่อให้ลูกหลานเขาไม่เกิดอุบัติเหตุตอนขี่มอเตอร์ไซค์เข้าไปในหมู่บ้าน อะไรอย่างนี้นะคะ พอผู้หญิงมีส่วนร่วมสามารถจะมีสิทธิที่จะเข้าใจว่างบประมาณสะท้อนความต้องการเขาหรือไม่นะคะ

ประธาน : ผู้หญิงก็ต้องร่วมมือกันแล้วก็เลือกผู้หญิงไปเป็น เพราะว่าถ้าให้ผู้ชายผู้ชายก็นึกแต่อย่างนั้นครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ในระยะยาวมันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ แต่ว่าที่เราต้องการที่เขาต้องการ แล้วในฉบับของอาจารย์บรรศักดิ์เขาก็มีข้อนี้ะคะ ถ้าตัดออกเลยกลายเป็นว่าเราด้อยกว่า น้อยกว่า ซึ่งคงจะร้องกันเยอะเลยนะคะ

ประธาน : ถ้าไม่อ่านตลอดเขาก็คงร้อง แต่เราก็ต้องอธิบายให้เขาเข้าใจว่า ในมาตรา ๒๗ เราเขียนเพื่อให้ระบุไว้ด้วยเข้าไปถึงความผิดปกติของสตรี ความอ่อนแอของสตรี ความต้องการที่แตกต่างของสตรี

นางจุรี วิจิตรวาทการ : คงไม่ใช่อ่อนแอหรือผิดปกตินะคะ กลายเป็นว่าปกติมีแต่ผู้ชาย ผู้หญิงไม่ปกติทั้งหมดก็คงไม่ใช่ะคะ เพียงแต่ความแตกต่าง

ประธาน : need ที่แตกต่างกันครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ความต้องการและความแตกต่างที่ไม่เหมือนกันนะคะ แต่ว่าอย่างไรก็ตามแต่ ถ้าสมมุติว่าตัดความหลากหลายออก ดิฉันขอไว้ได้ไหมคะ เพราะดิฉันคิดว่ามันจะทำให้แรงกดดันน้อยลงเยอะ แล้วการที่จะท้วง มาอะไรต่าง ๆ มันจะลดน้อยลง แล้วก็ทำให้เราไม่ได้รับรู้สึกว่าเราไม่ก้าวหน้า ด้อยกว่าชุดของอาจารย์บรรศักดิ์ ซึ่งมี gender budgeting อยู่ในนั้นเลย เขามีข้อนี้ะคะ

ประธาน : เราตกลงว่าเราจะไม่เขียนกฎหมายลูก เราจะเขียนกฎหมายรัฐธรรมนูญ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : เข้าใจคะ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : มันก็ต้องเขียนอย่างนี้ จริง ๆ ที่เขียนไว้มันก็ไม่ได้อะไร

นางจรี วิจิตรวาทการ : ไม่เป็นอะไร เชิงสัญลักษณ์สำคัญ

ประธาน : พอบอกว่าความเสมอภาคทางเพศ ตกลงสร้างผู้หญิงห้องน้ำ ๓ ห้อง
ผู้ชายก็ ๓ ห้อง เสมอภาค ผู้ชายมีที่ยืนฉี่ ก็ทำที่ยืนฉี่ให้ผู้หญิง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เตี่ยวันนี้ผู้หญิงมีอุปกรณ์สำหรับยืนฉี่ได้แล้วนะครับ
เขาประกาศขายแล้วนะครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขออนุญาตนะครับ ผมไม่ได้มีเจตนาจะพูดเพื่อให้
ตัดอันนี้ออกนะครับ ท่านอาจารย์ก็มีเหตุผล เพียงแต่อ่านแล้วมันไม่เข้าใจ พออ่านรอบใหม่
ถึงความแตกต่าง หลากหลาย ตอนที่พูดกันมาก็เข้าใจว่าความแตกต่างของเพศ ขออนุญาตครับ
เพียงแค่เปลี่ยนถ้อยคำว่า ความแตกต่างหลากหลายเป็นของเพศให้มันชัด ๆ ไปเลยอย่างนั้น
ได้ไหมครับ ถ้าจะเอาอันนี้ไว้ ยังคงอยู่ ก็ขออนุญาต แล้วก็มีความเสมอภาคทางเพศ คือของชาย
ของผู้หญิงครับ

ประธาน : ไม่อยากให้ผู้หญิงถูกหลอกลวงง่าย ๆ เพียงเพราะเขียนอะไรสวย ๆ ไป
แล้วนึกว่าจะได้ แต่มันไม่ได้ เพราะว่าสิ่งที่มันจะได้มันต้องไปเขียนไว้ในกฎหมายวิธีการงบประมาณ
ตรงนั้นต้องทำ คือถ้าเอาสวยก็ได้ เขียนแล้วก็ไม่ได้อะไร

นางจรี วิจิตรวาทการ : ขอสวยก่อนได้ไหม แล้วเอาไปทำต่อ แต่กลัวจะไม่มีอะไร
refer to ค่ะ

ประธาน : เขียนแล้วมันอนาใจ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านค่ะ คือว่าถ้าไม่มีไปขอร้องต่ออยากมาก ที่ไปอะไร
ต่าง ๆ จะลำบากค่ะ

ประธาน : รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มีไหมครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ดิฉันเข้าใจที่ท่านประธานพูดนะค่ะ แต่ว่าในเชิงสัญลักษณ์
และการอ้างอิงเพื่อไปทำงานต่อ เพื่อให้เขาได้ขับเคลื่อนต่อได้ มันมีประโยชน์ที่จะมีอยู่สักชนิดหนึ่ง
เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการงบประมาณชนิดหนึ่ง เพื่อไปขยายผลต่อ แล้วดิฉันก็คิดว่าถ้าไม่มีตรงนี้
ก็จะเกิดความผิดหวังมาก ๆ แล้วก็เกิดความรู้สึกว่าทำไมเราไม่สนองตอบความต้องการของผู้หญิง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : คือผู้หญิงจะทัดเทียมกับผู้ชายได้ต้องคิดอะไรที่มันเป็นภาพรวมแล้วเป็นเรื่องจริงจิงมากกว่าความเพ้อฝัน ถ้ายังคิดเอาแต่ความสวย ๆ มันก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร ถ้าจะทำก็ต้องกลับไปเขียนในเรื่องกฎหมายวิธีการงบประมาณว่าในการจัดสรรงบประมาณจะทำอย่างไร

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนอย่างนี้ครับว่า ความจริงในร่างรัฐธรรมนูญที่เรา กำลังทำ ที่มีมาตรการเหนือกว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เหนือกว่าร่างของชุดที่แล้ว ก็คือ ในมาตรา ๒๗ นี้เอง ที่กำหนดให้มีมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือให้ความช่วยเหลือแก่สตรีนั้น ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ มาตรการนี้คือทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณเองก็ดี หรือการกระทำของรัฐ หรือสิ่งต่าง ๆ ฝ่ายสตรีสามารถหยิบยกมาตรานี้ขึ้นเรียกร้องให้รัฐ ดำเนินการได้ อันนี้ที่เหนือกว่าทุกแห่งและที่ผ่านมาครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ต้องขอบคุณมาก แล้วข้อนี้เป็นความก้าวหน้ามาก ของรัฐธรรมนูญนี้ในเรื่องความเสมอภาค เพียงแต่ว่าเรื่องของ gender sensitive budgeting เพราะมันไปโผล่อยู่ในร่าง ปี ๒๕๕๘ เขาก็เลยติดอกติดใจกันมาก แล้วก็มีความรู้สึกพอใจ ที่นี้ เพื่อที่จะอ้างอิง

ประธาน : เราก้ educate เขาหน่อยไม่ได้หรือครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : คือ educate ได้ แต่เหนื่อยมากค่ะ

ประธาน : เหนื่อยก็ต้องเหนื่อย เพราะว่าถ้าเราจะทำให้ผู้หญิงยืนขึ้นแถวหน้า ก็ต้องทำให้เขาเข้าใจว่าการที่เราเขียนถึงขนาดที่ว่าให้มีมาตรการเพื่อที่จะคุ้มครองเพศหญิง หรือจะเติมเพื่อคุ้มครองและอำนวยความสะดวกแก่เพศหญิงด้วยก็ยิ่งได้ ซึ่งมัน cover อะไร ยิ่งกว่าการไปเขียนว่ารัฐจัดสรรงบประมาณ

นางจรี วิจิตรวาทการ : มันไม่ใช่เรื่องจัดสรรนะคะ เป็นวิธีการจัดสรรงบประมาณ ที่คำนึงถึงความต้องการของเพศหญิงนะคะ โดยมองจากมุมมองของผู้หญิงบ้างว่าต้องการอะไร ที่นี้ตอนนี้มันกลายเป็นเรื่องสากลไปแล้วค่ะ เพราะหลาย ๆ ประเทศเขาก็ใช้ gender sensitive budgeting, gender responsive budgeting หรือ gender budgeting เขาใช้กันหมด

ประธาน : ก็นี่อย่างไรครับ แต่ว่าเราจะให้เขียนอีกวิธีหนึ่ง

นางจรี วิจิตรวาทการ : พวกกลุ่มผู้หญิงเขาก็เลยคิดว่ามันควรจะเป็นอะไร ที่เรามีบ้าง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : คือหัดให้เขาคิดอย่างไทย ๆ บ้าง คิดอย่างเป็นผู้ใหญ่หน่อยว่า
อะไรที่เราคิดว่าผู้หญิงควรจะมี ควรจะได้โดยที่ไม่เกี่ยวกับผู้ชาย เราเขียนให้แล้ว เขียนให้
อย่างกว้าง แล้วถ้าตรงนั้นยังไม่เข้าใจ ก็ต้องพยายามไปทำความเข้าใจ ให้การศึกษาให้เขาเข้าใจ
ให้ได้ จะเติมผมก็ยินดีจะเติมเพื่อความคุ้มครอง หรืออำนวยความสะดวกแก่เพศหญิง ผมก็ยอม

นางจรี วิจิตรวาทการ : หมายถึงมาตรานี้ใช้ใหม่คะ

ประธาน : มาตรา ๒๗ เพราะมันจะอยู่ที่ตรงนั้นละ เมื่อเราบอกว่าชายและหญิง
มีสิทธิทัดเทียมกัน เรากำลังจะพูดถึงความไม่ทัดเทียม จะให้อะไรที่มันไม่ทัดเทียม เราก็กวน
ไว้ให้ว่าเอาไปเถอะจะให้อะไรแก่ผู้หญิงก็ได้ ถึงจะไม่ทัดเทียมก็ยอมให้มี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ
วิธีการ งบประมาณ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตำแหน่ง
หน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรให้หมดเลย แล้วถ้าผู้หญิงยังบอกว่าที่ให้หมดยังไม่มีคำว่า
เงินงบประมาณ ผมก็ว่าถ้าอย่างนั้นมันก็ไม่ทัดเทียมกันจริง ๆ ละ ถ้าคิดไม่ออก เหมือนกับ
เราบอกว่าหนูอยากได้อะไรก็เอานะ บอกมาเราจะให้ แล้วก็ร้องห่มร้องไห้ว่าไม่เห็นพูดถึง TV เลย
ถ้าอย่างนั้นก็ต้องจับไปเรียน ป.๔ กันใหม่

เลขานุการ : ท่านจะให้ปรับมาตรา ๒๗ ใหม่ครับ จริง ๆ เราเข้าไปแล้วรอบหนึ่ง
ถ้าปรับใหม่ นะครับ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถ
ใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครอง หรืออำนวยความสะดวกให้แก่สตรี
ผู้พิการ ผู้อ่อนแอ หรือผู้ด้อยโอกาส ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

ประธาน : ตรงท้าย ตรงหรือเพื่ออะไร อ่านอีกครั้งสิครับ

เลขานุการ : หรือเพื่อคุ้มครอง หรืออำนวยความสะดวกให้แก่สตรี ผู้พิการ
ผู้อ่อนแอ หรือผู้ด้อยโอกาส ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

ประธาน : ให้หมดเลย

เลขานุการ : ผมปรับเป็นมาตรา ๒๗ ตามที่ท่านประธานเสนอแนะ เป็นดังนี้
ผมขออนุญาตอ่านอีกครั้งหนึ่ง ท่านอาจารย์ดูในเอกสารที่ผมเสนอให้เมื่อเช้าที่เป็นเอกสาร sheet
อันนี้เป็นร่างที่แก้แล้ว เป็น press release นะครับ

วรรคที่สี่ มาตรา ๒๗ หน้าที่ ๖ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค
หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครอง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

แล้วก็เติมเข้าไปว่า หรืออำนวยความสะดวกให้แก่สตรี ผู้พิการ ผู้อ่อนแอ หรือผู้ด้อยโอกาส
ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

ประธาน : ของเดิม สตรีเขาหายไปไหน

เลขานุการ : เดิมสตรีไปเขียนไว้ในผู้อ่อนแอครับ ที่เมื่อวานเราคุยกัน เราพูดถึง
สตรี แล้วก็มีการตกลงกันว่าเราเปลี่ยนเป็น ผู้อ่อนแอ ให้ cover กว้างมากที่สุด to the greatest
absent ไปเลย ตอนนี้ถ้า address ออกมามันก็จะมีอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังเป็นผู้อ่อนแอ ซึ่งไม่ใช่สตรี

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ คือถ้าจะเติมสตรีอยู่ในกลุ่มผู้ที่ถือว่า
ควรจะได้รับประโยชน์จากมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค พวกนี้ผมว่าก็ โอเคครับ
แต่ถ้าถ้าเติมด้วยถ้อยคำว่า อำนวยความสะดวก ให้ด้วย ผมว่ามันไม่เยอะไปหรือครับ แล้วมันจะ
ไม่ขัดกับมาตราต้น เรื่องความเท่าเทียมกันหรือครับ

เลขานุการ : มิได้ครับ คือมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริม
ให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น คือทำให้คนที่มีความแตกต่าง
ได้ขึ้นมาใช้สิทธิได้เท่าเทียมกัน อันนี้เราไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ อย่างเช่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง
การคุ้มครองกิติ เรื่องของการอำนวยความสะดวกกิติ อย่างเช่น ลิฟต์ที่ BTS หรืออะไรต่าง ๆ

ประธาน : คือทั้งหมดมันเป็นการเลือกปฏิบัติ แต่ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่จะยอม
ให้ทำได้ คือทำได้เพื่อให้เขาสามารถใช้สิทธิได้เหมือนกับคนอื่น หรือทำให้เพื่อคุ้มครองเขา
หรือเพื่ออำนวยความสะดวก เช่น สร้างห้องน้ำ ๒ เท่าของผู้ชาย ผู้ชายแจกทิชชู ๓ แผ่น ผู้หญิง
อาจจะแจกผ้าอนามัยโหลหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ จะเห็นเลยว่าที่เราเขียนไว้มันยกเว้นให้
เริ่มต้นเราบอกชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน พอวรรคต่อมาเราบอกว่าการเลือกปฏิบัติ
เพราะเหตุแห่งความแตกต่างระหว่างบุคคล เพศ หรือเหตุอื่นใดจะกระทำมิได้ ถ้าจบบัณฑิต
ผู้หญิงจะไม่ได้อะไรเลย หหมด เพราะเมื่อตัดเทียบกันแล้วเราก็ไปเขียนวรรคต่อมาบอกว่า
ถ้าเพื่อที่จะให้เขาสามารถใช้สิทธิได้เท่าเทียมกัน หรือคุ้มครองเขา หรืออำนวยความสะดวก
กับเขาก็ โอเคยอมยกให้

นายภัทร คำพิทักษ์ : คือผมว่าถ้าใส่เข้าไปในวรรคสี่ วรรคสองก็ไม่ต้องมี
คือความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงหรือชายมันก็ไม่เท่าเทียมนะครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นางจุรี วิจิตรวาทการ : เดี่ยวไม่จบเลยนะคะ ถึงเที่ยงคืนแน่ค่ะ คือว่ามันเป็น ๒ ประเด็นนะคะท่านประธาน ที่คุณปกรณ์เสนอมาให้เติมในมาตรา ๒๗ ก็ดีค่ะ ที่นี้เพียงแต่ถ้า ถ้าสมมติว่าในมาตรา ๗๔ ถ้าสมมติเราเขียนว่ารัฐพึงจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึง ความต้องการที่แตกต่างกันระหว่างเพศหญิงและเพศชายได้ไหมคะ

ประธาน : นั้นมันรายละเอียดปลีกย่อยของการจัดสรรงบประมาณ มันไม่ใช่ เรื่องที่จะมาเขียนเป็นหลักการในรัฐธรรมนูญ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : หรือความแตกต่างที่ไม่เหมือนกัน เพราะว่าจริง ๆ แล้ว มันต้องมี awareness อันนี้ค่อยไปจัดสรรงบประมาณให้เป็นธรรมได้

ประธาน : ก็ต้องทำความรู้ความเข้าใจกันไป มันไม่ใช่เรื่องที่จะเขียนรัฐธรรมนูญ

นายเชษฐา โทณะวณิก : ขออนุญาตท่านประธานครับ คือเนื่องจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ แล้วก็ร่างของกรรมาธิการมันแยกเรื่องของเศรษฐกิจกับเรื่องของงบประมาณ ออกจากกันเป็น ๒ มาตรา แต่ที่เรากำลังร่างอยู่ตรงนี้ไม่มีเรื่องงบประมาณ เนื่องจากว่า ในเรื่องเกี่ยวกับการเงินการคลัง เดิมทีที่เขียนกันมา ก็คือเขียนเรื่องการเงินการคลัง และการงบประมาณ อันนี้ที่เราเขียนไว้ในมาตรา ๕๙ เราเขียนการเงินกับการคลัง เรื่องที่กำลัง ค่อยกันอยู่ตรงนี้ งบประมาณตามความต้องการของแต่ละเพศมันเป็นเรื่องการงบประมาณ พอเราเขียนไว้ในเรื่องเศรษฐกิจ วรรคแรกเราพูดถึงเรื่องของการที่รัฐจะจัดให้มี คือจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้เข้าถึง วรรคที่สามเราบอกว่ารัฐพึงยกเลิก ละเว้น การตรากฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ พอวรรคสองมันเป็นเรื่องงบประมาณ โผล่ขึ้นมา จริง ๆ อยู่ตรงนี้นั้นก็แปลก ๆ แต่ถ้าหากว่าจะเอาเรื่องนี้จริง ๆ ผมยังไม่ออกครับว่า ถ้าไปถึงขั้นว่าตรงวินัยการเงินการคลัง ซึ่งที่เขียนเรื่องงบประมาณตลอดมา มันจะเขียนร่วมกับการเงินการคลัง ถ้าเอางบประมาณตรงนี้ไปเขียนไว้ให้มันเป็นหน้าที่ของรัฐเลยมันจะมากไป หรือเปล่า เพราะฉะนั้นผมคิดว่า เนื่องจากว่ามันเป็นเรื่องการจัดสรรงบประมาณ แล้วเรื่อง มาตราการที่อยู่ในมาตรา ๒๗ มันก็จะมีลักษณะที่แตกต่างจากการจัดสรรงบประมาณ ถ้าหากว่า เราเอาเรื่องทีจริง ๆ แล้วมันเป็นเรื่องการจัดสรรงบประมาณไปขยายผล แล้วก็ไปไว้ในเรื่องที มันเป็นมาตราการทั่วไปเลยมันจะทำให้เรื่องทีมันแคบเป็นหนึ่งเรื่อง กลายเป็นเรื่องทีกว้าง รวมไปหมดเลย ผมคิดว่ามันก็จะทำให้เสียเจตนาารมณ์ของตรงนั้นด้วยครับ ถ้าหากว่าจะให้มี เรื่องนี้นะครับ ถ้าจะยอมเสีย ๑ มาตรา คือจะยอมเพิ่มขึ้นมา ๑ มาตรา ขอโทษครับ ไม่ได้เสีย

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ยอมเพิ่มขึ้นมา ๑ มาตรา ก็คือให้เป็นเรื่องงบประมาณไปเลย แล้วก็เขียนเรื่องนี้เข้าไปบวก
อย่างนี้ อันนั้นจะเหมาะสมกว่าไหมครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ตัดไปก่อนแล้วกันนะครับ ต่อไปครับ เจอที่ไหนถ้าเหมาะจะใส่อย่างไร
ก็ขอให้มันเป็นเรื่องส่วนรวม หรือเรื่องหลักใหญ่สำคัญ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ถ้าเติมในร่างมาตรา ๒๗ ที่ว่าเพื่อคุ้มครองผู้พิการ
เราเติมเพิ่มไปว่าเพื่อคุ้มครองหญิงในเหตุจำเป็นเข้าไปสักคำหนึ่ง ในเหตุจำเป็น อย่างเช่น
จัดบ้านให้ผู้หญิงที่ถูกหลอกลวงอะไรอย่างนี้ มันก็เป็นเหตุจำเป็น

ประธาน : เราให้เลย คุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกกับสตรี เด็ก เพราะว่า
มันเป็นหลักใหญ่ที่เราจะให้ได้ เพราะว่าสตรีในสภาวะบางสภาวะเขาควรจะได้รับ การคุ้มครอง
ที่มากกว่าบุรุษก็ให้เขา หรือถ้าเป็นกรณีที่เขาจำเป็นจะต้องได้รับความสะดวกมากกว่าก็ โอเค
ก็ให้ครับ ก็เพราะว่าสภาพมันอ่อนแอกว่ากัน ก็ยอมครับ เพียงแต่ผู้หญิงเขาไม่ค่อยเข้าใจว่า
สิ่งนี้มันคือได้ครอบจักรวาล เขาไปติดยึดกับคำ

เลขาธิการ : มาตรา ๗๖ อ่านแล้วครับ

ประธาน : เมื่อสักครู่นี้เติมคำว่า โดยไม่จำเป็น หน่อยนะ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕
ตัดออกใช้ไหมครับ

เลขาธิการ : มาตรา ๗๕ ย้ายไปเป็นมาตรา ๕๘ ครับ มาตรา ๗๖ อ่านแล้ว
เมื่อสักครู่ครับ

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ในมาตรา ๗๖ ผมอยากเรียน
เสนอความเห็นในข้อความที่เขียนแต่เดิมว่า รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน
และงานของรัฐอย่างอื่น รวมตลอดถึงต่าง ๆ นี้นะครับ ไม่ทราบว่าอยากจะขอปรับแก้
ให้มันสอดคล้องกับในตอนต้นที่มันมีเรื่องยุทธศาสตร์ของชาติได้ไหมครับ ก็คือเขียนเป็น
ในลักษณะที่ไม่ได้มองไปที่ระบบ แต่เป็นที่การบริหารราชการและขยายความ อยากจะอ่าน
อย่างนี้นะครับ รัฐพึงพัฒนาการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
และการบริหารงานของรัฐอย่างอื่นให้มีสัมฤทธิ์ผลตามยุทธศาสตร์ชาติ และการพัฒนาประเทศ
แล้วก็ค่อยมาต่อว่า และพัฒนาการบริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพ สะดวก โปร่งใส รวดเร็ว
มีส่วนร่วม ไม่เลือกปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นี่เฉพาะวรรคแรก ที่ผมนำเรียน
เสนออย่างนี้ก็เพราะว่า เวลานี้ปัญหาใหญ่อันหนึ่งในเรื่องของการบริหารราชการของบ้านเรา

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ก็คือว่า ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้โยงกัน ทำงานผูกพันกันตามเจตนารมณ์ ซึ่งเขียนตั้งแต่ ปี ๒๕๔๐ ทุกวันนี้ก็ไปคนละทิศคนละทาง อย่างยุทธศาสตร์ชาติที่เกิดขึ้นมา ส่วนหนึ่งก็เพราะว่าเวลานี้กระทรวงก็มียุทธศาสตร์กระทรวง จังหวัดก็มียุทธศาสตร์จังหวัด กลุ่มจังหวัด ท้องถิ่นก็มีของเขา ชื่อยุทธศาสตร์เหมือนกัน แต่เนื้อไปคนละที่ มันยังไม่มี การบูรณาการในเรื่องของงาน ของเงินงบประมาณแต่อย่างไร กระจายกระจายเงินไปจังหวัดหนึ่ง ก็ประมาณ ๓๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท อย่างจังหวัดเชียงใหม่ อย่างโคราช ภูมิภาคก็ใช้แค่ ๒,๐๐๐ กว่าล้านบาท หน่วยงานส่วนกลางไปตั้งป่าเข้าไปเกือบ ๑๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท แล้วที่เหลือ ก็เป็นท้องถิ่น ก็เลยกลายเป็นเบี้ยหัวแตก ไม่ได้ประโยชน์อะไร เป้าหมายต่างคนต่างมี เพราะฉะนั้นผมคิดว่าถ้าเราเขียนคำนี้เข้าไป อย่างที่ผมเรียนเสนอก็นำไปสู่การไปปรับแก้ การทำงานโดยให้มันมียุทธศาสตร์ชาติ และได้ยึดโยงตอบสนองอย่างนั้นครับ เรียนนำเสนอครับ

ประธาน : ตรงนั้นเราเขียนไปแล้วว่าการบริหารประเทศให้มันเป็นไปตาม ยุทธศาสตร์แห่งชาติ แต่ที่เรากำลังเขียนถึงเครื่องมือของรัฐว่าต้องการให้มันมีประสิทธิภาพ คำว่า บริหารราชการแผ่นดิน มันคือส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นอยู่ในตัวอยู่แล้ว ทีนี้เราต้องการตัวนี้ที่ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เกิดความสะดวกรวดเร็ว มีความเป็นธรรมในตัวของมันเอง เพราะพวกนี้ทำเสร็จแล้วถึงจะไปสอดคล้องกับตัวโน้น ที่เราบอกว่าการบริหารราชการแผ่นดินจะต้องเป็นไปตามยุทธศาสตร์ ก็จะไปปรับใช้ตัวโน้นครับ ตัวมันเองถ้ามันไม่มีประสิทธิภาพ มันก็ไปปรับใช้ไม่ได้

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ : คือผมเข้าใจท่านประธานครับ เพราะวาระบบ บริหารราชการแผ่นดิน ก็หมายถึง ๓ tier นี้อยู่แล้ว แต่ที่นี้เพียงแต่ว่าพอมันไปทำในทางปฏิบัติ ในชั้นไปแก้กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรืออะไรต่าง ๆ ทุกวันนี้มันก็ไม่ได้โยงกัน เขียนตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ ก็เขียน ก็ยังเหมือนเดิม ไปคนละที่คนละทาง

ประธาน : มันคนละมาตรา ถ้าโยงมันต้องโยงตั้งแต่ตัวโน้น เพราะเดิมมันไม่มี ยุทธศาสตร์ชาติ แล้วก็แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ถึงเขาบังคับไว้ในปี ๒๕๕๐ ใช้ไหมครับ ให้แสดงแผนการบริหารราชการแผ่นดินมันก็ย้อนกลับไปยุคเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว คือแผนพัฒนา การเศรษฐกิจ คือแต่ละคนก็ทำแผนของตัวเอง แล้วก็ไปรวมกันไว้ที่สำนักนายกรัฐมนตรี แล้วก็ รวมเป็นเล่ม มันก็ไม่เคยมีใครมานั่งคิดกันว่า โอเควันนี้จะทำเรื่องน้ำ ถามว่ามีอะไรต้องทำบ้าง แล้วก็เอาอันนี้ให้คนนี้ทำ เสร็จแล้วมันถึงจะทั้งหมดครับ มันตรงกันข้าม วันนี้เราจะทำเรื่องน้ำ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พริภิมล ๑๓/๑๐

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ไหนดบอกสี่ว่าแกทำอะไร โอเค ถือว่า เขาเรียกว่าอะไรนะศัพท์สมัยใหม่ บูรณาการเสร็จแล้ว เพราะมาพูดพร้อมกัน แต่ที่มันทำกัน แล้วน้ำมันไหลถึงกันใหม่ ไม่มีใครรู้ เพราะมันต่างคนต่างทำ เพราะฉะนั้นคำว่า บูรณาการ มันต้องเริ่มต้น อย่าไปนึกว่าใครทำ คุณจะเอาน้ำจากจังหวัดเชียงใหม่ มาถึงกรุงเทพมหานคร จะต้องทำอย่างไรมันถึงจะมาถึงกรุงเทพมหานคร เช่น จะต้องขุดคลอง บางส่วน วางท่อบางส่วน ยกระดับบ่อบางส่วน แล้วก็บอก โอเค ขุดคลอง นี่ไปทำ ยกระดับ เอ็งทำตรงนี้นะ เอ็งไปทำ บ่อบางส่วนเอ็งไปทำ อย่างนั้นมันถึงจะเรียกบูรณาการ แต่ทุกวันนี้ มันไม่มี

- ๑๔/๑

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ผมขอเรียนปรึกษาท่านอาจารย์ว่าจะกำหนดเป็นเงื่อนไขอะไรบ้าง เพราะในทางปฏิบัติมันไม่มีคนนั่งหัวโต๊ะแจกบุคลากรอย่างที่ท่านอาจารย์พูด

ประธาน : แต่ตรงนี้นั้นไม่ใช่อันนั้น ตรงนี้นั้นเฉพาะกรม ก ข ค มันทำงานไม่ได้ เพราะไม่มีประสิทธิภาพ มันยังไม่ได้ไปบุคลากร แต่บุคลากรต้องตัวโน้นที่เราเขียนไปเมื่อเช้านี้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : แล้วต้องกลับไปเขียนเสริมหน่อยไหมครับ

ประธาน : ตรงนั้นเขียนไว้แล้วทำให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งยุทธศาสตร์ชาตินั้นจะต้องมีแผนพวกนี้อยู่ คือเรามาคิดเองไม่ได้ เพราะเราไม่แน่ใจว่าเราจะมีขีดความสามารถในการที่จะทำอย่างนั้นได้ แล้วมันจะต้องเป็นอย่างนั้นอย่างเดียว มันอาจจะเป็นอย่างอื่นหลายแบบก็ได้ เราก็ได้แต่ปล่อยว่าเอ็งไปทำยุทธศาสตร์มานะ แล้วเอ็งเดินตามยุทธศาสตร์ชาติก็แล้วกัน

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มันจะเียนย่อไปไหมครับเมื่อกี้ที่เราพูดในมาตราโน้นเรื่องยุทธศาสตร์ชาติแล้วเราก็ไปเขียนว่าให้มีกลไกบริหารจัดการยุทธศาสตร์ชาติให้มีสัมฤทธิ์ผลอะไรอย่างนี้ บ้านเรามันก็ยังมี Mindset ประเภทคนทำแผนก็ทำแผน แล้วคนที่จะปฏิบัติก็ปฏิบัติมันอยู่ตรงกลางเป็นช่อง รัฐบาลก็ไปตกหลุมตรงกลางนี้ทุกที่ กระจายกระจายกันอยู่อย่างนี้ตลอดมา เหมือนกับไปสร้าง Boundary สภาพัฒน์ก็ได้แต่เขียนแผนไปยุ่งกับทางปฏิบัติ กรม กระทรวงก็บ่น กรม กระทรวงก็ทำไปไม่คำนึงถึงแผนสภาพัฒน์อะไรอย่างนี้ ถ้าอะไรจะได้เงินทำ อะไรไม่ได้เงินก็ไปของมัน ผมไม่ทราบว่าจะอย่างไรใหม่จะได้ไปช่วยมันเพราะว่าเห็นมา ๒ ฉบับ มันก็ไม่ไปไหนสักที

ประธาน : อาจารย์โน้ตไว้ก่อนแล้วกัน พอเราทำเสร็จแล้วตอนที่เรากลับมาดูอีกจะเติมตรงนั้นก็เติม โน้ตไว้ก็แล้วกัน เขียนอย่างนี้นั้นละเอียดวรรคสองนี้

เลขานุการ : การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐต้องไปเป็นตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้มีผู้ใดมีอำนาจหรือก้าวล่วงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ

ประธาน : นี่เป็นตัวอย่างที่จะบอกว่าเรารู้ว่าพวกนักการเมืองเขาใช้อำนาจแอบสั่งแล้วเราจะป้องกัน เราก็ป้องกันได้แต่เพียงเขียนเป็นหลักการอย่างนี้ ส่วนวิธีการถ้าให้เรากันวันนี้เราก็จะมีวิธีการมาสัก ๒-๓ อย่างเขียนลงไปได้ แต่เรามั่นใจได้อย่างไรว่าวิธีการมัน work แล้วมันจะ work ได้นาน มันไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องเขียนแต่เพียงหลักแล้วไปคิดเอาวันข้างหน้าเพื่อที่จะไปใส่รายละเอียดแล้วเปลี่ยนแปลงมันไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ของมัน

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายศุภชัย ยาวะประภาส : ท่านประธานครับ เรียนถามว่าถ้าเขียนตามที่แก้คำว่า กฎหมายดังกล่าว คือในปัจจุบันการบริหารบุคคลของหน่วยงานของรัฐแต่ละประเภทมันมีกฎหมาย ของตัวเอง คำว่า กฎหมายดังกล่าวก็ไม่ได้แปลว่าเป็นกฎหมายฉบับเดียวใช่ไหม ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน ของรัฐ อย่างเช่น ทหาร พลเรือน ตำรวจ บางทีมีกฎหมายไม่เหมือนกัน แต่ไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย อะไรก็ต้องเป็นอย่างนี้ ผมเข้าใจถูกนะครับ

ประธาน : คือเราพูดไปถึงอย่างนี้ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมาย กำหนด กฎหมายอันนี้ที่จะกำหนดเรื่องระบบคุณธรรมมันจะเขียนฉบับเดียวหรือก็ฉบับไม่รู้ อย่างน้อยต้องมีเรื่องนี้ เรื่องอื่นเราก็ไม่อาจหาญจะไปบอกเขาได้เพราะยังไม่รู้ว่ามันเรื่องอะไรบ้าง แต่ที่เรานึกได้คือเรื่องนี้ที่เราจะป้องกัน แต่จะป้องกันด้วยวิธีใดก็ต้องไปคิดกันเอาไว้วันข้างหน้า

นายศุภชัย ยาวะประภาส : ที่เรียนถามเพราะว่าหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงาน มันจะมีกฎหมายบริหารงานบุคคลของตัวเอง ซึ่งกฎหมายบริหารงานบุคคลของตัวเองโดยหลักแล้ว มันจะต้องคำนึงถึงหลักคุณธรรม เพียงแต่พอลงวิธีปฏิบัติแล้วมันจะไม่เหมือนกัน เมื่อมันไม่เหมือนกัน ความกังวลก็คือว่าอ่านรัฐธรรมนูญมาตรานี้แล้วมันไปแปลความว่ามีกฎหมายกลาง ๆ ฉบับหนึ่ง แล้วทุกคนต้องเป็นแบบนี้หรือเปล่า หรือเพียงแต่ไม่ว่าหน่วยงานไหน การบริหารงานบุคคลของ หน่วยงานนั้นไม่ว่าคุณจะทำกฎหมายอย่างไร คุณต้องยึดตัวระบบคุณธรรมตัวนี้ แล้วระบบ คุณธรรมตัวนี้อาจจะแปลความแตกต่างกันไปบ้างแล้วแต่ลักษณะเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน คือถ้าเป็นอย่างหลังผมก็คิดว่าน่าจะไปได้ แต่ถ้ามีกฎหมายฉบับเดียวผมจะกังวล

ประธาน : เราไม่รู้ว่ามันจะมีเปล่า วันหนึ่งอาจจะมีคนคิดขึ้นได้ว่าทำประมวล การบริหารงานบุคคลขึ้นมาเล่มหนึ่งแล้วใช้นั้นหมดทุกอัน ก็โอเค ใครคิดออกก็ทำไป ถ้าคิดไม่ออก ต่างคนต่างทำก็ไปต่างคนต่างทำ เคยมีความพยายามในการทำประมวลกฎหมายท้องถิ่นซึ่งโน้นนั้น จะบอกหมดทั้งวิธีการจัดตั้งท้องถิ่นที่รูปแบบ การบริหารงานบุคคลเป็นอย่างไร องค์ภาพเป็นอย่างไร มันจะเป็นประมวลเลย ใช้เวลาอยู่ ๒-๓ ปี ทำเสร็จแล้วก็ไม่มีใครกล้าเสนอ

นายศุภชัย ยาวะประภาส : ท่านประธานครับ ผมจำได้ว่าตอนที่เรากันเรานึกถึง หน่วยงานของรัฐประเภทอย่างเช่นรัฐวิสาหกิจที่บางครั้งฝ่ายการเมืองก็ไป pick up แล้วก็ตั้งคน ของตัวเอง หรือว่าองค์การมหาชนก็ไปตั้งคนของตัวเองแล้วก็ไปกำหนดเงินเดือนเยอะๆ ไปอะไร ต่าง ๆ เยอะแยะไปหมด ทีนี้ในอดีตเราจะ Cover คนพวกนั้นไว้หมด มีรัฐวิสาหกิจมีอะไรต่าง ๆ คำว่า หน่วยงานของรัฐถ้ามันคุมตรงนั้นหมด มันยังมีอิทธิฤทธิ์ในการจัดการแบบนั้นได้อยู่หรือเปล่า

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

อันนั้นคืออันที่ผมเรียนถาม เพราะว่าถ้ามีความเป็นส่วนราชการยังไม่ค่อยกังวลเท่าไร แต่พอเรานึกถึงรัฐวิสาหกิจ นึกถึงองค์การมหาชน นึกถึงกิจการประเภทที่รัฐไปถือหุ้นใหญ่ ที่เราคุย ๆ กันว่า บางทีฝ่ายการเมืองเข้ามาเขาไม่ได้ไปเหยียบเอาตัวงบประมาณแผ่นดิน แต่เขาไปเหยียบเองงบประมาณที่มันอยู่ตามพวกนี้ แล้ววิธีการไปเหยียบตรงนี้ง่ายที่สุดก็คือแต่งตั้งคนเข้าไป เอาคนของตัวเองเข้าไปดูแลที่นี้เท่าที่ดูในพรรคเดโมแครตมันจะครอบคลุมพวกนี้ แต่อันนี้ผมก็เลยเรียนถามว่ามันจะครอบคลุมพวกนั้นเหมือนกันไหม ถ้าเหมือนกันผมก็สบายใจครับ

ประธาน : รวมเรียกว่าหน่วยงานของรัฐ แล้วก็รวมเรียกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เลขานุการ : มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และพึงยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์โดยเร็วเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน

ประธาน : เมื่อก็มีมาตราหนึ่ง

เลขานุการ : เมื่อก็มาตรา ๗๔ พรรคสาม แต่ว่าอันนั้นเป็นกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ

ประธาน : ทำไม่ไม่เอาไว้ที่เดียวกัน เอานี้ไปไว้มาตรานั้นก็ได้

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ท่านอาจารย์ผมว่าแยกกันก็น่าจะดีครับ คือหมายความว่า พรรคสามของมาตรา ๗๔ นั้นก็เจาะจงลงไปเรื่องเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ ในขณะที่มาตรา ๗๗ จะเป็นเรื่องโดยทั่วไป มาตรา ๗๔ มันจะมีข้อยกเว้นบางเรื่องที่จะไม่ยกเลิกหรือไม่ละเว้นก็ได้

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นเอากลับไปที่เดิมแล้วไม่ต้องเขียนตอนแรก กฎหมายนั้นไม่ต้องเพราะมาตราโน้นมันบอกให้เรายกเลิกอยู่แล้ว

เลขานุการ : เห็นใคร ๆ เขาชอบพูดกันว่าไม่มีกฎหมายก็เลยใส่ไว้

ประธาน : เราบอกแล้วว่ารัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และพึงยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้อง เติมนไปอีกชนิดหนึ่ง หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตหรือประกอบอาชีพ คือกฎหมายก็ไม่น้อยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของคน เพราะออกมานานเต็มที่แล้ว

เลขานุการ : ท่านประธานครับ ข้างบนในมาตรา ๗๔ ไม่ประกอบกิจการยังคงอยู่ใช่ไหมครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ยังอยู่ มาตรา ๗๔ พึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนได้รับประโยชน์แล้วเราก็ห้ามรัฐ รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะการแข่งขัน อันนี้ต้องห้ามเพราะว่าไปทำที่ไรก็เจ๊งทุกที ที่กำไรได้นั้นแปลว่ามันล้นเหลือ กำไรร้อยล้านบาทมันเหลือล้านเดียว

เลขาธิการ : ผมได้ข่าวมาว่ากระทรวงกลาโหมเขาจะขอให้เราพิจารณาประเด็นนี้เป็นกรณีโรงงานผลิตอาวุธของหลวง

ประธาน : ก็มันมีอยู่แล้วเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ

เลขาธิการ : คือเขาจะผลิตขาย

ประธาน : ก็ผลิตไปสิ เราไม่ได้ห้าม เราบอกจะต้องไม่ประกอบกิจการลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ถ้าคุณคิดว่าเพื่อความมั่นคงให้ชาวบ้านผลิตอาวุธขายไม่ได้

นายอัคร จารุจินดา : คือเขาจะลงทุนผลิตอาวุธเพื่อใช้เอง แต่โรงงานผลิตอาวุธมันผลิตแค่ ๑๐๐ กระบอกไม่ได้ มันต้องผลิตเป็น ๑๐,๐๐๐ กระบอก ที่เหลือเขาจะขายเพื่อเอากำไรตรงนั้นมันจะแข่งกับเอกชน

ประธาน : ก็ไม่ได้ห้าม เรานุญาตให้เอกชนผลิตอาวุธขายอยู่แล้วไม่ใช่หรือ

นายอัคร จารุจินดา : อนุญาตอยู่แล้ว

ประธาน : นี่เรายกเว้นไว้ให้ เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ มันเป็นความจำเป็นเพราะโรงงานต้องการใช้ ๑๐๐ กระบอก แล้วมันต้องผลิตถึง ๑๐,๐๐๐ กระบอก ที่เหลือจำเป็นต้องไปขายจะทำอย่างไรได้

พลเอก อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ : ขออนุญาตครับ ตอนนี้ของเอกชนมีพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน ให้เอกชนตั้งโรงงานผลิตอาวุธได้ ในขณะเดียวกันอุตสาหกรรมป้องกันประเทศซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเรา เพราะว่าอาวุธกระสุนมันแพงมากถ้าเมื่อเราซื้อ ทางกองทัพก็พยายามที่จะพัฒนาตัวเองให้มีการสร้างอาวุธและชิ้นส่วนของอาวุธ ตลอดจนกระสุนปืนเพื่อที่จะใช้เอง ที่นี้ line of product เวลาผลิตทีหนึ่งมันจะต้องผลิตเยอะถึงจะคุ้มค่า ปรากฏว่าของมันเหลือพอของเหลือแล้วก็จะขาย ก็ทำเป็นร่างพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมป้องกันประเทศฯ ขึ้นแล้วก็ส่งไปที่กฤษฎีกาโดนตีตกมา ๒ ครั้งแล้ว เพราะว่าทางคณะ ๔ กับคณะ ๒ ประชุมร่วมกันแล้วเห็นว่าต้องตามรัฐธรรมนูญวรรคนี้ เพราะว่ามันเป็นการประกอบกิจการแข่งขัน คือในการที่ผลิตอาวุธสำหรับใช้ในการทหารและตำรวจ ถือว่าอันนี้ทำได้ เพราะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

แต่การที่จะขายออกไปกระทรวงกลาโหมไม่มีวัตถุประสงค์ในกฎหมายที่จะให้ค้าขายได้ ค้าขายได้ มีอยู่กระทรวงการคลัง กับกระทรวงพาณิชย์เท่านั้นที่เขียนว่าให้ค้าขายได้

ประธาน : มันแปลว่าเพราะกระทรวงกลาโหมไม่มีวัตถุประสงค์ในการขายอาวุธ ไม่ใช่เพราะผลิตไม่ได้ ผลิตได้ ก็ไปแก้วัตถุประสงค์ของกระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหม มีวัตถุประสงค์ จุด จุด จุด แล้วก็บอกผลิตอาวุธเพื่อใช้ในราชการและกรณีที่เหลือให้จำหน่าย ออกไปได้ เท่านั้นที่จับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านอาจารย์ครับ ผมเรียนถามเพื่อความเข้าใจครับ ที่เราไปเขียนว่ารัฐไม่ออกกฎหมาย หรือว่าต้องแก้กฎหมายที่มันจะเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ อย่างชาวบ้านเขาออกไปหาหน่อไม้ในป่ากินทุกวัน แต่กฎหมายป่าไม้ห้ามไม่ให้ อีฐุก่อนหนึ่งก็เอาออกมาไม่ได้ในเขตป่า ถ้าเราเขียนอย่างนี้ชาวบ้านก็จะไปร้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญ แล้วไปแก้กฎหมายป่าหรือเปล่า

ประธาน : ก็ควรแก้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มันจะไปถึงหาบเร่แผงลอยซึ่งไม่มีที่มันก็วาง แล้ว กทม. ก็มาออกกฎหมายไม่ให้ขาย

ประธาน : นั่นมันไปละเมิดสิทธิของคนอื่น

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เข้าใจครับ

ประธาน : แต่ป่ามันไม่ได้ละเมิด ป่านี้มันเป็นของสาธารณะ ชีวิตตั้งแต่โบราณ มันก็เข้าป่าไปหาของป่ามากิน เมื่อเราไปกำหนดกฎหมายว่าใครจะไปเอาของป่าต้องมาขออนุญาต แล้วระบบการขออนุญาตของเรามันยากเย็นแสนเข็ญ ชาวบ้านจึงไม่ไปขออนุญาต ถ้าคุณทำให้ มันง่ายขึ้นเขาก็มาขออนุญาต จะเอาสตางค์เขา ๓๐ บาท เขาก็โอเคให้ ๓๐ บาท แล้วออกตั๋วให้เขา ใบหนึ่งเขาก็เข้าไปเก็บของป่าได้ มันก็เหมือนกับฝรั่งมันจะไปตกปลา มันก็ขอซื้อใบอนุญาตแล้วก็ไป สมัยก่อนมันคล้าย ๆ ราชการมันเป็นเจ้าขุนมูลนายมันก็เลยลำบาก

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธานนิดเดียวครับ ที่เขียนมาจะเขียนเป็น negative คือเขียนแบบเจ้าขุนมูลนาย เพื่อไม่ให้มันเป็นภาระแก่ประชาชน ถ้าเราจะเปลี่ยนวิธีใหม่ เพื่อเปลี่ยนวิธีคิดของข้าราชการใหม่ ก็คือเขียนกลับได้ใหม่เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือทำอะไรก็ตามต้องมี better life ให้เขาคิดถึงในแง่นี้ แทนที่จะบอกมันเป็นภาระหรือเปล่า แต่จะต้องตอบคำถามให้ได้ว่าชีวิตของประชาชนจะดีขึ้นอย่างไรถ้ามีกฎหมายนี้

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ไม่ได้หรอก กฎหมายบางฉบับมันจำเป็นแล้วมันทำให้ชีวิตประชาชนแย่ลง แต่ก็ต้องมี เช่น กฎหมายคุ้มครองสุนัข หมามากัดคุณแล้วคุณเตะมันคุณโดนข้อหาทารุณสัตว์ในโลกมันมีอะไรที่คนอื่นเขาชอบแล้วเราไม่ชอบเยอะเยอะ เพราะฉะนั้นจะไปบอกว่าถูกหรือผิดก็ไม่ได้ ต่อไปมาตรา ๗๗

เลขานุการ : ผ่านครับ มาตรา ๗๘ ย้ายไปแล้วครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ขออนุญาตย้อนกลับไปมาตรา ๗๓ ในตอนท้ายที่บอกว่าเมื่อพ้นวัยทำงาน เป็นเมื่อพ้นจากการทำงานตีใหม่ครับ หมายความว่าบางคนวัยทำงานอาจจะ ๖๐ ปี แต่บางคนเลิกทำงาน ๕๐ ปี หรือ ๔๕ ปี

ประธาน : วัยทำงานเขาแค่นั้นก็แค่นั้น เราไม่ได้กำหนดว่าต้อง ๖๐ ปี

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ถ้าบอกเรื่องวัยทำงานไม่ได้หมายถึงกฎเกณฑ์หรืออะไรที่บอกว่า ๖๐ ปีหรืออะไรพวกนั้นก็โอเค แต่อันนี้ขอทำความเข้าใจในลักษณะที่เหมือนกัน

ประธาน : คือเวลาเราออม ออมไว้เพื่อเกษียณตัวเราเอง เราจะเกษียณเมื่อไรก็แล้วแต่ มันเรื่องของแต่ละคน แต่เราเขียนไว้ว่าเพื่อดำรงชีพตอนที่ไม่ได้ทำงานแล้ว แต่ไม่ใช่ตอนตกงาน

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : แล้วในส่วนแนวนโยบายแห่งรัฐผมมีความรู้สึกอยากจะลองดูถึงเรื่องเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรหรือการเก็บภาษีเรื่องอะไรต่อมีอะไรที่ให้เป็นการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมพวกนั้น ผมไม่แน่ใจว่าไม่ควรจะอยู่ในนี้ใหม่หรือว่าไปอย่างที่ท่านอาจารย์บอกไว้ว่าไปอยู่ที่กฎหมายวินัยการเงินการคลัง ที่เขียนเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านั้นเพิ่มครับ

ประธาน : น่าจะอยู่ในกฎหมายวินัยการเงินการคลัง

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : โอเค แล้วประเด็นสุดท้ายผมขออนุญาตย้อนกลับไปดูถึง concept นิดหนึ่ง คือในมาตรา ๒๕ เราพูดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้น นอกจากบัญญัติคุ้มครองไว้แล้ว อะไรที่ไม่ได้ห้าม บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการทำกรนั้น ในขณะที่มาตรา ๕๐ เรื่องหน้าที่ของรัฐคือเราเองเราบอกว่ามาตรา ๒๕ นั้นเป็นสิทธิในการที่ให้ประชาชนในการเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอะไรต่ออะไรให้ได้ เพื่อให้ตัวเองได้สิทธิอย่างที่ควรจะเป็น แต่ในมาตรา ๕๐ บอกว่ารัฐต้องดำเนินการทั้งปวงหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ครบถ้วนเท่านั้นตามกำลังความสามารถทางเงินการคลัง มันจะมีกรณีที่มันแย้งกัน จริง ๆ สิทธิตรงนี้ประชาชนเขาอยากจะได้ แต่รัฐเขาบอกว่าตามมาตรา ๕๐ เขาทำเฉพาะที่อยู่ในหมวด ๖ อะไรแค่นั้นเอง ตรงส่วนนี้มันแย้งกันหรือเปล่าครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เพราะว่าหมวดหน้าที่ของรัฐเป็นภาคบังคับ ส่วนแนวนโยบายแห่งรัฐ กับสิทธิของประชาชนเป็นเรื่องทางเลือกขึ้นอยู่กับว่าใครจะเรียกร้องได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จที่เขาเขียนกันเอาไว้ในรัฐธรรมนูญเก่า ๆ เขาเขียนเอาไว้ให้ดูงาม ปลื้มเปรมว่าได้สิทธิเยอะเยอะ แล้วก็ไม่ได้อะไร เรียกก็เรียกไป รัฐเขาบอกยังไม่สตรงค์ยังไม่ทำ ไม่มีนโยบาย นโยบายไปทำเรื่องอื่น เราถึงเปลี่ยนหลัก เราบอกเรื่องไหนที่เป็นเรื่องสำคัญที่ประชาชนควรต้องได้เราให้ใส่เป็นหน้าที่ของรัฐ รัฐต้องทำ เราไม่พูดถึงสิทธิเลย ถ้าคนไม่เข้าใจ นี่สิทธิฉันทน้อยไป ก็บอกว่ารัฐเขาทำแล้ว แล้วคุณจะต้องไป่วนวายอยู่ เขียนว่าคุณมีสิทธิทำไม ส่วนสิทธิที่คุณคิดว่ามันสวยหรูเราก็เขียนไว้ให้ ก็สวยกับมันไป ก็ไม่ได้อะไรจนกว่ารัฐเขาจะทำ เพราะฉะนั้นมันก็มีลักษณะแบบเดียวกันกับของเก่า คือเขียนสิทธิไว้ ๕๐๐ อย่าง แต่ที่ได้จริง ๆ ๓ อย่าง เพราะบังเอิญรัฐเขาทำ เราถึงกลับหลัก ตัวนี้เราจะต้องไปอธิบายให้คนเข้าใจว่าหลักที่เรากลับมันจะทำให้ประชาชนหยิบฉวยได้ในสิ่งที่จำเป็น ที่คิดว่าควรจะต้องมี แต่อะไรที่ยังพอปะทะเราก็ไปใส่ไว้เป็นสิทธิบ้าง ใส่ไว้เป็นแนวนโยบายแห่งรัฐบ้าง ก็ยื้อกันไปยื้อกันมา ก็ได้บ้างไม่ได้บ้างก็แล้วแต่

นายอัคร จารุจินดา : เรียนท่านอาจารย์ครับ อุดมเขาฝากไว้ว่าเขาไปให้สัมภาษณ์ เรื่องหน้าที่ของรัฐ นักข่าวก็ถามเขาว่าแล้วถ้ารัฐไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐ จะเกิดอะไรขึ้น

ประธาน : คนเขาก็ฟ้องว่าไม่ปฏิบัติหน้าที่

นายอัคร จารุจินดา : ที่เราวางไว้มันไปวางไว้ในอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ที่ต้องปฏิบัติ แล้วเราเขียนว่าเป็นเรื่องที่จะต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา ซึ่งมันก็มีเพียงแค่อภิปราย ไม่ไว้วางใจ ซึ่งความจริงมันน่าจะมีมากกว่า

ประธาน : มันอาจจะไปถึงจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายก็ได้ถ้าเราเขียนถึงตรงนั้น แต่ก็ต้องระมัดระวังนิดหนึ่งเพราะบางทีมันจะเกิดปัญหา สิ่งที่ทำมันทำไม่ได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะสตรงค์ยังไม่มี ก็อาจจะต้องค่อย ๆ ทำไป ๔ ปีก็ทำแต่ทำแล้วมันยังไม่ได้ไม่ครบก็ต้องทำกันต่อไป เพราะเราก็เขียนเอาไว้ตามกำลังเงินอยู่แล้ว แต่ถ้าคุณไม่ทำเลยมันอาจจะเข้าข่ายจงใจ ไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายอัคร จารุจินดา : ถ้าอธิบายต่ออย่างนี้ได้ไหมครับว่า เพราะฉะนั้นมาตรานี้ มันก็จะผูกพันถึงว่าเวลาที่รัฐตั้งงบประมาณนั้น หัวข้อในงบประมาณจะต้องพูดถึงหน้าที่ของรัฐว่าจะทำอะไร ด้วยเงินเท่าไร อย่างไร มันถึงจะแสดงให้เห็นว่าปฏิบัติหน้าที่

ประธาน : คือมันยังมีอีกมาตราหนึ่ง ไม่รู้เราเขียนหรือยังว่าในการแถลงนโยบาย แต่ก่อนนี้ตามกฎหมายเดิมเขาเขียนว่ารัฐบาลจะต้องบอกว่าจะทำแผนนโยบายแห่งรัฐเมื่อไร ภายในเวลาเท่าไร อะไรอย่างนี้ ซึ่งเราก็เคยคิดกันว่าแผนนโยบายแห่งรัฐทำก็ได้ ไม่ทำก็ได้ ทำไม่จะไปบังคับเขา แต่คราวนี้เมื่อเรากำหนดเป็นหน้าที่ เราอาจจะต้องเขียนไว้ให้ชัดว่า เวลาที่รัฐแถลงนโยบาย รัฐต้องบอกว่าจะทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญในแต่ละเรื่อง ใช้เวลานานเท่าไร ก็ปี เพราะมันเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ อาจจะต้องไปเขียนตรงนั้น แล้วมันก็จะได้ใช้ประโยชน์ในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ หรือจ้องใจจริง ๆ ก็อาจจะกลายเป็นจ้องใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ

มีเรื่องอยู่เรื่องหนึ่งที่คุณอัครรวมไว้ว่าเรายังขาดอยู่ คือการช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ มีแล้วหรือยัง ให้สามารถได้รับความคุ้มครองการใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวก มีแล้วนี้ครับ

นายอัคร จารุจินดา : คือท่านสั่งให้มาตราสีว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อะไรที่ยังไม่พูดถึงบ้าง ก็ปรากฏว่ามันมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของรัฐ เพื่อบุคคลเหล่านี้มีอยู่หลายมาตรามาก ไปพรรณนาเยอะแยะ ก็เลยลองสรุปมาว่า ๖-๗ มาตรานั้นมันก็คือเรื่องนี้ที่รัฐธรรมนูญเดิมเขียนไว้ แล้วเรายังไม่ได้พูดถึงโดยตรงที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการนะครับ แต่เขาใช้คำว่า ให้รัฐจัดสวัสดิการ เดี่ยวจะกลายเป็นรัฐสวัสดิการไปถามคุณปกรณ์ว่า แล้วในร่างที่ผ่านมานั้นพูดถึงอยู่บ้าง แต่อยู่บ้างบางเรื่อง

เลขานุการ : จริง ๆ แล้วมาตรการทั้งหมด เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรการที่เราพูดกันถึงในมาตรา ๒๗ วรรคสี่เมื่อสักครู่ ก็คือว่าเป็นมาตรการที่รัฐต้องพยายามทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ซึ่งเป็นคนที่มีความแตกต่างกับบุคคลธรรมดาทั่ว ๆ ไป เขาสามารถใช้ชีวิตได้อย่างบุคคลอื่น เพราะฉะนั้นมันจะอยู่ในมาตรา ๒๗ วรรคสี่ถ้าตีความกว้าง เพราะว่าเราจะไม่เลือกปฏิบัติแล้วครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

นายอัชพร จารุจินดา : เวลาเขาทำงบประมาณภาคหน้าเขาจะต้องให้ความสำคัญกับหน้าที่ของรัฐมาก่อน ส่วนนโยบายที่เขาหาเสียงก็ดี หรือนโยบายตามแผนนโยบาย เขาจะทำได้ต่อเมื่อเงินจัดทำเรื่องนั้นเสร็จแล้ว แต่ว่าทำเรื่องโน้นก็ไม่ได้หมายความว่าทำ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ก็ดูครับ แต่ต้องมีการจัดสรรให้

ประธาน : อันนี้ใส่เพิ่มให้อีก

เลขานุการ : มาตรา ๗๐/๒ รัฐพึงดำเนินการให้มีมาตรการตามมาตรา ๒๗ วรรคสี่ ตามสมควร

ประธาน : อันนี้ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้เด็ก สตรี ขาดคนแก่ บังเอิญคนแก่คนเขียนเลยไม่กล้าใส่คนแก่ ประโยชน์ทับซ้อน เชิญครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ท่านก็ระดม ท่านอาจารย์จूरि แต่สงสัยว่านี่คือวิธีที่ดีที่สุดแล้วหรือครับ ผมเข้าใจว่าอยู่ในแผนนโยบายของรัฐ แต่ว่ามาใส่ในมาตรา ๗๐ ใครอ่านปีต้องกลับไปพลิกดูมาตรา ๒๗ วรรคสี่คืออะไร เราไม่สามารถใส่ไปในมาตรา ๒๗ วรรคสี่ต่อไปเลยใช่ไหมครับ นั่นประการแรก เป็นวิธีการเขียนเฉย ๆ ครับ

ประการที่ ๒ ผมได้ยินท่านอัชพรถาม ผมก็เลยกลับไปพลิกดูอยากถามท่านอาจารย์ precisely เรื่องนี้ เรื่องหน้าที่ของรัฐต่างกับแผนนโยบายของรัฐ แล้วเป็นสิ่งที่เราก็ได้ใช้ประโยชน์จากที่ท่านได้ให้แนวทางไว้ อย่างวันนี้ผมก็เพิ่งสัมภาษณ์ TNN ไป เขาถามว่าเรื่องหน้าที่ของรัฐมีอะไร highlight แทนที่จะเข้าไปในเรื่อง ผมบอกว่า highlight ตรงนี้ สมัยก่อนสิทธิเสรีภาพมันเพิ่มขึ้นมาตลอด ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ แต่มันก็ทำให้ยาวขึ้นมาเรื่อย ๆ ครับ ท่านก็เลยบอกว่าถ้าอย่างนั้นมาใช้คิดกลับตาลปัตร แทนที่จะมีสิทธิเสรีภาพรออยู่ สวยหรือเรามาบัญญัติไว้ในหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรัฐต้องปฏิบัติ แล้วถ้าไม่ปฏิบัติก็ฟ้องร้องได้ แล้วแผนนโยบายของรัฐต่างกัน ก็คือว่าถ้ายังไม่พร้อม ยังไม่มีงบประมาณ งบประมาณไม่เพียงพอ เป็นสิ่งที่ควรทำ แต่ยังไม่ต้องทำก็ได้ ฟ้องร้องไม่ได้ แต่เมื่อสักครู่ท่านอัชพรถามท่านอาจารย์อดมสงสัย ผมกลับไปดูแต่เราก็ไม่ได้เขียนไว้ในหน้าที่ของรัฐว่าฟ้องร้องได้ เพียงแต่ว่าเขียนไว้ในแผนนโยบายของรัฐว่า ถ้าไม่ปฏิบัติไม่เป็นเหตุให้ฟ้องร้องได้ แต่ผมเข้าใจมาตลอดว่า ที่เราเคยคุยกันว่าถ้าเป็นหน้าที่ของรัฐฟ้องร้องได้ จำเป็นต้องใส่ไว้ไหมครับ

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : เดียวไปถึงคณะรัฐมนตรีเราจะมีบทบัญญัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะบอกว่าหน้าที่อย่างหนึ่ง ก็คือทำสิ่งที่กำหนดไว้เป็นหน้าที่ของรัฐให้ลุล่วงไป แล้วก็ถ้าเขาไม่ทำ มันก็จะถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจ หรือถ้าจะเอาแรงกว่านั้นเราก็อาจจะไปกำหนดว่าเป็นการจงใจ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจจะขาดคุณสมบัติไปเลย แต่อันนั้นอาจจะแรงไป ถึงตอนนั้น เดียวเราค่อยไปดูอีกทีครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณครับ แต่ความเข้าใจของผมตกลงก็ไม่ถูกต้อง สิคครับ เพราะว่าในแนวนโยบายแห่งรัฐเราเขียนชัด และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ

ประธาน : นั่นตัวแนวนโยบายครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ใช่ครับ ก็เลยมีความรู้สึก แล้วเข้าใจมาตลอดว่าหน้าที่ ถ้าไม่ทำประชาชนฟ้องได้ แต่เราไม่ได้บัญญัติไว้ในนี้

ประธาน : ไม่ได้บัญญัติก็แปลว่า เวลาที่เรามีบทบัญญัติตรงไหนสักแห่ง ที่บอก ใครไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญฟ้องได้

นายบรรชิต สิงหเสนี : คำถามผมตรง ๆ เลยว่าถ้าจะใส่อย่างนี้ให้มัน Distinct กัน จะดีไหมครับ

ประธาน : ถึงตอนนั้นเราคงต้องใส่ครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ในหน้าที่ของรัฐครับ

ประธาน : ตรงนี้มันยังไม่มีเหตุที่จะต้องเขียน แต่แนวนโยบายแห่งรัฐ มันต้องเขียนไปรยหน้าไว้เพื่อให้รู้ว่าสิ่งเหล่านี้ทำได้ ทำไม่ได้

นายบรรชิต สิงหเสนี : ถ้าไม่ทำฟ้องไม่ได้

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ เนื่องจากเราไปอธิบายความแตกต่าง ระหว่างหน้าที่ของรัฐกับแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐให้กับสื่อ และประชาชนฟังออกไป ๒ วัน เยอะพอสมควรว่า หน้าที่ของรัฐมันกำหนดขึ้นมาใหม่ วัตถุประสงค์ของเราก็มีสภาพบังคับใช้ และเป็นเรื่องที่ต้องได้ ที่นี้ปัญหาที่ตามมา เป็นปัญหาที่พี่น้องชิตถามคือว่า แล้วสภาพบังคับ มันคืออะไรใหม่ครับ ตอบกันไม่ได้ ตอนนี้นั้นอีก ๆ อ้อ ก็คือพูดไปประมาณว่า ๑. ฟ้องร้อง ฟ้องร้องได้ หรือ ๒. มีสภาพไปบังคับ ครม. เมื่อสักครู่นักข่าวก็มาถามผม ผมก็ไปพลิกดู มันมีมาตรา ๑๖๔ ที่มายึดโยงเอาไว้ว่าการทำนโยบายอะไรต่าง ๆ พวกนี้ การเข้าบริหาร

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ราชการแผ่นดิน เวลาแถลงนโยบายมันต้องยึดโยงมาตัวนี้กับแผนยุทธศาสตร์ชาติด้วย แต่พอมাত্রา ๑๖๔ แล้ว ตัวความเป็นคณะรัฐมนตรี มาตรา ๑๗๑ ผลบังคับที่จะไปอยู่แถว ๆ นั้น มันไม่มี คือมันเหมือนกับที่เราให้เห็นเหตุผลว่าเราทำไปตอนต้น sanction ตัวข้างล่าง มันอ่อนมาก คือถ้าเราจะรอกคณะรัฐมนตรี มีคนถามเรามากขึ้นเรื่อย ๆ นะครับ

ประธาน : ในหมวดคณะรัฐมนตรีมันจะมีหน้าที่อยู่นะครับ แล้ว sanction ของการไม่ทำหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีมีหรือยังครับ

เลขาธิการ : sanction ของการไม่ทำหน้าที่ของรัฐมนตรี ความรับผิดชอบของ รัฐมนตรีจะมีความรับผิดชอบอยู่ ๒ เรื่องด้วยกัน คือความรับผิดชอบทางการเมืองกับ ความรับผิดชอบตามกฎหมาย ความรับผิดชอบทางการเมืองเป็นเรื่องที่เขาจะไปว่ากันในทางสภา ซึ่งกลไกที่เรากำหนดไว้ เรากำหนดไว้อยู่แล้ว กลไกอีกอันหนึ่งก็คือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมาย ซึ่งก็มีกลไกปกติของมันอยู่แล้ว ก็คือไปฟ้องศาล ก็คือคณะรัฐมนตรีก็เป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐ เพราะฉะนั้นก็ไปฟ้องศาลได้อยู่แล้ว ฟ้องศาลก็มีทางเลือกให้อีกว่าจะเอาฟ้องศาลไหน ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง หรือว่าศาลอาญาละเว้น ไปได้หมดครับ เพราะฉะนั้นกลไกของมัน มันจะมีกลไกรองรับของมันเองอยู่แล้วครับ

ประธาน : คือถ้า ณ วันนี้ยังไม่เขียนมันจะเป็นความผิดมาตรา ๑๕๗ เป็นคดีอาญา แต่เรากำลังคิดว่ามันน่าจะเขียนเพื่อให้มันเบากว่านั้นหน่อย ไม่อย่างนั้นมันถูกฟ้องกันจ้าละหวั่น

นายภัทร คำพิทักษ์ : ถ้าดูตามร่างปัจจุบันถ้าเขาจงใจเขาก็จะถือผิดจงใจ ใช้อำนาจที่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งอยู่ในอำนาจของ ป.ป.ช. ที่จะสอบ แล้วก็ ส่งศาลฎีกาตัดสิน พร้อมทั้งถอดถอน อันใหม่คืออะไรครับ ตัดสิทธิ คือในขณะนี้อันนี้จะบังคับเขา คือเอาออกจากตำแหน่ง แต่ว่าจะถึงขนาดนั้นหรือเปล่า เฉพาะแค่หมวดนี้

ประธาน : คุณนรชิตครับ มันเอามาใส่ที่ตรงนี้ไม่ได้ เพราะ sense content มันคนละเรื่อง กลับไปพักได้แล้วครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : อาจารย์ครับ หรืออีกเรื่องหนึ่งครับ คือตั้งแต่เข้ามา มันมีคนส่งข้อความมาหาผมแปลก ๆ อยู่ ๒-๓ อันนะครับ มีทั้งผู้ใหญ่ ทั้งคุณแอน สุรางคณา ก็ส่งมา เรื่องสิทธิอะไรสักอย่าง ผมอ่านผมก็ไม่ค่อยเข้าใจ เมื่อสักครูไปถามอาจารย์อุดม มันเกิดอะไรขึ้น คือผมเข้าใจว่ามันยังมีเงี้ยวจิวเรื่องอะไรสักเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องรัฐธรรมนูญ แต่หาความไม่ได้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พรมีมล ๑๕/๕

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ที่เขาวา ๗ ซ้ออะไรหรือเปล้าครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ไม่ใช่ครับ ผลสุดท้ายไปเจออะไรครับ เมื่อสักครู่คุยกับ อาจารย์อุดมก่อนไป ก็เลยเข้าใจว่าตอนนี้มันมีคนไปพูดวันนี้ วิจารณ์กันมากเรื่องบทลิตธิเสรีภาพของเรา โดยไปยกมาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ก็คือรัฐธรรมนูญชั่วคราว ปี ๒๕๕๗ รับรองไว้ว่า สิทธิ หน้าที่อะไรต่าง ๆ ที่มันเคยมีมา มันก็ถูกรับรองอยู่ในรัฐธรรมนูญชั่วคราวนี้ โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญชั่วคราวเขาพูดถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคของบรรดาชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แล้วก็ยังบอกไปถึงตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้วย่อมได้รับการคุ้มครอง คือหมายความว่ารัฐธรรมนูญชั่วคราวของเรารับรองของเดิมที่มันมีมาฉบับก่อน ๆ ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ รับรองมาเป็นแพคเลยครับ แม้ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญชั่วคราวของทหารก็ตามอะไรประมาณนั้นครับ ที่นี้เขาเห็นร่างของเราแล้วปรากฏว่าเขารู้สึกว้าคำนี้มันอาจจะด้อยลงไป ซึ่งเมื่อเข้าอาจารย์อุดมก็ได้ไปอธิบายให้ฟังว่าวิถีกับหลักของเราเขียนใหม่ใช้ใหม่ครับ ที่นี้มันมามีประเด็นที่คนมาตามเคลียร์กับผมอยู่แล้วยังไม่เคลียร์ ก็คือเรื่องพันธกรณีระหว่างประเทศไทยที่มีอยู่แล้วได้รับการคุ้มครอง ซึ่งมันอยู่ในรัฐธรรมนูญชั่วคราว ปี ๒๕๕๗ เรื่องสิทธิมนุษยชน เรื่องอะไรต่าง ๆ อันนี้ของเรามันหายไป ที่นี้มันจะไปอยู่ตรงไหนใหม่

ประธาน : ไม่มีครับ เพราะในรัฐธรรมนูญถาวรจะไม่มี

นายภัทร คำพิทักษ์ : ก็ไม่ทราบเหมือนกันครับ

ประธาน : เพราะว่าสิทธิบรรดาที่มีอยู่เราก็เขียนไว้หมด แล้วเมื่อเราเขียนปลายเปิดไว้มันก็มีอยู่แล้ว ในรัฐธรรมนูญถาวรมันจะไม่มี เพราะมันจะจาระไนสิทธิเอาไว้หมด ที่เขาเขียนในระยะสั้น เพราะว่าเขาไม่ได้บอกถึงสิทธิอะไรเลย เขาก็เพียงแต่บอกหลัก ๆ ว่าอะไรที่เคยมีก็มีอยู่แล้วกัน แต่ว่าเมื่อมาทำรัฐธรรมนูญใหม่ มันก็จะจาระไน แต่ว่าเมื่อเราปลายเปิดว่าอะไรไม่ห้ามก็แปลว่ามีสิทธิ แปลว่ารับหมดแล้ว

นายภัทร คำพิทักษ์ : ทางโฆษกอาจจะช่วยนะครับ เพราะผมเข้าใจว่าน่าจะมีคนมาถามทางโฆษกต่อไป คือต้องใช้คำอธิบายว่าอย่างไร เมื่อรัฐธรรมนูญชั่วคราวมันมีแล้วรัฐธรรมนูญปกติมันไม่มี

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

พรภิมล ๑๕/๖

วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ก็ไปดูรัฐธรรมนูญชั่วคราวก่อนมีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็ได้ ก็มีอย่างนี้
แล้วรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มันก็ไม่มี คือรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มันก็ไม่มีบอกถึงพันธกรณีอะไร
เพราะมันมาจากระโนไว้มันแล้ว ก็เหมือนกับประเพณีการปกครอง ที่ตามปกติมันไม่มีใน
รัฐธรรมนูญถาวร เพราะมันเขียนไว้หมดแล้ว แต่ว่า ปี ๒๕๕๐ ดันไปเขียน ตั้งแต่นั้นก็เลยลอก
กันเรื่อยมา ทำให้เราจะต้องลอกต่อไปอีกหน่อยหนึ่งครับ โอเคครับ ไปพักผ่อนครับ ขออนุญาต
ปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๕๕ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๒

สำนักrayงานการประชุมและชวเลข